

www.caferilik.com

Eserin adı: Doğruya Doğru
Yazan: Prof. Dr. Muhammed TİCANÎ
Mütercim: Ataman KOÇ
Tashih-Tatbik: Murtaza Turabi
Yayınevi: Kevser
Telif hakkı saklıdır.

KEVSER SÛRESİ

Rahman, Rahim Allah'ın Adıyla
"Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.
Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir
alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.
Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır."

Prof. Dr. Muhammed TĪCANĪ

DOĞRUYA DOĞRU

Çeviri:

Ataman KOÇ

Tashih-Tatbik:

Murtaza Turabi

İÇİNDEKİLER

Takdim	7
Giriş.....	9
Çocukluk Dönemim.....	11
Mekke Ziyareti	15
Başarılı Bir Seyahat.....	27
Gemideki Görüşme	31
Irak'a İlk Yolculuğum	39
Abdulkadir Geylanî ve Musa Kâzım (a.s)	43
Şüphe ve Sual	53
Necef Yolculuğum	61
Âlimlerle Görüşme.....	65
Seyyid Muhammed Bâkır es-Sadr İle Görüşmem	77
Şüphe ve Tereddüt.....	89
Hicaz Yolculuğum	97
Araştırmaya Başlamam.....	111
Derin Bir Araştırmaya Başlamam	115
Şia ve Ehlisünnet Nazarında Sahabe	115
1- Sahabe, Hudeybiye Anlaşması'nda.....	121
2- Sahabe ve "Perşembe Faciası"	126

3- Sahabe ve Üsame Ordusu	134
1- Kur'ân-ı Kerim'in Sahabe Hakkındaki Görüşü	149
1- İslâm'dan Dönme İle İlgili Ayet.....	151
2- Cihad Ayeti.....	153
3- Huşu İle İlgili Ayet	155
2- Resulullah'ın Sahabe Hakkındaki Görüşü.....	156
1- Havuz Hadisi	156
2- Dünya İçin Yarışmak Hususundaki Hadis.....	158
3- Sahabe'nin, Kendileri Hakkındaki Görüşleri.....	159
1- Resulullah'ın Sünnetini Değiştirdiklerine Dair Sahabenin İtirafı	159
2- Ashab'ın Namazı Bile Değiştirmesi.....	165
3- Ashab'ın İtirafı	167
4- Ebubekir ve Ömer'in Kendi İtirafı	168
Ehlibeyt Mektebine Yönelişim	189
Bir Âlimle Tartışmam	191
Ehlibeyt Mektebini Seçmemin Sebepleri.....	209
1- Hilâfet Hususundaki Naslar.....	209
2- Hz. Fâtıma'nın (a.s) Ebubekir İle İhtilâfı.....	213
3- Hz. Ali (a.s) Uyulmaya Daha Lâyıktır	217
4- Ali'ye (a.s) Uymayı Gerekli Kılan Hadisler	225
Ehlibeyt'e Uymayı Farz Kılan Sahih Hadisler	237
1- Sekaleyn Hadisi.....	237
2- Gemi Hadisi.....	251
3- Resulullah Gibi Yaşamak İsteyen Ne Yapmalı?	254
Naslara Karşı İctihat Musibeti	259
Ehlisünnet Ve'l-Cemaat Deyiminin Tarihi.....	271
Dostlara Yaptığım Çağrı.....	275
Allah'ın Lütuf ve Hidayeti.....	283

TAKDİM

Elinizdeki bu eser, mütevazı bir çalışmadan ibarettir. Bu eser, bir seyahatname sayılabileceği gibi, şahsım itibariyle yeni bir buluşun hikâyesidir.

Elbette bu buluş tekniksel keşifler türünden değil, dinî anlayışlar ve mezhebî ekollerle ilgilidir. Yani inanç dünyasına ait bir buluştur.

Her bir keşif ve buluşun gerçekte insana has bir özellik olan akliselimin ve doğru düşüncenin bir mahsulü olduğunu nazara alarak kitabımı, batılın karanlık bulutları arasında akliselimle hakkı batıldan ayıran ve sözleri adalet terazisinde tartıp makul olan kefesini tercih eden ve ileri sürülen görüşleri kabul ve reddetmeden önce birbiriyle karşılaştıran ve sözlerin yaldızlısına değil, mantıklısına uyan kişilere ithaf ediyorum.

Yüce Allah buyuruyor ki:

Müjdele o kullarımı ki, sözü dinleyip en güzeline uyarlar. Onlar öyle kişilerdir ki, Allah onları doğru yola sevk etmiştir ve onlar akli başında bulunanların ta kendileridir.¹

Ben de bu doğrultuda kitabımı böyle olan herkese ithaf ediyor ve Allah'tan, gözlerimizi açmasını, bizi doğru yola sevk etmesini, kalplerimizi aydınlatıp hakkı, bize tertemiz ve ol-

duğu gibi göstererek ona uymamızı kolaylaştırmasını, batılı bütün boşluğu ve çürüklüğu ile bize tanıtmasını ve böylece ondan uzak durmamızı sağlamasını ve bizi sâlih kullarının arasına katmasını istiyorum. Şüphesiz O, işiten ve kabul edendir.

Muhammed Ticanî Semavî

GİRİŞ

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun ki O, insanı balçıktan en güzel surette yarattı. Onu diğer mahluklardan üstün kıldı. Mukarreb meleklerini ona secde ettirdi. Şüphesini kesin imana döndürecek akli ona bağısladı. Ona iki göz, bir dil, iki dudak verip, her iki yolu (hakki ve batılı) gösterdi. Onu gaflet uykusundan uyandırması ve melun şey-tana uymaktan uzaklaştırması için müjdeleyici ve korkutucu "elçiler" gönderdi.

Ondan, Şeytan'a ibadet etmesin diye ahit aldı. Çünkü Şeytan insanın apaçık düşmanıdır.

Ve ondan yalnız Allah'a ibadet etmesini istedi. O Allah ki insana, tam bir iman ve basiret ile doğru yola uymasını emretmiş; insanı delilsiz ve hüccetsiz olarak geçmişlerin yolunu sürdürmekten sakındırmıştır.

Allah'ı çağıran ve iyi işler yapıp, hiç şüphesiz ben Müslüman'ım diyenden daha güzel sözlü kimdir?

Rabbimin salâtı, selâmı ve bereketi, âlemlere rahmet için gönderilen, mazlumların ve mustazafların yardımcısı olan, beşerî cehaletin sapkınlıklarından kurtararak, müminlerin ve sâlihlerin yoluna sevk eden önderimiz ve mevla-mız Müslümanların peygamberi Muhammed İbn Abdulla-h'a ve onun tertemiz olan Ehlibeyti'ne olsun.

O Ehlibeyt ki Allah, onları müminlerin önderi, âriflerin ışığı, doğruların nişanesi olsunlar diye mahlukatından üstün ey-

ledi ve her türlü pislîği onlardan uzaklaştırarak onları masum kıldı ve muhabbetlerini Kur'ân'da herkese farz etti. Onların gemisine binenlere kurtuluşu, ondan kaçanlara ise felaketi vaat etti.

Yine Allah'ın salat ve selâmı Resulullah'ın değerli ashabına olsun. Onlar ki Peygamber'e yardım ettiler, ona değer verdiler, hürmetini gözettiler ve canlarını din yolunda feda ettiler; hakkı tanıyıp ona kesin bir iman ile bağlandılar ve Resulullah'tan sonra dinde hiçbir tebdil, tahrif yapmadan, azimle Peygamber'in yolunu izlediler ve böylece Allah'a şükredenlerin safında yer aldılar. Allah, onları İslâm ve Müslümanlar hatırına hayırla mükâfatlandırısın.

Yine Allah'ın rahmeti bunlara tâbi olanlara ve onların yollarında kıyamet gününe kadar sâbit kalanlara olsun.

Allah'ım! Benden kabul et; şüphesiz ki sen işiten ve bilensin.

Kalbimi aydınlat; sen hakkı ve gerçeği gösterensin. Dilimden düğümü aç; sen, hikmeti istediğin mümin kuluna verensin. Allah'ım, ilmimi artır ve beni sâlih kullarının arasına kat!

ÇOCUKLUK DÖNEMİM

Babamın beni ramazan ayında teravih namazı kılmak için mahalledeki camiye götürdüğü günleri hâlâ hatırlıyorum. On yaşını doldurmamıştım ki, o beni namaz kılanlara tanıtıyor, onlar da beni seviyor ve bana muhabbet gösteriyorlardı.

Kur'ân hocamızın, birkaç gün önceden benim iki üç gece cemaatle teravih namazını kılmam için gerekli programları hazırladığını biliyordum. Diğer günler ben de mahallenin çocuklarıyla birlikte cemaatle teravih namazını kılmayı ve imamın Kur'ân'ın ikinci yarısına, yani Meryem Suresi'ne gelmesini beklemeyi âdet etmiştim.

Babam, benim Kur'ân öğrenimime özel bir özen gösteriyordu; bu yüzden beni Kur'ân okuluna göndermiş ve bir yandan da akrabalarımızdan gözleri görmeyen ve Kur'ân hafızı olan camii imamının geceleri evde verdiği Kur'ân derslerine katılmamı sağlamıştı. Böylece ben küçük yaştan itibaren Kur'ân'ın yarısını ezberlemiş bulunuyordum.

Kur'ân hocamız halka teravih namazını kıldırılmamı sağlarken, Kur'ân öğretimi hususundaki başarısını göstermeye çalışıyordu; bu yüzden Kur'ân'ın gerekli tecvit kurallarını bana öğretmişti ve iyice emin olmak için beni birkaç kez de imtihan etmişti...

İmtihanı babam ve hocamın benden bekledikleri gibi üstün bir başarıyla vermem, orada bulunan tüm halkın mu-

habbet ve övgüsünü kazanmama sebep oldu. Onlar hocamı, beni bu şekilde yetiştirdiğinden dolayı övdüler. Daha sonra da babamı tebrik ettiler. Hep birlikte yüce İslâm dininden ve Şeyh'in bereketinden ötürü Allah'a şükrettiler.

Bu hadiseden sonra, hatırası hayalimden kolay kolay silinmeyecek günler yaşadım. Artık şöhretim tüm şehre yayılmıştı.

O ramazan gecelerinin dinî eğilimlerim açısından hayatımdaki etkisi, çok güçlü ve kalıcı oldu. Bu etki şu ana kadar da devam etmektedir.

Hayatın akışı içerisinde ne zaman bir çıkmazla karşı karşıya gelip şaşkınlık içinde kaldıysam, kuvvetli bir gücün beni doğru yola sevk ettiğini hissediyordum. Ruhumda zaaf yahut hayatımda bir tatsızlık hissettiğimde, geçmiş günlerimi hatırlamak ruhumu yükseltiyor, sorumluluğa tahammül gücümü artırıyor ve içimdeki iman ateşini alevlendiriyor.

Babamın ve daha doğrusu hocamın genç yaşta halka imamlık etmeme vesile olmalarıyla benim omuzlarıma yükledikleri mesuliyet, devamlı mevcut durumumla arzu ettiğim seviye arasında büyük bir uçurumun olduğunu ve bunun sorumluluğunun da bana ait olduğunu hissetmeme sebep olmuştu.

Böylece çocukluk ve gençlik dönemim taklitçilikten ve inkişaf yolundaki abes uğraşılardan uzak olmamasına rağmen, sükunet içinde bulunmama ve büyük günahlara bulaşmama sebep olan ve böylece beni kardeşlerimin arasında seçkin kılan ilâhî bir lütfun devamlı benimle birlikte olduğunu hissediyorum.

Aynı şekilde annemin hayatındaki etkisi de yön verici ve kalıcı oldu. Gözlerimi açtığımdan beri Kur'ân'ın kısa surelerini, namazı ve tahareti bana öğretmeye başlamıştı.

Annemin ilk oğlu olmam ve bir de babamın annemden yıllar önce evlendiği hanımından çocuklarının bulunması, bunların büyümüş olmaları ve ailede mevki kazanmaları, onun benim eğitimime özel bir önem vermesine sebep oluyordu.

O, beni terbiye etmekle teselli buluyordu sanki; o, bu yolla kendi kuması ve kocasının diğer çocukları ile yaşıyordu.

Annemin bana koyduğu Ticanî isminin "Ticanî Tarikatı'na" bağlı Semavî âilesi nezdinde özel bir yeri vardı. Bu ailenin Ticanî Tarikatı'na bağlanmaları Şeyh Ahmed Ticanî'nin çocuklarından birinin Semavî Ailesi'nin konuğu olarak Cezayir'den Kafse'ye gelmesiyle başlamış ve o günden itibaren, o şehrin halkının çoğu, özellikle kültürlü ve zengin aileler bu Sûfi tarikatına girmişlerdir...

Bu yüzden yirmiden fazla aileden müteşekkil Semavîler ve diğer Ticanî Tarikatı'na mensup aileler arasında özel bir sevgi kazanmıştım. Namaz kılan ihtiyarlardan bir çoğu ramazan gecelerinde benim elimden, başımdan öpüyor, babamı tebrik ediyor ve: "Bu çocuk şeyhimiz Ahmed Ticanî'nin bereketlerindedir." diyorlardı.

Ticanî Tarikatı; Fas, Cezayir, Tunus, Libya, Sudan ve Mısır'da yaygındır. Bu tarikatın mensupları kendi tarikatlarını özel bir taassupla savunurlar. Bu yüzden Şeyh Ahmed Ticanî'nin haricinde başka hiçbir velinin ziyaretine gitmezler. Çünkü onlar evliyaların hepsinin ilimlerini birbirlerinden öğrendiğine, yalnız Şeyh Ticanî'nin, Peygamber'le arasında 13 asırlık bir zaman farkı olmasına rağmen, ilmimi doğrudan Peygamber'den (s.a.a) aldığına inanıyorlar. Rivayete göre Şeyh Ahmed Ticanî diyormuş ki: "Peygamber (s.a.a) uykuda değil, uyanık olduğum hâlde benim yanıma geldi."

Yine şeyhlerinin öğrettiği kamil namazın, kırk Kur'ân hatminden daha üstün olduğuna inanıyorlar.

Sözünü bu konuda uzatmamak için Ticanî Tarikatı hakkında bu kadarıyla yetiniyorum. İnşallah ileride yine bu konuya değineceğim.

Ben de bu şehrin diğer gençleri gibi bu inançla büyümüşüm ve bizden sorana, Allah'a hamd olsun ki hepimiz Müslüman'ız ve Ehlisünnet ve'l-Cemaat'teniz ve İmam Malik İbn Enes'in mezhebine bağlıyız diyordum.

Elbette kuzey Afrika'da geniş bir şekilde yayılmış bulunan tasavvuf tarikatları, bizi değişik fırkalara bölmüştür. Mesela yalnız Kafsa şehrinde, Ticanî, Kadirî, Rahmanî, Selâmî, İsavî gibi değişik tarikatlar vardır ve her birinin ayrı ayrı izleyicileri mevcuttur ve her birinin şiirlerini, dualarını, zikirlerini ezberleyip düğün, sünnet ve diğer şenlik ve adak törenlerinde okuyanları vardır.

Bu tarikatlar, menfi etkilerine rağmen bölgede dinî gelenekleri korumak ve evliyalara karşı hürmeti güçlendirmek yönünde inkâr edilmez role sahiptirler.

MEKKE ZİYARETİ

On sekiz yaşında iken Tunus Milli İzcilik Cemiyeti, beni Mekke'de yapılacak olan ilk Arap ve İslâm İzcilik Konferansı'nda ülkemizi temsil edecek olan altı kişilik heyetin bir üyesi olarak seçti.

Ben ilk etapta kendimi söz konusu heyetin en küçük ve en bilgisiz üyesi olarak görüyordum. Çünkü onlardan ikisi okul müdürü, üçüncüsü başkentte öğretmen, dördüncüsü muhabir, beşincisi ise mesleğini bilmediğim o zamanın Milli Eğitim Bakanı'nın akrabalarından biriydi.

Yolculuğumuz direkt değildi, ilk olarak Yunanistan'ın başkenti Atina'ya gittik; üç gün orada kaldıktan sonra Ürdün'ün başkenti Amman'a hareket ettik, orada da dört gün kaldık.

Sonra Suudî Arabistan'a doğru hareket ettik ve orada konferansa katıldıktan sonra hac ve umre farizalarını yerine getirdik.

Allah'ın evine ilk girdiğim an, içimde galeyan eden hislerimin keyfiyetini anlatmaktan âcizim. Kalbim şiddetle çarpıyordu; sanki göğüs kafesinden kurtulup yıllar yılı aşkıyla dolup taşıdığı, arzusuyla yaşadığı bu Beyt-i Atik'e (Bey-tullah'a) bir an evvel kavuşmak, onu yakından müşahede etmek istiyordu. Ve gözlerimden yağmur gibi yaş dökülüyordu durmadan.

Kâbe'nin duvarlarının üzerine konmak için meleklerle birlikte ziyaretçilerinin başının üzerinde uçtuğumu ve "Lebbeyk, Allahumme Lebbeyk" nidalarıyla Allah'ın çağırısına karşılık verdiğimi hissediyordum.

Hacıların "lebbeyk" seslerini duyduğumda onların bir ömür çalışıp para biriktirdikten sonra bu mukaddes mekana geldiklerini, benim ise hiçbir hazırlığım olmadan beklenmedik bir şekilde buraya gelmeye muvaffak olduğumu düşünüyordum.

Babam uçak biletlerimi görüp benim yolcuğuna çıkacağımı kesin olarak anlayınca ağlayarak bana sarılıp şöyle dediğini hatırlıyorum:

"Ne mutlu sana, Allah senin benden önce ve genç yaşta hacca gidip O'nun evini ziyaret etmeni istedi. Çünkü sen benim mevlam Ahmed Ticanî'nin evlâdısın. Allah'tan beni bağışlamasını ve bana Evi'nin ziyaretini nasip etmesini iste."

Bu yüzden de, Allah'ın kendine has lütfuyla beni halkın, uğruna canlarını feda ettikleri bu makama getirmiş olduğunu düşünüyordum.

O hâlde "Lebbeyk" demeye benden daha lâayık kim olabilirdi? Bu ise, beni çok tavaf etmeye namaz kılip "Sa'y" etmeye hatta Zemzem suyunu fazla içmeye sevk ediyordu. Nur Dağı'na çıkmada bile diğer hacılardan öne geçmeye çalışıyordum; Hz. Peygamber'in Allah'a münacat eylediği ve peygamberliğe seçildiği Nur Dağı'na çıkmak için âdeta birbirleriyle yarışan hacı adayları arasında ben ikinci kişi idim...

Oraya ulaşır ulaşmaz yere kapandım; çünkü kendimi Peygamber'in (s.a.a) kucağında sanıyor. Onun mukaddes nefeslerini hissediyordum; sanki kendimden geçmiştim. Ne güzel manzaralar ve ne güzel hatıralardı bunlar; ruhumdaki köklü etkileri asla silinmeyecektir.

Allah'ın bana olan diğ̈er lütfu da görüştüğüm değışik heyet ve kabilelerin hacı adaylarının ilgi ve muhabbetlerini kazanmamdı, çokları mektuplaşmak için adresimi alıyorlardı. Kendi heyetimizdeki arkadaşlarım, Tunus'un başkentindeki görüşmemizde beni biraz küçümsemişlerdi; ama sonraları bana çok muhabbet ve ilgi göstermeye başladılar. Beni küçümsediklerini hissedince, önceleri kuzey halkının güney halkını tahkir edip onlara gerici gözüyle baktığını düşünerek kendimi teselli ediyorum; ama çok geçmeden böyle bir teselliye artık ihtiyacım kalmadı. Çünkü benim hakkımdaki görüşleri tamamen değışti. Özellikle ben yolculuk boyunca katılmaya muvaffak olduğum edebiyat yarışmalarında çok şiir ezberlediğim için ülkem adına ödüller kazanmaya muvaffak olmuşum. Ülkeme döndüğümde çeşitli milletlere mensup yirmiyi aşkın dostun adresini almış bulunuyordum.

Bizim Arabistan'daki ikametimiz yirmi beş gün sürdü. Bu süre içerisinde ulemadan bir çoğuyula görüşüp konuşmalarını dinledik. Bu yolculuk neticesinde Vahhabî mezhebinin akidelerine temayül etmişim, hatta diğ̈er Müslümanların da bu akidede olmalarını arzu ediyordum. Kendi kendime düşünüyordum ki Allah onları diğ̈er kullarının içinden kendi evini korumak için seçmiştir ve onlar yeryüzünde olan insanların en temiz ve en bilgindir. Bu yüzden de Allah'ın misafirlerine yeterince hizmet edebilmeleri için Allah onlara petrol nimetini de vermiştir.

Hacdan döndüğümde Suudîlere mahsus elbiseyi giymiş bulunuyordum. Babamın hazırladığı karşılama töreni benim tasavvurum dışındaydı. Çünkü büyük bir halk kalabalığı hava alanına toplanıp davulların eşliğinde benim gelmemi bekliyordu. Ticanî ve Kadirî tarikatlarının liderleri halkın önünde yer almıştı.

Hava alanından beni alıp "Allah-u Ekber" ve "La İlähe ilallah" nidalarıyla şehrimizin caddelerinde dolaştırdılar. Uğradığımız her camiinin önünde halkın beni ziyaret etmesi için birkaç dakika bekliyorduk. Özellikle yaşlılar, Alla-h'ın evini ve Resulullah'ın kabrini ziyaret etmeye olan aşklarını, adeta beni bağırklarına basıp öpmekle ve ağlamakla gösteriyorlardı.

"Kafse" şehriden benim yaşımnda bir gencin hacca gitmesinin alışılmış bir şey olmayışı halkın heyecan ve coşkusunun daha da artmasına sebep olmuştu.

Hayatımın en tatlı günlerinin o zamanlar olduğunu söyleyebilirim; şehrin ileri gelenleri bizim eve kadar gelip beni tebrik ediyorlardı; bir çoğu babamın huzurunda benden teberrük için Fatıha Suresi'ni ve bazı duaları okumamı istiyorlardı; ben de bazen sıkılıyor ve bazen de cesaretlenip okuyordum. Her defasında ziyaretçilerim gider gitmez annem bana nazar değmesin diye üzerlik yakıyor ve dua okuyordu.

Babam üç Ticanî hazretlerinin makamında kurban kesip halka ziyafet verdi. Ziyafete gelen halk, yolculuğumla ilgili her konuda benden soru soruyordu. Benim verdiğim cevaplar da genelde Suudîlere ve onların İslâm'ı yaymak için gösterdikleri çabalara olan hayranlığımı dile getirir bir içeriğe sahipti.

Bundan sonra, şehir halkı bana "Hacı" lakabını verdi; artık "Hacı" denildiğinde sadece ben akla geliyordum.

Gitgide şöhretim arttı ve İhvanu'l-Müslimîn gibi dinî çevrelerde meşhur olmaya başladım. Ben mescitlere gidip halkı mezarın etrafındaki sandıkları öpmekten, tahtalara el sürmekten menetmeyi ve bunun bir şirk olduğunu halka açıklamayı kendime vazife bildim. Benim çalışmam bu şekilde ilerledi. Hatta bazen cuma günlerinde imamın hutbesinden önce mescitte ders veriyordum.

Cuma namazları çeşitli mescitlerde aynı vakte denk gelmeyecek şekilde aralıklı olarak kılındığı için ben Ebu Yakub Camii'nde konuşmamı bitirdikten sonra hemen Büyük Camii'ye gidiyor ve orda da konuşma yapıyordum.

Genellikle pazar günkü derslerime lisede teknik dersi verdiğim talebeler katılıyor ve bu dersi çok beğeniyorlardı. Onların bana olan muhabbet ve ilgileri giderek çoğalıyordu. Zira ben vaktimin çoğunu materyalist ve Marksistlerin fikirlerini onların beyinlerinden temizlemek için harcıyordum. Çocuklar sabırsızca benim dersimi bekliyorlardı, ben de onların sorularına iyice cevap vermek için çeşitli dinî kitaplar alıp okuyordum.

Hacca gittiğim yıl evlenerek dinimin yarısını da koruma tevfikini kazanmışım.

Rahmetli annem ölmeden önce beni evlendirmek istiyordu. O kocasının diğer çocuklarını büyütmüş ve onların düğün merasimlerine katılmıştı; bu nedenle tek dileği beni damat elbisesiyle görmektir. Allah onu arzusuna kavuşturdu ve ben de onun emirlerine uyarak, o güne kadar hiç görmediğim bir kızla evlendim.

Annem, iki çocuğumuz olduğunu gördükten sonra benden razı olarak dünyadan ayrıldı. Babam ise annemden iki yıl önce vefat etmişti. Babam ölmeden iki yıl önce hakiki bir tövbeyle Allah'ın evini ziyaret etmiş bulunuyordu.

O dönemler Libya Devrimi yeni zafere ulaşmıştı. Bu devrimin Müslümanların ve özellikle Arap milletinin İsrail ile yaptıkları savaşta yenilgilerinden sonra gerçekleşmesi ve İslâm adına konuşan, camilerde halka imamlık eden ve Kudüs'ün kurtuluşu için sloganlar atan bir gencin bu devrimi yönetmesi, beni ve Arap devletlerinde bulunan gençlerin ço-

ğunu kendine cezp etmişti. Bu yüzden ben, Libya'ya kültürel bir seyahat girişiminde bulundum.

Devrimin zafere ulaştığı ilk dönemlerde kırk öğretmen-den oluşan bir grupla Libya'yı ziyaret ettik. Döndüğümüz-de bu inkılaba olan iştihakımız daha da artmış, bu hareketin Arap ümmetinin hayrına olduğuna inanmaya başlamıştık.

Yıllar geçiyor ve benim diğer ülkelerde olan arkadaşlarımla ilişkim, mektup yoluyla kesintisiz sürüyordu. Bunlardan bazılarıyla samimiyetim öylesine artmıştı ki, ısrarla ziyaretlerine gitmemi istiyorlardı. Bu yüzden bütün yaz tatilini kaplayacak şekilde uzun bir yolculuğun hazırlıklarını yapmaya başladım. Yolculuk plânım, kara yoluyla Mısır'a ve oradan Suriye'ye ve Ürdün'e ve son olarak da Suudî Arabistan'a gitmekti. Suudî Arabistan'da hem Umre amellerini yerine getirmeyi düşünüyor ve hem de yayılması uğruna çok çaba sarf ettiğim Vahhâbîlik öğretisiyle ilişkiyi yenilemek istiyordum.

Artık benim şöhretim kendi şehrimin sınırlarını aşmış ve komşu şehirlere ulaşmış bulunuyordu. Cuma namazına katılan yolcular derslerimi dinliyor ve kendi şehirlerinde ondan bahsediyorlardı. Böylece haber, Cerid eyaletinin başkenti olan Tozro şehrinde meşhur sûfî tarikatının şeyhi olan Şeyh İsmail el-Hadifî Efendi'ye bile ulaşmıştı.

Bu şeyhin Tunus'un her tarafında hatta Tunus'un dışında, Fransa ve Almanya'daki işçilerin içerisinde bile birçok müridi vardı. Şeyh, Kafse'deki vekilleri aracılığıyla beni ziyaretlerine davet etti. Şeyh'in Kafse'deki vekilleri bana göndermiş oldukları uzun bir mektupla yaptığım İslâmî hizmetleri takdirle anmış ve sonra şu iddiaya yer vermişlerdi: Bu işler ârif bir şeyhin hidayetiyle gerçekleşmedikçe insanı bir karınca kadar bile Allah'a yaklaştırmaz. Yine: "Şeyhi olmayan şahsın, şeyhi şeytandır." diye naklettikleri hadise işaret ederek şöyle yaz-

mışlardı: "Mutlaka hatalarının düzeltilmesi için bir şeyhe bağlanmalısın yoksa ilmin yarısı elinden çıkar." Sonra da Sahibu'z-Zaman'ın (bu tabirle Şeyh İsmail'i kastediyorlardı) beni özel yardımcısı ve müridi olmaya lâıyk gördüğünü bildirmişlerdi.

Bu haber beni o kadar sevindirdi ki sevincimden ağlayıp bunu da Allah'ın bana verdiği büyük nimetlerden biri olarak gördüm. Ben geçmişte sûfilerin büyüklerinden olan ve müritlerinden birçok keramet nakledilen Şeyh Hefyan'ın takipçilerinden ve yakın dostlarından birisiydim. Yine Sey-yid Salih ve Seyyid Geylanî ve bunlardan başka diğer tarikatlara bağlı olanlarla da dost idim. Bu nedenle sabırsızca o şeyhi görmek istiyordum.

Şeyh İsmail'in meclisine girdiğimde meclis, onun beyaz elbiseli yaşlı ve genç müritleriyle dolu idi. Onlarla görüşüp hâl hatır sorduktan sonra Şeyh İsmail içeri girdi; hep birlikte ayağa kalkıp onun elini öptüler. Şeyhin vekili işaretle gelenin Şeyh İsmail olduğunu anlatmak istedi bana; ama ben fazla bir tepki göstermedim.

Ben beklediğimi burada bulamamıştım, ben şeyhi görmeden önce vekillerinin anlattığı mucizeleri ve kerametleri düşünerek onu başka bir şekilde tasavvur ediyordum; ama karşılaşınca onun vakarı ve heybeti olmayan bir şeyh olduğunu gördüm.

Şeyh'in vekili beni şeyhe tanıttı ve o da bana hoş geldin deyip beni sağ tarafına oturttu.

Şeyh'le birlikte yemek yedikten sonra zikir merasimi başladı ve vekil bir kez daha beni şeyhten "ahd" almak için şeyhe tanıttı...

Törenden sonra hep birlikte beni öperek tebrik ettiler. Konuşmalarından onların benim hakkımda çok şey duydu-

ğunu anladım; bu da benim onlara karşı cesaretimin artmasına sebep oldu. Hatta şeyhin başkalarının sorularına verdiği cevaplara itiraz edip itirazlarımda Kur'ân ve hadislerle istinat ediyordum. Ama orada oturanlar benim bu itirazlarımı şeyhe karşı saygısızlık sayıp çok rahatsız oldular. Çün-kü onlar şeyhin huzurunda ondan izin almayıncaya kadar konuşmamaya alışmışlardı. Şeyh bu durumu fark edince orada bulunanların rahatsızlığını şu ifadeyle giderdi: "Evveli yakıcı olanın sonu parlaktır."

Oturanlar Şeyh'in bu sözünü benim için bir iftihar madalyası sandılar ve muhakkak benim sonumun iftiharlı olacağını düşündüler. Oturanlar bir kez daha beni tebrik ettiler; ama Şeyh benim ona bir kez daha itiraz etmeme fırsat vermemek için bir arifle ilgili şu hikayeyi anlattı:

Bir âlim bir gün bir ârifin huzuruna gider; ârif ona: "Kalk, guslet." der, o gidip guslettikten sonra oturmak istediğinde tekrar ona: "Git, guslet." der. O da tekrar önceki gusülde bir noksanlık olduğunu zannederek kalkıp gider, bu defa çok dikkatli bir şekilde gusleder.

Gusülden sonra oturmak istediğinde Şeyh seslenip bir kez daha ona gusül etmesini emreder. O zaman âlim ağlayarak der ki: "Ey efendim ilmimden ve amelimden gusül (tövbe) ettim artık. Alla-h'ın senin elinle bana vereceği hayırdan başka bir çarem kalmadı." Arif o zaman: "Öyleyse otur!" der.

Ben ve oturanlar bu sözden beni kastettiğini anladık. Şeyh kalkıp gittikten sonra oturanlar hep birlikte beni Şeyh'in huzurunda sessiz oturmadığımdan dolayı kınadılar.

Ve amellerimin Allah katında değerden düşmemesi için Şeyh'in huzurunda sessiz oturup onun hürmetini korumam gerektiği hususunda beni ikna etmeye çalıştılar.

Onlar delil olarak Şu ayeti gösteriyorlardı:

Ey müminler, siz sesinizi Peygamber'in sesinden fazla yükseltmeyin ve Peygamber'le kendi aranızda birbirinizle konuştuğunuz gibi yüksek ses-le konuşmayın ki haberiniz olmadan amelleriniz hiç olur.

Bunun zerine ben de kendi değerimi bilip onların emir ve nasihatlerini yerine getirdim ve Şeyh beni kendisine daha da yaklaştırdı. Ben Şeyh'in yanında üç gün kaldım. Bu müddet içerisinde ona birçok sorular sordum, sorularımın bazılarını onu denemek için soruyordum ve Şeyh'in kendisi de bunu biliyordu. Bu yüzden Şunu da ekliyordu: "Kur'ân-ın bir zahiri, bir de bâtinı vardır. Bâtinının ise yedi bâtinı vardır." O sandığını açıp Őeceresini bana gösterdi orada bir-çok sâlih ve âriflerin isimleri sırayla geçiyordu ve kökenleri Ebu'l-Hasan Őazeli'ye varıyordu ve birçok evliyadan sonra Şecere Hz. Ali İbn Ebutalib'de (a.s) son buluyordu.

Hatırlatılması gereken bir husus da, bunların yaptıkları toplantıların manevî bir hava içinde düzenlendiği konusudur.

Toplantılar Şeyh'in Kur'ân-ı Kerim'den birkaç ayeti tec-vitle kıraat etmesi ve daha sonra dünyayı kınayıcı, âhirete ve takvaya sevk edici kasidelerin matla'ını okumasıyla başlıyordu. Şeyh'in matla'ını okuduğu kasidelerin devamını müritleri okuyordu. Ondan sonra Şeyh'in sağ tarafında oturan ilk mürit, Kur'ân-ı Kerim'den birkaç ayet okuyup "Sa-dakallahu'l-Azim" dedikten sonra Şeyh yeni bir kasidenin ilk beytini okur, oturanlar ise ona eşlik ederlerdi. Böylece halkada bulunanlar Kur'ân-ı Kerim'den bir ayet okumakla dahi olsa bu işe iştirak etmiş olurlardı. Onlar vecde gelinceye kadar Şiir okumayı sürdürüyor ve okudukça sağa sola eğiliyorlardı, sonra ayağa kalkıp çember yapıp Şeyh'i aralarına alıyor ve "ah ah" demeye başlıyorlardı. Şeyh de meclis ısınıncaya kadar ortada dönüyor, her döndüğünde de onların birine teveccüh ediyordu.

Bu hareketleri davulun sesine benzer bir ahenk kazanıncaya dek devam ettiriyorlardı.

Anormal hareketlerde bulunacak derecede kendilerinden geçenler de olurdu. Zaman geçtikçe topluluğun sesi giderek daha bir uyum kazanıyordu; bu, ahenkli olduğu kadar hüzünlü bir hâl da alıyordu. Sonra da coşku ve hareketin yerini sükunet alıyordu ve toplantı Şeyh'in bir kasidesiyle son buluyordu. Şeyh, başlarını ve omuzlarını öptükten sonra herkes kendi yerinde oturuyordu.

Ben de bazı hareket ve inlemelerinde onlara eşlik ettim; ama kalben bu işleri kabullenmiş değildim ve içerimde bir çeşit çelişki hissediyordum. Çünkü ben Allah'tan baş-kasına tevessül olunmayacağına inanmıştım; bu yüzden birinde yere kapanıp çok ağladım. Çünkü kendimi iki zıt yolun ortasında görüyordum. Bunlardan biri, insana farklı ruhî haller yaşatan, insanın kalbinin derinliklerini, salih ve arif kullar vasıtasıyla korku, züht ve Allah'a yönelme gibi güzel hislerle dolduran sûfilik, diğeri ise bütün bunların şirk olduğunu ve şirkin ise affedilmeyen bir günah olduğunu ba-na öğretmiş olan Vahhâbîlik akımıydı.

Gerçekten Vahhâbîliğin öne sürdüğü gibi, Resulullah 'a (s.a.a) tevessül etmek doğru değildiyse evliyaya, âriflere tevessül etmenin ne anlamı kalırdı?

Şeyh'in kendi şehrimde beni vekilliğine atamasına rağmen, kalbim bir türlü bu işlere ısınmış değildi.

Gerçi bazen sûfiliğe yönelik bir temayül ve Allah'ın salih kullarına karşı içimde özel bir hürmet hissediyordum ve şu ayet-i kerimeyi kendime delil olarak gösteriyordum:

Allah ile birlikte başka bir ilahî çağırma, Ondan baş-

ka ilah yoktur.¹

Ve "Ey Inananlar Allah'tan çekinin ve O'nu vesileyle arayın."² ayeti ile bana karşılık verene, hemen Vahhâbî-lerin öğrettiği cevabı verir ve derdim ki: "Vesile, salih ameldir."

O günlerim ıstırap ve tereddütle geçti; buna rağmen bazen eve gelen müritlerle birlikte sûfilere mahsus toplu zikir meclisleri oluşturuyor, geceleri sabaha kadar söz konusu merasimi sürdürüyorduk.

Öyle ki komşularımız bizin bu merasimlerde "ah-ah" diyerek çıkardığımız seslerden rahatsız olmaya başlamışlardı; ama bana bir şey söylemeyip sadece hanımları vası-tasıyla durumu benim eşime bildirmekle yetinmişlerdi.

Ben de bunun üzerine arkadaşlarıma: "Benim dış ülkelere üç aylık bir seyahatim olacak." dedim ve bu meclisleri kendilerinden birinin evinde düzenlemelerini istedim ve sonra ailemle ve akrabalarla vedalaşarak Allah'a tevekkül edip yola koyuldum.

1- Kasas, 85

2- Mâide, 35

BAŞARILI BİR SEYAHAT

Libya'nın başkenti Trablus'ta ikametim pek fazla sürmedi. Yalnız Mısır konsolosluğundan Mısır topraklarına girmek için vize almak amacı ile birkaç gün orada bulunmak zorunda kaldım. Bu sırada oradaki arkadaşlarımla görüşüm ve onlar bana yardımcı oldular.

Üç gün üç gece süren yolculukta Libya'dan kendi memleketlerine dönmekte olan dört Mısırlı işçi ile kiralık bir otomobilde beraberdik.

Yolculuk süresince onlarla sohbet ediyor ve onlara Kur'-ân okuyordum. Bu da onların bana ilgi göstermesine sebep oldu. Hepsi beni evine davet etti. Ben Ahmet isimli dindar ve takvalı birisinin davetini kabul ettim ve evine gittim. O da bana hizmette kusur etmedi.

Kahire'de yirmi gün kaldım. Bu süre içinde Mısır'ın meşhur müzisyenlerinden olan Feridu'l-Etreş ile Nil nehrinin kıyısında bulunan evinde görüşüm. Mısır'dan ülkemize gelen bu adamın ahlaklı ve ağırbaşlı birisi olduğunu okumuştum ve bu yüzden kendisini yakından da görmek istiyordum. Ama Lübnan'a yolculuk etmek için havaalanına gitmek üzere olduğum için, görüşmemiz yirmi dakikadan fazla sürmedi.

Keza meşhur Kur'-ân karisi olan Abdulbasit Abdussa-med ile de görüşüm. Ona çok hayrandım, üç gün onunla birlikte oldum, onun akrabaları ve dostları ile tanıştım ve çeşitli konularda kendileriyle sohbet ettik.

Benim girişken, açık ve bilgilerimin geniş oluşu onları şaşırtıyordu. Sanattan konuşulduğunda ezberlediğim şiirlerden okuyordum, züht ve takvadan söz edildiğinde Ticanî ve Medenî Tarikatı'ndan olduğumu söylüyordum. Batı ülkelerden konuşulduğunda yaz tatillerinde gitmiş olduğum Paris, Londra, Belçika, Hollanda, İtalya ve İspanya yolculuklarımdan bahsediyordum.

Hacdan konuşulduğunda, hacca gitmiş olduğumu ve şimdi de umreye gitmek için yolculuğa çıktığımı söyleyerek yedi defa hacca gitmiş olanların bile görmemiş olduğu Hira, Sevr Mağaraları ve Hazret-i İsmail'in kurbangâhı gibi mukaddes makamları onlara anlatıyordum. İlim ve keşiflerden söz açıldığında, ilmî terimlerle ve istatistiklerle konuşuyordum.

Siyasetten söz edilince kendi görüşlerimle onları susturuyordum. Siyasî sohbetlerde bazen şöyle derdim:

Allah Salahaddin Eyyubî'ye rahmet etsin! O, gülümsemeyi bile kendisine yasaklamıştı. Bazı yakınları: "Peygamber (s.a.a) devamlı gülümserdi." di-yerek onu kınadıklarında ise şöyle derdi: "Nasıl gü-leyim?! Mescid-i Aksa Allah'ın düşmanlarının işgali altındadır. Hayır, Allah'a andolsun ki orayı kur-tarıncaya kadar gülmeyeceğim, yahut o yolda öleceğim."

el-Ezher'in âlimlerinden bazıları gelip benim toplantılarıma katılıyordu; ezberlediğim hadis ve ayetlerin çokluğu onları şaşırtıyordu. Ben de iftiharla, el-Ezher'den önce tesis edilen Zeytuniye Üniversitesi'nden mezun olduğumu söy-lüyör ve şöyle ekliyordum: "el-Ezher Üniversitesi'ni tesis eden Fa-timîler, Tunus'un el-Mehdiye kentinden hareketlerini başlatmışlardır."

el-Ezher Üniversitesi'nde birçok bilgin kişilerle tanıştım. Onlar bana birçok kitap hediye ettiler. Bir gün el-Ezher Üniversitesi'nin görevlilerinden birisinin dairesinde oturduğum sırada, Mısır İnkılap Şûrası'nın bir üyesi içeri girdi ve onu Kahire'nin devlet demir yollarına bağlı olan Mısır'ın en büyük şirketlerinden birisinde Hıristiyanların da bulunduğu bir toplantıya davet etti. el-Ezher'in görevlisi yalnız gitmek istemeyip benim de orada bulunmam hususunda ısrar etti. Bu toplantıda ben el-Ezher âlimi ile Hıristiyanların keşişinin ortasında yer alan özel makamda oturdum.

Toplantılara katılanlar, benim konuşma yapmamı istediler, ben de kendi memleketimizde muhtelif mescitlerde ve diğer küldür merkezlerinde devamlı konuşmalar yaptığım için çekinmeden orada da bir konuşma yaptım.

Bu olayları anlatmaktan maksadım şudur: Bu olaylar giderek o dönemlerde kendimi büyük görmeme ve kendimi büyük bir âlim sanmama sebep olmuştu. Niçin âlim olmaya mı? el-Ezher'in âlimleri bunu tasdik etmişlerdi, hatta onlardan birisi bana şöyle demişti: "Senin yerin el-Ezher-dir ve burada kalmalısın."

Beni daha fazla gururlandıran bir hadise de, Peygamber'in (s.a.a) kendisinden sonra kalan bazı mübarek eserlerini ziyaret etmeme izin vermiş olmasıydı.

Kahire'de Hz. Hüseyin'in mescidinin görevlisi, kendi deyişiyle Hz. Resulullah'ın izni olmadan açılmayan bir odaya beni götürdü ve özel bir sandığı açıp Peygamber'in (s.a.a) gömleğini ve diğer bazı mübarek eserlerini bana gösterdi. Oradan çıktığımda, Hz. Peygamber (s.a.a) bana böyle bir özel lütuf ve inayette bulunmuş diye sevincimden ağlı-yordum. O görevli benim bu ziyaretimden dolayı hiçbir para falan da istememişti. Hatta ben zorla para vermek istediğimde o benim çok

ısrarına karşı çok az bir miktar aldı ve beni Hz. Peygamber (s.a.a) tarafından kabul edildiğim için tebrik etti.

Muhtemelen bu olayın tesiri altında birkaç gece Vahâbîlerin dedikleri: "Peygamber ölmüştür ve onun ölüsü diğer ölüler gibidir." sözü üzerinde derin bir tefekküre daldım ve sonunda bu kötü ve sapık fikirleri beynimden çıkarmaya muvaffak oldum ve bu sözlerin, temelsiz ve çürük olduğuna inandım.

Allah yoluyla şehit olan bir kişi, Kur'ân-ı Kerim'de açıklandığı üzere ölü sayılmayacaksa ve diri olup Allah'ın yanında rızıklandırılıyorsa, nasıl olur da bütün insanların efendisi Hz. Resulullah (s.a.a) diğer ölüler gibi sayılabilir?

Bu düşüncem, geçmişte sûfilerden öğrendiğim bilgiler sayesinde daha bir aydınlık kazandı. Çünkü sûfiler kendi evliya ve şeyhlerinin âlemdeki işlerde tasarruf ve tesir etme sahaletine sahip olduklarına ve bu makamı Allah'ın onlara verdiğiğine inanıyorlar. Onlar bu makamların Allah'ın emirlerini yerine getirip ve Hakk'ın indindeki yüce makamlara ulaşmak istemekle hasıl olduğuna inanırlar. Nitekim Allah-u Teala Hadis-i Kutsî'de buyuruyor ki:

Kulum bana itaat et ki, seni de kendim gibi kılayım; bir şeye "ol" dediğinde hemen oluversin.

Mısır'daki ikametimin son günlerinde çeşitli mescitleri ziyaret edip onlarda namaz kıldım. Malikîlerin mescidinden başlayarak Hanefîlerin, Şafiîlerin ve Hanbelîlerin mescitlerine gittim. Hz. Zeynep ve Hz. Hüseyin'in mescitlerini de ziyaret ettim. Ve son olarak da Ticanîlerin zâviyesine gittim ve orda da bazı hadiselerle karşılaştım; fakat konu uzamasın diye onları nakletmeyeceğim.

GEMİDEKİ GÖRÜŞME

Mısır'dan Beyrut'a giden gemiye önceden belirlenen vaktite ulaşmak için Kahire'den İskenderiye Limanı'na gelmiş bulunuyordum. Gemideki sandalyeme yerleşir yerleşmez zihinsel ve bedensel bakımdan kendimi yorgun hissettiğim için biraz uyudum. Geminin hareketinden iki üç saat geçtikten sonra uyandığım da yanımda oturan yol arkadaşım bana dönüp: "Galiba oldukça yorulmuşsunuz" dedi. "Evet" dedim. "Kahire İskenderiye yolculuğu bayağı yordu beni, dün gece gemiye yetişmek için çok az uyudum."

Onun lehçesinden Mısırlı olmadığını anladım. Her zaman yaptığım gibi yine kendimi tutamayarak onunla tanışmak istedim. Kendimi ona tanıttım ve onun da Iraklı olduğunu öğrendim. İsmi Mun'im'di ve Bağdat Üniversitesi'nde öğretim üyesi idi. O, doktora tezini el-Ezher Üniversitesi'ne sunmak için Kahire'ye gelmişti.

Onunla İslâm ve Arap ülkeleri ve Mısır hakkında konuşup Arapların Siyonistler karşısındaki yenilgilerini söz konusu edip, dertleşiyorduk. Ben bu konuyla ilgili olarak dedim ki: "Arapların yenilmesinin tek sebebi, Arap ve Müslümanların arasındaki tefrikalardır. Bu tefrikalar onları küçük küçük devletlere, çeşitli mezhep ve fırkalara ayırmıştır. Bu yüzden nüfuslarının fazla olması düşmanları karşısında hiçbir kıymet ve önem taşımıyor."

Mısır ve Mısırlılar hakkında da çok sohbet ettik, her ikimiz de Müslümanların yenilmelerinin sebebi hususunda ittifak etmiştik. Ben sözlerimin bir bölümünde şöyle dedim: "Sömürücülerin bizi bu şekilde bölmelerine gerçekten karşıyım. Bu bölünmeler bizi kolayca esirliğe sürüklüyor; oysa biz halen Malikî ile Hanefî mezhebi arasına fark koyuyoruz."

Sonra başımdan geçen üzücü bir olayı ona anlattım: Ben Kahire'de Ebu Hanife Camii'ne gittim, orada onlarla birlikte ikinci namazımı cemaatle kıldım. Namazı bitirdikten sonra yanımda oturan birisi sinirli bir şekilde bana dönüp:

- Neden namazda ellerini bağlamadın? dedi.

Ben nezaketle cevap verdim:

- Malikîler namazda ellerini bağlamıyorlar. Ben de Mâlîkî mezhebindenim.

Ama adam:

- Öyleyse kalk Mâlîkîlerin camisine git orada namazını kıl, dedi.

Ben çok üzgün olarak oradan ayrıldım. Bu şahsın bana böyle davranması gerçekten beni çok şaşırttı.

Bunu anlattığımda Iraklı Profesör gülümseyerek:

- Ben de Şiîyim, dedi.

Bunu duyunca dehşete kapıldım ve çekinmeden:

- Eğer senin Şiî olduğunu bilseydim, seninle konuşmazdım, dedim.

- Niçin efendim? dedi.

Dedim ki:

- Çünkü siz Müslüman değilsiniz. Ali İbn Ebu-talib'e ibadet ediyorsunuz, sizin Allah'a inanan iyi ve ılımlı olanlarınız bile Hz. Muhammed'in (s.a.a) peygamberliğini ve risaletini kabul etmeyip Cebrail'e lâıyk olmayan sözler isnat ediyorlar

ve diyorlar ki: "Cebrail Allah'ın emanetine hı-yanet etti; risaleti Hz. Ali'ye getireceğine, Hz. Muham-me-d'e getirdi."

Sözlerime böylece devam ediyordum. Arkadaşım ise bazen gülümsüyor, bazen de: "La havle ve la kuvvete illa billah" diyordu. Sözlerim bittikten sonra bana tekrar:

- Siz öğretmen misiniz, çocuklara ders mi veriyorsunuz? diye sordu.

- Evet, dedim.

- Eğer öğretmenler böyle düşünürlerse, kültürsüz câhil halkı kınamamalıyız, dedi.

- Ne demek istiyorsunuz? dedim.

- Özür diliyorum, siz bu yalan iddiaları nereden öğrendiniz? dedi.

- Halkın içerisinde bulunan kanatlardan ve tarih kitaplarından, diye karşılık verdim.

- Halkı bir tarafa bırakalım da, sen hangi kitaplardan bu sözleri öğrendiğini söyle.

Ben de Ahmed Emin'in yazmış olduğu Fecru'l-İslâm, Zuha'l-İslâm, Zehru'l-İslâm gibi bazı kitapların isimlerini saymaya başladım.

O:

- Ahmed Emin ne zaman Şiîler hakkında kaynak oldu? Eğer sen adalet ile hükmetmek istiyorsan, bu sözlerin Şiîlerin asıl kaynaklarında bulmalısın, dedi.

Ben de karşılığında:

- Tüm halkın içinde meşhur olan şeylerin neyini araştırayım? dedim.

Ama o şöyle dedi:

- Ahmed Emin Irak'a ziyarete geldiğinde ben Neced'te onunla görüşen hocalardan biriydim. Ona Şiîler hakkında

yazdığı sözler hususunda itiraz ettiğimizde o özür diledi ve şöyle dedi: "Ben maalesef sizin hakkınızda hiçbir şey bilmiyordum ve şimdiye kadar Şiîlerle hiç karşılaşmadım; bu benim Şiîlerle ilk karşılaşmamdır." Bunun üzerine ona şöyle dedik: "Bu mazeretin, suçundan daha kötüdür; çünkü bizler hakkında hiçbir şey bilmediğin hâlde neden ağzına gelen her kötülüğü Şiîlere isnat edip yazdın?"

Arkadaşım sözlerine devam ederek dedi ki:

Kardeşim, Kur'ân en kuvvetli ve en güçlü kaynak olmasına rağmen eğer biz şimdi Yahudi ve Hıristiyanların suç ve hatalarını Kur'ân-ı Kerim'den onlara gösterecek olursak, onlar yine bu sözleri kabul etmezler; ama eğer biz onların suçlarını ve hatalarını onların itimat ettikleri kitaplarından çıkarıp onlara gösterirsek bu: "Şehide şehidun min ehlihi" babından olur. (Yani kendi hatalarını kendilerinin itiraf etmesi gibi olur.)

Arkadaşımın bu sözleri, benim susamış kalbime su gibi dökülüyordu.

Bu kısa tartışma neticesinde elinde bir delili olmayan bir tartışmacı konumuna düştüğümü gördüm. Çünkü sağlam bir mantıkla ve güçlü delillerle karşı karşıya geldiğimi hissediyordum. Kendi kendime, "Biraz alçak gönüllükle bunu dinlersem, ne olur?!" dedim. Sonra ona hitaben:

– O zaman sen Hz. Muhammed'e inananlardansın, dedim.

– Evet, dedi. Irak'ta bulunan tüm Şiîler de benim gibidiler. Sen de Şiî kardeşlerin hakkında türlü türlü zanlara kapılmaman için bunu yakından araştırıp görebilirsin. Çünkü bazı zanlar günahtır.

Sonra şunu da ekledi:

- Eğer gerçekten hakikati öğrenmek istiyorsan ve gerçeği olduğu gibi gözlerinle görüp kalbin ile inanmak istiyorsan, ben seni Irak'a davet ediyorum. Orada Şiî ulemayla ve avam tabakasıyla görüşür ve doğru bir kanata sahip olursun.

Dedim ki:

- Benim de arzum bir gün Irak'a gelerek Abbasîlerin ve özellikle Harun Reşid'in döneminden kalan meşhur İslâmî eserleri yakından görmektir. Ama maddî imkânlarım sınırlıdır ve ancak Umre yolculuğumun masraflarını karşılayacak miktardadır. Ayrıca elimdeki pasaportla da Irak'a giremem, vize almam gerekir.

Ama o dedi ki:

- Seni Irak'a davet etmem, senin Beyrut'tan Bağdat'a ve Bağdat'tan Beyrut'a olan tüm masraflarını ve senin Irak'ta kaldığın müddetçe masraflarını karşılayacağım demektir ve orada da benim misafirimsin ve benim evimde ikamet edeceksin. Pasaportla ilgili meseleye gelince... Bu işi Allah'a bırak, eğer Allah Irak'a gelmeni isterse, pasaportsuz da gelmen mümkün olur. Biz Beyrut'a indiğimizde, Irak'a girebilmen için vize almaya gayret ederiz.

Bu teklif beni çok sevindirdi, arkadaşşıma:

- İnşallah yarın kesin bir şey söylerim, dedim ve ondan ayrıldım.

Temiz hava almak için güverteye çıktım, fikrim yeni meselelerle meşgul idi, bir yandan da denizlerle birleşen ufuklara dalmıştım.

Allah'a kâinatı bu kadar güzel yarattığı için hamd ve sena ediyor ve buraya kadar beni getirdiğinden dolayı şükrediyordum... Ve ondan beni kötü insanlardan ve kötülüklerden uzaklaştırmasını ve hata ve sapıklıklardan korumasını diliyordum.

Giderek fikir denizine dalıyor ve çocukluğumdan o ana kadar başımdan geçen güzel günlerin hepsini bir film şeridi gibi gözümün önünden geçiriyordum; geçmişimi düşünmek istikbalimin daha iyi olacağına dair ümidimi daha da artırıyordu.

Allah ve Resulü'nün (s.a.a) özel bir lütuf ve inayetinin beni kuşatmış, çepeçevre sarmış olduğunu hissediyordum.

Son olarak, Peygamber'in (s.a.a) gömleğini öptüğüm o güzel hatıraları gözlerimde canlanan ve bazı sahilleri uzaklardan görünen Mısır'a veda ettim.

Bir kez daha bu Şiî'nin sözlerini aklımdan geçirdim. Gerçekten de bu teklif, çocukluk dönemimden beri taşıdığım arzumu gerçekleştirdiği için beni çok sevindirmişti.

Ben Irak'a giderek İslâm medeniyetinin ilerlediği dönemde batılı bilginlerin bile ders aldığı Daru'l-Hikme gibi ilim merkezinin kurucusu olan Me'mun ve babası Harun er-Reşid'in diyarının tarihî eserlerini yakından görmek istiyordum.

Üstelik Irak, Kutbî Rabbanî, Şeyh Semeanî ve ünü dünyayı sarmış olan Mevlam Abdulkadir Geylanî gibilerin mezarının bulunduğu bir yerdir.

Bu arzularımın da yerine gelmesini yine Allah'ın diğer inyeti olarak görüyordum. Böylece hayal ve kuruntu denizinde yüzmeye dalmıştım. Akşam yemeği için geminin verdiği mola beni bu dalgınlıktan kendime getirdi, ben de restorana doğru ilerledim; ama herkes öne geçmek için birbirini itiyordu. Bundan dolayı izdiham olmuş, gürültü çoğalmıştı aniden Şiî olan şahıs, benim gömleğimden hafifçe çekerek şöyle dedi:

– Gel kardeşim kendini üzme, biz bu kalabalığa girmeyelim, sonradan rahatça yemeğimizi yeriz, seni çoktan beridir arıyorum.

O bana:

– Namazını kıldın mı? diye sordu.

– Henüz kılmadım, dedim.

– O zaman gel de namazımızı kılalım sonra bu izdiham biter rahatça yemeğimizi yeriz, dedi.

Teklifini beğendim, abdest almak için kalabalıktan uzaklaştık. Bu adamın nasıl namaz kıldığını merak ediyordum.

Bu yüzden onu imam olarak öne geçirdim ve sonra kendi namazımı iade ederim dedim. Ama o akşam namazının kıraat ve zikirlerine başladığında benim görüşüm tama-men değişti; zira kendimi Peygamber'in (s.a.a) değerli sahabîlerinin arkasında namaz kılıyor sandım. Namaz bittikten sonra birçok dualar okudu. Ben o zamana kadar bu duaları kendi ülkemde ve gezdiğim diğer devletlerde duymamıştım. O okuduğu duaların arasında Peygamber'e ve Ehlibeyti'ne salavat gönderdikçe benim için rahatlıyordu. Namazda ağladığı gözlerinden belli oluyordu. Benim basiret gözümün açılması için de dua ettiğini duydum.

Namazdan sonra beraber restoranda gittik, restoranda ben oturmadan kendisi oturmadı. Sonra iki kişilik yemek getirdiler. O benim önümdeki kabın eti az olduğu için, benim kabul etmememe rağmen, tabağımı kendi önündeki kapla değiştirdi. Ben onun misafiriymişim gibi ısrar ve iltifat ediyordu, çok yumuşak ve samimi konuşuyordu, sohbetlerinin arasında yemek yeme, su içme ve sofrada adabı hakkında benim duymadığım birkaç rivayet de zikretti.

Ahlâkımdan çok hoşlanmıştım. Yatsı namazını da ona uyarak kıldım. Namazı duayla o kadar uzattı ki ben de ağla-

dım. Allah'tan, bu şahıs hakkında taşıdığım zanlarımı değiştirmesini istedim; zira bazı şüpheler günahdır. Ama nelerle karşılaşacağımı kim ne bilirdi?

Irak'ı ve bin bir gecesini hayal ederek uyudum. Onun beni sabah namazına çağırmasıyla uyandım ve birlikte sabah namazını kıldık; daha sonra Allah'ın Müslümanlara verdiği nimetlerden bahsettik. Ben tekrar uyudum. Uyandığımdayken onu yatağında elindeki tesbih ile Allah'ı zikir eder hâlde gördüm. Böylece ona güvenim kesinleşti ve Allah'tan beni bağışlamasını istedim.

Restoranda bir şeyler yemekle meşgul iken hoparlör Lübnan sahiline yaklaştığımızı ve iki saat sonra Beyrut limanına ulaşacağımızı bildiriyordu.

Arkadaşım:

- İyice düşünüp sonuca vardın mı? diye sordu.
- Eğer Allah isterse ve Irak'a gitmek için vize alırsak hiçbir engel yok, dedim ve ona bu davetinden dolayı çok teşekkür ettim.

Beyrut'ta inip o geceyi Beyrut'ta geçirdik ve sonra oradan Şam'a gittik. Şam'da iner inmez hemen Irak konsolosluğuna gittik ve hiç ummadığım süratle Irak'a gitmek için vize aldık. Oradan çıktığımızda arkadaşım vize alabildiğim için beni tebrik edip Allah'a şükretti.

IRAK'A İLK YOLCULUĞUM

Necef Uluslararası Yolcu Taşımacılık Firması'na ait kli-malı bir otobüsle Şam'dan Bağdat'a hareket ettik. Bağdat'a vardığımızda hava sıcaklığı 40 dereceyi buluyordu.

Oradan hemen arkadaşımın "İkal Mahallesi" dediği güzel bir semtte yer alan evine gittik. Kliması mükemmel olan evinin bir odasında biraz dinlendim, o bana "dişdaşe" dedikleri uzun bir gömlek getirdi.

Sonra yemek ikram etti ve aile fertleri teker teker gelip hürmetle bana selâm verdiler.

Babası önceden tanıyormuşçasına bana sarılıp sıcak bir şekilde benimle görüştü. Ama annesi, üstünde siyah bir çarşafı kapının önünde durup oradan bana selâm verdi ve: "Hoş geldiniz." dedi.

Arkadaşım, annesinin benimle tokalaşmamasından dolayı özür dileyerek:

– Kadının yabancı erkeğe el vermesi haramdır, bu yüzden annem sizinle tokalaşmadı, dedi.

Ben daha da şaşırdım ve kendi kendime dedim ki: "Biz bunları dinden çıkarmakla suçluyoruz oysa, bunlar dinin hükümlerine bizden daha da bağlıdırlar."

Ben onunla birlikte olduğum birkaç gün içerisinde onu çok cömert, şahsiyetli, asaletli ve cesur gördüm. Onda müşahede ettiğim alçak gönüllülük ve takvanın eşine bile rast-

lamış değildim ve ben kendi evimdeymişim gibi yabancılık ve gariplik hissetmiyordum.

Akşamleyin yatakları evin damına sermişlerdi. Uyumak için yukarıya çıktık; ama ben gece uzun bir süre uyuyamadım.

Kendi kendime: "Bunlar rüya mı yoksa hakikat mı? Acaba ben gerçekten Bağdat'ta Abdulkadir Geylanî Hazretlerinin yanında mıyım?" diyordum.

Abdulkadir Geylanî'den bahsettiğimde arkadaşım gülümseyerek:

– Tunuslular Abdulkadir Geylanî hakkında ne söylüyorlar? dedi.

Ben de Tunusluların Abdulkadir Geylanî hakkında naklettikleri bazı kerametleri, Tunus'ta onun ismiyle yapılan bina ve makamları, ona velilerin kutbu dediklerini, Abdul-kadir'in de evliyanın efendisi olduğunu ve onun: "Halk yedi kez Allah'ın evinin etrafını tavaf eder, oysa ben Allah'ın eviyim, kendi çadırımın etrafına dönüp dururum." dediğini anlattım.

Ben hatta arkadaşımı Abdulkadir Geylanî'nin bazı mürit ve dostlarının yanına aşikar olarak gelip onların hastalarına şifa verdiği ve onların sıkıntılarını giderdiği hususunda ikna etmeye çalıştım.

Ama acaba o anda bütün bunları şirk sayan Vahhâbîlik inancını unutmuş muydum, yoksa göz ardı mı ediyordum bilemiyorum.

Bunları anlattığımda arkadaşım umduğum ilgiyi görmeyince, kendimi bu söylediklerimin hatalı da olabileceği hususunda ikna etmeye çalıştım. Bu yüzden arkadaşıma bu hususta onun görüşünün ne olduğunu sordum.

O gülümseyerek şöyle dedi:

Yolculuk yorgunluğunuzun çıkması için, siz bu geceyi dinlenmek için ayırın, yarın inşaallah Şeyh Abdulkadir'in ziyaretine gideriz.

Onun bu sözlerine çok sevindim; kalbim sanki sevincinden uçmak istiyordu, bir an evvel sabah olmasını arzuluyordum.

Yorgun olduğum için çok geçmeden derin bir uykuya dalmıştım...

ABDULKADİR GEYLANÎ VE MUSA KÂZİM (A.S)

Sabahleyin kahvaltı yaptıktan sonra Şeyh'in haremine gittik. Yıllardan beridir ziyaretini arzuladığım makamı görünce koşarak içeri girdim. Âdeta kendimi şeyhin kucağına attıktım.

Burayı görme aşkı öteden beri benim kalbime yerleşmişti. Ben, Beytullah'ın (Kâbe'nin) ziyaretçileri gibi izdiham yapan ziyaretçilere katıldım. Bazıları ziyaretçilere hel-va dağıtıyordu ve halk da helva alabilmek için birbirini itip duruyordu.

Ben de biraz helva aldım, birazını teberrük için yedim ve birazını da sakladım. Sonra da becerdiğim kadar orada namaz kılıp dua ettim. Oradan içtiğim suyu, Zemzem suyu gibi sanıyordum. Daha sonra da Şeyh'in yeşil kubbeli makamını gösteren tebrik kartlarını alıp Tunus'taki arkadaşlarıma göndermek için üzerlerini yazmaya koyuldum ve arkadaşşımdan bu iş için beni biraz beklemesini rica ettim.

Böylece ben, dost ve akrabalarıma onların ziyaret edemedikleri bu mekânı, niyetimin doğruluğundan ve yüceliğinden dolayı benim ziyaret edebildiğimi göstermek istiyordum.

Öğle yemeğini başkentin orta kesimlerindeki umumi bir restoranda yedikten sonra arkadaşşıım beni özel bir taksi ile Kazimeyn'e götürdü. Ben bu ismi ilk olarak arkadaşşıımın şoförle konuşması sırasında duydum. Arabadan iner inmez kendimi büyük bir kalabalığın içerisinde buldum.

Kadın ve çocukların da bulunduğu bu kalabalık bizim gittiğimiz semte doğru gidiyordu. Bazıları kendileriyle birlikte eşya da götürüyorlardı. Nereye gittiğimi iyice bilmediğim hâlde bunları görür görmez hac mevsimini hatırladım.

Az sonra parıltısı gözleri kamaştırıran altın bir kubbe minareleriyle birlikte görülmeye başladı. Ben buranın Şiilere ait bir camii olduğunu anladım. Çünkü önceden Şiilerin, haram olmasına rağmen, camilerini altın ve gümüş ile süslediklerini duymuştum.

Camiinin içerisine girmek istemiyordum; ama arkadaşımın hatırı için onu takip ederek içeri girmek zorunda kaldım.

Hele birinci kapıdan içeri girdimizde bazı ihtiyar kişilerin ellerini kapılara sürdüklerine ve onları öptüklerine şahit oldum.

Kapının yanında bulunan büyük bir tablo üzerinde: "Örtüsüz kadınların içeri girmesi yasaktır." diye yazılmış olması dikkatimi çekti. Tabloda İmam Ali'den şöyle bir rivayet kaydedilmişti:

Bir gün gelir kadınlar çıplak olarak evlerinden çıkarlar...

Vardığımızda arkadaşım, "giriş izni" diye bilinen bir duayı okumaya başladı. Ben de her iki yüzü altın ve güzel nakışlarla dolu ve hep Kur'ân ayetlerinin yazılmış olduğu kapıyı seymeye dalmıştım.

Arkadaşım içeri girdi ve ben de onun peşi sıra girdim; ama hep zihnimde Şiilerin kâfir olduklarına dair bazı kitaplarda okumuş olduğum yazılar canlanıyordu.

Türbenin içinde gördüğüm süs ve nakışlar, hayalime bile sığmayacak derecedeydi. Kendimi şimdiye kadar alışmadığım bir âlemde görmem, beni hayrete düşürmüştü.

Mezarın etrafına dönenleri, onu öpüp ağlayanları nefret ile seyrediyordum. Bazılarının kabrin etrafında namaz kıldıklarını da görünce Hz. Resul'ün (s.a.a) şu hadisi aklıma geldi:

Allah Yahudi ve Hıristiyanlara lânet etsin; çünkü onlar evliyalarının ve büyüklerinin kabirlerini mescit yaptılar.

Arkadaşlarım içeri girdiğinden beri gözlerinden yaş dökülüyordu. Ben onu bu hâlinde kendi başına bıraktım, kabrin çevresine asılan ve ziyaret duası yazılmış olan bir tabloyu okumak için ona yaklaştım.

Bu ziyaret duasında tanımadığım birçok isimler zikredilmişti; bu yüzden fazla bir şey anlayamadım. Fatiha okudum ve şöyle dedim: "Allah'ım, eğer bu adam Müslümanca ona rahmet et; çünkü sen kendi kulunu iyice tanıyorsun."

Arkadaşım bana yaklaşıp yavaşça kulağıma şöyle fısıldadı: "Eğer bir dileğin varsa burada Allah'tan iste, bu kabrin sahibine biz 'Babu'l-Havaic' (Dilekler Kapısı) deriz."

Onun sözlerine önem vermedim (Allah beni bağışlasın). Başlarında beyaz yahut siyah sarık ve alınlarında secde izi bulunan yaşlı kişilerin burada bulunuşu benim dikkatimi çekiyordu. Uzun sakalları, güzel kokuları ve ciddi bakışları, bunların heybetini daha da arttırıyordu. Bunlar da dahil olmak üzere içeri giren herkes ağlıyordu. Aniden kendime gelip kendi kendime sordum: "Acaba bütün bu gözyaşları yalan mı? Ve tüm bu yaşlı adamların davranışları hata mı?"

Şaşkın bir hâlde oradan çıktım; ama arkadaşım, makama hürmetsizlik olmasın diye geri geri çıkıyordu.

Ondan bu türbenin sahibinin kim olduğunu sordum, "İmam Musa Kâzım" olduğunu söyledi.

- İmam Musa Kâzım kim oluyor? dedim.

– Subhanallah, siz Ehlisünnet kardeşler neden çekirdeğin özünü bırakıp kabuğuna sarılmışsınız? dedi.

Ben onun bu sözüne darıldım ve öfkeli bir hâlde:

– Biz nasıl çekirdeği bırakıp kabuğa sarılmışız? dedim.

O beni biraz sakinleştirdikten sonra şöyle dedi:

– Kardeşim, sen Irak'a geldiğinden beri hep Abdulka-dir Geylanî'den bahsediyorsun. Abdulkadir Geylanî kimdir ki seni böylesine cezp etmiştir?

Hemen gururla dedim ki:

– O, Resulullah'ın evlâtlarındandır. Resulullah'tan sonra peygamber gelseydi, muhakkak Geylanî peygamber olurdu.

– Acaba İslâm tarihi hakkında malumatınız var mıdır?" diye sordu.

– Evet, dedim.

Oysa İslâm tarihi hakkında doğru bir bilgiye sahip değilim. Hocalarımız bizi incelemekten men eder ve "Bu karanlık tarihin karanlık sayfalarını okumanın bir yararı yoktur." derlerdi. Örnek olarak: Günlerin birinde belagat dersinde tesadüfen Hz. Ali'nin Nehcü'l-Belâğ'a'sının "Şıkşı-kıye Hutbesi'ni" okuyorduk. Bu hutbe beni ve arkadaşlarımı hayrete düşürmüştü. Ben cüret gösterip hocaya şöyle bir soru yönelttim:

– Bu hutbe Hz. Ali'ye mi aittir?

– Evet. dedi. Şüphesiz Hz. Ali'nindir, Hz. Ali'den başkasının olsaydı, Mısır'ın en büyük müftüsü Şeyh Muhammed Abduh gibi şahsiyetler bu hutbelere o kadar önem vermeyip onlara şerh yazmazlardı.

Bunun üzerine ben şöyle dedim:

– Ama burada Hz. Ali Ebubekir ve Ömer'i hilâfet meselesinde onun hakkını gasbetmekle suçluyor?

Hocam sinirlenerek bana bağırdı ve:

– Eğer bir kez daha böyle sorular sorarsan sınıftan atılırsın, diyerek beni tehdit etti ve sözlerine şunu da ekledi:

"Biz belagat dersi okuyoruz, tarih dersi değil. Sayfaları, Müslümanların arasında baş gösteren kanlı savaşlar ve fitnelerle dolu tarihî incelemenin bize ne yararı var?! Allah bizim kılıçlarımızı Müslüman kanına bulaştırmadığı gibi, biz de onlara dil uzatmayalım."

Ben bu sözle ikna olmadım ve o hocaya karşı dargın kaldım ve kendi kendime: "Verdiği dersin anlamını açıklamaktan bile âciz!" dedim.

Sanki bunlar tarihin sayfalarını açıp ve içindekiler hakkında düşünmemeye hep birlikte karar almışlardı.

Arkadaşım tarih hakkındaki bilgimi sorduğunda, meseleyi kapatmak için de olsa: "Evet" dedim, oysa içimden: "Tarihin içinin fitne, kin ve çelişkilerle dolu olduğunu ve okumasının bir yararı olmadığını biliyorum." diyordum.

Arkadaşım:

– Abdulkadir Geylanî'nin ne zaman dünyaya geldiğini biliyor musun? diye sordu.

Ben:

– Galiba altı, yahut yedinci asırda dünyaya gelmiş, dedim.

– Onunla Resulullah'ın arasında ne kadar zaman var? dedi.

– En az altı asır vardır." dedim.

Ben: Eğer her asırda iki nesil gelirse, Abdulkadir Geylanî on ikinci torunu olur, dedi.

Ben de:

– Evet; öyledir, dedim.

- Ama İmam Musa Kâzım, Cafer Sadık'ın, o da Muhammed Bâkır'ın, o da Zeynelâbidîn'in, o da Hz. Hüseyi-n'in, o da Hz. Fatıma'nın ve o da Resulullah'ın evlâdıdır. Bir başka tabirle İmam Musa Kâzım, hicretin ikinci asrında dünyaya gelmiştir. O hâlde bunların hangisinin Hz. Pey-gamber'e daha yakın olduğunu sen hesap et, dedi.

Hiç beklemeden:

- Muhakkak ki bu, daha fazla yakındır; ama neden biz şimdiye kadar onu tanımayıp ismini dahi duymadık? dedim.

- İşte asıl dert buradadır, bu yüzden sizden özür dileyerek biraz önce söylediğim sözü tekrarlıyorum: Siz çekirdeğin özünü bırakıp kabuğuna sarılmışsınız, dedi.

Böylece bazen durarak ve bazen de yürüyerek konuşuyorduk. Bir ilmî merkeze vardık. Orada talebeler ve öğretmenler tartışıp ilmî konularda konuşuyorlardı. Orada biraz durduk, arkadaşım bunlardan biri ile randevusu varmışçasına oradakileri gözden geçirdi. Onlardan biri kalkıp bizim yanımıza geldi. Selâm verdi, arkadaşım ondan bir şahısı sordu ve ben onun verdiği cevaptan sorulan kişinin profesör olduğunu ve biraz sonra geleceğini anladım. O sırada arkadaşım bana dedi ki:

- Seni buraya getirmekteki amacım, Bağdat Üniversitesi'nin profesörlerinden olan bir tarih uzmanı ile tanıştırmaktır. O, doktora tezini Abdulkadir Geylanî hakkında yazmıştır, Allah'ın izniyle onunla görüşmen senin için yararlı olur. Çünkü ben tarih uzmanı değilim.

Biz bir soğuk şerbet içinceye dek beklediğimiz adam da geldi. Selâmlaşık, sonra arkadaşım beni ona tanıttı ve ondan Abdulkadir Geylanî'nin hayatını kısaca bana anlatmasını rica etti ve kendisi başka bir işine yetişebilmesi için müsaa-de alıp bizden ayrıldı.

Tarih hocası ikimize meşrubat ısmarladıktan sonra benim ismimi, ülkemi ve mesleğimi ve Tunus'ta Abdulkadir Geylânî'yi nasıl tanıdıklarını sordu. Ben de her şeyi anlattım ve dedim ki:

- Bizim halkımız şöyle inanıyor: Resulullah (s.a.a) miraca Abdulkadir Geylânî'nin omzunda gitmiştir ve Cebrail'in yanmaktan korkup artık yükseklerle çıkaramadığında Resulullah (s.a.a) Abdulkadir'e dönüp şöyle demiştir: "Benim ayaklarım senin omzunda, senin ayakların ise kıyamet gününe kadar tüm evliyaların omzundadır."

Tarih hocası benim bu sözümü duyunca çok güldü; a-ma neye güldüğünü anlamadım. Acaba benim anlattığım söz-lere mi güldü, yoksa önünde oturan Tunuslu hocaya mı?

Hoca Allah'ın evliya ve lâîk kullarının hakkında biraz konuştuktan sonra şöyle dedi:

- Yedi yıl süren bir çalışma boyunca Pakistan'a, Türkiye'ye, Mısır'a, İngiltere'ye ve Abdulkadir Geylânî'ye ait yazılı eserlerin bulunduğu her yere gittim; onların hepsini inceleyip fotokopi aldım. Ama bunların hiçbirisinde Abdulkadir Geylânî'nin Peygamber'in neslinden geldiğini ispat eden bir delile rastlamadım; sadece onun torunlarından birisine ait olan bir şiirde şöyle bir kıta yer almıştır: "Benim ceddim Resulullah'tır (s.a.a)." Bu sözün ise bazı bilginlerin söylediği gibi Resulullah'tan nakledilen: "Ben her takvalının ceddiyim." hadisine işaret olabileceği büyük bir ihtimaldir. Sonra sözlerine şöyle devam etti: "Doğru ve sahih tarihler Abdulkadir Geylânî'nin Fars asıllı olduğunu ve İra-n'ın Geylan isimli şehrinde dünyaya geldiğini ve o yüzden Geylânî lakabını aldığını ve daha sonra Bağdat'a gelip orada tahsil gördüğünü ortaya koyuyor ve Abdulkadir Geylânî'nin toplumda ahlakî bir çöküşün yaşandığı bir dönemde ders halkaları oluş-

turarak görevini ifa etmeye çalıştığını, takvalı ve zahit birisi olmasından dolayı halk tarafından beğenildiğini bildiriyor. O öldükten sonra, diğer sûfîlerin müritlerinin yaptığı gibi, müritleri Kadiriye tarikatını onun adına kurmuşlardır.

Sözlerini şu cümleyle bitirdi:

- Gerçekten de Arapların bu bakımdan durumu çok üzücü ve teessüf vericidir.

O zaman Vahhâbîlikle ilgili fikirler zihnimde canlandı ve şöyle dedim:

- O zaman siz de Vahhâbîsiniz, çünkü onlar da sizin gibi evliyaların olduğuna inanmıyor.

- Hayır, dedi. Ben asla Vahhâbî değilim, Müslümanların teessüf edilecek bir yönü de hep ifrat veya tefrite düşmeleridir. Ya tüm hurafelere ve boş inançlara -akıl ve şeriat-tan hiçbir delil olmadan- inanıp onları tasdik ediyorlar yahut da hiçbir şeye inanmayıp temelsiz bazı inançlar uğruna Hz. Muhammed'in (s.a.a) birçok hadislerini ve mucizelerini bile inkâr ediyorlar. Böylece birbirleriyle ortak nok-taları olmayan biri doğruya diğeri batıya yönelmiş iki zıt kutup hâline geliyorlar. Mesela Abdulkadir Geylânî bir anda hem Bağdat'ta, hem Tunus'ta olabilir, bir anda hem Tunus'taki hastaya şifa verip hem de Dicle Nehri'nde boğulmakta olan birini kurtarabilir demek ifrata gitmektir. Sûfî-lerin bu inançları karşısında, Vahhâbîler Hz. Resulullah'a (s.a.a) tevessül eden birini dahi müşrik sayıyorlar. İşte bu da tefrittir. Hayır benim kardeşim, biz Kur'ân-ı Kerim'in buyurduğu gibi olmalıyız. Allah Teala buyuruyor ki: "İşte böylece tüm insanlara şahit (ve örnek) olmanız için vasat (aşırılığın olmayan adil) bir ümmet kıldık."¹

Sözlerinden hoşlanıp teşekkür ettim, çok memnun olduğumu bildirdim. O da çantasını alıp Abdulkadir Geylânî hakkında yazmış olduğu kitabı çıkarıp bana hediye etti ve beni evine davet etti. Ama ben mazeretimin olduğunu ve davetini kabul edemeyeceğimi bildirerek teşekkür ettim.

Sonra da sohbetimizi Tunus ve Kuzey Afrika hususuna çevirdik. Bu sırada da arkadaşım geldi, ondan ayrılıp beraber eve döndük.

O günün hepsini konuşma, tartışma ve ziyaretle geçirdiğim için çok yorgundum. Hemen uykuya daldım.

Sabah erken kalkıp namaz kıldıktan sonra hocamın verdiği Abdulkadir Geylânî hakkındaki kitabı okumaya başladım. Arkadaşım uyanıncaya kadar yarısını okudum.

Kahvaltıya davet ettiğinde bile kitabı bitirmeden yerimden kalkmayacağımı söyledim ve kitabı okumaya devam ettim.

Gerçekten dikkate değer ve çok ilgi çekici bir eserdir.

Bu eserin bende meydana getirdiği şüphe ve tereddütler, henüz Irak'tan ayrılmadan yerini kesin kanaatlere bırakmıştı.

ŞÜPHE VE SUAL

Arkadaşımın evinde kaldığım üç gün içerisinde bir yandan dinlenirken, bir yandan da bunlardan duyduğum şeyler hakkında etraflıca düşündüm. Bunlar, hakkında doğru dürüst bir ön bilgiye sahip olmadığım için sanki bunları Ay'da ben keşfetmişim. Bize bunlar hakkında kötüleyici sözlerden başka bir şey söylenmiş değildi.

Neden kin besliyordum? Belki de bunların sebebi, haklarında işittiğim o söylentilerdi. Mesela bunlar Ali'ye ibadet ediyorlar, imamlarını ilah makamına çıkarıyorlar, bunlar "hulul"a inanıyorlar, yahut bunlar taşta tapıyorlar. Yine babamın da hacdan döndüğünde anlattığı gibi, -bunlar, Hz. Peygamber'in kabrine pislik atıyorlarmış, bu yüzden de Su-udiler bunları idama mahkum ediyormuş kabilinden- bir sürü iftira atılıyordu. Kısaca herkes her istediği kötülüğü çekinmeden Şia'ya isnat ediyordu.

Bunları işiten bir Müslüman nasıl Şiilere kin duymaz, nasıl onlardan nefret edip onlara düşman kesilmez, hatta onlarla savaşmaz?

Ama ben nasıl bu iftira ve yalanlara inanabilirim? Çünkü ben görecekleri gözümle gördüm, işitilecekleri kulağımla işittim ve bir haftadan fazladır bunların içerisinde olmama rağmen akıl ve mantığa dayanan sözler haricinde bunlardan bir şey duymadım ve bir kötülük görmedim hatta bunların yaptıkları ibadet namaz ve dualarına ve hocalarına göster-

dikleri hürmete aşık oldum ve kendimin de bunlar gibi olmasını arzuladım.

Kendi kendime acaba bunlar gerçekten mi Resulullah'tan nefret ediyorlar? diye soruyordum. Bu yüzden defalarca bunları denemek için Resulullah'ın (s.a.a) ismini söylüyordum ama; bunlar tüm benlikleriyle Resulullah'a (s.a.a) salavat gönderip: "**Allahumme salli ala Muhammed'in ve Â-l-i Muhammed**" diyorlardı.

Yine de kendi kendime, belki bunlar nifak yapıyorlar, diye düşünüyordum; ama çeşitli kitaplarını açıp okuduğumda bunların Peygamber'in (s.a.a) takdis ve hürmeti hususunda daha koyu bir inanca sahip olduklarını görünce bu düşünceden kurtuldum. Bunların kitaplarında gördüğümün benzerini, kendi kitaplarımızda görmüş değildim.

Bunlar Hz. Resulullah'ın istisnasız bütün davranışlarında masum olduğu görüşündeler. Oysa biz Ehlisünnet, Hz. Peygamber'i (s.a.a) yalnız Kur'ân'ı ulaştırmak hususunda masum biliyoruz; ama diğer davranışlarında, onun hata yapması mümkün olan bir insan olduğuna inanıyoruz ve bu iddiamıza bazı örnekler de vererek sahabeden bazılarının Resulullah'ın hatalarını düzelttiğini ileri sürüyoruz.

Oysa Şiîler Peygamber'in hata yaptığına, diğerlerinin onun hatasını düzelttiğine kesinlikle inanmazlar.

O hâlde Şiîlerin Resulullah'ı sevmediğine dair söylenen bazı sözlere nasıl inanabilirim?

Bir gün arkadaşşıma yemin verdirerek, ondan sorularıma açık ve net cevaplar vermesini istedim, sonra aramızda şöyle bir sohbet geçti:

- Bana göre siz Hz. Ali'yi Peygamber'in (s.a.a) makamına yükseltiyorsunuz. Çünkü Ali'nin ismini andığınızda hep "**Aleyhisselâm**" (Ona selâm olsun) diyorsunuz.

– Evet biz Emiru'l-Müminin'in ve diğer evlâtlarının isimleri geçtiğinde "Aleyhisselâm" diyoruz. Ama bu, asla bunların peygamber olduğu anlamına gelmez. Bunlar ancak Peygamber'in tertemiz soyudurlar. Allah Teala Kur'ân-ı Kerim'de bunlara salât ve selâm göndermeyi emretmiştir, bu yüzden onlara "aleyhissalatu ve's-selâm" demenin de hiçbir mahzuru yoktur.

– Hayır kardeşim dedim, biz Resulullah'tan ve diğer peygamberlerden başkasına salavat ve selâm göndermeyi kabul etmiyoruz. Ali ve evlâtlarının bununla bir alakası yoktur.

– Hakikati anlamanız için daha fazla araştırmanızı ve kitap okumanızı rica ediyorum.

– Hangi kitapları okuyayım, senin kendin Ahmed Emin'in kitapları Şia'yı bağlamaz demedin mi? Şiîlerin kitaplarına da biz itibar etmiyoruz. Hıristiyanların itimat ettikleri kitaplarda Hz. İsa'nın Allah'ın oğlu olduğu yazılıdır; ama Kur'ân-ı Kerim bu hususta gerçeği açıklayarak Hz. İsa'nın diliyle diyor ki:

Onlara ancak bana emrettiğini söyledim; Rab-bime ve Rabbimize kulluk edin, dedim.¹

– Çok güzel, benim senden istediğim de bundan başka bir şey değildir. Biz Müslüman olarak mantık gereği yalnız Kur'ân ve sahih olan sünnete itibar göstermeliyiz (onun bunun kitabına değil). Elbette eğer bir Yahudi ve Hıristiyanla tartışma söz konusu olsaydı, o zaman delil olarak gösterilecek şeyler daha değişik olmalıydı.

– Peki hangi kitaplarda hakikati bulabilirim? Her yazar, her grup ve her mezhep kendisinin hak olduğunu iddia ediyor.

– Ben şimdi sana bu tartıştığımız hususta çeşitli mezhep ve fırkalara mensup olmalarına rağmen bütün Müslümanların kabul ettikleri bir delil göstereceğim ki, siz ondan haberdar değilsiniz.

– Allah'ım, ilmimi artır!

– Acaba şu ayeti okudun mu?:

Şüphe yok ki Allah ve melekleri Peygamber'e salat ederler. Ey iman edenler, siz de ona salât edin ve tam bir teslimiyetle ona selâm verin.¹

Şîî ve Sünnî bütün müfessirler, bu ayet nazil olunca sahabîlerin, Peygamber'in (s.a.a) huzuruna gelip: "Ey Alla-h'ın Resulü, sana nasıl selâm vermemiz gerektiğini öğrendik; ama sana nasıl salat edeceğimizi bilmiyoruz" dediğini yazmıştırlar. Bunun üzerine Resulullah şöyle buyurdu:

Şöyle söyleyin: Allahumme salli ala Muham-medin ve Âl-i Muhammedin kema salleyte ala İb-rahime ve Âl-i İbrahimе fi'l-âlemin. İnneke hamidun mecid."

Ve diğer bir rivayette Resulullah (s.a.a) bu hususta şöyle buyurdu:

"Hiçbir zaman bana kesik salavat göndermeyin."

Sahabîler: "Kesik salavat nasıl olur?" dediler.

Resulullah: *"Kesik salavat: 'Allahumme salli ala Muhammedin' deyip durmanızdır. Allah kâmilidir, kâmilden başka bir şeyi kabul etmez."*

Böylece sahabîler ve onlardan sonra tâbîîn, salavatı Resulullah'ın kendisinden öğrenip her zaman tam salavat gönderiyorlardı.

Hatta İmam Şafiî, Ehlibeyt hakkında söylediği bir şiirde şöyle diyor:

Ey Resulullah'ın Ehlibeyti sizi sevmek
Bir farzdır ki Allah Kur'ân'ında buyurmuştur
Sizin büyüklüğünüze şu yeter ki
Size salavat göndermeyenin namazı boştur.

Bu sözlerin olumlu yankısını hemen kendimde hissetmeye başladım, onun bu sözleri tamamen kalbimde yerleşiyordu. Önceden de bu konuyu okumuştum, ama nerede okuduğumu hatırlamıyordum. Onu tasdik ettim ve:

– Biz de Resulullah'a (s.a.a) salavat gönderdiğimizde onun Ehlibeyt'ine ve sahabelerine de salavat gönderiyoruz; ama biz Şiîler gibi Hz. Ali'nin ismini söylerken onun için "se-lâm" zikretmiyoruz, dedim.

Bunun üzerine arkadaşım:

– Buharî hakkında görüşünüz nedir? Acaba o da Şiî midir? diye sordu.

– Hayır o Ehlisünnet âlimlerinin içerisinde büyük makamı olan bir imamdır ve onun yazdığı kitap Kur'ân'dan sonra en doğru kitaptır, dedim.

Arkadaşım hemen yerinden kalkıp kitaplığından Sahi-hi Buharî'yi getirip aradıktan sonra bir sayfasını buldu ve bana vererek okumamı istedi. Orada şöyle bir yazıya rastladım: "Filan râvi diğerinden, o da Ali'den (a.s) bize rivayet etti."

Ali'nin ismine müteakip aleyhisselâm işaretinin yazılmış olmasına doğrusu çok şaşırdım, hatta bu kitabın Sahi-hi Buharî olduğunda bile tereddüde düştüm.

Tekrar dönüp kitabın cilt ve sayfalarına baktım; ama kitap Sahih-i Buharî idi. Arkadaşım benim böyle şaşırdığımı görünce, kitabı benden alıp bir başka sayfasını açıp bana gösterdi, orada şöyle yazıyordu: "Ali İbn Hüseyin aleyhisselâm bize hadis nakletti..." Artık şaşkın bir hâlde

"Subhanallah" demekten kendimi alamadım. O da benim bu sözümle yetindi ve beni bırakıp dışarı çıktı. Ben bir kez daha bu hususta düşünceye daldım ve tekrar kitabın sayfalarını çevirip onun basıldığı yere baktım, "Halebî ve Oğulları" isimli bir Mısır matbaasında basılmıştı.

Allah'ım, neler görüyorum? Neden biz bu kadar inat e-dip hakkı kabul etmiyoruz. Bu adam bizim en doğru kitabımızdan delil getirdi. Buharî kesinlikle Şiî değil, Ehlisünne-t'in imamlarından ve büyük hadisçilerinden birisidir. Acaba Ali "aleyhisselâm"ın dediklerini kabul edeyim mi?

Ama hakikati kabul etmekten korkuyordum, bunu kabullenmem belki itiraf etmek istediğim diğer şeyleri de kabul etmeme sebep olabilir diye düşünüyordum. Zaten önceden de arkadaşımın önünde yenilmiştim.

Mesela Abdul-kadir Geylânî'nin mukaddesliği hakkında, sonunda Musa Kâzım'ın ondan üstün olduğunu kabul ettim; ama ben daha fazla yenilmek istemiyordum.

Çünkü bundan kaç gün önce Mısır'da bulunurken önce kendimi büyük bir âlim sanıyor ve bu yüzden iftihar ediyordum ve el-Ezher Üniversitesi'nin hocaları bana hürmet ediyorlardı; ama şimdi kendimi bugüne kadar yollarını yanlış bildiğim şahısların yanında yenilmiş görüyordum. Hatta ben şimdiye kadar Şia kelimesini hakaret için kullanmaya alışmıştım.

Gerçekten bu tutumum, nefis tutkusu tekebbür ve boş taassuptan başka bir şey değildir, diye düşünüyor ve sonra şöyle yalvarıyordum Allah'a:

Allah'ım! Sen bana yolunu göster, bir kez dahi olsa hakikati kabul etmeme yardımcı ol.

Allah'ım! Sen benim kalbimi ve gözümü aç ve doğru yolunu bana göster ve beni hakikatleri işitip, ona uyanlardan kıl.

Allah'ım! Hakkı bize olduğu gibi göster ve ona uymayı bize nasip eyle ve batılı olduğu gibi bize göster ve bizi ondan uzak duranlardan eyle.

Arkadaşım eve geri döndü, ben de bu duaları tekrarlıyordum. O gülümseyerek bana şöyle dedi:

– Allah sizi, bizi ve tüm Müslümanları doğru yoluna hidayet buyursun, Nitekim kendisi hak kitabında şöyle buyuruyor:

Bizim için cihat edenleri yollarımıza sevk ederiz ve şüphe yok ki Allah iyilik edenlerle beraberdir.¹

Bu ayetteki "cihat" kelimesinin, gerçeği bulmak için ilmî araştırma ve tahkik yapma anlamına geldiği söylenir. Yani: Allah Teala, şüphe yok ki, hakkı arayanı hakka ulaştırır.

1- Ankebût, 69

NECEF YOLCULUĞUM

Arkadaşım bir gece bana:

- Allah isterse yarın Necef'e gideceğiz, dedi.

- Necef neredir? diye sordum.

- Necef, ilmî merkezlerin ve Hz. Ali'nin (a.s) kabrinin bulunduğu yerdir, dedi.

Şaşırarak:

- Hz. Ali'nin nasıl belli bir kabri olabilir, bizim hocalarımız Hz. Ali'nin belli bir kabri yoktur diyorlar, dedim...

O sabah bir otobüsle yola çıkıp Kûfe'ye gittik ve orada otobüsten inip büyük İslâmî eserlerden olan Kûfe Camii'ni ziyaret ettik. Arkadaşım tarihî yerleri bana gösterdi ve beni Müslim İbn Akîl ve Hânî İbn Urve'nin kabirlerinin yanına götürüp onların nasıl şehadete erdiklerini kısaca bana anlattı.

Ve beni Hz. Ali'nin şehit olduğu mihraba götürdü, daha sonra Hz. Ali ve iki çocuğu Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in yaşadıkları eve götürdü.

O evin içerisinde bir su kuyusu vardı. Halk o kuyunun suyundan içip abdest alıyordu.

O sırada çok güzel manevî hâller yaşadık. Dördüncü halife Hz. Ali'nin takvasını ve sade yaşantısını görmek, bize dünyayı unutturmuştu.

Kûfe halkının hürmeti ve alçak gönüllülüğü benim çok dikkatimi çekmişti. Caddelerde dolaşırken, uğradığımız her

topluluk ayağa kalkıp bize selâm veriyordu, galiba arkadaşım onların çoğunu tanıyordu.

Bu arada Kûfe Enstitüsü'nün müdürüyle tanıştık, o bizi evine götürdü ve çocuklarıyla tanıştırdı. O geceyi çok iyi geçirdik sanki kendi arkadaşlarımla ve ailemle birlikteydim.

Onlar Ehlisünnet'ten bahsettiklerinde: "Bizim Ehlisünnet kardeşlerimiz." diyorlardı, söz ve davranışlarından hep samimiyet yağıyordu. Ben dürüstlüklerini denemek için çeşitli konularda onlara birçok soru sordum.

Sabahleyin oradan tahminen on kilometre uzaklıkta bulunan Necef şehrine gittik. Oraya vardığımızda Kâzi-meyn'i hatırladım. Çünkü burada da uzaktan altın kaplı mi-nareler gözüktüyordu. Şiîlerin adetleri üzere içeri girmeden izin duasını okuduk. Sonra içeri girdik. Burada ben Kâzi-meyn'dekinden daha fazla şaşırıdım. Ben kendi usulümüz üzere Fatiha okumaya başladım. Ama içimde bu kabrin gerçekten Hz. Ali'nin olduğunda şüphe ediyorum.

Oysa Kûfe'de gördüğüm sâde evin Hz. Ali'nin evinin olduğuna inanmıştım. Kendi kendime diyordum ki: Hz. Ali hiçbir zaman bu altın ve gümüşle süslenmiş yere razı olmaz. Oysa ki dünyanın birçok yerinde insanlar açlıktan ölüyor. Bura geldiğimizde bile yolumuzun üstünde birkaç fakirin dilediğini görmüştüm.

Benim hâlim şunu anlatıyordu: Ey Şiîler! Hatalısınız, en azından bir hatanızı itiraf etmelisiniz. Bizzat Hz. Re-sulullah tarafından kabirleri yıkıp yerle bir etmek için görevlendirilmiş olan Hz. Ali'nin altın ve gümüşle süslenmiş kabirle ne alakası olabilir? Bunlar şirk olmasa bile en azından İslâm'ın bağışlamayacağı bir hatadır.

Arkadaşım bir parça kuru çamuru bana uzatarak namaz kılmıyor musun diye sordu. Hiddetli bir şekilde:

- Biz kabirlerin etrafında namaz kılmayız dedim.
- O hâlde birkaç dakika bekle ben iki rekât namaz kılalım, dedi.

Ben onu beklerken, kabrin çerçevesine asılı bir tabloyu okudum ve kabrin üzerinde bulunan sandığın altın parmaklıklarının arasından içersini seyrettim.

Dirhemden, Riyal'den, Lira'ya kadar çeşit çeşit paralar sandığın içinde çok miktarda mevcuttu. Bu paraları ziyaretçiler, türbedeki hayır işlerinde kullanılması için atıyorlardı. Para o kadar çoktu ki, ben kaç aydan beri toplanmı-yordur diye düşündüm; ama arkadaşım bana haremın hizmetçilerinin her akşam yatsı namazından sonra buradaki parayı topladığını söyledi.

Türbeden hayretler içerisinde dışarı çıktım; ama keşke bu paralardan bir miktarını da bana, yahut dünyada bulunan bazı muhtaçlara verseydiler diye düşünüyordum.

Ne tarafa baksam türbeyi çevreleyen büyük bahçenin çeşitli yerlerinde halkın namaz kıldığını görüyor, diğer bazılarının da ağlama seslerini duyuyordum. Bazı grupların da ağlayarak başlarına ve göğüslerine vurduklarını gördüm.

Bunların niçin böyle ağlayıp ve kendilerini vurduklarını arkadaşşımdan sormak istedim; ama halkın bir cenazeyi getirdikleri ve birkaç kişinin de ölüyü oraya defnetmek için kabir hazırlamaya çalıştıklarını görünce, onların kendi yakınlarından olan bu cenazeye ağladıklarını anladım.

ÂLİMLERLE GÖRÜŞME

Arkadaşım beni türbenin yanında bulunan baştan başa halı ile döşeli, mihrabına Kur'ân'ın bazı güzel ayetlerinin güzel hat örnekleriyle yazıldığı bir mescide götürdü. Bir grup çocuğun başlarında sarık, ellerinde kitap, mihrabın kenarında bir arada ders çalışmaları dikkatimi çekti. Bu güzel sahnedən çok hoşlandım; çünkü o güne kadar 13-14 yaşları arasında sarıklı çocuk görmemiştim. Bu elbise onlara o kadar yakıştıyordu ki ay gibi parlıyorlardı.

Arkadaşım onlara: "Seyyid Nerededir?" diye sordu. Onlar: "Namaz kıldırıyor." dediler. Ben Seyyid'in kim olduğunu bilemedim; ama onun ulemadan biri olduğunu kestirdim ve sonradan anladım ki o Şiîlerin ilim merkezinin büyüğü Seyyid Hoî'dir. Elbette Şiîler Peygamber'in soyundan gelen şahsa "Seyyid" lakabını verirler. "Seyyid"ler ister âlim, isterse dinî ilimler talebesi olsun başlarına hep siyah sarık koyarlar. Ama Resulullah'ın (s.a.a) soyundan gelmeyen diğer âlimlere ise "Şeyh" diyorlar ve âlim olmayan diğer "Şürefa" (seyyidler) ise genelde başlarına yeşil sarık koyarlar.

Arkadaşım, seyidin yanına gidip gelinceye dek benim orada onların yanında oturmamı istedi. Onlar bana hoş geldin dedikten sonra bir halka oluşturarak beni aralarına aldılar ve bana çok hürmet ettiler. Günahsız ve temiz kalpli oldukları, yüzlerinden anlaşılıyordu.

Bu arada Resulullah'ın (s.a.a) şu hadisi aklıma geldi:

Her çocuk İslâm fıtratı üzerine dünyaya gelir, sonra baba ve annesi, çocuğu Yahudi, Hıristiyan yahut Mecusî yapar!

Ben de kendi kendime dedim ki: "Yahut da Şiî yapar!"

Çocuklar benden nereli olduğumu sordular. Tunuslu olduğumu söyledim.

Tunus'ta da dinî ilimler okutan merkezler var mı diye sordular. "Bizim okullarımız ve üniversitelerimiz var." dedim.

Derken her taraftan beni soru yağmuruna tuttular. Sorularının hepsi de esaslı ve cevapları ağır olan sorulardı. Ben bu günahsız çocuklara ne cevap vereceğimi bilemiyordum.

Belki de bunlar saf bir anlayışla İslâm dünyasının her tarafında medreselerin bulunduğunu ve bu medreselerde fıkıh, usul ve tefsir derslerinin verildiğini zannediyorlardı ve ne yazık ki sözde ilerici ülkeler başta olmak üzere İslâm dünyasının genelinde, Kur'ân kurslarının bile yerini Hıristiyan eğitimcilerin yönettiği çocuk yurtlarının aldığından haberleri yoktu. Bunlara: "Sizin gibi düşünenlere artık gerici deniliyor!" demek bile aklımdan geçti.

Onlardan birisi, Tunus'ta hangi mezhebin yaygın olduğunu sordu; ben Mâlikî mezhebinin yaygın olduğunu söyledim. Onlar birbirlerine bakıp güldüler, ama ben önemsemedim. Sonra biri:

– Peki siz Caferî mezhebini tanıyor musunuz? diye sordu.

– Hayrola! Bu yeni isim nereden çıktı? Biz dört mezhepten başka bir mezhep tanımıyoruz ve onların haricindeki mezhepleri İslâm dininden saymıyoruz." diyerek sert bir şekilde cevap verdim.

Gülümseyerek dedi ki:

– Efendim özür dilerim; ama İslâm'ın hakiki mezhebi Caferî mezhebidir.

Sözlerine devamla şöyle dedi:

- Acaba siz Ebu Hanife'nin İmam Cafer'in talebesi olduğunu biliyor musunuz? Hatta Ebu Hanife şöyle demiştir: "Eğer o iki yıl (yani İmam Cafer Sadık'ın (a.s) yanında ders okuduğum iki yıl) olmasaydı, Nu'man helâk olurdu."

Susup hiçbir cevap vermedim, şimdiye kadar hiç duymadığım yeni bir mezhep imamının ismini duyuyordum. Ama yine Allah'a şükrediyorum ki bunların İmam Sadık'ları İmam Malik'in hocası değilmiş. Bu yüzden onlara:

- Biz Mâlikî'yiz, Hanefî değiliz, dedim.

Ama çocuklardan birisi şöyle dedi:

- Dört mezhebin hepsi ilimlerini birbirinden almışlar: Ahmed İbn Hanbel Şafîî'den, Şafîî ise Mâlikî'den, Mâlikî ise Hanefî'den ilmini almıştır ve Hanefî ise İmam Cafer Sadık'ın (a.s) talebesi olur. Resulullah'ın camiinde ilk ilim merkezi kuran İmam Cafer Sadık'tır. Bu merkezde dört binden fazla fakih ve hadisçi onun huzurunda ilim tahsil etmiştir.

Bu zeki çocuk, bizim Kur'ân ezberlediğimiz gibi bu sözleri ezberlemişti. En fazla beni şaşırtan, onun tarihî kay-naklara, sayfalarına kadar vakıf olmasıydı. Bir hocanın talebesine ders anlatması gibi bunları bana anlatmaya başladı. Kendimi onun karşısında âciz görüp, kendi kendime: "Keşke arkadaşımla gitseydim de bu çocukların yanında kal-masaydım!" diye düşündüm. Sordukları tarihî ve fikhî sorularının hiçbirisinin cevabını verip onları susturamamıştım.

Bana kimi taklit ediyorsun diye sordular.

- İmam Malik'i, dedim.

- Sen nasıl ölü bir müçtehidini taklit ediyorsun, seninle İmam Mâlik arasında on üç asır kadar bir zaman geçmiş, eğer yeni ortaya çıkan bir meseleyi İmam Malik'ten soracak olursan, sana cevap verir mi? dediler.

Biraz düşündükten sonra dedim ki:

– O hâlde sizin İmam Cafer'iniz de on üç yüz yıldır ölmüş, siz onu nasıl taklit ediyorsunuz?

Çocuklar hep birlikte:

– Biz Seyyid Hoî'yi taklit ediyoruz ve o hayattadır, dediler.

Ben ise, "Acaba bunların nazarında Seyyid Hoî mi daha bilgilidir, yoksa Cafer Sadık mı?" diye düşündüm. Çocukların sorularından yakayı kurtarabilmek için konuyu de-ğiştirip başka şeyler ortaya attım. Onlara Necef'in nüfusunu ve Necef ile Bağdat arasındaki mesafeyi sordum ve Irak'ın haricinde tanıdıkları İslâm ülkelerini saymalarını istedim. Bunun gibi birkaç soru hazırlayarak, onlara soru sormak fırsatını vermemeye, böylece onları oyalayarak aczimi gizlemeye çalışıyordum.

Mısır'da topladığım bütün övgülerin ve kazandığım mevki ve unvanların burada özellikle bu çocukların yanında solup gittiğini görüyordum. O an için şu hikmetli sözü hatırladım: "Felsefe ilmini biliyorum diyene, bir şeyler ezberlemişsin; ama çoğu şeylerden haberin yoktur, de!" Bu çocukların akıllarının el-Ezher Üniversitesi'nde karşılaştığım bazı âlimlerden ve Tunus'ta tanıdığım âlimlerden bile üstün olduğunu düşünmeye başladım.

Bu sırada, Seyyid Hoî bir grup âlimle birlikte görkemli, vakarlı bir şekilde içeriye girdi. Çocuklar ayağa kalktı ve ben de onlarla birlikte ayağa kalktım.

Onlar ileri gidip Seyyid'in elini öptüler, ben yerimde donup kalmıştım. Yanındakiler oturmayana kadar Seyyid oturmadı. Herkes oturduktan sonra Seyyid herkesin tek tek hâl ve hatırını soruyor ve onlara "Messakumullahu bi'l-hayr"¹ di-

1- Yani Allah öğleden sonranızı hayırlı kılsın. Bu cümle Araplarda

yordu ve herkes aynı cümleyi tekrarlıyordu. Sıra bana gelince, ben de işittiğim gibi cümleyi tekrarladım.

Arkadaşım yaklaşıp Seyyid'in kulağına bir şeyler fısıldadıktan sonra bana Seyyid'in sağ tarafında oturmam için işaret etti. Hâl hatırdan sonra arkadaşım, Tunus'ta Şiîler hakkında söylenenleri Seyyid'e anlatmamı istedi. Ben:

- Önemli olan benim kendimin Şiîlerin fikirlerini öğrenmemdir, ondan bundan duyduğumuz hikayelerin bir önemi yok. Benim birkaç sorum var, onların cevabını öğrenmek istiyorum, dedim.

Ama arkadaşım Şiîlere karşı olan inançlarımızı Seyyid'e anlatmamı istedi. Ben şöyle dedim:

- Şiîler bizim nezdimizde Yahudi ve Hıristiyanlardan daha kötüdürler. Çünkü onlar, Hz. Musa ve İsa'ya dair inançlarına rağmen Allah'a tapıyorlar; ama Şiîler Hz. Ali'ye tapıyorlar.

Sonra Seyyid'e Şiîlerin Ali'ye ibadet ettiklerini, onu takdis ettiklerini ve Allah'a ibadet edenlerinin de Ali'yi peygamberlik derecesine kadar yükselttiklerini duyduğumuzu söyledim ve Cebrail'le ilgili kıssayı yani Şiîlere göre Cebrail, Allah'ın emaneti olan vahyi Hz. Ali'ye getireceğine, Hz. Muhammed'e getirerek Allah'ın emanetine hıyanet ettiğine dair duyduğum hikâyeyi anlattım.

Seyyid Hoî, başını eğip biraz durdu, sonra bana bakıp dedi ki:

- Biz şahadet ediyoruz ki Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed (s.a.a) O'nun Resulüdür ve biz şahadet ediyoruz ki Ali (a.s) O'nun kullarından bir kuldur.

Daha sonra diğer oturanlara dönüp bana işaret ederek dedi ki:

– Görüyor musunuz bu biçarelerin beyinlerine ne temel-siz yalanlar doldurmuşlar! Ben bunlardan daha ilginç sözler de işitmişim. La havle vela kuvvete illa billahi'l-a-liyyi'l-azim.

Daha sonra bana dönüp dedi ki:

– Peki Kur'ân okudun mu?

Dedim ki:

– Kur'ân'ın yarısını on yaşımdan önce ezberlemiştim.

Dedi ki:

– Peki, tüm İslâm fırkaların, mezhebî ayrılıklarına rağmen Kur'ân-ı Kerim'de ittifak ettiğini ve bizim yanımızdaki Kur'ân'ın da sizin yanınızdaki Kur'ân'la aynı olduğunu biliyor musun?

– Evet; biliyorum, dedim.

Sonra şöyle dedi:

– Şu ayetleri hiç okumadın mı? Allah Teala şöyle buyuruyor:

Muhammed ancak bir peygamberdir, ondan önce nice peygamberler geldi geçti.¹

Ve diğer bir yerde buyuruyor:

Muhammed Allah'ın peygamberidir ve onunla beraber bulunanlar kâfirlere karşı çetindirler.

Ve başka bir yerde buyuruyor:

Muhammed sizden birisinin babası değildir; fakat Allah'ın Resulü ve peygamberlerin sonuncusudur.

– Evet; bunları biliyorum, dedim.

Dedi ki:

1- Âl-i İmrân, 114

- Ali buralarda nerededir? Eğer Kur'ân'ımız Muhammed'in (s.a.a) resul olduğunu söylüyorsa, bu iftiralar nereden çıkmıştır?

Ben ne diyeceğimi bilemedim ve sustum. Sözlerine devamla şöyle dedi:

- Ama Cebrail'in Allah'ın emanetine hıyanet etmesi meseleline gelince; biz Cebrail'i bu gibi işlerden uzak biliyoruz, bu iftira öncekinden daha büyüktür. Cebrail Peygamber'e vahiy getirdiğinde Resulullah kırk yaşında değil miydi? O sırada Ali (a.s) altı, yedi yaşları arasında bir çocuk idi, o hâlde Cebrail nasıl kırk yaşındaki Muhammed ile altı, yedi yaşındaki Ali'yi birbirinden ayıramamıştır!"

Sonra bir miktar sustu ve ben de onun sözleri üzerinde düşünmeye dalmıştım. Bu mantıklı sözler benim kalbime oturdu ve gözümün önündeki perdeleri yırttı. Kendi kendime, "Niçin biz bu gibi yalanlara itibar ediyoruz?" dedim.

Seyyid Hoî sonra sözlerine devam ederek şöyle dedi:

- Şunu belirtiyim ki: Tüm İslâm fırkaları içerisinde yalnız Şîîler, enbiya ve imamların masumluğuna inanıyorlar. Peygamber ve İmamlarımız bizim gibi insan olmalarına rağmen her türlü hatadan masum iseler o hâlde Allah'ın mukarreb meleklerinden olan ve Hak Teala tarafından Ru-hu'l-Emin lakabını alan Cebrail nasıl hata yapabilir?

- Peki bu sözler nereden kaynaklanıyor? dedim

- İslâm düşmanları Müslümanların arasında tefrika ve bölücülük yaratıp onları birbirine düşürmek için bu asılsız sözleri yaymaya çalışıyor, dedi ve sözlerine şunları da ilâve etti:

- Aslında tüm Müslümanlar kardeşirler. Gerek Şîîler, gerekse Sünnîler Allah'a inanıyor ve ona şirk koşmuyorlar. Onların Kur'ân'ları, peygamberleri, kibleleri birdir. Şîî ve Sünnî-

nin ihtilâfları daha çok bazı fikhî meselelerle ilgilidir. Fikhî meselelerdeki ihtilâflar, Ehlisünnet'in kendi mezhepleri arasında da mevcuttur. Mesela bazı meselelerde Malik ile Ebu Hanife, ya da Ebu Hanife ile Şafiî birbirleriyle ihtilâf etmişlerdir.

Dedim ki:

– O zaman sizin hakkınızda söylenen sözlerin hepsi iftiradır!

Seyyid Hoî de dedi ki:

– Allah'a hamd olsun ki sen akli başında ve meseleleri birbirinden ayırt eden birisin ve gelip Şia bölgelerini de yakından gördün ve içlerinde bulundun. Acaba o işittiğin yalanlardan birini duydun veya gördün mü?

– Hayır, dedim. Allah'a hamd olsun ki, ben iyilikten başka bir şey görmedim ve duymadım.

Mun'im hoca ile tanıştım. Benim Irak'a gelmeme sebep oldu ve ben burada öğrendiğim şeylerin hiçbiri hakkında önceden bir bilgiye sahip değildim.

Arkadaşım Mun'im gülümseyerek dedi ki:

– Mesela Hz. Ali'nin kabrinin burada bulunduğu gibi.

Ben de çocukları göstererek şöyle dedim:

– Ben bu çocuklardan dahi birçok şeyler öğrendim. Keşke fırsat olsaydı da ben de bunlar gibi gelip bu ilim merkezinde ders okusaydım!

Seyyid Hoî:

– Buyrun gelin! Eğer burada ders okumak isterseniz, biz sizin hizmetindeyiz. dedi ve etraftakiler de bu fikrimi desteklediler. Özellikle arkadaşım Mun'im'in hoşnutluğu yüzünden belliydi.

Evli olduğumu ve iki çocuğumun bulunduğunu söyledim.

Dediler ki:

- Biz burada senin kalman için gerekli olan ihtiyaçlarını karşılıyoruz. Önemli olan senin ilim okumandır.

Biraz düşündükten sonra kendi kendime: "Beş yıl öğretmenlik yapıp şimdiye kadar çocuk eğittikten sonra gelip talebe olmak akıl işi değil ve böyle bir kararı kısa sürede almak doğru olmaz!" dedim.

Yine Seyyid Hoî'ye bu teklifinden dolayı teşekkür edip dedim ki:

- İnşallah Umre'den döndükten sonra bu konu üzerinde düşüneneğim. Ama benim şimdilik bir miktar kitaba ihtiyacım var.

Seyyid Hoî yanındakilere: "Buna kitap verin." dedi. Hocalardan birkaçı kalktı, kısa sürede önüme yetmiş cilde yakın kitap yığıdı. Seyyid Hoî bana, "Bunlar benden sana hediye dir." dedi. Kitapları görünce hepsini götürmeyeceğimi ve özellikle Suudî Arabistan'a gitmek üzere olduğum için bunları kendimle götürmenin sakıncalı olabileceğini düşündüm. Çünkü Arabistan bilindiği üzere hiçbir kitabı içeriye sokmuyor.

Bir yandan da ömrümde görmediğim bu kitaplardan da vazgeçmek istemiyordum. Onun için yanımdakilere ve arkadaşşıma dedim ki:

- Benim ileride uzun bir yolculuğum var, Suriye'den Ürdün'e ve oradan da Arabistan'a gideceğim. Dönüşte ise yolum bundan da uzun olacak, çünkü Mısır'dan Libya'ya ve oradan da Tunus'a gideceğim. Dolayısıyla ben bu kadar kitabı nasıl taşıırım. Özellikle bu devletlerin çoğu bu kitapların devletlerine girmesine izin vermiyor.

Bunun üzerine Seyyid Hoî:

– O zaman sen kendi adresini bize ver, biz senin kitaplarını o adrese göndeririz, dedi.

Ben bu görüşü beğenip adresimi onlara verdim ve çok teşekkür ettim. Ben ayrılmak için ayağa kalktığımda, Seyyid Hoî de ayağa kalktı ve dedi ki: "Allah'tan senin sağlığını diliyorum, ceddin Resulullah'ın kabrini ziyaretine gittiğinde benim de selâmımı ona ilet."

Ben ve oradakiler çok mahzun olduk. Seyyid'e baktım, gözleri yaşla dolmuştu. Kendi kendime: "Böyle birisini hatalı zannetmek ve haşa yalancı saymak mümkün değildir." dedim. Bu kadar alçak gönüllü oluşu ve bu heybet ve şahsiyeti gerçekten de onun Peygamber evlâtlarından olduğunu gösteriyordu. Bu yüzden elimde olmaksızın, bırakmamasına rağmen ellerini öptüm.

Diğer Müslümanlar da kalkıp benimle vedalaştılar ve bazıları benim için ardım sıra gelip mektuplaşmak için adresimi aldılar.

Seyyid Hoî ile görüştüktan sonra arkadaşım Mun'im'le Ebu Şubber isimli bir dostunun daveti üzerine tekrar Kû-fe'ye döndük. O geceyi, Seyyid Muhammed Bâkır es-Sad-r'ın talebelerinin de bulunduğu bir grup kültürlü gençle konuşup sabahladık. Onlar benim Seyyid Muhammed Bâkır es-Sadr ile görüşmemi tavsiye ettiler ve yarın ziyaret için randevu alabileceklerini söylediler. Arkadaşım Mun'im bu teklifi beğendi; ama Bağdat'taki önemli bir işinden dolayı bizimle gelemeceğini bildirerek özür diledi. Bunun üzerine Mun'im dönünceye kadar üç dört gün Ebu Şubber'in evinde kalmamı kararlaştırdık.

Daha sonra uyumak için birbirimizden ayrıldık. Ben o gece talebelerden çok faydalandım. Necef'teki medreselerde çeşitli derslerin okutulduğunu öğrenmem, bana çok ilginç

gelmişti. Orada okuyan talebeler, fıkıh ve şeriat gibi İslâm ilimlerinin haricinde iktisat, siyaset, tarih, lügat ve astronomi gibi ilimler de okuyorlar.

SEYYİD MUHAMMED BÂKİR ES-SADR İLE GÖRÜŞMEM

Ebu Şubber ile birlikte Seyyid Muhammed Bâkır es-Sadr'ın evine doğru yola koyulduk. Yol boyunca büyük âlimlerin hayatları ve Şia'daki taklit anlayışı ve diğer konular hakkında bana yararlı bilgi verdi. Seyyid Muhammed Bâkır es-Sadr'ın evine girdiğimizde evin içerisi başı sarıklı genç talebeler ve diğer alimlerle dolu idi. Seyyid ayağa kal-kıp bizi karşıladı ve kendi yanına oturttu...

Tanışmadan sonra Tunus'u ve Cezayir'i ve Hızır Hüseyin ve Tahir İbn Aşur gibi bazı meşhur âlimleri sormaya başladı. Bana gösterdiği fevkalade hürmet ve ilgisi, heybetli oluşuna rağmen, yıllardan beri arkadaşımız gibi onun yanında kendimi rahat hissetmeme sebep oldu.

Ondan çeşitli konular hakkında sorular soruyorlardı ve o da cevap veriyordu. Orada yaşayan müçtehid taklit etmenin değerini öğrendim. Çünkü ancak bu yolla hiçbir zorlukla karşılaşmadan herkes tüm fikhî sorularının ve şüphelerinin cevabını alabilir.

Bu görüşmeler neticesinde Şia'nın da Müslüman olduğuna ve tek bir Allah'a inanıp Muhammed Peygamber'e uydıklarına güvenim arttı. Çünkü o zamana kadar içimde hâlâ bazı şüphe ve tereddütler kalmıştı. Şeytan, bu gördüğüm şeylerin hepsinin belki de bir hile olduğu veya takiyyeden ibaret olduğunu vesvesesini veriyordu. Ama kısa zamanda bütün bu şüphe, tereddüt ve şeytanın vesveseleri tamamen

eriyip gitti. Çünkü gördüğüm ve işittiğim şeylerin hepsinin hile ve yanıltma olması düşünülemezdi; zira ben yüzlerce kişiyle görüşüp konuşmuştum. Bir de ben kim oluyorum da bana hile yapsınlar? Beni aldatmanın onlar için ne önemi olabilirdi?

Ayrıca bunların birçok kitabını da inceledim; yüz yıllar öncesinde yazılan kitaplarından son zamanlarda yazılıp basılan kitaplarına kadar tüm kitapları, Allah'ın vahdaniyetine ve Hz. Muhammed'in (s.a.a) son peygamber olduğuna dair inancı hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde açıklamaktaydı. Ve ben Irak'ta ve diğer ülkelerde meşhur bir merci olan Seyyid Muhammed Bâkır es-Sadr'ın evindeyim. Ne zaman Hz. Muhammed'in (s.a.a) ismi geçse herkes, hep bir ağızdan, "Allahumme Salli Ala Muhammedin ve Ali Muhammed" diyordu.

Öğle vakti geldiğinde evin yakınında bulunan bir camiye gidip orada öğle ve ikindi namazını Muhammed Bâkır Sadr ile kıldım. Orada kendimi Peygamber'in büyük sahabelerinin içerisinde hissediyordum. Çünkü iki namazın arasında namaz kılanların birisi dua okudu; gerçekten hüzünlü ve çekici bir sesi vardı ve duadan sonra hep birlikte, Peygamber'e ve Âl'ine salavat gönderdiler. Okunan dua da Allah'a hamd, O'nun Resul'üne ve Âl'ine salavat ile dolu idi.

Namazdan sonra Seyyid Sadr müracaat edenlerin sorularına cevap vermek için bir müddet mihrapta oturdu. Şahıslar ayrı ayrı gelip selâm veriyor ve özel sorusu olanlar özel olarak Seyyid'le konuşuyor ve diğerleri ise normal bir şekilde sorularını soruyorlardı. Seyyid Sadr da öylece cevabını veriyordu. Soru ve cevabı biten şahıslar Seyyid'in elini öptükten sonra kalkıp gidiyorlardı.

Dertleriyle dertlenen ve bazı zorluklarını halleden böyle büyük bir âlime sahip oldukları için hakikaten bunları tebrik etmek gerekirdi.

Bana haddinden fazla hürmet edip ilgi gösteren Seyyid ile birlikte eve döndük. Ben kendimi ailemin ve dostlarımın içinde sanıyordum. Öyle ki bir ay Seyyid ile birlikte kalırsam muhakkak Şif olurum diye düşündüm. O güzel ahlâkı, alçakgönüllülüğü ve karakteri ile tamamen beni kendisine cezp etmişti. Yüzüne her baktığımda tebessüm ediyor ve "Bir isteğin mi var?" diye soruyordu.

Dört gün boyunca onlarca âlimi ve ziyaretçiyi kabul etmesine rağmen uyku saatinin haricinde beni kendisinden ayırmadı. Ben Hicaz'da Şia'nın bulunduğunu hiç sanmıyordum; ama orada Arabistanlı, Bahreynli, Katarlı, Suriyeli, İranlı, Afganistanlı, Türkiyeli ve Afrikalı talebe ve âlimlerin Seyyid'in yanına geldiklerine şahit oldum. Seyyid onlarla konuşup onların ihtiyaçlarını karşılıyordu; onun yanından herkes sevinçle ayrılıyordu.

Hiç unutamıyorum, tartışma ve cidal olan bir olay nasıl kolayca halledilmişti.

Bu olayın tarihte kalması için burada nakledeceğim; belki bu yolla Müslümanlar Allah'ın hükümlerini terk etmekle ne gibi belâlara müptela olduklarını da anlarlar.

Lehçelerinden Iraklı oldukları anlaşılan dört kişi Seyyid'in yanına geldi. Onlardan birisi çoktan beri ölen büyük babasından miras olarak kalan evi bir başkasına satmış olan kişiydi; diğer ikisi ise, evin satışından bir yıl geçtikten sonra, satılan evin hakiki vârisi olduklarını ileri süren iki kardeşti. Evi satın alan kişi de onlarla birlikteydi. Dört kişinin dördü de Seyyid'in yanına oturup, gerekli belgelerini ellerinde tutmuşlardı. Seyyid belgeleri dikkatle okuduktan sonra

birkaç dakika onlarla konuştu sonra adaletle onların arasında hükmetti; evi alan şahsa, evi kullanma hakkını verdi ve evi satan şahısla ilgili olarak evin parasından o iki kardeşin payını vermesini hükmetti. Dördü de kalkıp Sey-yid'in elini öpüp birbirleriyle görüşüp gittiler.

Bu hadiseye çok şaşırdım, hatta bir türlü inanamıyordum. Bu yüzden Seyyid Ebu Şubber'e dedim ki:

- Artık olay bitti mi?

- Evet, dedi.

Herkes hakkını alıp gitti.

- Subhanallah! dedim. Bu birkaç dakika içinde böyle çekişmeli bir dava nasıl bu kadar kolayca sona erebilir? Eğer böyle bir olay bizim ülkemizde olsaydı çözümü yıllarca sürebilirdi. Hatta bazen davalar o kadar uzar ki dava sahiplerinden bazıları ölür ve onların evlâtları bu davayı ta-kip ederler ve bazen mesela dava konusu olan bir evin değerinden daha fazla miktarda payı mahkemeye harcamak gerekir. Ve sonunda da dava taraflarının eline yorgunluk ve birbirlerine karşı kin ve düşmanlıktan başka bir şey de geçmez.

Seyyid Ebu Şubber:

- Bizde de aynı durumlar söz konusudur, belki sizde olandan daha kötüdür, dedi.

- Nasıl? dedim.

- Eğer halk şikâyetlerini devlet mahkemelerine götürürse, anlattığın gibi, belki ondan daha kötü durumla karşılaşır; ama eğer dava tarafları bir müçtehidi taklit ediyorsa, dava ve şikâyetlerini ondan başkasına götürmez. O da gördüğünüz gibi davayı birkaç dakika içinde halleder. Akıllı kimseler için Allah'ın hükmünden daha iyi bir hüküm var mıdır? Evet Seyyid Sadr onlardan tek bir kuruş bile almadı. Eğer devlet

mahkemelerine gitselerdi, adamcağızların kafa derilerini bile soyarlardı.

Aynı tabir bizde de söylendiği için gülümsedim ve dedim ki:

- Subhanallah! Bu gördüklerime bir türlü inanamıyorum; eğer gözlerimle görmeseydim muhakkak yalanlardım.

Ebu Şubber şöyle dedi:

- İnanmaman için bir sebep yok, bu gibi durumlar burada çok normaldir, bazı kan davaları bile bir taklit merciinin hükmüyle birkaç saatin içerisinde hallolur gider.

Dedim ki:

- O hâlde sizin Irak'ta iki hükümet vardır, biri devlete ait, diğeri de âlimlere!

- Hayır, dedi.

- Bir taneden fazla hükümet söz konusu değildir. O da resmî düzene aittir; ama müçtehidî taklit eden Şîî Müslümanların İslâm düşmanı bir yönetim olan Sosyalist Baas hükümetiyle bir ilişkileri olamaz; sadece vatandaş olarak bazı medenî ve malî konularda devlete uymak zorundadırlar. Elbette mümin olan birisiyle, dine tam bağlı olmayan birisinin arasında ihtilâf çıkarsa o zaman iş devlet mahkemelerine çekebilir. Çünkü öteki adam ulemanın hükmüne rıza göstermez; ama dava taraflarının her ikisi de mümin insanlarsa artık hiçbir sorun kalmaz. Çünkü müçtehidin hükmü herkes için geçerlidir. Böylece müçtehide götürülen her dava aynı günde hallolur gider.

Bu olay, Allah Teala'nın hükümlerine teslimiyet şuurunu bende daha bir güçlendirdi ve şu ayetlerin mânâsını daha iyi anladım. Allah Teala Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyuruyor:

...Allah'ın indirdiği hükme uygun olarak hüküm vermeyenler, kâfirlerin ta kendisidirler.

**...Allah'ın indirdiği hükme uygun olarak hüküm ver-
meyenler, zalimlerin ta kendisidirler.**

**...Allah'ın indirdiği hükme uygun olarak hüküm ver-
meyenler, fâsıkların ta kendisidirler.¹**

İslâm düşmanları vasıtasıyla aramıza sokulan Batı kökenli düşüncelere uyarak İslâm kanunlarına karşı çıkan kişiler, İslâm kanunlarının uygulanmasıyla en büyük darbenin kendilerine ineceğinden korkan kişilerdir. Bunlar bir grup hırsız, zinakâr, katil, hain kişilerdir ancak İslâm kanunlarının uygulanması bizi bunların elinden kurtarır ve bunların köklerini kurutur.

O kaç gün zarfında Seyyid Muhammed Bâkır Sadr ile çeşitli konularda sohbetimiz oldu.

Ben diğer arkadaşlardan Şia inançlarıyla ilgili olarak öğrendiğim konuları, mesela Şia'nın On İki İmam'a (Hz. Ali ve evlâtları) dair inancı hakkında ve sahabeyle ilgili görüşü hususunda sorular sorup, bunların cevabını öğrendim.

Seyyid Sadr'dan İmam Ali'nin hakkında ve niçin ezan okuduklarında "Aliyyen Veliyyullah" dedikleri hususunda sordum. Şöyle cevap verdi:

- Emirü'l Müminin bir kuldur. Allah onu ve evlâtlarından on bir kişiyi Peygamber'den sonra Peygamber'in risale-tini korumanın büyük sorumluluğunu üzerlerinde taşımaları için diğer kullarından üstün kıldı. Bunlar Peygamberin vasileri ve halifeleridirler. Her peygamberin halifesi olduğu gibi, Ali de (a.s) Hz. Resulullah'ın (s.a.a) gerçek halifesidir. Allah ve Peygamber, onu diğer sahabelerden üstün kıldığı için biz de onu diğer sahabelerden üstün görüyoruz ve bu konuda aklî ve naklî, Kur'ân ve Sünnet'e dayanan itiraz edilemeyecek kesin

delillerimiz vardır. Bu hususla ilgili hadisler Şia açısından sahih ve mütevatir olmasının yanı sıra Ehlisünnet ve'l-Cemaat'in kaynaklarında da mütevatir-dir ve bu konuda bizim âlimlerimiz birçok kitaplar yazmışlardır. Emevîler bu gerçeği gizleyerek Hz. Ali ve evlâtlarına düşmanlığa ve muharebeye kalkışmaları hatta bu doğrultuda minberlerde Ali ve evlâtlarına lânet okutmaları ve halkı bu işe zorla sürüklemeleri, Hz. Ali'nin Şia'sının ezanda Hz. Ali'nin Allah'ın velisine lânet okumasının mümkün olamayacağını bildirmek istemelerine sebep olmuştur. Daha doğrusu ezanda (Aliyyen Veliyyullah) demek, zalim yönetime karşı mücadele ederek, Allah ve Resulü'nün ve müminlerin izzetini korumak için yapılan mukaddes bir ameldir. Bir de bu nesiller boyunca Hz. Ali'nin (a.s) hak, düşmanlarının ise batıl olduğuna dair bir ilandır. Elbette müçtehitlerimiz ezan ve ikamede Hz. Ali'nin (a.s) velililiğine şهادet etmeyi ezan veya ikamette müstehap bir amel olarak caiz görmüşlerdir; hatta ezan ve ikame okuyan birisi bu şهادeti ezan ve ikametinin bir parçası olarak okursa ezan ve ikamesi batıl olur. İbadet ve muamele ile ilgili müste-hap ameller çoktur. Eğer Müslümanlar bunları yerine getirirlerse sevap alırlar ve terk ederlerse azap olunmazlar. Mesela ezanda "Lailahe İllallah ve Muhammedun Resulul-lah" şهادetleri okuduktan sonra insanın "Eşhedu enne cen-nete hakkun ve'n-nare hakkun ve ennallah yeb'asu men fi'l-kubur" demesinin müstehap olduğu rivayetlerde zikrolun-muştur.

Sonra ben şöyle dedim:

- Bizim âlimlerimizin bize öğrettiklerine göre halifelerin en üstünü Ebubekir Sıddık ve ondan sonra Ömer Faruk ve ondan sonra Osman ve daha sonra Ali'dir.

Seyyid biraz durduktan sonra dedi ki:

– Onlar ne isterse söyleyebilirler; ama bu dediklerini şer'î delillerle ispat etmeleri mümkün değildir, onların bu sözleri sahih ve muteber kabul ettikleri kaynaklarla bile çelişir. Çünkü kendi sahih kitaplarında şöyle yazılıdır: Halkın en üstünü Ebubekir ve ondan sonra Ömer, sonra Osman'dır. Ama Hz. Ali'den bahsedilmemiştir. Hz. Ali'yi sıradan bir insan saymışlardır. Ama sonradan gelen Hulefa-i Raşi-dîn içinde yer aldığından dolayı üstteki sıralamada Hz. Ali'ye de yer vermişlerdir.

Daha sonra Hz. Hüseyin'in türbesi ve namazda secde ettikleri toprak hakkında soru sordum. Şöyle cevap verdi.

– Her şeyden önce şunu söylemeliyim ki biz toprağa değil (toprak için) değil toprak üzerine secde ediyoruz. Bazıları bu ikisi karıştırarak: "Şia'nın toprak için secde ettiği fikrini öne sürmeye çalışıyorlar. Secde yalnız Allah Teala'-ya mahsustur, O'ndan başkasına secde edilmez. Biz ve Ehlisünnet, en faziletli secdenin toprak yahut yerden çıkan şeylerin üzerine yapılan secde olduğunda ittifak etmişiz. Şu fakla ki, Şia'nın nazarında bunlardan gayri şeylerin üzerine secde etmek doğru değildir. Hz. Resulullah (s.a.a) toprak üzerinde veya hurma yapraklarının üzerine secde ediyordu. Resulullah, sahabesini elbiselerinin köşelerine secde etmekten menetmiştir. Bu hususlarda tarih yönünden hiçbir şüphe yoktur. İmam Zeynelâbidîn, (a.s) babası Hz. Hüseyi'nin (a.s) kabrinin toprağından alıp namazda onun üzerine secde etmiştir. Bunun hikmeti de İslâm uğruna her bir şeyini feda eden Hz. Hüseyin'in kıyam ve şehadetinin Müslümanlar tarafından unutulmamasını sağlamaktı. Şia da bu güne kadar bu işi devam ettirmektedir. Bununla birlikte biz hiçbir zaman secde yalnız İmam Hüseyin'in (a.s) toprağına yapılır demiyoruz. Biz diyoruz ki her temiz toprağa secde olur hatta hurma-

nın yaprağı ve benzeri şeylerden yapılmış hasıra dahi secde olur.

Ona, Şiîler, Hz. Hüseyin'in anısı için neden ağlayıp başlarına ve göğüslerine vuruyorlar diye sordum ve şöyle devam ettim:

- Hatta bu vurmaların sonucunda bazen vücutlarından kan bile akıyor. Bunlar, İslâm'da haramdır; çünkü Resulullah (s.a.a) buyurmuştur ki: "*Kendi suratına vuran yahut el-bisesini yırtan yahut cahiliyeye davet edenler bizden değildir.*"

Seyyid şöyle cevap verdi:

- Bu hadis hiç şüphesiz sahihtir; ama bu hadis İmam Hüseyin'in matemine tatbik olunamaz. Çünkü İmam Hüseyin'in yolunu takip etmek isteyen ve ona ağlayarak onun yanında yer aldığını bildiren, Hz. Hüseyin'in düşmanlarından yani Resulullah'ın dinini değiştirmeye çalışan tağutlardan intikam almak isteyen birisi cahiliyeye davet etmiyor. Elbette şu noktayı da göz ardı etmemek gerekir: Şiîler de beşerdir, onların da âlimi ve cahili vardır, onların da duyguları vardır. Eğer İmam Hüseyin'in (a.s) şehadet yıldönümünde, onun kendisine, ailesine ve sahabesine edilen hakaretler ve zulümler yüzünden duygular galeyana gelirse, bunun muhakkak Allah katında mükâfatı vardır. Çünkü onların niyetleri Allah içindir ve Allah halka niyetlerine göre mükâfat verir. Ehli-sünnet'in, Şiî kardeşlerine İmam Hüseyin'e ağladıkları için hata ediyorlar demeye hakları yoktur. Çünkü Şia İmam Hüseyin'e yapılan zulümlerin çilesini hissetmektedir. Ayrıca hadislerde nakledildiğine göre Hz. Resulullah'ın (s.a.a) kendisi de Hz. Hüseyin'e (a.s) ağlamış hatta, onun ağlaması Cebrail'i dahi ağlatmıştır.

– Peki Şia neden kendi imamlarının ve evliyalarının kabirlerini altın ve gümüşlerle süslüyor? Oysa bunlar İslâm'da haramdır, dedim.

Seyyid Sadr şöyle cevap verdi:

– Evet, bu iş sadece Şiilere mahsus değil ve bunun hiçbir haramlığı da yoktur. Ehlisünnet kardeşlerin, Irak'ta, Mısır'da Türkiye'de ve diğer devletlerdeki birçok mescitleri de altın ve gümüşle süslenmiştir. Hatta Medine'deki Resulullah'ın mescidi için bile aynı şey söz konusudur ve Mekke-i Mükerrerem'deki Beytullah'a da her yıl milyonlara mal olan altın işlemeli yeni bir perde çekilir. Demek ki bu, sadece Şiilere mahsus değildir.

Dedim ki:

– Suudî hocaları diyorlar ki, kabirlere el sürmek ve salih kullardan yardım istemek ve onlardan teberrük ummak, Allah'a şirk koşmaktır. Sizin bu konudaki görüşünüz nedir?

Seyyid cevap olarak şöyle dedi:

– Türbelere el sürmek ve sahiplerini yardıma çağırarak, eğer onların insana yarar veya zarar verdiği niyetiyle olursa, şüphesiz bu Allah'a şirk koşmaktır. Ama Müslümanlar Allah'a inanır, yarar ve zararın hepsinin Allah'ın emriyle olduğunu bilirler. Evliyaları ve imamaları yardıma çağırmalarının sebebi, onları Allah'ın yanında vesile ve şefaathane kılmaktan başka bir şey değildir ve bu da asla şirk değildir. Resulullah'ın zamanından günümüze kadar Şii'likle, Sünnî'likle bütün Müslümanlar bunun caiz olduğunda ittifak etmişlerdir; yalnız Vahhabiliğe uyan Suudî âlimleri o asırlarda icat etmiş oldukları mezhepleri gereğince tüm Müslümanların arasında fitne çıkarmışlardır. Vahhabî-ler bu inançlarından dolayı diğer Müslümanları tekfir ediyor ve kanlarını bile helâl sayıyorlar. Vahhabîler Beytullah'ın ziyaretine giden yaşlıları bile sırf

"Esselâmu Aleyke Ya Rasulallah" demeleri yüzünden dövüyorlar ve kimsenin Resulullah'ın mukaddes haremine el sürmesine müsaade etmiyorlar. Bizim âlimlerimizin onlarla birçok münazara ve tartışmaları olmuştur; ama onlar kendi inatlarından vazgeçip hakka teslim olmamışlardır. Şia âlimlerinden Seyyid Şerefuddin, Abdülaziz Âl-i Suud döneminde hacca gitmiş ve orada mevcut bir gelenek icabı Kurban Bayramı'nda kralı tebrik etmek için diğer beldelerin İslâm âlimleriyle birlikte saraya davet edilmiştir. Sultan, görüşme sırası Seyyid Şerefuddin'e geldiğinde, Seyyid'le musafaha etmiş (el sıkışmış) ve Seyyid'in kendisine hediye olarak sunduğu deri ciltli bir Kur'ân-ı Kerim'i alıp saygı için öpüp anlına koymasına üzerine Seyyid, Sultan'a şöyle demiştir:

- Ey Sultan! Niçin keçi derisini öpüp ona saygı gösteriyorsun? Sultan da:

- Benim maksadım onun içerisindeki Kur'ân-ı Kerim'e hürmet etmektir, deriye değil, demiştir.

Bunun üzerine Seyyid Şerefuddin:

Doğru söylediniz. Biz de Peygamber'in evinin kapısını ve mezarın etrafındaki sandığı öptüğümüzde diyoruz ki, bunlar zararı ve yararı olmayan bir tahta ve bir demir parçasıdır. Ama bizim maksadımız o tahtanın, demirin ötesinde olanıdır. Biz bunları öpmekle Resulullah'ı kastediyoruz. Senin keçi derisini öpmekle onun içindeki Kur'ân'a hürmet etmek istemen gibi.

Orada bulunanlar bu sözleri beğenip tekbir getirmişler ve "Doğru söylüyorsun." demişler. Bu olay üzerine o Sultan, Beytullah ziyaretçilerinin Hz. Peygamber'in (s.a.a) eserlerine el sürmesine ve onları ziyaret etmesine izin vermek mecburiyetinde kalmış; ama ondan sonra gelen sultan tekrar eski usullerine dönerek bu izni kaldırmıştır. Vahâ-bîlerin korkusu,

halkın müşrik olması değil. Onlar bunu bir siyasî koz olarak görüyor ve kendi hâkimiyetlerini koruyup saltanatlarını sürdürmek için bu fikirleri öne sürüp insanları aldatmaya çalışıyorlar. Tarih, Vahhâbîlerin ümmetin başına neler getirdikleri hususunda en büyük şahittir.

Sûfî tarikatları hakkında da soru sordum, kısaca şöyle cevap verdi:

- Bu tarikatlarda olumlu yönler de mevcuttur, olumsuz yönler de. Nefis terbiyesi için onu sâde yaşamaya ve dünya lezzetlerinden uzak tutmaya alıştırmak ve onu temiz ruhların âlemine çıkarmaya çalışmak, sûfîlerin olumlu ve meziyetli yönlerindedir. Ama toplumsal hayattan ayrılıp, inzivaya çekilmek ve Allah'ın zikrini birkaç virde mahsus kılmak ve benzeri işler, onların olumsuz yönlerindedir. Bildiğiniz gibi İslâm olumlu ve doğru işleri tasdik eder ve olumsuz ve batıl işleri de reddeder; kısaca şöyle diyebiliriz: İslâm'ın tüm öğretileri ve emirleri olumludur.

ŞÜPHE VE TEREDDÜT

Seyyid Muhammed Bâkır Sadr'ın cevapları açık ve ikna ediciydi; ama onlar benim gibi birisinin kalbine nasıl tesir edebilirdi? Ben ömrümün yirmi beş yılını sahabeleri ö-zellikle Hulefa-i Raşidîn'i takdis etmekle geçirmiştım ve E-bu Bekir Sıddık, Ömer Faruk gibiler başta olmak üzere sahabelerin sünnetine uymayı; Hz. Resulullah'ın emri gereği farz biliyordum. Ama Irak'a geldiğim günden beri bu ikisinin isimlerini asla duymayıp bana tamamen yabancı gelen yeni isimlerle karşılaştım. Mesela 12 İmam'ın isimleriyle.

İddiaya göre Peygamber (s.a.a) vefatından önce Hz. Ali'yi kendi halifesi olarak tayin etmiştir; ama ben bütün bunlara nasıl inanabilirim. Acaba bütün insanlardan üstün olan Sahabe-i Kiram'ın Hz. Ali'nin aleyhine anlaşmaları nasıl mümkün olabilir?

Biz çocukluğumuzdan beri Resulullah'ın (s.a.a) sahabelerinin Hz. Ali'ye çok hürmet edip ona değer verdiklerini duymuştuk. Onun Hz. Fatıma'nın kocası, Hasan ve Hüseyin'in babası ve ilmin kapısı olduğunu biliyorduk. Nitekim Hz. Ali de Ebu Bekir Sıddık'ın değerini biliyordu. O Ebu Bekir'in İslâm'ı ilk kabul eden kişi olduğunu ve Peygamber'in mağara yoldaşı olduğunu biliyordu; nitekim bu husus Kur'ân'da bile zikredilmiştir. Yine Resulullah (s.a.a) hastalığında onu namazda halka imamlık yapmak için göndermiş ve şöyle bu-

yurmuştur: "Eğer kendime vefalı bir dost seçseydim, Ebu Bekir'i seçerdim."

Bu nedenle Müslümanlar Ebu Bekir'i halife olarak seçtiler ve aynı şekilde Hz. Ali, Hz. Ömer'in değerini biliyordu. O, Allah'ın Ömer'in vesilesiyle İslâm'a güç kazandırdığını biliyordu. Hakkı ve batılı iyice ayırt ettiği için Peygamber (s.a.a) ona Faruk lakabını vermiştir.

Aynı şekilde o, Hz. Osman'ın da değerini biliyordu. O, Allah'ın meleklerinin Osman'dan utandığını ve Resululla-h'ın ona Zinnureyn lakabını verdiğini biliyordu. Bizim Şiî kardeşlerimizin bütün bunlardan nasıl haberleri yoktur?

Veya onlar bunu bilerek mi inkâr ediyorlar ve bu şahsiyetleri sıradan birileri gibi nefisî isteklerine ve dünya zevklerine uyan, bu yüzden de hakka tâbi olmayan ve Peygamber'in vefatından sonra onun emirlerine karşı gelen kişiler olarak telakki ediyorlar? Oysa bunlar İslâm'ın izzeti ve zaferi için kabilelerine, babalarına ve çocuklarına bile kılıç çeken ve Peygamber'in emirlerini yerine getirmek için birbirleriyle yarışan kişilerdi. Böyle şahıslar nasıl Peygamber'den sonra makama aldanıp onun emirlerini görmezlik-ten gelebilirler!

Evet, bu nedenle birçok meselede ikna olmama ve Şia'nın görüşünü kabul etmeme rağmen, Şia'nın tüm sözlerine inanmıyordum. Bu hususlarda şüphe ve tereddüt içindeyim. Şia hocalarının mantıklı sözleri içimde şüphe yaratmıştı, diğer yandan da sahabelerin bizim gibi normal bir insan seviyesine inmelerine ve risalet nurunun onları temizlememiş olmasına inanmıyordum.

Allah'ım, Peygamber'in sahabesinin, Şiîlerin inandıkları seviyede olması mümkün mü?

Ama önemli olan şu ki, geçmişteki inançlarımda şüphe ve tereddüt meydana gelmiş, neticede hakikate varmak için

araştırılması gereken perde arkasında gizli kalmış birçok gerçeğin var olduğunu itiraf ediyorum.

Arkadaşım Mun'im geldi, onunla Kerbela'ya gittik. Orada ben de Şiîlerin yaşadıkları gibi Hz. Hüseyin'in çilesini yaşadım. Orada anladım ki Hz. Hüseyin (a.s)n ölmemiştir. Halk izdiham edip kabrinin dört tarafında pervane gibi dönüyordu.

Öyle yanık ve içten ağlıyorlardı ki sanki Hz. Hüseyin yeni şehit olmuştu.

Ben şimdiye kadar böyle bir şey görmemiştim. Hatipler acıklı bir sesle Kerbela vakiasını anlatıp halkın duygularının coşturuyorlardı. Bunları dinleyenler elinde olmayarak kendini tutamıyordu ve gözlerinden yaş akmaya başlıyordu.

Ben de kendimi tutamadım ve öteden beri içimde bir acı varmışçasına beni de ağlama tuttu. Bu ağlamanın neticesinde kendimde derin bir rahatlık hissetmeye başladım; önceden böyle bir şeye şahit olmuş değildim.

Sanki şimdiye kadar ben Hz. Hüseyin'in düşmanlarının safında idim de şimdi birden bire O'nun dostlarının ve onun uğrunda canlarını feda edenlerin safına geçtim.

Orda konuşma yapan hatiplerin birisinin yanına gittim. O, Hürr'ün olayını anlatıyordu. Hürr, Hz. Hüseyin'in düşmanlarının ordu komutanlarından birisi idi ve Kerbela'ya Hz. Hüseyin ile savaşmak için gelmişti; ama savaş alanında bu işinden pişman olup bir an kendisine gelerek titremeye başlamış. Etrafındakiler Hürr'e: "Niçin böyle titriyor-sun, ölümden mi korkuyorsun?" demişler. O da: "Vallahi ölümden korkmuyorum; ama kendimi ateş ile cennetin arasında görüyorum ki, bu ikisinden birini seçmek mecburiyetindeyim." diyerek cevap vermiş ve bunun üzerine birden bire atını hızla Hz. Hüseyin'in ordusunun tarafına sürmüş ve Hz. Hüseyin'in huzu-

runa gelerek: "Ey Resulullah'ın torunu, acaba benim tövbem kabul olur mu?" demiştir...

Ben bunları duyduğumda dayanamayıp, ağlayarak kendimi yere attım. Sanki ben de Hz. Hüseyin'in safına geçmek isteyen bir Hürri idim. Hz. Hüseyin'e gelerek: "Ey Resulullah'ın torunu, acaba tövbem kabul olur mu? Beni affet!" diye yalvarıyordum. Hatibin acıklı sözleri, işitenlere öyle tesir etmişti ki her taraftan ağlama sesi yükseliyordu.

Arkadaşım beni bu hâlde görünce: "Ya Hüseyin, Ya Hüseyin!" deyip beni bağırına bastı. Birkaç dakika süren bu kısa zaman içerisinde ben hakikî ağlamanın nasıl olduğunu anladım. Ve vücudumun tertemiz olduğunu hissetmeye başladım. Orada Resulullah'ın şu hadisini hatırladım:

Eğer benim bildiklerimi siz bilseydiniz, az gülüp çok ağlardınız.

O günü hep hüzünle geçirdim. Arkadaşım bana teselli verdi ve bana soğuk şerbet ve tatlı getirdi. Ama benim tamamen iştahım kesilmişti. Ondan Hz. Hüseyin'in nasıl şahadete erdiğini tekrarlamasını istedim.

Ben bu olay hakkında hiçbir şey duymamıştım. Sadece yaşlılarımız şu kadarını söylüyorlardı: "İslâm düşmanları ve münafıklar Hz. Ömer, Osman ve Ali'yi öldürdükleri gibi Hz. Hüseyin'i de öldürmüşler." Ben, bundan fazla bir şey bilmiyordum.

Hatta Aşura gününü İslâm bayramlarından biri sayarak o günü kutluyoruz. O günde halk mallarının zekâtını verip çeşitli yemekler ve tatlılar hazırlıyor. Çocuklar büyükleri ziyaret edip onlardan bayramlıklar alıyor vs...

Elbette ülkemizde bazı köylerdeki âdetlere göre o gün ateş yakarlar ve her türlü işten el çekip hatta düğün dahi yapmazlar. Ama biz onların bu işlerine bir anlam vermiyoruz.

Bizim hocalarımız Aşura gününün faziletli bir gün olduğunu ve o gün rahmet ve bereketin indiği hakkında bize hadisler naklediyorlardı. Gerçekten de şaşılacak bir iş!

Ondan sonra Hz. Hüseyin'in kardeşi Hz. Abbas'ın ziyaretine gittik. Ben onun kim olduğunu bilmiyordum. Arkadaşım onun fedakarlığını ve cesurluğunu ve nasıl şehit edildiğini de anlattı.

Kerbela'da da isimlerini iyice hatırlamadığım birçok büyük âlimle görüştük; bunların bazıları Bahru'l-Ulum, He-kim Kaşifu'l-Gita, Âl-i Yasin, Tabatabaî, Firuzâbadî ve E-sed Haydar lakaplarıyla tanınıyorlardı.

Gerçekten de bu zatlar takvalı ve faziletli âlimlerdi, takva ve heybetleri yüzlerinden belli idi. Şiîler kendi âlimlerine çok hürmet eder kazançlarının beşte birini humus olarak onlara verirler. Ulema, bu paralarla medreseler ve ilim merkezleri yaptırıp matbaalar kuruyor ve çeşitli yerlerden dinî ilimler okumak için gelen talebelerin ihtiyaçlarını temin ediyor.

Şiî uleması ne yakından ne de uzaktan devlete bağlı değil, onlar bizim hocalarımız gibi, konuşmadan, fetva vermeden önce hükümetin görüşünü öğrenip daha sonra fetva veren âlimlerden değiller. Bizdeki âlimler devletten maaş aldıkları için devlete bağılıdır ve devlet istediğini iş başına getirir ve istediğini işten alır.

Bütün bunlar benim keşfettiğim, yahut Allah'ın bana keşfini nasip ettiği yepyeni bir dünya idi. Nefretten sonra onu sevdim. Bu yeni âlem bana yeni fikirler öğretti. Araştırma ve inceleme hissimi öyle güçlendirdi ki yıllardan beridir Resulullah'tan nakledilen meşhur bir hadisin tesirinde, ulaşmak istediğim hakkı aramaya koyuldum. Zira Resulullah (s.a.a) şöyle buyuruyor:

İsrail Oğulları yetmiş bir fırkaya, Hıristiyanlar ise yetmiş iki fırkaya bölündüler, benim ümmetim ise yetmiş üç fırkaya bölünür, onların bir fırkası hariç geri kalanın hepsi ateştedir.

Bu hadiste, kendilerini hak, diğerlerini ise batıl gören çeşitli dinlerden bahsedilmiyor. İslâm çerçevesinde yer alan fırkalar söz konusudur.

Bu hadisi okuduğumda beni hep bir şaşkınlık, bir ürperti ve dehşet sarıyor; şaşkınlık ve hayretim hadisten dolayı değil bu hadisi devamlı hutbelerde okuyan ve konuşmalarında söz konusu eden Müslümanlardan dolaydır. Zira, hiçbir zaman işaret edilen bu hak fırkayı bulmak ve kendilerini araştırma zahmetine sokmak istemiyorlar.

Her şeyden daha fazla şaşırtıcı olanı da şu ki: Her fırka kendisinin hak olduğunu iddia ediyor. Yukarıdaki hadisin bazı nakillerinde şu cümle de yer almıştır: Resulullah'tan (s.a.a) kurtuluşa eren fırka hangi fırkadır diye sorduklarında şöyle buyurdu: Benim ve ashabımın üzerinde bulunduğu yolu takip eden kimselerdir." Acaba Kur'ân ve Sünnet'e uymadığını söyleyen bir fırka var mı?

İmam Malik'e, Ebu Hanife'ye, Şafiî'ye veya Ahmed İbn Hanbel'e sorulacak olursa acaba Kur'ân ve Sünnet'e uymaktan başka bir şeyi mi iddia ederler?

Bu Sünnî mezheplerine daha önceleri bozukluğuna inandığım Şia fırkasını da ekleyecek olursak onun da Kur'ân-ı Kerim'e ve Ehlibeyt yoluyla nakledilen sahih Sünnet'e uyduğunu iddia ettiğini görmekteyiz. Şia: "Bir evin ehli, o evin durumunu daha iyi bilir" diyerek sahih sünneti Ehlibeyt kanalıyla öğrenmeliyiz demektedir.

Acaba bu fırkaların hepsinin hak olması mümkün mü? Hayır mümkün değil. Çünkü hadis bunu reddediyor. Bu hadi-

si kabul etmemek ise mümkün değildir. Çünkü bu hadis, hem şia ve hem ehli sünnet kaynakları yönünden müte-vatir sayılan bir hadistir. Hadisin anlamında da şüphe etmek ve onun bir şey ifade etmediğini de söylemek mümkün değildir.

Çünkü Resulullah (s.a.a) mânâsız ve mantıksız söz söylemekten uzaktır. O hiçbir zaman heva ve heves üzerine konuşmaz, konuştuğu her şey hikmet ve ibret içindir.

Öyleyse İslâm adı altında, bu fırkalardan yalnız birisinin hak ve geriye kalan hepinin batıl olduğundan şüphe etmemek gerekir.

Bu yüzden bu hadis insanda hayrete ve şaşkınlığa sebep olduğu gibi, kendi kurtuluşuna ehemmiyet veren herkesi de mutlaka araştırmaya sevk etmelidir.

Bütün bunlar yüzünden Şia'yla görüşmek, eski mezhebî inançlarımda şüphe ve tereddüt meydana getirdi.

Kim bilir belki de bunların sözleri haktır. Niçin bir araştırıp incelemeyeyim.

Kur'ân ve Sünnet, araştırıp incelemeyi ve gerçeği bulmayı bana emretmiyor mu?

Allah'u Teala buyuruyor ki:

Bizim için cihat edenleri yollarımıza sevk ederiz.¹

Diğer bir yerde de şöyle buyuruyor:

...Öyleyse kullarıma müjde ver. Onlar ki sözü dinlerler de en güzeline uyarlar. Onlar, öyle kişilerdir ki Allah onları doğru yola sevk etmiştir ve onlardır akli başında bulunanların kendileri.²

Yine Resulullah (s.a.a) buyuruyor ki:

1- Ankebût, 69

2- Zümer, 17-18

Dinini araştır, o kadar ki sana deli olmuş desinler.

O hâlde araştırma ve inceleme her şeyden önemlidir ve her insanın kutsal bir vazifesidir.

Bu isabetli kararım ve azmimle Irak'taki Şia dostlarımdan ayrıldım. Onlarla vedalaşırken araştırıp inceleyeceğime dair onlara ve kendi nefsimе söz verdim.

Bu değerli arkadaşlardan ayrılmak hakikaten benim için çok üzücü idi. Çünkü bunlar yalnız benim için, benden bir şey ummadan vakitlerini sarf ettiler. Onlar ne benden korkuyor ve ne de benden bir şey bekliyordı. Onlar yalnızca Allah'ın rızasını umuyorlardı.

Bu ilgilerinden beklı de maksatları şu hadiste yer alan sevaba ulaşmaktı. Resulullah (s.a.a) şöyle buyuruyor:

Eğer Allah birisini senin elinle doğru yola hidayet ederse bu senin için güneşin doğduğu her şeyden daha iyidir.

Yirmi gün imamlar beldesinde Şiîlerin içerisinde kaldıktan sonra Irak'tan ayrıldım.

O günler tatlı bir rüya gibi gelip geçti. Öyle bir rüya ki bir türlü bitmesini istemiyordum. Nihayet Ehlibeyt sevgisi ile dolu olan kalplerden ayrı düşmenin ve kaldığım sürenin azlığının üzüntüsü içerisinde Irak'tan ayrıldım ve oradan Allah'ın evini ve tüm insanların efendisi olan Hz. Resulul-lah'ın (s.a.a) kabrini ziyaret etmek amacıyla Hicaz'a doğru hareket ettim.

HİCAZ YOLCULUĞUM

Cidde'ye vardığımda Beşir isimli arkadaşım ile görüştim. Benim geldiğime çok sevindi, evine götürdü ve bana çok hizmet edip ilgi gösterdi. O boş vakitlerinin çoğunu benimle geçiriyordu. Arabası ile beni ziyaret ve gezi yerlerine götürüyordu. Onunla birlikte Umre'ye gidip birkaç günü ibadet ile geçirdik. Irak'ta geciktiğim için özür diledim ve yeni keşfimi ona anlattım. O, kafası çalışkan bilgin birisi idi. Bana dedi ki:

– Onların büyük âlimlerinin ve kuvvetli delillerinin olduğunu duymuştum. Ama birçok kâfir ve sapık fırkaları da mevcuttur ki bunlar hacc mevsiminde biz için çok zorluklar çıkarıyorlar.

– Ne gibi zorluklar? diye sordum.

– Kabirlerin etrafında namaz kılıyorlar, Bakî mezarlığına gidip grup grup orada ağlayıp matem tutuyorlar ve ceplerine bazı taşlar koyup ona secde ediyorlar, Uhud'a gittiklerinde Hz. Hamza'nın kabrinin yanında toplanıp Hz. Hamza yeni ölmüş gibi ağlıyorlar. Bu yüzden Suudî hükümeti onların türbelerin içerisine girmelerine izin vermiyor.

Gülümseyerek dedim ki:

– Bu saydıkların için mi onları dinden çıkmış sayıyorsunuz.?

Dedi ki:

– Hem bunlar, hem de bunlardan başka şeyler için. Mesela Resulullah'ın kabrini ziyaret ederler; ama bunun yanı sıra

ra Ömer'in ve Ebubekir'in kabrini yanında durup onlara lânet okurlar ve onlardan bazıları bunların kabirlerine pislik bile atıyor.

Arkadaşımın bu sözleri, bana babamın hacdan döndüğünde anlattığı sözleri hatırlattı. Babam da hacdan döndüğünde: "Şiîler, Peygamber'in kabrine pislik atıyor." demişti. Şüphesiz babam böyle bir şeye kendisi şahit olmamıştı, o da başkalarından duyduğunu söylüyordu. Çünkü o, Suudî askerleri hacıların bir kısmına vurduklarında onlara: "Niçin Allah'ın evinin ziyaretçilerine hakaret edip vuruyorsunuz?" diye itirazda bulunduk. Onlar: 'Bunlar Müslüman değiller, bunlar Şiî'dirler; buraya Resulullah'ın kabrine pislik atmak için geliyorlar!' dediler, bunun üzerine biz de onlara lânet edip tükürdük." diyordu.

Oysa ki Arabistanlı dostum bunların Peygamberin kabri ni ziyaret ettiklerini, ama Ebubekir ve Ömer'in kabrine pislik attıklarını söylüyordu. Ben bu sözlerin her ikisinde de şüphe ettim. Çünkü kendim hacca geldiğimde, Hz. Re-sulullah'ın, Ebubekir'in ve Ömer'in mezarlarının kapalı bir yerde bulunduğunu üstelik ellerinde jop bulunan özel görevliler tarafından muhafaza edildiğini yakından görmüştüm. Kimse yakından içeriye bakmaya bile cesaret edemi-yordu, nerede kaldı ki içerisine bir şeyler atmaya kalkışsın. Bir de her tarafı kapalı olduğu için esasen içeriye bir şey atmak mümkün değildir. Suudîlerin eli joplu muhafızlarının şiddeti ise herkes tarafından malumdur. Bu yüzden öyle görünüyor ki, Suudî görevliler, kâfir saydıkları Şiîlere bu iftiraları atarak Müslümanları onlara karşı kışkırtmaya çalışıyorlar ve bu yolla en azından takındıkları tavır karşısında diğer Müslümanların susmalarını sağlamak istiyorlar. Öte yandan Müslümanlar da kendi ülkelerine döndüklerinde bu yalanları yaymaya vesile oluyorlar. Böylece Suudîler bir taşla iki kuş vurmak istiyorlar.

Bu da benim güvendiğim bir kişinin anlattıklarına benziyor. O diyordu ki:

"Ben tavaf ile meşgul iken bir genç izdiham sebebiyle rahatsızlanıp elinde olmaksızın kustu. Haceru'l-Esved'in muhafızları, bu zavallıyı bu perişan hali ile sürükleyerek dışarı çıkardılar, sonra Kâbe'yi kirletmek için beraberinde pislik getirmişti diyerek onu suçladılar ve aynı gün o zavallıyı idam ettirdiler."

Sonra da Arabistanlı arkadaşımın Şia'nın kâfir olduğuna dair ortaya attığı delilleri düşünmeye başladım. Ne kadar düşündüysem, Şiîlerin ağladıkları, göğüslerine vurdukları, taşa secde ettikleri, kabirlerin etrafında namaz kıldıkları gibi kişinin imanını asla zedelemeyen birkaç basit amelî farklılıktan başka bir şey aklıma gelmedi.

Sonra düşündüm ki acaba Allah'ın birliğine ve Hz. Muhammed'in (s.a.a) onun Resulü olduğuna iman eden, namaz kılıp zekât veren, Ramazan ayında oruç tutan, hacca giden, iyilikleri emredip, kötülüklerden sakındıran bir insanı, yukarıda değindiğimiz sözlere dayanarak kâfir saymak mümkün müdür?

Ben dostum ile neticesi olmayan bir tartışmaya girmek istemiyordum; onun için: "Allah bize ve onlara doğru yolu gösterecek ve İslâm'a ve Müslümanlara karşı komplo hazırlayan İslâm düşmanlarına lânet etsin." demekle yetindim.

Umre amellerini yerine getirirken Kâbe'yi tavaf ettiğimde etrafımda çok az adam vardı. Ben namaz kılıp Allah'tan benim basiretimi açıp doğru yolu bana göstermesini istedim. Hz. İbrahim'in (a.s) makamında dururken şu ayeti kerimeyi hatırladım:

Ve Allah için hakkıyla savaşın, o sizi seçmiş ve size dinde bir güçlük yüklememiştir; babanız İbrahim'in di-

ni. O, daha önce bu Kur'ân'da da sizi Müslümanlar olarak isimlendirdi ki Peygamber size tanık olsun, siz de onlara tanıklık edesiniz; artık namaz kılın, zekât verin ve Allah'a sarılın, O'dur dostunuz, ne de güzel dosttur, ne güzel yar-dımcı.¹

Sonra da Hz. İbrahim'le veya Kur'ân'ın buyurduğu gibi babamız İbrahim'le dertleşmeye başladım ve dedim ki:

Ey baba! Bizi Müslüman olarak adlandıran! bak nasıl senden sonra evlâtların bölünmüşler. Bazıları Yahudi, bazıları Hıristiyan, bazıları ise Müslüman olmuşlar. Yahudiler kendi aralarında yetmiş bir fırkaya, Hıristiyanlar yetmiş iki fırkaya ve Müslümanlar ise yetmiş üç fırkaya bölünmüşler. Bir fırka hariç bunların hepsi hak yolundan sapmış durumdalar. Yalnız bir fırka senin akidende kalmış ey baba!

Acaba bunların hepsi (kaderiye fırkasının) dediği gibi ilâhî takdirden mi ibarettir? Yani Allah mı birinin Yahudi ve diğerinin Hıristiyan veya Müslüman veyahut mülhit ve müşrik olmasını mı yazmıştır veya dünya sevgisi ve nefsin peşinden gitmek ve Allah'ın emirlerinden uzaklaşmak mı bunlara sebep olmuştur? Nasıl buyuruyor:

Onlar, Allah'ı unuttular ve Allah da onlara ken-dilerini unutturdu.

Benim aklım kaza ve kaderin insanın hayatını O'nun istek ve iradesini bir hiç kılacak şekilde etkilediğini kabul etmiyor. Bana göre Allah bizi yaratmış, doğru ve yanlış yolun her ikisini de bize göstermiş, peygamberler göndererek hakkı batıldan ayırmanın yolunu bize açıklamıştır; ama insan gurur, kibir, inat, zulüm ve tuğyanı yüzünden haktan ayrılıp

şeytana meylediyor ve Rahman'dan koparak insanlığa lâîyk olmayan yere yöneliyor.

Bu konuda Kur'ân-ı Kerim kısaca ne güzel buyuruyor:

Şüphe yok ki Allah, insanlara hiçbir surette zulmetmez; fakat insanlar kendi kendilerine zulmederler.¹

Biz delil ve şahitlerin olmasına rağmen yine hakka düşmanlık eden Yahudi ve Hıristiyanları kınamamalıyız. Çünkü Hz. Muhammed (s.a.a) vasıtasıyla karanlıklardan kurtarılıp nura çıkartılan ve tarihin en üstün ümmeti kılınan İslâm ümmeti de kendi arasında fırka fırka bölünmüş ve birbirlerini tekfir eder duruma gelmişlerdir.

Resulullah (s.a.a) bir Müslümanın Müslüman kardeşiyle üç günden fazla küsülü kalmasına bile müsaade etmemişken, neden bu ümmet bu kadar bölünüp birbirleri hakkında lâîyk olmayan sözler söylüyor ve birbirlerinden ömür boyu uzak durmaya çalışıyor.

Ey babamız İbrahim! Neden bu ümmet en iyi ve en üstün ümmet olarak Doğu'ya ve Batı'ya hâkimiyet kurduktan ve onlara ilim ve medeniyet öğrettikten sonra bugün en hakir ve değersiz yığınlar haline düşmüşler. Toprakları düşmanlar tarafından işgal edilmiş ve kendileri orada burada mülteci olarak yaşıyor. Mescidü'l-Aksa'ları, Siyonist diye bilinen bir çetenin işgali altına girmiş. Ülkelerine baktığımızda her yanda fakirlik, açlık, felaket, bulaşıcı hastalıklar, nezaketsizlik, düzensizlik, zulüm, baskı ve geri kalmışlık göze çarpmaktadır.

"Temizlik imandandır." diye buyuran İslâm'ın emrinden haberdar olan biz Müslümanların ve İslâm ülkelerinin sağlık durumunu Avrupa ülkelerindeki ileri sağlık hizmetleri ve has-

1- Yûnus, 44

talıklardan korunma teşebbüsleriyle karşılaştığımızda, mesela basit bir örnek olarak Avrupa'daki umumi tuvaletleri İslâm ülkelerindeki tuvaletler ile mukayese ettiğimizde, Müslümanların ne kadar da İslâm'ın emirlerinden her alanda uzak kaldığını görmekteyiz. Niçin Müslümanlar kendi ülkelerinde bile kendi akidelerini açıklama hürriyetinden mahrumdurlar. Mesela bir Müslüman İslâmî kıyafete uygun elbise giymede serbest değildir. Oysa ki fâsıklara şarap içme, zina yapma ve çeşitli rezaletleri işleme hürriyeti resmen tanınmış ve bunlar güvence altına alınmıştır.

Müslümanların ise değil bunlara karşı koyma, hatta ikaz etme ve emr-i bi'l-maruf yapma hakkı bile yoktur. Hatta Mısır ve Fas gibi bazı ülkelerde babaların kendi kızlarını açıktan sattığını bile duymuşumdur.

Allah'ım, niçin bu İslâm ümmetinden böyle uzaklaştın ve onları karanlıklara terk ettin?

Hayır Allah'ım! Affet beni aslında bu ümmet seni unutup senden uzaklaşmış ve şeytanın yolunu seçmiştir. Sen ey hakîm ve kudretli olan Allah, kendi kitabında buyurmuşsun ki:

Kim, Rahman'ın zikrinden (anmaktan) yüz çevirirse ona bir şeytan musallat ederiz; artık o, arkadaş olur ona.¹

Ve yine buyurmuşsun ki:

Muhammed, ancak bir peygamberdir; ondan önce nice peygamberler geldi. Ölürse, yahut öldürülürse gerisin geriye mi döneceksiniz? Kim dönecekse bilsin ki Allah'a hiçbir surette zarar vermez, Allah şükredenlerin karşılığını yakında verecektir.²

1- Zuhruf

2- Âl-i İmrân, 144

Şüphesiz ki İslâm ümmetinin bu geri kalmışlığı ve zilleti, Müslümanların doğru yoldan sapmış olduğuna kesin bir delildir.

Şüphesiz o az fırka, yani yetmiş üç fırkanın içerisinde hak olan bir fırka ise tüm İslâm ümmetinin kaderini değiştiremez. Resulullah (s.a.a) buyuruyor ki:

Siz ya iyilikleri emredip kötülüklerden kaçınacaksınız, yahut da Allah sizin kötülerinizi size musallat eder, artık o zaman iyileriniz dua etse de duaları kabul olmaz.

Rabbim! Biz senin indirdiğine inandık, Resul'üne uyduk, bizi buna tanık olanlardan kıl.

Rabbim! Bizin kalplerimizi doğru yola sevk ettin, sonra saptırma ve kendi katından bize rahmet bağışla. Şüphe yok ki sen fazlasıyla bağışlayansın.

Rabbim! Biz kendimize zulmettik, eğer bizi bağışlamazsan ve bize acımazsan, ziyan edenlerden oluruz.

Oradan Medine'ye gittim. Arkadaşım Beşir oradaki akrabalarından birine mektup yazarak ondan Medine'de bulunduğum süre içerisinde beni ağırlamasını istedi. Üstelik telefon da etti. Onlar Medine'de beni karşılayıp evlerine götürdüler.

O eve varır varmaz yıkanıp, güzel koku sürüp temiz elbiselerimi giyip Resulullah'ın (s.a.a) ziyaretine gittim.

Hac mevsimine nazaran ziyaretçiler çok az idi. Onun için Peygamber'in (s.a.a), Ebubekir'in ve Ömer'in kabirlerinin önünde durabildim.

Oysa hac mevsiminde izdiham yüzünden buna imkân bulamamıştım. Kapıların birine el sürmek istedim, orada duran bekçi bana kızıp beni oradan uzaklaştırdı.

Gittiğim her kapının önünde bir bekçi bekliyordu. Dua okumak ve arkadaşlarımla selâmlarını Resulullah'a iletmek için orada biraz bekleyince bekçiler hemen oradan çekilip gitmemi söylediler. Onların biri ile konuşmak istedim; ama faydası olmadı.

Harem-i Mutahhar'a gelip biraz Kur'ân okumaya başladım. Ayetleri tertil ile okuyup tekrar ediyordum. Resulullah'ın (s.a.a) Kur'ân okuyuşunu dinlediğini zannediyordum. Kendi kendime dedim ki: Acaba Resulullah'ın (s.a.a) ölümü diğer insanlar gibi midir? Eğer öyleyse niçin namazlarda ona hitap ediyoruz ki: "Esselâmu aleyke eyyuhe'n-Ne-biyyu ve rahmetullahi ve berekâtuh." (Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi sana olsun ey Allah'ın Resulü!)

Eğer Müslümanlar Hızır'ın diriliğine ve ona selâm verenin selâmının cevabını verdiğiğine inanıyorlarsa ve hatta sûfî tarikatları Şeyh Ahmed Ticanî ve Abdulkadir Geylânî ve diğer şeyhlerini uyanık hâlde görebildiklerini iddia ediyorlarsa, neden biz bu kerameti Hz. Resulullah'a reva görmeyelim? Oysa ki şüphesiz o, Allah'ın kullarının en üstünüdür.

Ama Vahhâbîler hariç diğer Müslümanların Resulullah'ın makamlarının sınırı olmadığına inandıklarını düşünerek rahatladım. Bu makamları Resulullah'a reva görmeyen tek taife Vahabîlerdir. Ben, bu yüzden ve bir de onların, kendi akidelerinde olmayan müminlere karşı sert davranmalarından dolayı onlardan nefret etmeye başladım.

Ehlibeyt'e selâm vermek için Baki mezarlığına gittim; orada bir ihtiyarın durup ağladığını gördüm, ağlamasından Şîî olduğunu anladım. Kible'ye doğru dönüp namaz kılmaya başladı; ama aniden Suudî askerlerinden birisi, sanki önceden bunu izliyormuş gibi gelip adamı secde hâlinde tekme-

lemeye başladı ve öylesine vurdu ki zavallı sırt üstü yere düştü ve birkaç dakika yere serili kaldı.

O asker halen ona vurmaya ve kötü laflar söylemeye devam ediyordu. Artık kendime hâkim olamadım ve askere dedim ki:

– Neden bu zavallıya namaz hâlinde saldırdın? Bu iş haramdır.

Bana bağırarak dedi ki:

– Sus, sen karışma, yoksa buna yaptığımın aynısını sana da yaparım.

Bu zâlimin gözlerinde şerri görünce, hemen ondan uzaklaştım. Ama bir Müslüman'a yardım etmekten âciz kaldığım için kendi kendime kızıyordum. Bu olay, Suudilere karşı olan nefretimi daha da arttırmıştı. Neden bunlar her istediklerini hiçbir engelle karşılaşmadan halka yapıyorlar?

Orada bulunan bazı ziyaretçiler de kendi kendilerine bu durumdan rahatsız olduklarını bildiren bazı sözler söylüyorlardı.

Ama bazılarının da:

– O, bu dayakları hak etmiş, neden kabrin yanında namaz kılıyor? dediğini duydum ve kendimi tutamayarak dedim ki:

– Kim demiş kabirlerin yanında namaz kılmayın diye?

Birisi:

– Resulullah bunu menetmiştir, diye cevap verdi.

Bağırarak dedim ki:

– Peygamber'e iftira ediyorsunuz.

Ama hemen kendime gelerek etrafımdakilerin askere haber verip beni tehlikeye sokabileceğini düşündüm ve yumuşak bir dille onlara dedim ki:

– Eğer Resulullah menetmiş-se, peki neden milyonlarca Müslüman ve hacı adayı Mes-cidu'n-Nebi'de bulunan Peygamber, Ebubekir ve Ömer'in kabirlerinin yanında namaz kılarak bu haram işi yapıyor? Bu işi haram kabul etsek bile acaba böylesine sertlikle mi engellenmelidir? Müsaade edin Resulullah'ın huzuruna gelerek mescidinde idrarını yapan çöl Arab'ına karşı Resulullah'ın (s.a.a) nasıl davrandığını size anlatayım:

Rivayete göre, bir çöl Arab'ının utanmadan Resululla-h'ın ve sahabenin huzurunda mescidi kirletmesi üzerine sahabe-den bazıları bu saygısızlığa tahammül etmeyerek kılıcını çekip müdahale etmek istedi; ama Hz. Resulullah, onlara müsaade etmeyerek şöyle dedi: *"Bırakın eziyet etmeyin, bir kova su getirip idrarın üzerine dökün yeter. Sizin göreviniz insanlara kolaylık sağlamaktır; onlara baskı yapmak değil; siz insanları hakka yönelmelisiniz, ondan nefret ettirmemelisiniz."*

Onlar da Resulullah'ın emirlerine uydular.

Sonra Resulullah (s.a.a) o Arab'ı yanına çağırıp kendi yanına oturttu ve taltifte bulunarak o adama bu mekânın, Allah'ın evi olduğunu¹ ve kirletilmemesi gerektiğini anlattı.

Bunun üzerine o Arap, Müslüman oldu ve ondan sonra en temiz ve en güzel elbiseleriyle Mescidu'n-Nebi'ye gelmeye başladı.

Allah'u Teala Resul'üne buyurmuştur ki:

Eğer sen kaba ve katı yürekli olsaydın, mutlaka yanından ayrılıp kaçarlardı.

Dinleyenlerin bazıları bu hadiseden etkilendiler ve onlardan biri beni bir kenara çekip dedi ki:

1- Âl-i İmrân, 159

- Kardeşim siz nerelisiniz?
- Tunusluyum, dedim.
- Allah'ını seversen bu sözleri bir daha ağzına alma, yoksa başın belâya girer... dedi.

Bu sözleri duymam, kendilerini Hareme'nin (Mekke ve Medine'nin) savunucusu olarak tanıtır ve Allah'ın evininin ziyaretçilerine bu kadar baskı yapan Vahhâbîlere karşı nefretimi daha da arttırdı.

Çünkü kimse kendi görüşünü anlatamıyordu, hatta onların akidesine ters düşen hadisleri söylemek hakkına bile sahip değildi.

Oradan ismini bilmediğim yeni arkadaşın evine gittim. Akşam yemeğinde karşı karşıya oturduk. Yemeğe başlamadan önce nereye gittiğimi sordu, ben de karşılaştığım bu hadiseyi baştan sona ona anlattım ve dedim ki: "Kardeşim valahi ben artık Vahhâbîlerden nefret edip Şiîlere meylediyorum." Arkadaşım bu sözü duyunca rengi değişip yemek yemedi kalkıp gitti. Ben de biraz onu bekledikten sonra o şekilde uykuya dalmışım.

Mescidu'n-Nebî'nin ezan sesi ile uykudan uyandım. Yemek aynen yerinde idi. Ev sahibinin oraya gelmediğini anlayıp onun bir Suudî görevlisi olabileceğinden endişe etmeye başladım. Bunun üzerine kimseyi haberdar etmeden süratle o evden ayrıldım ve Resulullah'ın (s.a.a) mescidine geldim. Akşama kadar Resulullah'ın haremindedir namaz kılarak ziyaretle meşgul oldum. Yalnız, abdestimi yenilemek için dışarı çıkıyordum.

İkinci namazından sonra hatiplerden birinin namaz kılanların arasında ders verdiğini gördüm, onların yanına gidip oturdum. Derste oturanlardan sorunca onun Medine'nin kadısı olduğunu öğrendim. O, dersinde Kur'ân'ın bazı ayetlerini

tefsir ediyordu. Dersten sonra kalkıp gitmek istediğinde durdurup dedim ki:

– Allah Teala'nın: "Allah ancak, ey Ehlîbeyt sizden her çeşit pisliği gidermek ve sizi tam bir temizlikle tertemiz bir hale getirmek istiyor." ayetinde geçen Ehlîbeyt'ten maksat kimdir?

– Peygamber'in kadınlarıdır. Çünkü ayetin başında buyuruyor ki: "Ey Peygamber'in eşleri, siz öbür kadınlardan birine benzemezsiniz."

Dedim ki:

–Şia âlimleri diyorlar ki: "Bu ayet; Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin'in hakkında nazil olmuştur." Ben onlara cevap olarak dedim ki: "Bu ayetlerin baş kısmı Peygamber'in hanımlarına hitap ediyor ve 'Ey Peygamber'in eşleri...' diyor." Onlar buna cevaben şöyle dediler: "Peygamber'in kadınlarına ait olan yerde fiillerin hepsi Arapça dilinde kadınlara ait olan zamirlerle gelmiştir. Mesela: 'Lestunne, in'ittekay-tunne, fela tahza'ne ve karne fî buyutikunne, vela teberrec-ne ve ekimne's-salate ve atine'z-zekâte ve eti'nellahe ve re-sulehu...' Ama Ehlîbeyt'e mahsus olan yerde artık kadınlara ait olan zamirler değişip onun yerine buyurmuş ki: 'Li-yuzhibe ankum' ve 'yutahhirakum'. 'Kum' eki de Arapça'da erkeklere mahsus bir ektir, ama 'kunne' kadınlara mahsus olan bir ektir."

Bu sırada gözlüğünü kaldırıp bana mânâlı şekilde baktı ve şöyle dedi:

– Aman bu zehirli fikirlerden kaçın ve uzak dur! Şiîler kendi istediklerine göre Kur'ân'ın ayetlerini değiştirmişler. Onlar Ali ve evlâtları hakkında bazı ayetler çıkarmışlardır, biz bunu kabul etmiyoruz. Onların (Mushaf-ı Fâtıma) diye bir

başka Kur'ân'ları vardır. Ben, seni onların hilelerine kapılmaman için ikaz ediyorum.

Dedim ki:

- Efendim ben kendime güveniyorum, size bu soruyu sormam, konuyu iyice araştırmak istememden dolaydır.

O bana:

- Nerelisin? diye sordu.

- Tunusluyum, dedim.

İsmimi sordu.

- Ticanî, dedim.

Ahmed Ticanî'yi tanıyıp tanımadığımı sordu.

- Evet, dedim. O bir tarikat şeyhidir.

Dedi ki:

- Evet, o sömürgeci Fransız'ın uşağı idi. Fransa'nın Ce-zayir ve Tunus'ta yerleşmesi için önemli rol oynamıştır. E-ğer Fransa'ya gidersen, Paris'teki Milli Kütüphane'ye gidip orada Fransa Ansiklopedisi'ndeki A harfine bakabilirsin; hatta Fransa devletinin Ahmed Ticanî'nin kendilerine yaptığı hizmetlerden dolayı, ona iftihar madalyası verdiği bile orda yazılıdır.

Onun bu sözlerine çok şaşırdım. Ardından ona teşekkür edip ayrıldım.

Medine'de bir hafta kaldım kırk namaz kılıp bütün ziyaret yerlerini ziyaret ettim. Oradaki ikamet müddetim boyunca her şeyi dikkatle izliyordum. Ama her geçen gün Vahhâbîliğe karşı nefretim ve öfkem daha çok çoğalıyordu.

Medine'den Ürdün'e gittim ve orada önceki hac yolculuğumda tanıştığım arkadaşlarla görüştüm ve üç gün orada kaldım. Onların Şia'ya karşı nefret ve düşmanlıklarının Tunuslulardan daha çok olduğunu gördüm.

Aynı söylentiler fazlasıyla bunların arasında da yaygındı. Ama hangisinden delil soruyorduysam: "Biz böyle duyduk." diyorlardı.

Onların arasında Şia'dan birisiyle oturup konuşan yahut onların kitaplarını okumuş olan birine bile rastlamadım.

Hatta çocukları ömürlerinde bir Şîi dahi görmemişlerdi.

Oradan Suriye'ye gidip Şam'da Emevî Camii'ni ve onun yanında Hz. Hüseyin'in (a.s) başının bulunduğu makamı ziyaret ettim ve yine orada Hz. Zeyneb ve Salahaddin Eyyubî'yi de ziyaret ettim.

Beyrut'tan direkt olarak Trablus'a hareket ettim; bu yolculuk deniz yoluyla dört gün sürdü.

Yol boyunca ben, hem bedensel ve hem de zihinsel bakımdan iyice istirahat ettim. Bu dört gün zarfında epeyce uzun süren yolculuğumu aynen bir film şeridi gibi zihnimden geçirmeye ve değerlendirmeye başladım.

Neticede Vahhâbîlerden uzaklaştığımı, hatta onlara karşı ruhumda kin ve nefret oluştuğunu ve buna mukabil, Şia'ya muhabbet ve ilgimin çoğaldığını gördüm, Allah'a bu yolculuk boyunca hep bana lütufta bulunup benden inayetini esirgemediği için şükrettim ve O'ndan hak yolu bana göstermesini istedim.

Kendi vatanıma, aileme, akraba ve dostlarıma özlemle döndüm ve onların hepsini sağlık ve esenlik içerisinde gördüm ve sevindim.

Eve varır varmaz benden önce gelmiş olan çok sayıda kitapla karşılaşmam beni daha bir sevindirdi. Kitapların nereden gönderildiğini biliyordum... Böylece sözlerinde durup, hediye ettikleri kitaplardan fazlasını gönderenlere muhabbet ve sevgim daha da arttı.

ARAŞTIRMAYA BAŞLAMAM

Kitapları, kütüphane yaptığım odaya dizdim ve birkaç gün istirahata çekildim.

Yeni ders yılının başlamasıyla iş programım belli oldu; haftanın üç gününü peş peşe görev yapacaktım ve kalan dört gününde ise boş idim. Böylece gelen kitapları okumaya başladım.

İlk önce Akâidu'l-İmamiyye (İmamiye Şia'sının İnançları) ve Aslu'ş-Şia e Usuluha¹ (Şia'nın Aslı ve Esasları) isimli kitapları okudum. Şia'nın fikir ve inançlarının esasları hakkında gönlüm rahatladı.

Sonra Seyyid Şerefuddin'in yazmış olduğu "el-Müra-caat" isimli kitabı okumaya başladım. Bu kitaptan birkaç sayfasını okumam, ona tamamen bağlanmam için yetti.

Bu kitap beni kendisine öyle bağlamıştı ki mecbur kalmayınca dek onu elimden bırakmıyordum. Hatta bazı zamanlar onu kendimle birlikte okula götürüyordum.

Bu kitapta, bir Şiî âlimin, el-Ezher'in büyüğü olan bir Sünnî âlimin sorularını ve itirazlarını nasıl çözdüğünü ve onun anlamayamadığı şeyleri ona anlattığını görmem beni çok şaşırttı.

1- Aslu'ş-Şia ve Usuluha kitabı, Caferî Mezhebi ve Esasları adıyla Merhum Prof. Dr. Abdulbaki Gölpınarlı tarafından Türkçe'ye tercüme edilmiş ve yayınlanmıştır. (Mütercim)

Bu kitapta aradığımı bulmuştum; çünkü bu kitap diğer kitaplar gibi yazarının bir soru ve itirazla karşılaşmadan istediğini yazıp geçtiği bir eser değildi. Bu kitap, iki ayrı mezhepten olan büyük âlimlerin tartışmalarını içeriyordu. Her âlim diğerinin sözlerini tam bir titizlik ve dikkatle inceliyor ve karşıdakine inceden inceye hesap soruyordu. Tartışmalarında her iki taraf Müslümanların temel kaynağına (Kur'ân'a ve Sünnetin sahih kabul ettiği eserlerde yer alan Sünnete) istinat ediyorlar.

Aslında bu kitabın tartışmaları benim gibi hakikati arayan ve onu kabul etmeye kararlı olan bir insan için güzel bir kaynak sayılırdı. Onu okumam bana oldukça faydalı oldu; bu kitabın benim üzerimde büyük hakkı vardır.

Söz konusu kitapta, sahabenin Resulullah'ın emirlerine uymadıkları mevzuunu okudum. Bu konuda orada birkaç misal zikredilmişti. Bu misallerden biri "Perşembe Gününün Musibeti" diye bilinen bir olaydı.

Ben Ömer efendimizin, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) sözlerine itiraz ederek Resulullah'ı saçmalamakla ve sayıklamakla suçlayabildiğine inanamıyordum. İlk önce bu rivayetin tek kaynağının Şia kitapları olduğunu sanıyordum. Ama bu Şia âliminin bu rivayeti Sahih-i Buharî ve Sahih-i Müslim'den naklettiğini görünce artık çok şaşırdım ve kendi kendime dedim ki: "Eğer bu rivayeti Sahih-i Buharî'de bulursam muhakkak bu, benim görüşümü etkileyecektir; bu durumda bazı fikirlerimi yeniden gözden geçirmem gerekecek."

Konuyu araştırabilmek için başkente gittim oradan, Sahih-i Buharî'yi, Sahih-i Müslim'i, İmam Ahmed İbn Han-bel'in Müsned'ini, Sahih-i Tirmizî'yi, İmam Malik'in Mu-vatta'sını ve bunlardan başka da diğer birkaç meşhur eseri aldım. Eve varmayı bile beklemeden başkentle Kafse arasında çalışan

otobüste Sahih-i Buharî'yi açıp "Perşembe Gününün Musibeti" denen hadiseyle ilgili hadisleri aramaya başladım. İstemediğim hâlde Seyyid Şerefuddin'in kitabında söz konusu hadiseyle ilgili naklettiği hadisin aynı şekilde Sahih-i Buharî'de yer aldığını gördüm ve şaşırdım.

İlk önce, nakledilen bu hadiseyi kökten inkâr etmeye çalıştım. Gerçekten Hz. Ömer'in böyle bir tutuma sahip olmasına inanamıyordum; ama Ehlisünnet ve'l-Cemaat'in Sahih'lerinde gelen hadisi inkâr etmek benim ne haddimdi?

Çünkü biz hep Sahih-i Buharî başta olmak üzere, "Sahih"lere inanıp onun doğruluğuna şahadet ederiz. Eğer onda şüphe edersek yahut onun bir kısmını inkâr eder yalanlarsak, ilk önce o kaynaktan, sonra da tüm akaidimizden vazgeçmemiz gerekir.

Elbette Şia hocası bu hadisi kendi kitaplarından nakletmiş olsaydı, ona inanmazdım. Ama Ehlisünnet ve'l-Cemaat'in temel kitaplarından naklettiği için itirazıma bir yer kalmamıştı.

Bu kaynaklar, bize göre Kur'ân'dan sonra en doğru kitaplar sayılırlar.

O hâlde onun içinekilere inanmalıyım; yoksa "Sahih"lerin tümünden şüphe etmek lâzım gelirdi. Bu ise, İslâm ahkâmına olan itimadımızın sarsılmasına sebep olurdu. Çünkü İslâm ahkâmı Kur'ân-ı Kerim'de üstü kapalı bir şekilde ve tafsilatına inilmeksizin zikrolunmuştur.

Risalet döneminden (Asr-ı Saadet'ten) uzak olan bizim için dinimizin hükümlerini öğrenmenin tek yolu bu "Sahih"lere başvurmaktır. Bizim için, nesiller boyunca dinin ahkâmını öğrendiğimiz bu kitaplardan vazgeçmek asla müm-kün değildir.

Sonunda ben kendi kendime bütün zorluklarına rağmen bu tür konuları köklü bir şekilde incelemeyi kararlaştırdım ve bir fırkanın inandığı ve diğer fırkanın kabul etmediği hadisleri bırakıp, araştırmamda yalnız Şia ve Sünnîlerin doğruluğunda ittifak ettikleri hadislere dayanmaya ahdettim. Ben bu metotla bir yandan millî ve mezhebî taassuplardan kaçınmayı ve diğer yandan da şüphe ve tereddütten kurtulup Allah'ın en büyük nimeti olan kesin iman zirvesine ulaşmayı hedef almıştım.

DERİN BİR ARAŞTIRMAYA BAŞLAMAM

Şia ve Ehlisünnet Nazarında Sahabe

İhtilâflı konuların mihverini oluşturan ve mezhebî ihtilâflarda hakkı bulmaya yardımcı olan en önemli konu, sahabenin hayatını, davranışlarını ve fikirlerini incelemektir. Çünkü onlar bizim dinî anlayışımızda en önemli yere sahiptirler. Müslümanların çoğu, onları asıl kaynak bilmekte ve dinî öğretisinde onları ölçü kabul etmektedir.

Sahabenin bu önemli mevkileri içinidir ki geçmiş İslâm âlimleri onların hayatını ayrıntılarıyla tarih kitaplarında kaydetmişlerdir. Hatta sırf bu konuyla ilgili olarak "Us-du'l-Gabe Fi Temyizi's-Sahabe", "el-İsâbe Fî Marifeti's-Sa-habe", "Mizanu'l-İtidal" ve bunlara benzer birçok eser yazmışlar ve bu kitaplarda Ehlisünnet'in görüşünü esas alarak sahabenin hayatını incelemişlerdir.

Ama burada önemli bir eleştiriyle karşı karşıyayız. O da tarih yazarlarının eserlerini Peygamber'in (s.a.a) Ehlibeyti'ne ve onların Şiasına açıkça düşmanlık eden Emevî ve Abbasîlerin istek ve görüşlerine uygun düşecek şekilde yazmış oldukları gerçeğidir. Dolayısıyla yalnız bu tarihçilerin yazdığı ile yetinerek Ehlibeyt'in savunucusu olan diğer İslâm âlimlerinin sahabe hakkındaki görüş ve fikirlerini incelememek insafa uygun düşmez.

Bu konularda asıl sorun, sahabenin kendisinden başlamıştır. Çünkü sahabe Resulullah'ın (s.a.a) yazacağı vasiyet hususunda ihtilâfa düşüp kıyamete kadar Müslümanların sapıklığa düşmesini önleyecek olan Resulullah'ın (s.a.a) vasiyetini yazdırmasına engel oldu. Onlar bu davranışlarıyla İslâm ümmetini ilâhî bir nimetten mahrum bıraktıkları gibi bu mahrumiyet sonucu Müslümanların bölük bölük olmalarına ve sonu gelmeyen ihtilâf ve tefrikalara düşmelerine de sebep olmuşlardır.

Hilâfet meselesinde de ilk ihtilâf sahabeden başlamıştır. Onlar, "hâkim güç" ve onlara "muhalif olan grup" olarak ikiye ayrılmışlardır ve bu da Müslümanların, Ali'nin Şiası ve Muaviye'nin Şiası olarak ikiye bölünmelerine sebep olmuştur.

Yine sahabe, Allah'ın kitabı'nın tefsiri ve Resulullah'ın (s.a.a) sünnetinin açıklaması hususunda ihtilâf etmiş ve neticede çeşitli mezhepler ve muhtelif kelimeler meydana gelmiştir ve siyasî hedefler uğruna çeşitli felsefeler ortaya çıkmıştır.

Kısaca Müslümanların bölünüp ihtilâfa düşmelerinin asıl kaynağı sahabenin ihtilâfıdır. Yoksa, tek Allah, tek Peygamber ve tek Kur'ân'a inananların ihtilâfları başka neye dayanabilir?

İhtilâfların ana menşei, Resulullah'ın (s.a.a) vefatının ilk günü, "Sakife-i Benî Saide"de toplanan sahabelerin ihtilâfı olmuştur. O ihtilâf, doğduğu günden itibaren günümüze kadar varola gelmiştir ve artık ne zamana kadar devam edeceğini de Allah bilir.

Şia hocalarıyla görüşmelerim sonucunda sahabenin onların nazarında üç gruba ayrıldığını öğrendim:

Birinci grup: Seçkin Sahabelerdir. Bunlar Resulullah'ı (s.a.a) iyice tanıyıp, sadakatle onunla birlikte olan, kanlarının son damlasına kadar ona verdikleri ahde vefalı kalan, ihlas ve doğrulukla ona yardım eden, Hz Peygamber'in vefatından sonra da ahiretlerine sıkıca bağlı kalıp şaşmayan ve geri dönmeyen kimselerdir. Allah Teala Kur'ân'ın birçok ayetinde onları övmüş ve Resulullah (s.a.a) da defalarca onları övmüştür. Şia bu tür sahabeye çok hürmet eder, onların seçkinliğine inanır ve tam bir saygıyla onları yad eder.

Aynı şekilde Ehlisünnet de bu tür sahabeyi seçkin bilir onları hürmetle anar.

İkinci grup: Dünya metaindan bir şey umduğu için veya korkudan Müslüman olduğu için Peygamber'e (s.a.a) tâbi olan kimselerdir.

Bunlar Müslüman oldukları için Resulullah'a (s.a.a) minnet ediyor, bazen ona eziyet bile ediyor ve onun emir ve yasaklarına önem vermiyorlardı; hatta çoğu zaman açık ve sarıh hükmün karşısında kendi görüşlerini öne sürüyorlardı. Kur'ân-ı Kerim, bunların oyunlarını tehdit ve kınama yoluyla etkisiz bırakıyordu.

Bazı ayetlerde yüce Allah onların hatalarını yüzlerine vurarak, onların kaypak şahsiyetlerini ortaya çıkarmıştır. Aynı şekilde Resulullah da (s.a.a) birçok hadisinde onları uyarmıştır. Şia, bu tür sahabeye hürmet etmez onların seçkinliğine asla inanmaz. Sadece onların yaptıkları işleri nakletmekle yetinir.

Üçüncü grup: Münafıklardan ibarettir. Bunlar kendilerini sahabe gibi tanıtan, yani gönüllerinde küfrü gizleyerek, zâhiren iman eden ve bu yolla Resulullah'ı (s.a.a) aldatmak ve ona karşı hile düzenlemek isteyen kişilerdir.

Allah, bunların hakkında Kur'ân'da bir sûre indirmiş ve Kur'ân'ın başka surelerinde de onların tehlikesini hatırlatmıştır ve cehennem en şiddetli yerinde onları yakacağını vaat etmiştir. Resulullah da (s.a.a) Müslümanların onlardan uzak durmalarını buyurmuş, hatta onların bazılarının isimlerini ve özelliklerini de bazı sahabîlerine öğretmiştir. Şiîler ve Sünnîler, bu tür sahabeye lânet okumak ve onlardan uzak olmak hususunda ittifak etmişlerdir.

Sahabenin bu üç kısmından ayrı bir başka grup daha var ki, onlar sahabeden olmakla birlikte aynı zamanda Resulullah'ın akrabasıdır. Onlar, Allah'ın kendilerine verdiği ahlakî faziletleri, tertemiz ruhları ve diğer özellikleriyle sahabe arasında seçkin bir mevkie sahip idiler.

İşte bunlar, Ehlibeyt'tirler ki, "Allah onlardan her çeşit pisliği giderip onları tertemiz kılmıştır."¹

Onlara salavat göndermeyi, Allah Teala Resul'üne salavat göndermek gibi farz kılmıştır ve humusun bir kısmını onlara vermeyi emretmiştir.²

Resulullah'ın (s.a.a) tebliğinin karşılığı olarak her Müslümana onlara sevgi ve muhabbet beslemeyi vacip etmiştir.³

Ve bunlar (Ehlibeyt) Allah'ın uyulmasını emrettiği U-lu'l-Emr (emir sahibi)dirler.⁴

Ve bunlar Kur'ân'ın ayetlerinin tevilini, onun müteşabihini (çeşitli mânâlara benzerlik gösteren ayetlerini) ve muh-

1- Ahzâb, 33

2- Enfâl, 41

3- Şuarâ, 23

4- Nisâ, 59

kematını (mânâsı apaçık olan ayetlerini) bilen ve ilimlerinde şüphe olmayan kimselerdir.¹

Ve zikir ehli bunlardırlar.

Resulullah bunları Sekaleyn hadisinde Kur'ân'la bir arada zikredip onlara sarılmayı emretmiştir.²

Ve yine Hz. Resulullah (s.a.a) bunları Nuh'un gemisine benzetmiş, ona binenlerin kurtuluşa ereceğini ve ondan uzak duranların boğulup helâk olacağını bildirmiştir.³

Sahabîler Ehlibeyt'in değer ve makamını biliyorlar ve onlara hürmet ve ikram ediyorlardı. Şia Ehlibeyt'e uymakta ve onları diğer bütün sahabeden üstün saymaktadır. Onlar bu hususta Kur'ân'dan ve sahih sünnetten açık delillerle istinat ediyorlar.

Ehlisünnet ve'l-Cemaat da Ehlibeyt'e hürmet edip onlara saygı gösteriyor ve onları faziletli biliyor; ama sahabeyi Şia gibi üç kısma bölmüyor. Sünnîler münafıkları sahabeden saymazlar. Onlara göre sahabe Peygamber'den sonraki en üstün mahluktur.

Sahabeyi sınıflandırmak isteseler de İslâm'ı kabul edip, o yolda zorluklara tahammül etmede öncelik taşıma bakımından birini birinden üstün sayarlar.

İlk derecede Hulefa-i Raşidîn'i, daha sonra rivayetlerine göre cennetle müjdelenen on kişiden geri kalan altısını sahabenin en faziletli olarak sayarlar. Bu nedenle Ehlisünnet, Hz. Resulullah'a (s.a.a) ve Ehlibeyt'ine salavat gön-

1- Âl-i İmrân, 7

2- Bu hadis, Kenzu'l-Ummal, c.1, s.44 ve Müsned-i Ahmed İbn Hanbel, c.55 s.82 de zikredilmiştir.

3- Sefine Hadisi, Bu hadis, Müstedrek-i Hakim'in c.3, s.151 ve Telhisu'z-Zehabî ve es-Savaiku'l-Muhrika, s.184 ve 234'de nakledilmiştir.

derirken, tüm sahabeyi de istisnasız olarak onlarla birlikte zikrederler.

Bu, Ehlisünnet ve'l-Cemaat ulemasının görüşüdür ve söz konusu taksim ise Şia ulemasının görüşüdür.

Bu iki görüşü inceleyebilmek için sahabe hakkında derin bir tahkike başladım ve Allah'a ahdettim ki, eğer bana doğru yolu gösterirse her türlü duygusallık ve taassubu bir tarafa bırakarak tereddütsüz ona uyacağım.

Bu araştırmada iki ilkeye bağlı kaldım:

1- Kur'ân tefsirinde ve Resulullah'ın (s.a.a) hadislerinde sadece tüm İslâm mezheplerinin ittifak ettikleri hadislere uymak.

2- Akla uymak; çünkü Allah'ın kullarına verdiği nimetlerin en üstünü akıldır. Allah kullarını onun vesilesiyle diğer mahlukata üstün kılmıştır.

Nitekim, Allah kullarına delil getirdiğinde, onlara akıllarını çalıştırmalarını emredip:

"Acaba akılları yok mu?"

"Acaba anlamıyorlar mı?"

"Acaba düşünmüyorlar mı?"

"Acaba görmüyorlar mı?" vs. diye buyuruyor.

Buna göre araştırma döneminde ben Müslümanlığımı yalnız Allah'a, meleklere, O'nun kitaplarına, Resullerine ve Hz. Muhammed'in Onun kulu ve onun Resulü olduğuna, dinin, Allah katında yalnızca İslâm olduğuna iman etmekte sınırlayarak bu hususlarda sahabelerden hiçbirine, her ne kadar üstün makama sahip olsalar da, Peygamber'e yakınlıkları fazla olsa da yaslanmamayı kararlaştırdım.

Ben bir araştırmacı olarak kendimi ne Emevî, ne Abbasî, ne Fâtımî, ne Sünnî ve ne de Şiî olarak görüyordum.

Yine doğru bir inceleme yapabilmek için ne Ebubekir, ne Ömer, ne Osman, ne Ali ve hatta ne de Hz. Hamza'nın katili Vahşi hakkında daha önceden bir hüküm vermiyor ve hiçbirine karşı önyargı beslemiyordum. Zira Hz. Hamza'nın katili bile sonradan Müslüman olmuş ve Hz. Resulullah da (s.a.a) onu affetmiştir. İslâm'a dahil olmak geçmiş günahları temizler.

Önceki görüş ve fikirlerime körü körüne bağlanmaktan kendimi kurtarmaya muvaffak olup sırf Allah'ın rızasını kazanmak ve hakkı bulmak için bu araştırmayı başlatmak istediğimden, bu işte her şeyden çok Allah Teala'nın yardımına güveniyor ve tahkime başlıyorum. Bu araştırmada ilk inceleme konusu olarak sahabenin davranış ve tutumlarını ele alacağım.

1- Sahabe, Hudeybiye Anlaşması'nda

Olayın özeti şöyledir:

Hicretin altıncı yılında Resulullah (s.a.a) Umre yapmak için sahabeden bin dört yüz kişi ile yola çıktı ve onlara kılıçlarını kınlarına koymalarını emretti.

Kureyş'le savaş için değil, Umre ziyaretini yapmaya geldiklerini bildirmek için Zu'l-Huleyfe denilen yerde ihram bağlayıp kurbanlıklarının boyunlarına nişan taktırdı.

Kureyş Arapları, Hz. Muhammed'in (s.a.a) Mekke'ye geldiğini duyduklarında, onun Kureyş'in gücünü kırarak zorla Mekke'ye girmiş olduğunun sanılmasından korkuyorlardı.

Bu yüzden Süheyl İbn Amr İbn b. Ebdevetu'l-Amirî'nin başkanlığında bir heyet göndererek Hz. Peygamber'den geldikleri yoldan tekrar geri dönmesini istediler.

Buna karşılık, gelecek yıl üç gün Mekke'yi onların ziyaretine tahsis etmeyi taahhüt ettiler; daha başka zor şartlar da

koydular. Hz. Resulullah (s.a.a) Allah'ın gönderdiği vahiy ge-
reğince bütün bunları kabul etti.

Ama sahabeden bazıları Resulullah'ın (s.a.a) bu tavrını
beğenmeyip şiddetle ona muhalefet ettiler.

Ömer İbn Hattab Resulullah'ın yanına gelip dedi ki:

- Sen Allah'ın gerçek Resulü değil misin?

Resulullah buyurdu:

- Evet Resul'üyüm, buyurdu.

Ömer:

- Peki biz hak, düşman batıl değil mi? dedi.

Resulullah:

- Evet; öyledir, buyurdu.

Ömer:

- O hâlde neden kendimizi zillete düşürüyoruz? dedi.

Resulullah buyurdu ki:

- Ben Allah'ın Resulü'yüm, asla ona itaatsizlik etmem, o
benim yardımcımdır.

Ömer:

- Sen bize Mekke'ye gidip orayı tavaf edeceğimizi söy-
lemiyor muydun? dedi.

Resulullah buyurdu ki:

- Evet ama bu yıl gideceğimizi mi söyledim.

Ömer:

- Hayır, dedi.

Resulullah buyurdu ki:

- O hâlde gelecek yıl tavafını edersin.

Ömer sonra Ebubekir'in yanına gelip:

- Ey Ebubekir, bu kişi Allah'ın gerçek peygamberi değil
mi? diye sordu.

Ebubekir de o cevapları verdi ve dedi ki:

– Ey adam! Bu Allah'ın gerçek Resulüdür. O Allah'a asla itaatsizlik etmez. Allah onun yardımcısıdır, sen ona boyun eğ.

Kureyş'le yapılan anlaşma bittikten sonra Resulullah sahabeye hitaben: "*Kalkın, kurbanlıklarınızı kesin ve saçlarınızı tıraş edin.*" diye buyurdu.

Ama Allah'a andolsun ki, onlardan hiçbirisi kalkmadı ve Resulullah bu sözünü üç kez tekrarladi, yine de kimse emri ne uymadı.

Resulullah (s.a.a) çadırına girdi ve dışarı çıktıktan sonra hiç kimse ile konuşmadan kurbanını kesip sonra her birini çağırıp saçını tıraş ettirdi. Bunu gördükten sonra sahabe kalkıp kurbanlıklarını kesti ve birbirlerinin saçlarını tıraş etti. Hatta birbirlerini (ihtilâftan) öldürecek duruma gel-mişlerdi.¹

Burada naklettığımız Hudeybiye Barışı olayı, Şia ve Sünnî âlimlerinin ittifak ettiği bir vakıadır. Taberî, İbn Esir, İbn Sa'd gibi tarih ve siyer yazarları ve Buharî ve Müslim gibi hadisçiler bu olayı nakletmişlerdir.

Böyle bir olayı okuyup sahabenin Hz. Peygamber'e karşı bu şekildeki davranışlarına şaşırmadan geçmek mümkün değildir; bu yüzden bu olay üzerinde ciddi bir şekilde durup düşünmeliyiz. Akıllı birisi sahabenin Resulullah'ın emirlerine tamamen itaatkar olduğunu nasıl kabul edebilir? Çünkü bu olay, onların böyle olmadıklarını ortaya koymakta ve söz konusu görüşün hatalı olduğunu ispat etmektedir.²

1- Bu olayı Sîret ve Tarih yazarları nakletmişlerdir. Bu olayı Bu-harî, Sahih'inin Şurut kitabının eş-Şurut fi'l-Cihad babında (c.2, s.122) ve Müslim, Sahih'inde, Hudeybiye Antlaşması babında, c.2'de nakletmiştir.

2- Gerçi Rıdvan Biatı ile ilgili olarak nâzil olan ayet-i kerime gereğinin

Hız. Peygamber'e (s.a.a) karşı böyle bir davranışı basit bir olay olarak telakki etmeyi veya bu konuda sahabeyi mazur görmeyi hangi akıl kabul edebilir? Oysa Allah Teala buyuruyor ki:

Böyle değil, andolsun Rabbine onlar, aralarında çıkan ihtilâfta seni hakem etmedikçe ve sonra da senin verdiğin hüküm hususunda gönüllerinde herhangi bir sıkıntı duymaksızın onu kabul etmedikçe sana iman etmiş olmazlar.¹

Acaba Ömer İbn Hattab bu olayda Resulullah'ın emirlerine boyun eğip içinden hiçbir sıkıntı duymadan onun emirlerini kabul etti mi? Yoksa onun Resulullah'a karşı tutumundan şüphe ve tereddüt kokusu mu geliyordu. O, Resulullah'a: "Allah'ın gerçek peygamberi değil misin? Sen bize şöyle bir söz vermedin mi?" diyor ve Resulullah'ın verdiği yerli cevaplara bile teslim olmuyordu. Nitekim Ebubekir'in yanına gidip aynı soruları ona da soruyordu.

Acaba Ebubekir cevap verdikten ve ona: "Peygamber'e itaat et." dedikten sonra teslim oldu mu?

Bilmiyorum, Ebubekir'in sözleriyle teslim olduğu da şüphelidir. Yoksa neden: "Ben Hudeybiye olayında bazı işler yaptım ve bazı teşebbüslerde bulundum ki..." diye yakınıyordu.

O gün, onun ne işler yaptığını Allah ve Resulü biliyor. Bilmiyorum, oradakilerin hiçbiri Hudeybiye Anlaşması'nın ardından neden Peygamber'in emirlerini dinlemedi. Onlara: "*Kalkın, kurbanlıklarınızı kesin ve saçlarınızı tıraş edin.*" de-

ce Allah Teala sahabeden mümin olanları Şecere Biati neticesinde bağışlamıştır; ama bu olay açıkça gösteriyor ki, sahabe devamlı olarak itaat içinde değilmiş, itaatleri olduğu gibi isyanları da olmuştur. (Mütercim)

diğinde kimse kalkmadı ve Resulullah sözünü üç kez tekrar etti; ama yine de bir faydası olmadı.

Subhanallah! Ben, hakikaten bu okuduklarıma inanmıyorum. Sahabe Resulullah'ın karşısında nasıl böyle davranabilir?!

Bu olay yalnızca Şia kaynaklarında olsaydı, bunu sahabeye bir iftira olarak kabul ederdim. Ama bu olay o kadar meşhurdur ki, Ehlisünnet hadisçilerinin hepsi onu nakletmiştir.

Ben kendi kendime her iki grubun birleştikleri her şeyi kabul edeceğime dair söz vermiş olduğum için artık bu olayın karşısında hayretle teslim olmaktan başka çarem kalmamıştı. Öyleyse ne diyebilirim; ve nasıl bir özür getirebilirim?

Resulullah'ın bi'setinden, Hudeybiye Anlaşması'na kadar yirmi yıla yakın bir müddet geçiyordu. Bu müddet içerisinde Resulullah ile aynı beldede yaşayan sahabenin çoğu, onun birçok mucizesini ve nübüvvet nurunu kendi gözleriyle görmüştü.

Öte yandan Kur'ân-ı Kerim durmadan onlara Resulullah'a karşı edepi davranmalarını emretmiş ve onunla nasıl konuşacaklarını bile açıklamıştı.

Hatta Resulullah ile konuşurken seslerini Hz. Peygamber'in sesinden daha yükseğe çıkartmaları halinde amellerinin tamamen batıl olabileceğini buyurmuştu.

Akla gelen ihtimal şu ki, diğer sahabelerin içine de şüpheyi ve tereddüdü Ömer yaydı ve neticede onlar da Resulullah'ın sözlerini dinlemediler. Kendi itirafına göre, o bu olayda söylemek istemediği bazı teşebbüslerde bulunmuştur. Yine Ömer İbn Hattab'dan şöyle nakledilmiştir:

O olayda söylediğim sözlerin korkusundan, durmadan oruç tutup sadaka verdim, namaz kıldım ve köle azat ettim.¹

Bu ve onun bu olayla ilgili olan diğer sözleri, yukarıda ile ri sürdürdüğümüz ihtimali teyit etmekte ve o hadisede tutumunun ne kadar doğru yoldan uzak olduğunu kendisinin bile fark ettiğini göstermektedir.

Bu olay, gerçekten de şaşırtıcı bir olaydır; ama inkâr edilmez bir gerçektir.

2- Sahabe ve Perşembe Faciası

Olayın Özeti: Peygamber efendimizin ölümünden üç gün önce sahabe Resulullah'ın evinde toplanmıştı. Peygam-ber, kendisinden sonra onların sapıklığa düşmesini önleyecek bir vasiyet yazdırmak için onlardan kağıt ve mürekkep istedi. Ama sahabe onları getirme konusunda ihtilâf etti; bazıları getirmemekle kalmayıp hatta Peygamber'e: "sayık-lıyor" diyerek iftira etti. Peygamber onlara öfkelenip bir şey yazdırmadan onları evinden çıkardı.

Olayın Tafsilatı: İbn Abbas diyor ki:

Perşembe günü... Ne gündü o gün!... Peygamber'in (s.a.a) ağrısı şiddetlenmişti. (Sahabesine) bu-yurdu ki: "*Gelin size öyle bir kitap (vasiyetname) yazdırayım ki artık ondan sonra hiç, sapıklığa düşmeyesiniz.*" Ömer, "Resulullah'a hastalığı galip gelmiş, elimizde Allah'ın kitabı vardır ve Allah'ın kitabı da bize yeterlidir!" dedi.

Evde oturan sahabeler arasında ihtilâf çıktı; bazıları dediler ki: "Resulullah'ın istediklerini hazırlayın;

1- Siyer-i Halebî, Hudeybiye Antlaşması, c.2, s.706

size bir yazı yazdırırsın ki, ondan sonra asla sapıklığa düşmeyiniz." Bazıları ise Ömer'in sözünü tekrarladılar.

Ses ve gürültü Resulullah'ın huzurunda çoğalınca, Resulullah: "*Kalkın, benim yanımdan gidin.*" buyurdu.

İbn Abbas devamlı: "Ah ne büyük musibettir o günün musibeti ki, Resulullah (s.a.a) ile yazmak istediği vasiyetnamesi arasında engel oldu..."¹ diyordu.

Bu hadis şüphesiz sahih bir hadistir.

Çünkü hem Şia âlimleri ve hadisçileri ve hem de Ehli-sünnet âlimleri ve tarihçileri kitaplarında nakletmişlerdi. Bu olayı da yine kendimle yaptığım ahde uyarak kabul etmek zorundayım.

Bu yüzden Ömer İbn Hattab'ın Resulullah'ın emirleri karşısındaki tutumu beni hayrete düşürüyor. Resulullah'ın yazdırmak istediği ve bütün ümmeti sapıklığa düşmekten kurtaracak olan husus ve emirler ne idi acaba?

Şüphesiz yazacağı şeyler, Müslümanlar için yeni bir şey olacaktı ve onları her türlü şüphe ve tereddütten kurtaracak bir şey idi.

Şimdilik Şia'nın: "Hz. Resulullah (s.a.a) Ali'nin kendisinden sonra Müslümanların halifesi olmasını yazdıracaktı ve Ömer durumu fark ettiği için Resulullah'ın vasiyetini yazdirmasına engel oldu." demesini bir kenara bırakalım ve bu sözlerle bir işimiz olmasın. Çünkü ilk merhalede bu iddiala-riyla bizi ikna etmeyebilirler.

1- Bu hadis, Sahih-i Buharî, c.3, "Hastanın, Kalkın Benim Yanımdan Gidin" babında; Sahih-i Müslim, c.5, s.35, "Vasiyet" kitabının sonunda; Müsned-i Ahmed İbn Hanbel, c.1, s.355 ve c.2, s.116; Taberî Tarihi, c.3, s.193; İbn Esir Tarihi, c.2, s.302

Ama acaba İbn Abbas'ın hatırladığında gözyaşları kumları bile ıslatacak derecede ağladığı ve en büyük musibet olarak andığı ve Resulullah'ın huzurundaki sahabeyi yanından çıkartacak derecede sinirlendiği bir olaya makul bir açıklamamız var mı? Acaba bu acılı hadiseye mantıklı bir yorum bulabilir miyiz?

Ehlişünnet'ten bazıları: "Ömer, Resulullah'ın hastalığının ağır olduğunu bildiği için Resulullah'a acıdı ve Resulullah'ı rahatlatmak istedi" diyorlar. Ehlişünnet'in bu tahlilini basit düşünceli kimseler bile kabul etmez, nerde kaldı ki âlimler kabul etsin!

Ben de birkaç kez Ömer adına bazı mazeretler uydurmayaya çalıştım; ama çabam boşa gitti. Çünkü olayın gerçeğine ters düşmekteydi. Hatta eğer Ömer'in dediği (yehcuru) (Resulullah sayıklıyor) cümlesinin yerine "ağrısı ona galip gelmiş" sözünün söylendiğini kabul etsek bile, yine Ömer'in: "Kur'ân vardır, Kur'ân bize yeterlidir!" sözü, hiçbir şekilde tevil edilemez.

Acaba Kur'ân Resulullah'a inmişken Ömer, Kur'ân'ı Resulullah'tan daha mı iyi biliyordu?

Yoksa haşa Resulullah ne konuştuğunu mu bilmiyordu; yoksa Ömer bu sözleriyle ayrılık yaratmak mı istiyordu?

Allah'ım bizi affet!

Eğer Ehlişünnet'in bu tahlilleri doğru olsaydı, Resulullah'ın Ömer'in bu temiz ve güzel niyetinden haberi olması lazım idi. Ona sinirlenip: "Kalk buradan git" diyeceğine teşekkür ederdi.

Peygamber onları kovduğunda onun sözüne bakıp kalkıp evden gidenlere niçin o zaman "Peygamber sayıklıyor" demediler? Acaba kalkıp gitmeleri Resulullah'ın vasiyetna-

mesinin yazılmasına engel oldukları ve planlarını gerçekleştirdikleri için değil miydi?

Onların Peygamber'in huzurunda çıkardıkları kargaşa ve ihtilâfın menşei, sahabenin iki gruba bölünerek, bir kısmının: "Bırakın Peygamber yazısını yazsın ki, ondan sonra sapmayalım." demesi, bir grubun da buna karşı çıkıp Ömer'in sözünü tekrarlaması ve haşa "Resulullah sayıklıyor." demesiydi.

Bundan anlaşılıyor ki bu hadise, Ömer'e mahsus basit bir olay değildi. Yoksa, hevesine uyararak konuşmadığını, halkı hidayete sevk etmede hastalığının onu etkilemeyeceğini buyurarak Resulullah onu susturabilirdi. Ama Ömer'in itirazının ardından durumun karışması ve bir grubun onun sözünü desteklemesi iyice gösteriyor ki bunlar, Resulullah'ın vasiyetnamesinin yazılmasını önlemek hususunda anlaşmışlardı.

Böylece sahabe Resulullah'ı incitecek söz ve davranıştan kaçınmak hususundaki Allah'ın apaçık emrini unutmuş veya görmezlikten gelmişti.

Allah Teala buyuruyor ki:

Ey insanlar, seslerinizi Peygamber'in sesinden daha yüksek şekilde da yükseltmeyin ve onunla birbirinizle konuştuğunuz gibi yüksek sesle konuşmayın. Sonra yaptığınız ameller mahvolur gider ve siz anlamazsınız bile.¹

Bu hadisede Resulullah'ın (s.a.a) huzurunda yüksek sesle konuşmadan öte: "Bu kişi sayıklıyor." diyecek derecede ona küstahlık gösterilmiştir. Sonra da Resulullah'ın huzu-

1- Hucurât, 2

runda münakaşaya girilmiş ve sözlü çatışmalar meydana gelmiştir.

Ben öyle inanıyorum ki, orada bulunanların çoğu Ömer'in sözünü desteklemişti. Bu yüzden Resulullah (s.a.a) artık yazıyı yazdırmasının bir faydasının olmadığını görmüştür. Çünkü bunların kendisine hürmet etmediklerini, Allah'ın onun hakkındaki emirlerine boyun eğmediklerini açıkça görüyordu. Allah Teala Resulullah'a nasıl davranılacağını, onunla nasıl konuşulacağını açıkça buyurmuşken, onlar bu ilâhî hükme aldırış etmemişlerdi. Allah'ın emirlerine karşı böyle davranan kimselerin, Resulullah'ın yazdıracağı şeyi hiçe sayacakları ortada idi.

Bu olayların ardından Hz. Resulullah bildiği bir ilâhî hikmet gereği artık vasiyetnamesini yazdırmadı. Resululla-h'ın (s.a.a) hayatında saldırıya maruz kalan bir vasiyetname ile onun vefatından sonra nasıl amel olunurdu?

Hatta itiraz eden kişiler, Resulullah'ın vefatından sonra, Resulullah bunu yazdırdığında (neuzubillah) akılı başında değildi diyerek Resulullah'ın hastalık döneminde açıkladığı bütün hükümler hususunda şüphe yayabilirlerdi.¹

Allah'ım, senin Resul'ünün huzurunda böyle davranılmasından sana sığınıyorum. Allah'ım, bizi affeyle!

1- Veya Resulullah'ın yazdırdığı vasiyetnamenin ve tayin ettiği halifenin onların menfaat ve makam elde etmelerini tamamen engellediğini görünce dini kökten reddetmeye kalkışabilirlerdi; bu ise yeni doğmuş olan İslâm dininin tamamen yok olmasına sebep olabilirdi. Öte yandan Resulullah'ın getirdiği dinin son din olarak kıyamete kadar baki kalması Allah Teala tarafından mukadder olduğu için Resulullah, vasiyetnamesini yazdırmadı. Böylece Resulullah ilâhî emir gereği, dine karşı yeni bir cephe açılmasını önlemiş oldu. Bir yandan da vasiyet yazdırmak istediğini açıklamakla onlara hüccet tamamlanmış oldu, yani o muhalefet edenlerin Allah'ın huzurunda hiçbir mazeretleri kalmadı. (Mütercim)

Ömer İbn Hattab'ı da bu davranışları hususunda nasıl mazur görebiliriz? Veya onun kötü bir niyete sahip olmadığını nasıl iddia edebiliriz?

Oysa ki o hadiseye şahit olan sahabelerden bazıları o olayı hatırladıklarında gözyaşları yerin kumlarını ıslatacak derecede ağlamış ve o günü Müslümanların en acılı ve en musibetli günü diye yad etmişler.

Ben bu hadise ile ilgili olarak Ehlisünnet kitaplarında yazılı olan yorumlamaları ve uydurulan mazeretleri reddediyorum. Ben bu olayın acısından kurtulmak için onu kökünden reddetmek istedim. Ama ne yapayım, sahih kitaplarımız bu sözleri yazmışlar ve bunun doğruluğunu tespit etmişler.

Ama Şia'nın bu olayla ilgili görüşünün daha tutarlı ve mantığa uygun bir tahlil olduğunu gördüm. Çünkü bu tahlili takviye eden, hatta ispatlayan birçok delil mevcuttur.

Seyyid Muhammed Bâkır es-Sadr'a: "O kadar sahabenin içinde Ömer Resulullah'ın kendisinden sonra Ali'nin halifeliğini vasiyetinde yazdıracağını nasıl anladı?" diye sorduğumda, bana o şöyle cevap vermişti:

Bunu yalnız Ömer değil, orada bulunanların çoğu da anladı. Çünkü Resulullah önceden de bu sözünün benzerini açıklamıştı, örneğin defalarca: *"Ben sizin içinizde iki ağır ve değerli şey bırakıyorum, eğer bu ikisinden ayrılmazsanız benden sonra asla sapıklığa düşmezsiniz. Onlardan biri Allah'ın kitabı, diğeri Ehl-i beyt'imdir."* buyurmuştur. Hastalığın-da da: *"Gelin size bir şey yazdırayım ki, benden sonra asla sapıklığa düşmeyesiniz."* diye buyurunca, orada bulunanlar (Ömer de dahil) Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Gadir-i Hum'da ve diğer yerlerde buyurduğu yukarıdaki sözünü, yani Kur'ân ve başta Hz. Ali olmak üzere Ehli-

beyt'e uymanın farz olduğunu yazdırarak takviye etmek istediğini biliyordu.

Resulullah açıkça: "Benden sonra Kur'ân'ı ve Ali'yi size bırakıyorum." diye yazdırmak istiyordu. Bunun benzerini diğer münasebetlerle de defalarca buyurmuştu; hadisçiler Resulullah'ın bu sözlerini kaydetmişlerdir.

Kureyş'in çoğu Hz. Ali'ye boyun eğmek istemiyordu; çünkü Hz. Ali'nin (a.s) yaşı küçük olduğu gibi, o İslâm uğruna Kureyş'in burnunu da yere sürmüş, pehlivanlarını öldürmüş biriydi. Elbette Ku-reyş buna rağmen Hudeybiye Anlaşması'na ve Re-sulullah'ın Abdullah İbn Ubey'in cenaze namazını kıldırmasına karşı yapılan itirazlardaki gibi, tekrar Peygamber'e karşı çıkmaya cesaret edemiyordu.

Ömer'in Resulullah'ın yazı yazdırmasına muhalefet etmesi, onları cesaretlendirerek Peygamber'e karşı gelmeye teşvik etti.

Ömer'in: "Allah'ın kitabı içimizdedir, bize Kur'-ân yeterlidir!" sözü, Hz. Resulullah'ın buyurmuş olduğu: "*Kur'ân ve itretimden olan Ehlibeyt'imden ayrılmayın.*" sözünün tam zıddıdır. Çünkü Ömer'in söylediği sözün mânâsı şudur: Allah'ın kitabı bize yeterlidir, bizim Ehlibeyt'e ihtiyacımız yoktur.

Bu olayın bundan başka mantıklı bir yorumu yoktur. Elbette bir kimse yalnız Allah'a itaat edilmesinin gerektiğini ve Resulullah'a itaat etmenin gerekmediğini söylerse, ona göre başka yorumlar da bir anlam taşıyabilir; ama Resulullah'a itaati Allah'a itaatten ayırmanın (dinin temelini yıkılması anlamına geldiğinden) batıllığı aşikârdır.

Eğer ben kör taassubumu bir tarafa bırakıp hislere kapılmak yerine akliselim ve hür düşünceyle karar verecek olursam Seyyid M. Bâkır es-Sadr'a ait olan bu tahlili kabul etmeliyim...

Tarih, bazı hükümdarların Resulullah'ın sünnetinde çelişki olduğunu söyleyerek onu reddettiklerini kaydediyorsa, elbette bunların bu tutumlarının tarihi kökleri mevcuttur. Ömer ve onun sözünü destekleyenler, Resulullah'ın vasiyetnamesini kurtaracak olan sünnetten, mahrum bırakmışlardır. Ben bu hadiseyi okuyup sanki hiçbir şey olmamış gibi geçenlere çok şaşıyorum. Oysa bu hadise, İbn Ab-bas'ın dediği gibi, İslâm'a ait en büyük musibetlerden biridir. Ben, Hz. Peygamber'in değerini düşürmek ve İslâm'ın aleyhine olmak pahasına, sahabeyi savunmak ve onların değerini korumak isteyenlere daha fazla şaşıyorum.

Biz neden hakikatten kaçıyoruz ve onu heveslerimize uymadığı için görmezlikten geliyoruz? Neden sahabenin de bizim gibi insan olduklarını ve onların da biz gibi beşerî arzu ve isteklerin, heva ve heveslerin etkisinde kaldıklarını itiraf etmiyoruz?

Bu işin şaşılacak bir yönü de yoktur. İnsan bunu yüce Allah'ın kitabını okuduğunda anlar; Kur'ân-ı Kerim geçmiş peygamberlerin hayatlarını anlattığında, o peygamberlere ait kavimlerin o kadar mucizeleri gözleriyle görmelerine rağmen yine de onlara karşı geldiklerini beyan ediyor...

Rabbimiz! Bizi hidayete sevk ettikten sonra kalplerimizi saptırma, kendi katından bize rahmet bağışla, sen çok çok bağışlayansın.

Bu konuyu incelemenin neticesinde Şii'lerin ikinci halifeye ilgili görüşlerinin ve onu Resulullah'tan sonra Müslümanların hayatında doğan birçok musibet ve müşküllerin sorum-

luslu olarak görmelerinin sebebini şimdi daha iyi anlıyorum. Zira bütün bu musibetler, Resulullah'ın Müslü-manları sapıklıktan kurtaracak ve onlara hidayet bahşedecek vasiyetinin yazdırılmasının önleildiği günden itibaren başlamıştır. Yani Ömer ve onu destekleyen sahabîlerin Re-sulullah'ın vasiyetini yazdırmaya engel oldukları perşembe gününden.

3- Sahabe ve Üsame Ordusu

Olayın Özeti:

Resulullah, vefatından iki gün önce Rumlarla savaşmak için bir ordu düzenledi ve Üsame İbn Zeyd'i ordu komutanı yaptı. Ebubekir, Ömer, Ebu Ubeyde gibi ensar ve muhacirlerin büyüklerini de bu orduya kattı.

Sahabeden bazıları Üsame'nin babası Zeyd'in komutanlığına da itiraz edip onun ile alay etmişlerdi. İtirazları o dereceye vardı ki, Resulullah sinirlenip hastalığının ağır ve ateşinin fazla olmasına rağmen mübarek başını bağlayıp ayaklarını zorla sürükleyerek iki kişinin yardımıyla evden çıkıp mescide geldi ve minbere çıktı.Allah'a hamd ve sena ettikten sonra şöyle buyurdu:

Ey İnsanlar! Üsame'nin komutanlığı hakkında bazı-larınızdan duyduğum bu sözler nedir? Babasını ko-mutan yapmama itiraz ettiğiniz gibi şimdi de bunun komutanlığına itiraz ediyorsunuz. Allah'a andolsun ki, babası o zaman komutanlığa lâıyk olduğu gibi, oğlu da şimdi komutanlığa layıktır...¹

Sonra halkı bu işte süratli davranmaya teşvik ederek: "*Üsame'nin ordusunu hareket ettirin.*" buyurdu. Resulullah bu cümleleri sürekli tekrarlıyordu; ama bu sözlere kulak ve-

1- et-Tabakat, İbn Sa'd, c.1, s.190

ren az idi. Sonunda sahabe istemeyerek "Corh" denilen bir yerde çadır kurdu.

Bu gibi olaylar beni hep şu soruyla karşı karşıya getiriyor. Allah ve Resulüne ve emirlerine karşı hakikaten böyle saygısızlıklar olmuş mudur? Peygamber'e bu şekilde karşı gelmeler gerçek midir acaba?

Oysa Resul-i Ekrem Kur'ân'ın buyurduğu üzere onların hayrına düşkün ve müminlere şefkatli ve merhametli idi.

Ben hiç kimsenin bu tür isyanları makul gösterecek, makul bir mazeret uydurabileceğine inanamıyorum.

Her zamanki gibi ben sahabenin şerefini ve değerini ilgilendiren böyle bir hadiseyle karşılaştığımda ilk önce onu inkâr etmeye kalkışıyor ve ya en azından onu görmezlikten gelmek istiyorum. Ama bu boş bir teşebbüsten ibarettir. Çünkü tüm Şia ve Ehlisünnet tarihçilerinin ve hadisçilerinin ittifak ettikleri bir olayı nasıl yalanlayabilirim ve görmezlikten gelebilirim.

Oysa ki ben, Allah'a karşı hiçbir mezhep mensubuna taassup göstermeyeceğime ve haktan başka hiçbir şeye değer ve ağırlık vermeyeceğime dair söz vermişim. Ne var ki hak bu konuda çok acıdır. Resulullah buyuruyor ki: *"Senin aleyhine dahi olsa hakkı söyle, acı bile olsa hakkı söyle."* Bu hadisedeki hak şudur:

Üsame'nin komutanlığından şüphe eden sahabe, aslında Allah'ın emrine itaat etmemiş, tevil ve şüphe kabul etmeyen sarih nassa muhalefet etmiştir. Her ne kadar bazıları sahabelerin şahsiyetini korumak için bazı mazeretler uydurmaya kalkmışsa da bu mazeretleri gözleri taassup perdeleriyle kapanan ve neye itaat edilmesi ve neden uzak durulması gerektiğini ayırt edemeyen cahil kimselerden başka kimse kabul etmez.

Ben bu tür davranışlara makul bir mazeret bulmak için çok düşündüm; ama ne kadar düşündüysem de bir şey bulamadım. Sonra Ehlisünnet ulemasının zikrettiği mazeretleri inceledim. Üsame'nin komutanlığına karşı gelen sahabeler, Kureyş'in büyükleri idiler ve İslâm'ı kabul etmede öncelikleri vardı.

Üsame ise İslâm'ın Bedir, Uhud ve Huneyn gibi önemli savaşlarına katılmamış bir gençti ve önemli bir savaş tecrübesi yoktu. Peygamber onu komutan yaptığında yaşı küçüktü. Büyük yaşta olanlar ister istemez kendilerinden küçüklere itaat etmekten ve onun komutanlığı altına girmekten kaçınırlar bu nedenle onun komutanlığına itiraz edip Hz. Resulullah'tan sahabelerin büyüklerinden birini Üsame'nin yerine komutan olarak seçmesini istediler.

Bu bahane ne aklî ve ne de şer'î bir delile dayanır. Kur-ân okuyan birinin bu gibi bahaneleri reddetmekten başka hiçbir çaresi yoktur. Çünkü Kur'ân buyuruyor ki:

Peygamber'in size emrettiği şeyleri alın ve neden vazgeçmenizi emrederse ondan vazgeçin.¹

Ve başka yerde de şöyle buyuruyor:

Allah ve Resulü bir işe emretti mi erkek olsun, kadın olsun hiçbir inananın o işi istediği bir şekilde yapmakta muhayyer olmasına imkân yoktur ve kim Allah ve Peygamber'ine isyan ederse, gerçekten de apaçık bir sapkınlığa düşüp sapıtıp gitmiştir.²

Bu apaçık naslardan sonra akıllı bir kimsenin kabul edebileceği bir mazeret kalır mı? ve ben Resulullah'ı öfkelendiren bir grup hakkında ne diyebilirim? Oysa ki onlar Peygam-

1- Haşr, 7

2- Ahzâb, 36

ber'i öfkelenendirmenin Allah'ı öfkelenendirmekle aynı mânâyâ geldiğini iyice biliyorlardı.

Bütün bunlar Hz. Peygamber'e "sayıklıyor" diyerek iftira etmelerine, hasta olduğu hâlde onun yanında ihtilâf çıkarak rahatsız etmelerini müteakip olarak işlenmiştir.

Yani sahabe diye övdüğümüz bu zatlar tövbe edip yaptıkları işlerden dolayı Kur'ân'ın öğrettiği gibi Peygamber'den af dileyebileceklerine, bir adım daha ileriye giderek kendilerine en çok şefkatli ve merhametli olan Resulullah'a karşı yeniden isyana ve saygısızlığa kalkıştılar, onun hakkını korumadılar ve ihtiramını gözetmediler. Onu sayıklamakla suçladıktan iki gün geçmeden Üsame'yi komutan yapmasına itiraz ettiler. Sonra Resulullah'ı (s.a.a) üzücü bir hâlde, yani hastalık yüzünden iki kişinin yardımıyla hareket ederek evinden çıkmaya ve halka hitap ederek Üsame'nin komutanlığa lâayık olduğuna yemin etmeye mecbur bırakacak derecede zora koştular.

Bizzat Resulullah (s.a.a) bu itiraz eden kişilerin Üsame'nin babası Zeyd İbn Haris'in komutanlığına da itiraz ettiklerini beyan buyurmuştur. Bu da bu şahısların önceden de Peygamber'e karşı geldiklerini ve bunların Allah ve Resulü bir işe hüküm verdiğinde gönüllerinde rahatsızlık olmadan teslim olan kişilerden olmadıklarını, hatta bunların Allah ve Resulü'nün hükümleri karşısında kendilerine karşı gelme hakkını dahi veren şahıslardan olduklarını ortaya koymaktadır.

Bu sahabîlerin açıkça Resulullah'a karşı geldiklerine delil şudur: Hz. Peygamber'in sinirlenmesini ve kendi eliyle bayrağı Üsame'ye vermesini ve Üsame'nin ordusuna katılmayı emretmesini gördükleri ve duydukları hâlde yine de

gevşeklik gösterdiler ve Resulullah (s.a.a) vefat edinceye dek o orduya katılmadılar.

Resulullah (s.a.a) bunların bu kadar itaatsizliğine ve vefasızlığına şahit oldu ve kalbi dertle dolu olduğu bir hâlde dünyadan irtihal etti.

Vefat hâlinde ümmetinin bu halini gören Resulullah'ın (s.a.a) belki de en büyük derdi onların çoğunluğunun vefatından sonra dine sırt çevireceklerini ve azaba yöneleceklerini ve az bir gruptan başka kimsenin ilâhî azaptan kurtulmayacağını bilmesi idi...

Bu olayı dikkatle incelediğimizde, ikinci halifenin bu olayda en önemli unsurlardan olduğunu ve bu muhalefette merkez noktada yer aldığını görürüz. Çünkü Hz. Resulullah'ın vefatından hemen sonra Ömer, halife Ebubekir'e giderek Üsame'yi komutanlıktan azledip onun yerine bir başkasını geçirmesini istedi. Ama Ebubekir dedi ki:

Ey Hattab'ın oğlu, annen yasına otursun, Resulullah'ın tayin ettiğini benim kaldırmamı mı istiyorsun?¹

Ömer Ebubekir'in anladığı bu gerçeği anlamaktan âciz miydi? Burada tarihçilerin gözlerinden kaçan bir husus mu vardı yahut Ömer'in şahsiyetine gölge düşürmemek için bile rek gizlemek istedikleri gizli bir yön mü vardır?

Nitekim Ömer'in söylemiş olduğu "sayıklıyor" anlamına gelen "yehcuru" kelimesini kaldırıp yerine "ağrısı ona galip gelmiş" kelimesini koyarak, söz konusu hedefe hizmet etmek istemişlerdir.

Ben, "Musibetli Perşembe Gününde" Hazreti Resulullah'ı sinirlendiren, ona "sayıklıyor, Allah'ın kitabı bize yeter!" diyen

1- et-Tabakatu'l-Kübra, İbn Sa'd, c.2, s.190; Tarih-i Taberî, c.3, s.226

sahabîlere şaşırıyorum. Sahi, bunlar nasıl Kur'-ân'a sahip çıkabiliyorlar? Oysa ki, Kur'ân açıkça: "**De ki siz eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyun da Allah da sizi sevsin.**"¹ diye buyurmaktadır.

Yoksa onlar Allah'ın kitabını ve onun hükümlerini, Allah'ın kitabının kendisine indiği şahıstan daha iyi mi biliyorlardı?!

O üzücü olaydan (Perşembe gününün musibetinden) sonra yani Hz. Peygamber'in (s.a.a) ölümünden iki gün önce Üsame'ye verdiği komutanlığa itiraz edip emirlerine karşı gelmelerinin üzerine, bu defa Resulullah (s.a.a) yataktan kalkıp başı bağlı olduğu ve hastalığının şiddetinden ayaklarını yerde sürüklediği bir hâlde, iki kişinin yardımıyla evden çıkıp onlara tam bir hutbe okudu. Allah'ın birliğine şahadet etti ve O'na hamd ve sena etti; ta ki onlara sayıklamadığını bildirsın. Sonra onların itirazlarından haberdar olduğunu bildirdi. Daha sonra onlara dört yıl önce de onun sözlerine itiraz ettiklerini hatırlattı. Acaba Resulullah onların nazarında yine de sayıklıyordu muydu, ağrısının çokluğundan dolayı hezeyan mı konuşuyordu?!

Allah'ım hamd ve sena ile seni tenzih ederim. Bunlar nasıl senin peygamberine karşı bu kadar cüretkar davrandılar ve onun geçerli kıldığı hükümlere rıza göstermeyip hatta defalarca ona karşı geldiler.

Resulullah, Abdullah İbn Übey'in cenaze namazını kıldığında, "Allah seni münafığa namaz kılmaktan sakındırmıştır." diyerek onun gömleğinden tutup çekmeye kadar ileri gittiler! Sanki Resulullah'a nazil olan ayetleri ona öğretmeye

kalkışıyorlardı! Halbuki sen ey Allah'ım, Kur'ân'da buyurmuşsun ki:

Kur'ân'ı sana indirdik ki halka indirdiklerimizi onlara açıklayasın.¹

Ve bir başka yerde de şöyle buyurmuşsun:

Biz sana kitabı insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği gibi hükmedesin diye bir gerçek olarak indirdik, hainleri savunma.²

Yine bir başka ayette de hak olarak buyurmuşsun ki:

İçinizden size bir peygamber gönderdik, size ayetlerimizi okuyor (ahlakınızı) temizliyor, size kitap ve hikmet öğretiyor ve bilmediğiniz şeyleri size öğretiyor.³

Gerçekten Resulullah'ın (s.a.a) emrine itaat etmeyerek ona sayıkıyor diyen sahabelere şaşmak gerekir ki onun huzurunda gürültü çıkarıp saygısızlık ediyorlardı. Veya Zeyd İbn Haris'in ve oğlu Üsame'nin komutanlığına itiraz ederek Resulullah'ı incitiyorlardı.

Bütün bunları inceledikten sonra bir araştırmacı, Şia mezhebinin sahabeden bazılarının tutumlarını sorgulamada ve eleştirmede haklı olduğundan nasıl şüphe edebilir?

Şia, Peygamber'e ve Ehlibeyt'e olan muhabbetinden ve saygısından dolayı haklı olarak bazı sahabelerden (bu tutumlarından dolayı) uzak duruyor.

Ben konunun uzamaması için sahabenin Resulullah'a (s.a.a) muhalefet etmelerine ve ona karşı gelmelerine dört beş örnek vermekle yetindim. Ama Şia âlimleri bu türden yüzlerce örnek toplayıp sahabelerin sarih ve kesin şer'î hü-

1- Nahl, 44

2- Nisâ, 105

3- Bakara, 151

kümlere muhalefet ettiğinin örneklerini kaynaklarıyla birlikte kitaplarında yazmışlar ve bu hususları Ehlisünnet'in sahih ve müsned kitaplarında yer alan hadislerle dayanarak ispatlamışlardır.

Ben sahabelerden bazılarının Hz. Peygamber'e (s.a.a) karşı takındığı tavırları incelerken o sahabelerden ziyade sahabenin tümünün devamlı hak üzere olduğunu iddia ederek onların eleştirilmesini caiz görmeyen Ehlisünnet âlimlerine şaşıyorum. Bunlar araştıracının hakikate ulaşmasına engel oluyorlar ve onu sonu gelmeyen bazı fikrî çelişiklere düşürüyorlar.

Bu yazdıklarım birkaç numune yine ekliyorum ki sahabeyi olduğu gibi tanıyalım ve bu konuda Şia'nın da görüşünü daha iyi anlayabilelim.

Buharî kendi Sahih'inde (c.4, s.47) "es-Sabru Ale'l-Ezâ" babında ve "Edeb" kitabında (İnnema Yuveffe's-Sabirûne Ecrahum...) ayetinin tefsirinde A'meş'in Şakik'ten şöyle duyduğunu söylediğini naklediyor:

Resulullah, her zamanki gibi bir şeyi bölüştürmüştü. (Beytülmale ait bir malı Müslümanlar arasında bölmüştü.) Bunun üzerine ensardan biri şöyle dedi: "Allah'a andolsun ki, bu bölüştürmede Allah'ın rızası gözetilmemiştir." Ben ona: "Bu sözü Peygamber'e diyeceğim." dedim ve geldim Resulullah'ın yanına vardım. Resulullah ashabının içerisinde oturmuştu. Aynı sözü ona dedim. Bu söz Hz. Peygamber'e çok ağır geldi; rengi değişti ve öfkelenildi; öyle ki, ben bu haberi verdiğime pişman oldum. Sonra Resulullah buyurdu ki: "*Hz. Musa, bundan daha çok eziyetlere maruz kaldı; ama hepsine sabretti...*"

Ve Buharî yine "Edeb" kitabının "Men Lem Yuvaci-hu'n-Nase Bi'l-İtab" babında yazıyor ki, Aişe şöyle söyledi:

Hız. Peygamber bir iş yaptı, sonra da halkın o işi terk etmesine ruhsat verdi. (Yapıp, yapmamalarını onların kendi isteğine bıraktı.) Ama halk bu ruhsatı kabul etmeye yanaşmadı. Bu haber Resulullah'a ulaştı. Resulullah bir hutbe okuyarak, Allah'a hamd ve sena dedikten sonra: "*Neden benim yaptığım şey-den kaçınıyorsunuz?*" buyurdu.

Allah'a andolsun ki, Hız. Peygamber'in (s.a.a) heva ve hevesine kapılarak doğru yoldan saptığına ve neticede yaptığı taksimde Allah'ın rızasını nazara almadığına inanan ve Hız. Peygamber'in yaptığı şeylerden kaçınan ve kendilerini Resulullah'tan (s.a.a) daha takvalı bilen şahıslar, hiçbir zaman Müslümanların hürmetine lâıyk değiller; hele bu gibi şahısları meleklerin seviyesine çıkarıp, sahabenin Resulullah'tan sonra mahlukatın en üstünü olduklarına, Peygamber'in sahabesi oldukları için tüm Müslümanların örnek alınması lâzım geldiğine inanmanın ne kadar temelsiz ve delilsiz bir inanış olduğu aşikârdır.

Böylece görülüyor ki, Ehlisünnet'in Hız. Muhammed'e ve Ehlibeyt'ine salavat gönderdiklerinde sahabenin tümünü de "Ecmain" kaydıyla onlara eklemeleri, savunulması müm-kün olmayan bir ameldir. Ehlibeyt'e Resulullah ile birlikte salavat göndermek önceden de işaret ettiğimiz gibi ilâhî e-mir gereğidir. Eğer Allah Teala bu vesileyle bize Ehlibeyt'in yüce ilâhî makamını tanıtmak istiyorsa, biz ne hakla kendi başımıza sahabeyi, hem de "ecmain" (top yekün) kaydıyla onlara ekliyoruz ve bu vesileyle sahabeyi Allah'ın faziletli kıldığı ve makamlarını her makamdan üstün kıldığı kimselerle aynı sırada zikretmeye kalkıyoruz?!

Salavat gönderirken sahabeyi de salavata dahil etmenin tarihî kökenini araştırmak istersek Abbasî ve Emevî dönemlerine dönmeliyiz.

Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'ne olan şiddetli düşmanlıkları yüzünden onlara her türlü zulmü reva gören, Ehlibeyt'i seven ve Şîileri katledip sürgüne gönderen, yerinden yurdundan eden Emevî ve Abbasîler, Allah'ın Ehlibeyt'e ihsan eylediği bu yüce makamdan haberdar olup bunu kendilerine büyük bir tehlike olarak gördükleri için sahabeyi de salavat gönderirken Ehlibeyt'e ekleyerek halkı aldatmaya çalışmışlardır.

Namazda, Resulullah ile birlikte Ehlibeyt'e salavat göndermeyen şahsın namazının şer'an batıl oluşuna ve Ehlibeyt'in yüce ilâhî makamlarının herkes tarafından bilinmesine sebep oluyordu. Emevî ve Abbasî halifeleri Ehlibeyt'e olan düşmanlıklarının iğrençliğini azaltmak için, sahabeyi de salavatta Ehlibeyt'e eklemeye kalkışmışlardır. Belki halk, sahabenin de Ehlibeyt ile aynı seviyede olduğuna veya makamlarının Ehlibeyt'e yakın olduğuna aldansın ve özellikle Emevîlerin ve Abbasîlerin bazı büyüklerinin de sahabeden olduklarını nazara alarak Ehlibeyt'e karşı yapılan zulüm ve cefaları görmezlikten gelsin!

Bu uğurda sahabe'den ve tâbîinden hadis nakletmekle meşhur olan nice kişileri de para ve makam karşılığında, sahabenin yüce fazileti hakkında özellikle hilâfet sebebiyle yükselmiş olan ve Emevîlerin başa geçmelerine sebep olmuş kişilerin fazilet ve üstünlükleriyle ilgili olarak hadis uydurmaya teşvik etmişlerdir.

Emevîlerin hakimiyeti ele geçirmelerinin sebebinin halifeler olduğunu, tarih en güzel şekilde göstermektedir. Me-sela Ömer İbn Hattab, valilerini iyice kontrol etmek, onlardan hesap sormak ve onları ufak bir hatadan dolayı bile görevden almakla meşhur olmuş bir şahıstır. Ama aynı zat, Muaviye İbn Ebu Süfyân'ı hiçbir zaman sorguya çekmemiştir.

Muaviye'yi, Ebubekir vali olarak tayin etmişti. Ömer de hilâfeti boyunca bu tayini onayladı, hatta Muaviye hak-kında yapılan çok şikâyetlere rağmen, Ömer bir gün dahi Muaviye'yi yaptığı hatalardan dolayı kınamadı. Hatta Re-sulullah'ın giysi olarak kullanılmasını erkeklere haram kıl-masına rağmen Muaviye'nin ipek elbise giyip altın yüzük taktığını Ömer'e bildirdiklerinde, Ömer: "Onu bırakın, o A-rapların kayseridir." demekle yetindi ve Muaviye yirmi yıldan fazla hiçbir itiraz ve azil ile karşılaşmadan valilik makamında kaldı.

Osman'ın hilâfet döneminde Muaviye'nin hakimiyet alanı daha da genişledi ve onun İslâm ümmetinin servetlerini daha fazla ele geçirmesi ve sefil insanların yardımıyla ordusunu güçlendirmesi sağlandı. O da bu gücünü, ümmetin imama karşı gelmek ve güç zoruyla hilâfeti gasbetmek ve Müslümanlardan içki içen fâsık oğlu Yezid'e biat toplamak yolunda kullandı.¹

Bunun hikayesi uzundur. Ben şimdilik ayrıntılarına girmek istemiyorum. Önemli olan şudur: Hilâfet kürsüsünde oturan bu sahabe, Kureyş'in, Nübüvvet ve hilâfetin Benî Hâ-şim'de toplanmaması gerektiğini ifade eden görüşleri doğrultusunda hareket etmiş ve böyle bir fikrî yapıya sahip oldukları için de onların Emevî devletinin kurulmasında direkt rolleri olmuştur.

Emevîler de, herkesten daha çok bu zatlara teşekkür borçlu olduklarının farkındaydılar. Nitekim râviler kiralayıp kendi büyüklerinin faziletleri hakkında rivayetler uydurdular ve onları, halkın nazarında Ehlibeyt'in derecesinden daha yüksek derecelere çıkartmaya kalkıştılar.

1- Bu konunun ayrıntıları için Ebu'l-A'la Mahmudî'nin "Hilâfet ve Mülk" ve Ahmed Emîni'nin "Yevmu'l-İslâm" kitaplarına bakın.

Bu faziletleri şer'î ve mantıkî delillerin ışığında incelersek, onlardan zikre değer bir şey kalmayacağı malumdur, meğer ki çelişkili şeyleri kabullenecek derecede basit düşünceli bir kişi olalım.

Mesela örnek olarak biz, Ömer'in dillere destan adaleti hakkında çok şey duymuşuzdur. Ama doğru tarihçilerin yazdığına göre Ömer hicretin yirminci yılında, beytülmalin taksiminde Resulullah'ın sünnetine riayet etmemiş ve ona bağlı kalmamıştır. Resulullah (s.a.a) beytülmalî Müslümanlar arasında eşit şekilde bölerdi. Kimseyi kimseden üstün tutmazdı.

Ebubekir de kendi hilâfet döneminde bu sünnete bağlı kaldı. Ama Ömer İbn Hattab beytülmalden yaptığı ihsanlarda Müslüman olanları sonradan Müslüman olanlara, Ku-reyş'in muhacirlerini diğer muhacirlere, muhacirleri ensara tercih etmiş, hatta Arapları acemlerden, ağaları kölelerden, Mudar kabilesini Rabia'dan üstün tutmuş ve birine diğerinden daha fazla pay vermiştir.¹

Mesela Mudar kabilesine üç yüz, Rabia kabilesine iki yüz vermiştir. Keza Evs kabilesini Hazrec kabilesinden üstün tutmuştur.² Acaba bu tür davranışların adaletle ne alakası vardır?

Yine Ömer İbn Hattab'ın ilmi hakkında hadsiz hesapsız övgüler işitmişizdir. Sahabenin en bilgini olduğu, birçok defa Resulullah ile Ömer arasında çıkan görüş farklılıklarından, Kur'ân ayetlerinin Ömer'in görüşlerine mutabık olarak indiği ve Ömer'in görüşünü tasdik ederek geçerli kıldığı bile söylenir. Oysa doğru tarih, Kur'ân ayetleri indikten sonra bile

1- İbn Ebi'l-Hadid, c.8, s.111

2- Tarih-i Yakubî, c.2, s.106

Ömer'in ayetlere muhalif görüş ortaya attığını açıklamaktadır.

Ömer'in hilâfeti döneminde sahabeden birisi ondan, cünüp olup ve gusül etmek için su bulamaz isem ne yapmalıyım diye sordu. Ömer: "O zaman namaz kılmazsın." diye cevap verdi. Bunun üzerine Ammar İbn Yasir, öyle bir şahsın teyemmüm etmesinin gerekli olduğunu hatırlatmak mecburiyetinde kaldıysa da, Ömer yine de kabul etmek istemeyerek Ammar'a: "Bu sözlerin sorumluluğu kendine aittir." dedi.¹

Ömer Allah'ın indirdiği teyemmüm ayetinden nasıl habersiz idi ve Resulullah'ın sünnetinden nasıl haberi yoktu? Oysa ki Resulullah (s.a.a) onlara abdesti öğrettiği gibi teyemmümü de öğretmişti.

Ömer birçok yerde kendisinin bilgisizliğini itiraf etmiştir; hatta kadınların bile kendisinden bilgili olduğunu söylemiştir.

Yine defalarca: "Eğer Ali olmasaydı, Ömer helâk olurdu." dediği nakledilmiştir. Ömer ölünceye dek "Kelale'nin" hükmünü bilmedi. "Kelale" hakkında birbiriyle çelişen birtakım hükümler Ömer'den nakledilmiştir. Bunlar, tarihin tes-pit ettiği şeylerdir.

Yine Ömer'in şecaati hakkında da çok şeyler duymuşuzdur. Mesela Ömer'in Müslüman oluşuyla Müslümanların güç kazandığı, Kureyş'in korkuya kapıldığı ve Hz. Peygamber'in (s.a.a) Ömer'in müslüman oluşunun ardından da-vetini aşî-kâr ettiği söylenmektedir.

Ama doğru tarihlerde, Ömer'in kahramanlık ve şecaatini tasdik etmemize yarayacak bir nişane mevcut değildir. Ör-

1- Sahih-i Buharî, c.1, s.2

neğın Ömer'in Bedir, Uhud, Hendek ve diğerk muharebelerde bir tek meşhur kahramanı ve hatta normal birisini bile öldürdüğü nakledilmemiştir.

Oysa ki, tarihçiler onun Uhud Savaşı'nda firar edenlerle birlikte firar ettiğini ve yine Huneyn Savaşı'nda da savaştan kaçtığını yazmışlardır. Hayber şehrinin fethi için Peygamber (s.a.a) tarafından gönderildiğinde, yenilgiye uğrayarak geri döndüğü tarihlerde yazılıdır.

En son seriye olan Üsame ordusunda bir gencin komutanlığı altındaki bir asker idi. Ayrıca seriyelerin hiçbirinde Ömer, komutan değildir.

Bu tarihî gerçekleri görmezlikten gelerek nasıl Ömer'in şecaatli ve kahraman olduğunu iddia edebiliriz?

Yine, Ömer'in takvası hakkında söylenenler de çoktur. Hatta diyorlar ki: "Eğer Irak'ta bir katırın ayağı kaysaydı, Ömer, onun yolunu düzeltmediğinden dolayı Allah'tan korkardı."

Ama doğru tarihler, Ömer'in, çok sert olduğunu ve haramdan kendisini muhafaza etmekte titizlik göstermediğini kaydetmektedir. Mesela Kur'ân ayeti hakkında soru soran birini suçsuz yere kanına bulayıcaya kadar dövdüğü nakledilmiştir.

Eğer Ömer'in takvasıyla ilgili sözler doğru olsaydı, neden Hz. Peygamber vefat ettiğinde kılıcını çekerek Hz. Muhammed'in (s.a.a) öldüğünü söyleyecek olan herkesi ölümle tehdit ediyor. Hz Resulullah'ın vefat etmediğine dair Allah'a yemin ediyordu, onun da Hz. Musa gibi Allah'a münacat etmeye gittiğini söylüyordu.¹

1- Tarih-i Taberî ve Tarih-i İbn Esir

Ömer Hz. Fatıma'nın evini yakmaya teşebbüs ettiğinde neden Allah'tan korkmuyordu?¹ Hatta Ömer'e: "Nasıl bu evi yakarsın, Hz. Fâtıma bu evdedir!" dediklerinde "Fâtıma bile olsa..." cevabını verdi.

Keza Ömer'in takvası hakkında söylenenler, onun kendi hilâfet döneminde Kur'ân'ın ve Resulullah'ın sünnetine muhalif olan hükümler vermesiyle² nasıl bağdaşabilir?

Ben bu büyük ve meşhur sahabeyi örnek olsun diye burada zikrederek onun hakkındaki gerçeklerden bir kısmına değindim ve teferruata inmek istemediğimden sadece kısa işaretlerle yetindim. Yoksa bu hususlarda uzun kitaplar yazmak mümkündür.

Bu zikrettiklerim az da olsa yine de sahabenin hakiki durumuna ışık tutarak Ehlisünnet alimlerinin gerçeklerle çelişen görüşlerinin tutarsız olduğunu göstermekte yeterlidir. Ehlisünnet âlimleri bir yandan halkı sahabenin hakkında her türlü şüphe ve tereddütten men ediyor ve öte yandan onlar hakkında şüpheye ve ayıplamaya sebep olan rivayetleri kendi kitaplarında naklediyorlar. Keşke Ehlisünnet âlimleri sahabenin değerine gölge düşürecek ve onların adaletinin sorgulanmasına sebep olacak bu rivayetleri kitaplarında yazmasaydılar da biz bu tereddütlerden kurtulsaydık.

Hatırlıyorum da Necef âlimlerinden "İmam Sadık ve Dört Mezheb" adlı önemli bir eserin yazarı Esed Haydar ile görüştüğümde, o babasına ait şöyle bir olayı bana anlatmıştı. O diyordu ki:

1- el-İmamet ve's-Siyaset, İbn Kuteybe, s.19,20

2- Bu konuda Seyyid Şerefuddin'in yazmış olduğu "En-Nas ve'l-İctihad" adlı kitabına bakın. Tüm kaynaklarını, İslâm fırkalarının kabul ettiği kaynaklar vermiştir.

Babam elli yıl önce hacca gittiğinde Tunus'un Zeytuniye şehrinden olan bir âlimle Hz. Ali'nin (a.s) imametini hakkında tartışmış ve babam ona, Hz. Ali'nin imametini hakkında dört veya beş delil söylemiş. Tunuslu âlim: "Başka delilin var mı?" diye sormuş ve babam hayır demiş. Bunun üzerine Tunuslu âlim, babama: "Resbihini çıkar ve Hz. Ali'nin Resulullah'ın halifesi olduğuna dair benim delillerimi say!" demiş. Sonra bu husustaki delillerini zikretmeye başlamış ve babamın bilmediği yüze yakın delil saymış!

Esed Haydar sözlerine şunu de ekleyerek diyordu ki:

Eğer Ehlisünnet, kendi kitaplarında yazılmış olanları bile gerçekten inceleyecek olsaydı, onlar da bizim sözlerin aynısını söylediler ve uzun zamandan beri aramızdaki ihtilâflar sona ermiş olurdu.

Andolsun ki, bu zikrettiklerim haklıdır. Eğer insan, kör taassuplardan kurtularak tekebbürünü bir kenara bırakacak olursa apaçık delillerin önünde teslim olmaktan başka bir çaresi kalmaz.

1- Kur'ân-ı Kerim'in Sahabe Hakkındaki Görüşü

Her şeyden önce şunu söylemeliyim ki, Allah (c.c.) kitabının çeşitli yerlerinde Resulullah'a (s.a.a) dünya mal ve makamına ulaşmak için değil, Allah'ın ve Resulünün rızasını umarak uyup itaat eden sahabeyi övmüştür. Allah'ın onlardan, onların da Allah'tan razı olduğunu beyan buyurmuştur.

Müslümanlar bu tür sahabeyi Resulullah'a karşı itaatkar davranışlarından ve diğer çeşitli tutumlarından tanımış bulunmakta ve onlara saygı göstermekte, onları hürmet ve büyüklükle anmaktalar.

Bahsim, Şia ve Ehlisünnet'in birlikte hürmet ettiği bu tür sahabe hakkında değildir. Aynı şekilde Şia ve Ehlisünnet'in birlikte nefret ve lânet ettikleri münafıklarla da ilgili değildir. Bu arada söz konusu ettiğim sahabe, Müslümanların haklarında ihtilâf ettikleri ve Kur'ân-ı Kerim'in ve Re-sulullah'ın kendilerini bazı işlerinden dolayı kınamış olduğu ve diğerlerini onlardan sakındırdığı kimselerdir.

Şia ve Ehlisünnet'in arasındaki ihtilâf, bu tür sahabe hakkındadır; çünkü bu tür sahabenin adaleti hakkında Şia şüphe etmekte ve onların söz ve davranışların tenkit etmektedir; ama Ehlisünnet bu tür sahabenin yaptığı işleri kendi kitaplarında yazmış olmasına bakmayarak onların hepsini adil bilmektedir. Bu incelemeden maksadım bu hususta hakkı ortaya koymaktır. Bu hususlara değinmekteki maksadım şudur: Bazıları benim sahabeyi öven ayetleri bırakıp yalnız onları tenkit eden ayetleri tuttuğumu sanmasın. Hatta ben araştırmamın sonucunda bazı övgü ayetlerinin yergiyi ve yergi ayetlerinin de övgüyü içine aldığını gördüm.

Burada ben üç yıllık araştırmam boyunca elde ettiğim bilgileri ve ulaştığım sonuçların hepsini nakletmek istemiyorum. Sadece bazı ayetleri numune olarak zikretmekle yetineceğim.

Daha geniş bilgi edinmek isteyenler ise araştırma ve incelemenin zorluklarına katlanmalıdır. Bu yolla insan kendi zahmetinin sonucunda hidayete kavuşmuş olur. Allah Teala'nın her insandan istediği de zaten budur. Bir kişi kendi fikrî araştırma ve çabası sonucunda hakikati bulursa, kendi vicdanının feryadına müspet cevap verdiği için hakkı tereddütsüz kabul eder ve hidayete kavuşması çok kolay olur. Ama dış etkenlerin neticesinde kişinin hakla karşılaşması, çoğu zaman onun hidayete varmasına sebep olmaz. Bir de

insan, eğer doğru yolu içten doğan bir kanaat ile ele geçirirse, bu inanç, his ve duygular sebebiyle ele geçirilen inançtan kat kat üstün ve kalıcı olur.

Allah Teala, Peygamber'ini överek buyuruyor ki:

Seni, hakikati aradığında buldu da yol gösterdi sana.¹

Ve diğer bir başka yerde buyuruyor ki:

Bizim için cihat edenleri biz yollarımıza sevk ederiz ve şüphe yok ki Allah elbette iyilik edenlerle beraberdir.²

1- İslâm'dan Dönme İle İlgili Ayet

Allah Teala Aziz kitabında buyuruyor ki:

Muhammed ancak bir peygamberdir; ondan önce nice peygamberler geldi geçti; ölürse yahut öldürülürse geriye mi döneceksiniz? Kim dönerse bilsin ki, Allah'a hiçbir surette zarar vermez; Allah şükredenlerin mükâfatını yakında verecektir.³

Bu ayet, Resulullah'ın (s.a.a) hayatında Müslümanlara hitap ederek apaçık bir şekilde bildiriyor ki, sahabe Peygamber'in vefatından sonra hemen dinden dönme ile karşı karşıya gelecektir ve sadece onlardan çok az bir kısmı inandıklarında sabit kalacaklardır. Bu grup, yani dinde sabit kalanları Allah bu ayette şükredenler olarak vasıflandırmıştır. Şükredenler de çok azdır; çünkü Allah Teala diğer bir ayette: "**Ve kullarımdan pek azı şükreder.**" diye buyurmaktadır.

1- Duhâ, 7

2- Ankebût, 13

3- Âl-i İmrân, 144

Resulullah'tan (s.a.a) naklolunan hadis-i şerifler, bu ayette zikredilen dinden dönme meselesini açıklamıştır. Sonraki bölümde bu hadislerden birkaç tanesini nakledeceğiz.

Eğer bu ayet-i kerimede Allah Teala İslâm'dan dönüp mürtet olanların cezalarını zikretmemiş ve yalnız Allah'a şükredenlerin iyi mükâfatlara lâıyk olduklarını zikretmişse İslâm'dan dönenlerin asla Allah'ın mükâfat ve bağışına ulaşamayacakları herkes tarafından bilindiği içindir. Resulullah (s.a.a) bu hususu birkaç hadisinde açıklamıştır.

Biz de eğer Allah dilerse bu kitabımızda onlardan bazılarını nakledeceğiz.

Sahabenin saygınlığını korumak için, söz konusu ayetten yalnız Talihe, Seccah ve Esvedî'l-Ânesî'nin kastedildiğini söylemek doğru değildir; çünkü bunlar, Hz. Resul-i Ekrem'in kendi hayatında dinden dönüp Peygamberlik iddia ettiler. Hatta Resulullah onlarla savaştı ve onları mağlup etti. Yine bu ayet Malik İbn Nuveyre ve taraftarlarına da yorumlanmaz. Çünkü onlar makul bazı sebepler yüzünden zekâtlarını Ebubekir'e vermediler. Evvela halife seçimi mevzusunu inceleyip meselenin aslını öğrenmek istiyorlardı. Çünkü onlar Haccetu'l-Veda da Resulullah (s.a.a) ile birlikte hacca gitmişlerdi ve Gadir-i Hum denilen yerde Hz. Resulullah'ın Ali'yi (a.s) kendisinden sonra halife tayin etmesine bizzat şahit olmuş ve orada diğer Müslümanlar gibi Hz. Ali'ye biat etmişlerdi. Hatta Ebubekir'in bile orada Hz. Ali'ye biat ettiğine şahit olmuşlardı.

Bu yüzden bunlar yeni halifenin gönderdiği elçilerin, Resulullah'ın ölüm haberini getirip Ebubekir'in adına zekât talep etmeleriyle karşılaşınca şaşırıldılar.

Tarih, bu olayın hakikatine inmek istememiş onu üstü kapalı tutmaya çalışmıştır. Çünkü bu olay iyice incelenirse

bazı sahabelerin makamına gölge düşebilir. Burada şu noktaya işaret etmek gerekir ki, Malik İbn Nuveyre ve onun taraftarları Ömer ve Ebubekir'in de itiraf ettikleri gibi Müslüman idiler; çünkü Ebubekir ve Ömer de dahil olmak üzere sahabeden bir çoğu Malik İbn Nuveyre'in Halid İbn Velid tarafından öldürülmesine itiraz ettiler ve Ebubekir Beytülmalden Malik'in kan parasını (diyetini) onun kardeşine vermiş ve özür dilemiştir.

Demek ki Malik ve taraftarları dinden çıkmış değildi. Çünkü İslâm'dan çıkıp mürted olan kişinin katli farz olur ve artık onun için Beytülmalden diyet vermek söz konusu olmaz ve onun öldürülmesinden dolayı onun vasilerinden özür dilenmez. O hâlde, "İslâm'dan dönmekle ilgili ayet" Resulullah ile Medine'de birlikte olan ve onun vefatından sonra İslâm'dan dönen sahabelere aittir. Bu konu Resulullah'tan nakledilen hadislerde de iyice açıklandığına göre artık bu hususta şüphe ve tereddüde yer kalmıyor. İnşallah yakında o hadisleri de zikredeceğiz.

Bunların haricinde tarihin kendisi de Peygamber'den sonra İslâm'dan dönenler hususunda en iyi şahittir. Resulullah'ın (s.a.a) vefatından sonra sahabenin arasında vuku bulan hadiseleri inceleyen görür ki, sahabelerden çok azı harîç hak yolda sebat gösteren kalmadı.

2- Cihad Ayeti

Allah Teala buyuruyor ki:

Ey iman edenler, size ne oldu da Allah yolunda savaşa çıkın dendiği zaman olduğunuz yer(iniz)de ağırlaşmış kaldınız; ahireti bırakıp da dünya yaşamına mı razı oldunuz! Fakat dünya hayatının faydası, âhirete göre pek azdır. Hep birden savaşa çıkmazsanız sizi acıklı bir azapla azaplandırır ve yerinize sizden başka topluluk

getirir ve siz ona hiçbir zarar veremezsiniz ve Allah'ın her şeye gücü yeter.¹

Bu ayet, apaçık olarak sahabenin savaştan kaçıp ona yanaşmadıklarını ve dünya hayatına bağlandıklarını bildiriyor. Allah Teala onları bu işlerinden dolayı kınamakta ve başka bir toplumu kendilerini yerlerine geçirmekle tehdit etmektedir. Bu tehdit çeşitli ayetlerde zikrolunmuştur. Ve bu, onların defalarca savaştan kaçtıklarının apaçık delilidir.

Örneğin bir ayette buyurmaktadır ki:

Eğer dinden yüz çevirseniz, yerinize bir başka topluluğu getirir; sonra görürsünüz ki onlar size benzememektedirler.²

Ve başka bir yerde de şöyle buyurmaktadır:

Ey iman edenler, içinizden kim dininden dönerse, Allah da (yerine) kendisinin onları sevdiği, onların da kendini sevdiği müminlere karşı alçak gönüllü kâfirlere karşı ise güçlü ve onurlu Allah yolunda cihad eden ve kınayıcının kınamasından korkmayan bir topluluk getirir. Bu Allah'ın bir lütfu ve ihsanıdır onu dilediğine verir...³

Eğer bu hususu tekit eden ve açıkça Şia'nın sahabeyi üç kısma ayırmasındaki haklılığını ispat eden ayetlerin hep-sini burada zikrederek açıklamak istesem, bu kendi başına bir kitap olur. Kur'ân-ı Kerim bu hususu en kısa ve en mükemmel tabirle şöyle açıklamıştır:

İçinizden öyle kişiler bulunmalı ki onlar sizi hayıra çağırsın, size iyiliği emretsin, kötülükten alıkoymaya çalışsın ve onlardın kurtuluşa ve muradına erenler.

1- Tevbe, 38-39

2- Muhammed, 38

3- Mâide, 54

Kendilerine apaçık deliller getirdikten sonra da yine bölük bölük olanlara, yine ayrılığa düşenlere benzemeyin ki, onlardır büyük azap. O gün öyle bir gündür ki bazı yüzler ağarır ve bazı yüzler kararır, Yüzleri kararanlara şöyle denir: İnandıktan ora kâfir mi oldunuz? Kâfir olmanıza karşılık tadın azabı. Yüzleri ağaranlara gelince; onlar Allah'ın rahmetindedir. Onlar o rahmette ebedî olarak kalırlar.¹

Hiçbir araştırmacıya gizli kalmayacağı gibi bu ayetlerin muhatabı sahabedir.

Bu ayetler, onları, apaçık delilleri gördükten sonra tefrikadan sakındırmakta ve azap vaatleriyle tehdit etmektedir; ve sahabeyi iki gruba ayırmaktadır, bir grup kıyamet günü beyaz yüzlü olarak mahşere gelecek, Bunlar Allah'a şükreden ve onun rahmetine lââyık olanlardır. Öteki grup ise siyah yüzlü olarak haşredilecek. Bunlar ise Müslüman olduktan sonra İslâm'dan dönenlerdir. Ve Allah Teala onlara azap vaat etmiştir.

Herkes bilmektedir ki sahabe Peygamber'den sonra ihtilâfa düşmüş ve fitnelere kapılmıştır. Hatta iş, o noktaya varmıştır ki, birbirleriyle kanlı savaflara girişmişlerdir.

Yukarıda zikrettiğimiz ayetleri, tevil yoluyla zahirî mâ-nâlardan çıkarmak doğru değildir.

3- Huşu İle İlgili Ayet

Allah Teala buyuruyor ki:

Müminlerin, Allah ve Kur'ân'dan inen ayetler anıldığı vakit, korkup itaat etmelerinin vakti gelmedi mi? Ki önceden kendilerine kitap verilenlere benzemesinler; onların peygamberiyle araları uzayıp açıldıkça kalpleri

1- Â-i İmrân, 104-105-106

katılaştı ve onların çoğu emirden çıkanlardı.¹

Suyûti, ed-Dürrü'l-Mensûr adlı tefsirinde şöyle nakletmiştir:

Sahabîler, Mekke'de çektikleri zorluklara rağmen Medine'de refaha kavuştular. Bu refah, onları biraz soğuttu, bu nedenle bazı şeylerde gevşediler. Bu yüzden şu ayet-i kerime indi:

Müminlerin Allah ve Kur'ân'dan inen ayetler anıldığı vakit...

Bir başka hadise göre Resulullah (s.a.a) buyurmuştur:

Allah muhacirlerin kalplerinin Kur'ân'ın inişinden on yedi yıl sonra gevşediğini görünce bu ayeti indirdi.

Sahabe, Ehlisünnet'in dediği gibi insanların en iyisi olsaydı, onların kalpleri on yedi yıllık bir zaman sonunda katılaşmaya başlamaz ve Allah onları bu durumlarından ötürü kınamazdı. Bu birkaç ayet, sahabeden bir kısmının adil olmadığına delalet ediyor.

Eğer Peygamber'in hadislerini de inceleyecek olursak daha birçok delil bulabiliriz. Ben konuyu uzatmak istemediğimden dolayı o hadislerden sadece bazılarına değineceğim. Konuyu etraflıca inceleyen kimse bu hususta birçok hadisin kaynaklarda nakledildiğini görecektir.

2- Resulullah'ın Sahabe Hakkındaki Görüşü

1- Havuz Hadisi

Resulullah (s.a.a) buyurmuştur ki:

Kıyamette (havuzun) başında durduğum an bir grupta karşılaşacağım ve onları tanıyacağım. O an-da

onlarla benim aramda bir kişi kalkıp onlara gelin diyecek. Ben nereye doğru gelsinler diyeceğim. "Allah'a andolsun ki, cehenneme doğru, diyecektir?" "Bunlar ne yapmışlar?" diye soracağım. "Bun-lar senden sonra dinden çıkıp cahiliyeye döndüler." diyecektir.

Bunların içerisinde -sürüden ayrılıp kendi başına yayılan develer gibi- az bir grup dışında kurtulan olmayacaktır.¹

Ve yine Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:

Ben sizden önce havuza varacağım. Bana gelen herkes, o havuzun suyundan içer ve artık susamaz. Bazı gruplar da bana gelirler ki ben onları tanırım, onlar da beni tanırlar. O arada benimle onların arasına aralık düşer: 'Bunlar benim ashabımdır' diye seslenirim. 'Sen bilmiyorsun, bunlar senden sonra ne yaptılar?' denilir. Bunun üzerine ben de: Benden sonra dinimi değiştirenler uzak olsun, uzak olsun derim.²

Eğer Ehlisünnet âlimlerinin, sahih kabul ettiği hadis kitaplarında ve müsnetlerinde yazmış oldukları bu hadislerle iyice dikkat eden olursa, artık sahabeden çoğunun Resulullah'tan sonra dinden döndüğünden ve dinin hükümlerini değiştirdiğinden bir şüphesi kalmaz. Gerçekte Resulullah'tan sonra az bir grup dışında herkes hakka sırt çevirdi.

Bu hadisi sadece üçüncü kısım sahabeye tatbik ettiremeyiz; çünkü Resulullah (s.a.a) açıkça söz konusu hadiste, bunlar benim ashabımdır diye buyurmuştur. Bu hadisler, geçmişte naklettığımız ashabın dinden döneceğini haber ve-

1- Sahih-i Buharî, c.3, s.94'den 99'a kadar ve s.156 ve c.3, s.32 ve Sahih-i Müslim, c.7, s.66, Hadis-i Havz.

2- Sahih-i Buharî, c.3, s.94'den 99'a kadar ve s.156 ve c.3, s.32 ve Sahih-i Müslim, c.7, s.66, Hadis-i Havz.

ren ve onları azapla tehdit eden ayetlerin mânâ ve tefsiri durumundadır.

2- Dünya İçin Yarışmak Hususundaki Hadis

Resulullah (s.a.a) buyurmuştur ki:

Ben sizden önce kıyamette havuzun başına varacağım ve amellerinize şahit olacağım. Allah'a andolsun ki, ben şimdi havuzumuzu görüyorum. Yerdeki hazinelerin (veya yerin anahtarlarının) bana verildiğini görüyorum. Allah'a andolsun ki benden sonra müşrik olmanızdan korkuyorum, benden son-ra dünya için yarışmanızdan korkmuyorum.¹

Resulullah'ın buyurduğu haktır. Sahabeler, dünya için o kadar birbirleriyle yarıştılar ki, hatta dünya için kılıç çekip savaşmış birbirlerini tekfir ettiler.

Sahabeden bazılarının altın ve gümüş biriktirdikleri meşhurdur. Hatta Mes'udî "Mürucu'z-Zeheb" adlı eserinde ve Taberî ve diğerleri de kitaplarında yazıyorlar ki, sadece Zübeyir'in serveti elli bin dinar ile bin tane at ve bin tane köleye ulaşmıştı; diğer malları da Basra, Kûfe, Mısır ve başka şehirlerde mevcut idi.²

Yine Talha'nın Irak'tan elde ettiği günlük gelirinin bin dinar olduğu nakledilmiştir. Bazıları, bu gelirin daha fazla olduğunu söylemişlerdir.

Abdurrahman İbn Avf'ın yüz atı, bin devesi, on bin koyunu olduğu yazılmıştır. Hatta öldükten sonra kadınlarına verilmek için ayrılan malların sekizde biri 84 binmiş.³ Osman

1- Sahih-i Buharî, c.3, s.100-101

2- Mürucu'z-Zeheb, c.2, s.341

3- Mürucu'z-Zeheb, c.2, s.341

İbn Affan kendinden sonra sayısız miktarda koyun, deve ve emlakin yanı sıra yüz elli bin dinar da bırakmıştı. Zeyd İbn Sabit öldükten sonra yüz bin dinar değerindeki mülklerinin haricinde o kadar altın ve gümüş bırakmıştı ki, onları taksim için baltalarla kırıyorlardı. Öyle ki birkaç kişinin eli balta salmaktan yaralandı.¹

Bunlar bazı basit örneklerden ibarettir. Bu gibilerinden tarihte çok kaydedilmiştir. Ben bu konuyu fazla uzatmak istemediğimden bu kadarıyla yetiniyorum. Bütün bunlar gösteriyor ki, dünya, ashabi kendine çekmiş ve onların göz-lerini kamaştırmıştı.

3- Sahabe'nin, Kendileri Hakkındaki Görüşleri

1- Resulullah'ın Sünnetini Değiştirdiklerine Dair Sahabenin İtirafı

Ebu Said Hudrî'den şöyle naklolunmuştur:

Resulullah, Ramazan ve Kurban bayramlarında musallaya giderdi ve orada ilk işi, bayram namazını kılmaktı. Sonra saflarda oturan halka nasihat e-der; onlara bazı şeyleri yapmalarını yahut onları terk etmelerini emrederdi... Ve sonra kalkıp giderdi.

Ebu Said diyor ki:

Halk da aynı şeye alışmıştı. Ta ki bir gün Medine'nin valisi Mervan'la birlikte Kurban veya Ramazan bayramlarında musallaya geldik. Kesir İbn Selt'in yaptığı minberin yakınına gittik. Mervan bayram namazını kılmadan minbere çıkmak istedi. Ben çıkma-sın diye elbisesinden tutup aşağı çektim, o da minbere çıkmak için beni çekti ve sonunda minbere çıkıp namaz kılmadan önce hutbe okudu. Ben ona: "Allah-

1- Mürucu'z-Zeheb, c.2, s.341

'a andolsun ki (Resulullah'ın sünnetini) değiştirdiniz." dedim. O: "Artık senin bildiklerinin zamanı geçti." dedi. Ben: "Allah'a and-olsun ki, benim bildiklerim bil-mediklerimden daha hayırlıdır." dedim. O: "Halk namazdan sonra bek-lemiyor, ben de onun için hutbeyi namazdan önce okuyorum" dedi.¹

Ben, sahabenin, Peygamberin sünnetini neden değiştirdiğini çok araştırdım ve şu sonuca vardım: Sünneti değiştirenlerin çoğu Peygamber'in ashabından olan Emevîler ve onların başlarında da vahiy katibi dedikleri kişi yani Muaviye İbn Ebi Süfyan, yer almıştır. Tarihin yazdığına göre o, halkı zorla Hz. Ali'ye (a.s) sövmeye ve mescit ve minberlerde ona lânet okumaya zorluyordu. Müslim kendi sahihinde Hz. Ali'nin (a.s) faziletleri babında bu konuyu yazmıştır; hatta orada şunu da kaydetmiştir ki, Muaviye tüm şehirlerde kendi adamlarına, minberlerde Hz. Ali'ye sövmeyi ve lânet etmeyi her hutbe ve vaazda tekrarlanan bir sünnet haline getirmeleri için emir çıkarmıştı.

Bu duruma karşı çıkan sahabeler, Muaviye tarafından öldürülüyor ve yakılıyordu. Muaviye, sahabenin meşhurlarından olan Hucr İbn Adiy Kendî'yi ve dostlarını Hz. Ali'ye lânet okumadıkları için katletti ve bazılarının da bu suçtan dolayı diri diri gömülmesi doğrultusunda emir verdi.

Ebu'l-Âla Mevdudî, Hilâfet ve Saltanat adlı kitabında Hasan Basrî'nin şöyle dediğini naklediyor:

Muaviye'de dört özellik vardı ki, onların sadece biri bile olsaydı, onun helâk olmasına yeterdi:

1- Sahih-i Buharî, c.1, s.122, Kitabu'l-İydeyn Huruc İle'l-Musalla Bi Gayri Minbein babında.

1- Faziletli sahabenin büyüklerinin hayatta olmasına rağmen meşveret etmeksizin hilâfeti eline geçirdi.

2- Şarap içen, kumar oynayan, ipek elbise giyen, tambur çalan oğlu Yezid'i kendisinden sonra halife yaptı.

3- Ziyad'ın kendi kardeşi olduğunu iddia etti; oysa Resulullah buyurmuştur ki: "*Çocuk kadının kocasıdır, zina eden kişiye taş verilir.*"

4- Hucr İbn Adiy'i öldürdü. Ona Hucr'u öldürmesinden dolayı eyvahlar olsun. Ona Hucr'u öldürmesinden dolayı eyvahlar olsun.¹

Benî Ümeyye döneminde, müminlerden bazıları, namazdan sonra okunan hutbeleri dinlememek ve hutbe okunduğunda mescitte bulunmamak için mescitten ayrılıyordu. Çünkü hutbeler, Ali ve evlâtlarına lânet okumakla bitiriliyordu. Ama Benî Ümeyye, halkı hutbeleri dinlemeye mecbur kılmak için Resulullah'ın sünnetini değiştirip hutbeyi namazdan önceye aldı.

Aferin (!) böyle sahabeye ki² Resulullah'ın sünnetini ve Allah'ın hükümlerini kendi kötü hedeflerine hizmet için ve cahiliye döneminden kalan pis kinlerini doyurmak için değiştirmekten çekinmediler ve Allah'ın her türlü pislikten uzak ettiği tertemiz kıldığı ve Resul'üne salât ve selâmı vacip kıldığı gibi ona da salat ve selâm vermeyi vacip ettiği birisine lânet okumaya teşebbüs ettiler. Hz. Ali (a.s) öyle bir zat idi ki, Resulullah (s.a.a) onun hakkında: "*Ali'yi sevmek imandan, onunla düşmanlık ise nifaktandır.*" diye buyurmuştur.

1- el-Hilafe ve'l-Mulûk, s.106

2- Sahih-i Müslim, c.1, s.61

Ama bu sahabîler dinde olanı hiç çekinmeden değiştirdiler ve amelleriyle "duyduk ama karşı geldik" dediler. Öyle ki, altmış yıl Ehlibeyt'e salavat yerine lânet okuttular minberlerde. Hz. Musa'nın ashabı onun vasisi olan Hz. Harun'u öldürmek için tertip ve hile hazırladıkları gibi, Hz. Muhammed'in (s.a.a) ashabından bazıları da onun vasisi o-lan ve İslâm ümmetinde Hz. Harun'un konumunda olan Hz. Ali'yi öldürmek için hem hile hazırladılar ve hem de hilelerini tatbik ettirip Hz. Ali'yi şehit ettiler. Bununla da kalmayıp onun evlâtlarını yeryüzünde yok etmeye bile teşebbüs ettiler. Bu plânın tatbiki için Ehlibeyt soyundan gelen herkes nerde bulundursa katlediyorlardı. Bu soydan olanların isimleri beytülmal defterinden silindi ve hatta Ehlibeyt'in isimlerinin bile çocuklara verilmesini yasakladılar.

Vallahi ben kendi sahih hadis kaynaklarımızda Resulullah'ın kardeşi ve amcası oğlu olan Hz. Ali'ye olan muhabbetini açıklayan hadisleri okuduğumda şaşırıyorum. Bu hadisler apaçık gösteriyor ki, Resulullah Hz. Ali'yi bütün ashabından üstün tutardı. Örneğin bir hadiste Resulullah buyuruyor ki:

Ey Ali, senin bana nispetle makamın, Hz. Harun'un Hz. Musa'ya nispetle makamı gibidir ancak benden sonra Nebi gelmeyecektir.¹

Yine buyuruyor ki:

Ya Ali, sen bendensin, ben de sendenim.²

Yine buyuruyor ki:

1- Sahih-i Buharî, c.2, s.305, Sahih-i Müslim, c.2, s.360, Müsted-rek-i Hakim, c.3, s.109

2- Sahih-i Buharî, c.2, s.76, Sahih-i Tirmizî, c.5, s.300, Sünen-i İbn Mâce, c.1, s.44

Ali'yi sevmek imandan, onunla düşmanlık nifak-tandır.¹

Yine buyuruyor ki:

Ben ilmin şehriyim, Ali onun kapısıdır.²

Ve yine buyuruyor ki:

Ali benden sonra tüm müminlerin mevlasıdır.³

Ve yine buyuruyor ki:

Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevla-sıdır.⁴
Allah'ım, onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol.⁵

Bizim âlimlerimizin sahih olduğunu itiraf ettikleri Hz. Ali'nin faziletiyle ilgili Hz. Peygamber'den (s.a.a) nakledilen bu tür hadislerin hepsi toplanırsa geniş bir kitap meydana gelir.

Peki sahabe bu hadisleri nasıl görmezlikten geldiler; açıkça Hz. Ali'ye minberlerde lânet okuttular; onunla savaşa kalkıştılar ve sonunda onu şehit ettiler.

İtiraf etmem gerekir ki bu tür sahabeyi savunmak için mazeret uydurmaya ve bahane aramaya boşuna çırpınıyordum. Gerçekte onları bu tür işlere sevk eden saik dünya sevgisinden ve dinden dönmekten başka bir şey değildi.

Bazen bu işlerin mesuliyetini zahiren İslâm'a girip kalben kâfir olan münafık sahabeye yüklemek istiyorum; ama maa-

1- Sahih-i Müslim, c.1, s.61, Sünen-i Nesaî, c.6, s.117, Sünen-i Tirmizî, c.8, s.306

2- Sahih-i Tirmizî, c.5, s.201, Müstedrek-i Hakim, c.3, s.126

3- Sahih-i Tirmizî, c.5, s.201, Müstedrek-i Hakim, c.3, s.126

4- Müsned-i İmam Ahmed, c.5, s.25, Müstedrek-i Hakim, c.3, s.134, Sahih-i Tirmizî, c.5, s.296

5- Sahih-i Müslim, c.2, s.362, Müstedrek-i Hakim, c.3, s.109, Müsned-i Ahmed, c.4, s.281

lesef bu imkânsızdır. Çünkü Hz. Ali'nin aleyhine yapılan teşebbüslerin başında, sahabenin meşhur simalarından bir grup yer almaktadır.

Hz. Ali'nin (a.s) evini, içinde bulunanlarla birlikte yakmakla tehdit eden ilk şahıs, Ömer İbn Hattab idi. Yine ona ilk savaşı açan, Talha ve Zübeyir ve Ümmü'l Müminin Ai-şe idi. Yine Hz. Ali ile düşmanlığı son haddine vardırانlar, Muaviye ve Amr İbn As gibi kimseler idi.

Ben bu konuları düşündüğümde sonu gelmeyen hayret ve şaşkınlığa düşüyorum. Hür düşünce sahibi her insan da mutlaka bana hak verir. Zira Ehlisünnet âlimlerinin sahabenin durumunu açıklayan bu kesin tarihi hakikatlere rağmen sahabenin hepsinin istisnasız âdil olduklarını iddia etmeleri asla savunulacak bir görüş değildir.

Ehlisünnet ve'l-Cemaat, Resulullah'ın sünnetine gerçekten tâbi ise, Kur'ân ve Sünnetin, küfrüne ve dinden döndüğüne veya fâsık olduğuna hükmettiği kişilerin âdaletine nasıl hüküm verebiliyor?

Resulullah (s.a.a) şöyle buyuruyor:

Ali'ye düşman olan bana düşman olmuştur; bana düşman olan, Allah'ın düşmanı olmuştur. Alla-h'a düşman olan birini, Allah yüz üstü cehenneme atar.¹

Bu, Ali'ye düşmanlık edenin cezasıdır, onunla savaşıp ve ona lânet eden kişinin azabını varın siz düşünün. Bizim âlimlerimiz bu hakikatlerin karşısında ne diyorlar? Onlar bu hakikati idrak etmekten aciz midirler?

1- Müstedrek-i Hakim, c.3, s.121, Hasaisu'n- Nesaî, s.24, Müsne-d-i İmam Ahmed c.6, s.33, Menâkıb-ı Harezmi, s.81, Riyazu'n- Nazire, Taberî'nin c.2, s.219, Tarih-i Suyutî, s.73

2- Ashab'ın Namazı Bile Değiştirmesi

Enes İbn Malik diyor ki:

Ben Peygamber'in zamanında namazdan daha fazla önem verilen başka bir şeyin olduğunu bilmiyorum. "Acaba bunu dahi zayi etmediniz mi?!" demiştir.

Zuhrî diyor ki:

Şam'da Enes İbn Malik'in yanına gittim; onu ağlar hâlde gördüm. Niçin ağladığını sorduğumda: "Ben namazdan başka bir şeyin hakiki şekliyle kaldığını bilmiyorum. Bunu da zayi ettiler." dedi.¹

Bazıları savaş ve fitnelerden sonra gelen "tâbiîn" in bu değişiklikleri yaptığını sanmasın. Çünkü Peygamber'in namazdaki sünnetini değiştiren ilk kişi halife Osman İbn Af-fan ve Ümmü'l-Müminin Aişe idi.

Sahih-i Buharî ve Müslim'de nakledilmiştir ki:

Resulullah Mina'da iki rekât namaz kıldı ve ondan sonra Ebubekir ve ondan sonra Ömer'de aynı şekilde amel ettiler. Osman'ın kendisi de hilâfetinin ilk dönemlerinde aynı şekilde amel etti, ama sonraları dört rekât kıldı.²

Yine Müslim kendi Sahih'inde Zuhrî'nin şöyle dediğini nakletmiştir:

Urve'ye dedim ki: "Niçin Aişe yolculukta namazını tam kılıyor?" Dedi ki: "O da Osman gibi tevile ediyor."³

Keza ikinci halife Ömer İbn Hattab da Peygamber'in apaçık hükmüne karşı içtihad ve teville başvuruyordu, hatta

1- Sahih-i Buharî, c.1, s.74

2- Sahih-i Buharî, c.2, s.154, Sahih-i Müslim, c.1, s.260

3- Sahih-i Müslim, c.2, s.143, Salatu'l-Misafir kitabında

Kur'ân-ı Kerim'le de kendi görüşüne göre amel ediyordu. Örneğin Ömer şöyle demiştir:

İki mut'a Peygamber'in zamanında vardı, ki ben onları kaldırıyorum. Her kim onları yaparsa, onu cezalandırırım.

Ömer İbn Hattab, cünüp olup da su bulmayan şahısla ilgili olarak, Allah'ın Mâide Suresi'nde buyurduğu: **"Su bulmazsanız toprağa teyemmüm edin."** emrine rağmen **"Namazı terk et."** demiştir.

Buharî kendi kitabında **"Cünüp, Kendisine Bir Zarar Gelmesinden Korkarsa"** babında şöyle yazıyor:

Şekik İbn Seleme şöyle dedi: Abdullah ve Ebu Musa'nın yanında idim. Ebu Musa ona dedi ki: "Ey Ebu Abdurrahman. Eğer bir kişi cünüp olur da su bulamazsa ne yapmalıdır?" Abdullah: "Su buluncaya dek namaz kılmaz." diye cevap verdi. Ebu Musa dedi ki: "Peki Resulullah'ın Ammar'a buyurduğu: **'Toprak sana on yıl yeter...'** sözünü ne yaptın?" Abdullah şöyle cevap verdi: "Ömer'in bu sözle ikna olmadığını bilmiyor musun?" Ebu Musa dedi ki: "Ammar'ın sözünü geçelim, peki şu ayete ne diyorsun?" Artık Abdullah ne cevap vereceğini bilemedi ve dedi ki: "Eğer onlara teyemmüm iznini verirsek artık onlar su azıcık soğuk olduğunda bile suyu kenara bırakıp teyemmüm ederler." (Ra-vi diyor ki:) Şekik'e dedim ki: "O hâlde Abdullah bu nedenle mi teyemmümü yasakladı?" O: "Evet." dedi.¹

Bir rivayete göre Abdullah Allah'ın kitabının gerektirdiği hükme göre değil, kendi arzusuna göre fetva veriyor ve Ebu

1- Sahih-i Buharî, c.1, s.54

Musa'nın teyemmüm ayetini delil getirmesine rağmen yine diyordu ki: "Eğer biz izin verecek olursak..."

Acaba o, bu konuda ayete ve Resulullah'ın sünnetine uyacağına öncekilerin sünnetini muhafaza etmek ve ısrarla ikinci halifenin verdiği fetvaya göre fetva vermek istememiş midir?

Acaba bunlara rağmen nasıl ashabın hepsinin yıldız misali olduklarına ve onların hangisine uyarsak doğru yolu bulacağımıza hüküm verebiliriz?!

3- Ashab'ın İtirafı

Enes İbn Malik, Resulullah'ın (s.a.a) ensara şöyle buyurduğunu naklediyor:

Siz benden sonra yoksulluk göreceksiniz, Allah ve Resulü'yle havuzun başında buluşuncaya dek sabredin.

Enes dedi ki: "Ama biz sabretmedik."¹

Ata İbn Musayyib babasından şöyle naklediyor:

Bera İbn Azib'i gördüm ve ona dedim ki: "Ne mutlu sana, Resulullah'la beraber oldun ve ona ağacın altında biat ettin!" Ama o: "Ey kardeşimin oğlu, sen bilmiyorsun ki biz ondan sonra ne bidatler çıkardık (ondan sonra neler yaptık)!..." dedi.²

Bunlar, Hz. Peygamber'in ilk sahabelerinden, ilk Müslüman olanlardan ve "Rıdvan Biati"nde Resulullah'a biat eden sahabîlerdendi; onlar açıkça Peygamber'den sonra dinde yeni şeyler çıkardıklarına dair itirafta bulunmuşlardır. Bu da Peygamber'in, önceden, ashabının dinden döneceğine ve

1- Sahih-i Buharî, c.2, s.135

2- Sahih-i Buharî, c.3, s.32, Hudeybiye Anlaşması babı.

dinde bidatler çıkaracağına dair verdiği haberi tasdik etmektedir.

O hâlde akıllı biri acaba Ehlisünnet'in dediği gibi ashabın hepsinin adaletini tasdik edebilir mi? Unutmamak gerekir ki, akıl ve nakil ile muhalif olan bir görüşü savunmakta ısrar eden bir araştırmacı, hakka ulaşmak için gerekli olan bütün fikrî ölçülerini yıkmıştır.

4- Ebubekir ve Ömer'in Kendi İtirafları

Buharî, "Ömer İbn Hattab'ın Menâkıbı" babında şöyle yazıyor:

Ömer vurulduğunda çok rahatsızdı, İbn Abbas teselli olarak şöyle dedi: "Ey Müminlerin emiri! Her ne olursa olsun sen Resulullah'la beraber oldun bu ve beraberliği iyi bir şekilde sürdürdün; on-dan ayrıldığı vakit o senden razı idi. Sonra Ebu-bekir ile beraber oldun ve onunla da iyi beraberlikte bulundun. Ondan ayrıldığı zaman, o da senden razı idi ve ondan sonra onların sahabîleriyle birlikte oldun ve onlara iyi yoldaşlık ettin. Eğer şimdi on-lardan ayrılıyorsan şüphesiz senden razıdırlar." Ö-mer dedi ki: "Peygamber'le beraberliğim ve onun benden razı olması, Allah'ın bana bir lütfu idi. E-bubekir ile birlikteliğim ve onun benden razı olma-sı da yine Allah'ın bana bir ihsanı idi. Ama benim üzüntüm ve derdim, sen ve senin arkadaşların içindir. Vallahi eğer dünya dolusu altınım olsaydı, Allah'ın azabını görmeden ondan kurtulmak için hepsini verirdim."¹

Tarih yine Ömer'in şöyle dediğini de kaydetmiştir:

1- Sahih-i Buharî, c.2, s.201

Keşke bir koyun olup iyice besleneydım, iyice sevizledikten sonra sahibim ziyaretine gelen sevdiği bir dostu için beni kesseydi de onlar etimden bir kısmını kebab edip yeseydiler ve pislik olarak çıkarsaydılar ama insan olmasaydım!¹

Bu sözün benzerini tarih, Ebubekir'den de nakletmiştir. Nakle göre Ebubekir ağacın başında duran bir kuşa bakarak şöyle demiştir:

Ey kuş, ne mutlu sana sebzelerden yiyor ve uçup ağacın üstüne konuyorsun. Ne hesap (derdin) var, ne de azaptan (korkun). Keşke ben de yol üstünde bir ot olsaydım. Oradan geçen deve beni yeseydi ve onun dışkısı ile çıksaydım da insan olmasaydım.²

Ve yine başka bir nakle göre de şöyle demiştir:

Keşke annem beni doğurmasaydı, keşke harcın içindeki bir saman olsaydım!³

Bu naklettiklerim onların bu tür sözlerinin sadece bir kısmını oluşturur. Numune olarak bu kadarını zikrettim.

Ama Kur'ân-ı Kerim müminleri şöyle müjdeliyor:

Bilin, haberdar olun ki şüphesiz Allah'ın dostlarına ne korku vardır ve ne de onlar mahzun olurlar. Onlar öyle kişilerdir ki inanmışlardır ve onlar takvalıdır. Onlar için dünya yaşayışında ve de ahirette müjde var. Allah'ın sözlerinin değişmesine imkân yok. Budur en bü-

1- İbn Teymiye'nin Minhacü's-Sünnet kitabı, c.3, s.ve İbn Naim'in Hilyetü'l-Evliya'sı, c.1, s.52

2- Tarih-i Taberî, s.41, er-Riyazu'n-Nazire, c.1, s.134, Kenzu'l-Ummal, s 361, İbn Teymiye, Minhacu's-Sünnet, c.3, s.120

3- Tarih-i Taberî, s.41, (Er-Riyazu'n-Nazire, c.1, s.134, Kenzu'l-Ummal, s.361. Minhacu's-Sünnet, s.3, s.120

yük saadet ve kurtuluş.¹

Ve yine Hak Teala buyuruyor ki:

Gerçekten de Rabbimiz dedikten sonra dosdoğru hareket edenlere melekler indiririz de sakın korkmayın ve mahzun olmayın ve müjdelenin deriz. Sevinin size vaat edilen cennetle. Biz dünya yaşantınızda da size dostuz ahirette de. Ve orada canınız ne isterse var. Bağışlayan ve Rahim olandan bir ihsandır bu.²

Müminler böyle müjdelenmişken, Ebubekir ve Ömer neden insan olarak yaratılmış olmamayı arzu ediyor, halbuki Allah insanı tüm yaratıklarından üstün kılmıştır. Hayatında hak uğrunda istikamet gösteren bir normal müminin makamı, melekler ona inerek cennetle müjdeleyecek derecede yükseliyorsa, artık Allah'ın azabından tedirginlikleri ve dünyada bıraktığı için üzüntüleri kalmıyorsa, o hâlde neden Resulullah'tan sonra bize öğretilenlere göre halkın en üstünü olan sahabe, dışkı, saman ve tüy olmayı arzu ediyordu. Eğer melekler onları cennetle müjdelemiş olsaydı, bu gibi şeyleri arzu etmeleri asla düşünülemezdi. Dünya dolusu altınları olsa da, Allah'ın azabından kurtulmak için onu vermek arzusunun taşımazlardı.

Allah Teala buyuruyor ki:

Zulümdenler yeryüzünde ne varsa hepsine sahip olsaydı, kurtulmak için hepsini de bağışlardı. Azabı görünce pişman olurlar ve aralarında adaletle hükmedilir, zulüm görmez onlar.³

Ve yine buyuruyor ki:

Yeryüzündekilerin tümü ve bir o kadarı daha zulme-

1- Yûnus, 62-63-64

2- Fussilet, 30-31-32

3- Yûnus, 54

denlerin elinde olsa, kıyamet gününün azabını giderip kurtulmak için elbette onu bağışlardı ve o gün onların hesaplamadıkları şeyler Allah tarafından karşılına çıkarılacaktır...

Bu ayetlerin, Ebubekir ve Ömer gibi büyük sahabeye şâmil olmamasını temenni etmekten başka bir şey elimden gelmez. Ama bu konu öyle basit değildir. Zira onların Peygamber'le olan ilişkilerini incelemek insanı çok düşündürmektedir. Bu arada, Resulullah'ın emirlerine itaat etmemeleri ve onun mübarek ömrünün son zamanlarında öfkelenmesine sebep olacak derecede buyruğuna itinasız davranmaları gözden uzak tutulmamalıdır.

Yine Resulullah'ın ölümünün ardından ortaya çıkan hadislerdeki rolleri¹ incelenirse görülecektir ki, onlar Resulullah'ın (s.a.a) kalbinin bir parçası saydığı kızı Fâtıma'ya olmadık eziyet ve işkenceyi yapmışlardır. Oysa ki Resulullah, Hz. Fâtıma'nın hakkında buyurmuştur ki:

Fâtıma, benim parçamdır, her kim onu öfkelerirse, beni öfkelerdirmiştir.

Tarihler açıkça kaydetmiştir ki:

Hz. Fatıma, Ebubekir ve Ömer'e dedi ki: "Size Allah için soruyorum, Acaba Peygamber'in şöyle buyurduğunu duymadınız mı: Fatıma'nın rızası, (hoşnut olması) benim rızamdır ve onun gazabı benim gazabımdır. Kızım Fâtıma'yı kim severse, beni sevmiştir. Kim onu sevindirirse, beni se-vindirmiştir. Kim onu öfkelerirse, beni öfkelerdirmiştir." Onlar: "Evet, bunu Resulullah'tan duy-duk." dediklerinde Hz. Fâtıma (a.s) buyurdu ki: "O hâlde ben Allah'ı ve melekleri şahit tutuyorum ki, siz beni öfkelerdirdiniz ve beni razı et-

1- Sahih-i Buharî, c.2, s.206

mediniz. E-ğer Peygamber'le görüşürsem, kesin olarak bilin ki sizi ona şikâyet edeceğim."¹

Bağrımızı kanla dolduran bu hadisi şimdilik bir kenara bırakalım. Çünkü bu hadisi yazan ve çeşitli ilimlerde Ehlisünnet'in meşhur âlimlerinden olan, tefsir, hadis, lügat, nahiv ve tarih gibi birçok alanda eserleri olan İbn Kuteybe hakkında belki de ömrünün sonlarında Şîi olmuş ve bu hadisi kitabında yazmıştır diyerek kendimizi avutabiliriz. Nitekim bir defasında ben İbn Kuteybe'nin "Tarihu'l-Hulefa" adlı eserini birisine gösterdiğimde, o, inadına kapılıp: "Bu adam ömrünün sonlarında Şîi olmuş ve bu sözleri yazmıştır." dedi.

Bazıları, çaresiz kaldıklarında bu gibi sözlerle kendilerini avutuyorlar. Eğer İbn Kuteybe'nin bu sözleri yazmasından dolayı Şîi olduğu düşünülüyorsa, o zaman Taberî'nin Şîi olduğunu ve Nesaî'nin de Hz. Ali'nin (a.s) faziletleri hakkında kitap yazdığından dolayı Şîi olduklarını söylemek gerekir.

Hatta muasır yazarlardan Taha Hüseyin'in de Gadir-i Hum ve benzeri birçok hakikati "el-Fitnetu'l-Kübra" isimli kitabından naklettiği için Şîi olduğunu söylemek gerekir.

Aslında bunların hiçbirinin Şîi olmadığı ortadadır. Çünkü bunların Şia aleyhindeki sözleri ortadadır. Bir de bunlar mümkün olan her vesileyle sahabenin tümünün adaletini savunuyorlar, böyle birisinin Şîi olması nasıl mümkün olabilir? Ama bütün bunlarla birlikte Hz.Ali'nin (a.s) faziletleri hakkında yahut büyük sahabeden birinin hatası hakkında bir şey yazdılar mı hemen Şîilikle suçlanıyorlar. Hatta Peygamber'in isminden sonra "sallallahu aleyhi ve alihi" diyen, yahut Hz. Ali'nin isminden sonra "aleyhisselâm" diyen bi-risi Şîilikle suçlanmaktadır.

1- el-İmame ve's-Siyase, c.1, s.20, Fedek fi't- Tarih, s.92

Bir gün kendi âlimlerimizin biriyle konuşuyorduk. Ondan, Buharî hakkındaki görüşünü sordum; dedi ki:

– O, hadis imamlarından biridir, onun yazdığı kitap bizim yanımızda Kur'ân'dan sonra en sahih kitaptır ve bu konuda tüm âlimler icma etmişlerdir.

Ona:

– Buharî Şîî midir? dedim.

Benimle alay ederek gülümsedi ve:

– Haşa ki Buharî Şîî olsun! dedi.

– Sen, Ali dedikten sonra "aleyhisselâm" diyen kişinin Şîî olduğunu söylemedin mi? diye sordum.

– Evet, dedi.

Hemen Sahih-i Buharî'yi açıp ona ve yanındakilere gösterdim. Buharî, çeşitli yerlerinde Hz. Ali'nin isminden sonra "aleyhisselâm" diye yazmıştı. Hatta Hz. Fâtıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in isimlerinden sonra bile "aleyhis-selâm" yazmıştı.¹

"Fâtıma'nın Ömer ve Ebubekir'e Gazap Etmesi" hadisine dönelim. Bundan şüphe etsek bile, Sahih-i Buharî'deki hadislerden de şüphe edecek değiliz. Çünkü Kur'ân'dan sonra en üstün ve en doğru kitap olduğuna inanılıyor. Dolayısıyla bu kitaptan gösterilen delillere boyun eğmeliyiz.

Buharî, "Resulullah'ın Yakınlarının Menakıbı" babında Resulullah'ın (s.a.a): "*Fâtıma benim parçamdır, onu öfkelen-diren beni öfkelen-dirmiştir.*" diye buyurduğunu naklediyor. Ve "Hayber Gazvesi" babında Aişe'den şöyle naklediyor:

Peygamber'in kızı Fâtıma (a.s) Ebubekir'in yanına birini göndererek babası Resulullah'tan ona ka-lan mi-

1- Sahih-i Buharî, c.1, s.127,130, c.2, s.126, 205

rası istedi; ama Ebubekir o mirastan hiçbir şey Fâtıma'ya vermedi. Bunun üzerine Hz. Fâtıma Ebubekir'e gazap etti, ona darıldı ve artık vefat edinceye kadar onunla konuşmadı.

Buharî'nin kısaca ve İbn Kuteybe'nin genişçe naklettiği bu hadislerden şu nokta iyice anlaşıldı ki:

Resulullah (s.a.a) Hz. Fatıma'nın öfkelenmesinden öfkelenir, hoşnutluğundan hoşnut olur. Ve yine anlaşıldı ki Hz. Fâtıma Ebubekir'e ve Ömer'e öfkeli olduğu hâlde dünyadan gitti. Buharî'nin naklinde yer alan: "Fâtıma, Ebubekir'e gazap etti ve ona darıldı ve ölünceye dek onunla konuşmadı." sözü, açıkça bu hususu ifade etmektedir.

Öte yandan Buharî, Sahih'inin "el-İsti'zan" kitabının "Men Nâcâ Beyne Yedey'in-Nas" babında naklettiği: "*Fâtıma, âlemlerin (dünya ve ahiretin) tüm kadınlarından üs-tün-dür.*" hadisi ve keza İslâm ümmetinin kadınları arasında yalnız Hz. Fâtıma'nın yanlıgsız olan ilâhî irade gereği her türlü pisliklerden uzaklaştırılıp tertemiz kılınmış oluşu, gös-teriyor ki Hz. Fâtıma, yalnız hakkın çiğnenmesi için gazap eyler; öfkelenir hiçbir zaman haksız yere gazaplanmaz. Bu yüzden onun gazabının olduğu yerde mutlaka Allah Resulü'nün (s.a.a) de gazabı mevcuttur. Çünkü Allah hakkın çiğnenmesine rıza göstermez; aksine gazap eder.

Buharî'den naklettiğimiz hadis, bu konuyu açıkça beyan ediyordu. Hz. Fatıma'nın Ebubekir'e gazabı da bundan hariç değildir. Hiç şüphesiz Ebubekir de bunların farkında olduğu içindir ki, Hz. Fâtıma'ya hitaben: "Allah'ın ve senin gazabından Allah'a sığıyorum." demiş ve ağlayıp sızlamaya başlamıştır. Ama yine Hz. Fâtıma (hakkının verilmediği için) Ebubekir'e hitaben buyurmuştur ki:

Andolsun Allah'a ki, her kıldığım namazın ardından beddua edeceğim...

Nakle göre Ebubekir bu sözleri duyunca Hz. Fatıma'nın (a.s) evinde ağlayıp şu cümleleri tekrarladığı hâlde dışarı çıktı: "Ey halk, benim sizin biatinize ihtiyacım yoktur. Beni halifelikten azledin."¹

Bizim âlim ve tarihçilerimizden birçoğu, Hz. Fâtıma'nın babasından kalan miras, "zi'l-kurba" ve "nihle" hakkında Ebubekir ile tartıştığını, Ebubekir'in onun sözlerini reddettiğini ve Hz. Fatıma'nın (a.s) ölünceye kadar Ebubekir'le konuşmadığını itiraf etmesine rağmen bu gibi olaylara hiç önem vermeden üzerinden geçiyorlar. Daha doğrusu Ebu-bekir'in haysiyetini korumak için bu konuda konuşmak is-temiyorlar.

Bu konuda okuduğum ilginç yazıların birinde bir âlimimiz şöyle yazmıştı:

"Haşa ki Fâtıma hakkı olmayan bir şeyi iddia etsin ve haşa ki Ebubekir Fatıma'nın hakkını men etmiş olsun."

Bu cümleleri yazan kişi, belki de böyle bir safsatayla meseleyi çözümlediğini ve araştırmacıları ikna ettiğini sanmıştır. Oysa onun bu sözü şöyle demeye benzer; "Haşa ne Kur'ân-ı Kerim hak olmayan bir şeyi demiştir ve haşa ne de İsrail Oğulları buzağıya ibadet etmiştir."

Ne dediklerini anlamayan ve çelişkili şeylere bir arada inanan kişilerin elinde kalmışız. Hakikat şundan ibarettir ki, Ebubekir Fâtıma'nın iddiasını reddetti.

Ya -neuzu billah- Fâtıma yalan söylemiş yahut da Ebubekir ona zulmetmiştir. Artık bu konunun, bazılarının bulmaya çalıştığı üçüncü bir şıkkı yoktur. Aklî ve naklî deliller gereğince Hz. Fâtıma'nın yalan söylemesi mümkün olmadı-

1- el-İmamet ve's-Siyaset, İbn Kuteybe, c.1, s.20

ğına göre akıl sahiplerinin Hz. Fâtıma'ya zulmedildiğini ve onun davasında yalancı olmadığını itiraf etmekten başka bir çareleri kalmaz.

Çünkü eğer Fâtıma yalan söyleseydi, -neuzu billah- Resulullah onun hakkında: "*Fâtıma benden bir parçadır, ona eziyet eden bana eziyet etmiştir.*" diye buyurmazdı.

Bu ve önceden işaret ettiğimiz benzeri hadisler, Hz. Fâtıma'nın yalan ve diğer kötülüklerden uzak olduğuna delildir. Yine Aişe'nin kendi itirafı gereğince, Hz. Fâtıma ve onun eşi ve iki çocuğu hakkında nazil olan "Tathir Ayeti" de Hz. Fatıma'nın masum olduğuna delildir.¹ Hz. Fâtıma'-yı,² ancak evinin yakılmasına cevaz verenler yalanlayabilir.

Bütün bu sebeplerden dolayı, Hz. Fâtıma (a.s) hastalandığında, Ömer ve Ebubekir özür dilemek gayesiyle yanına gelmek için izin istediklerinde onlara içeri girme izni vermedi.

Hz. Ali (a.s) onlara izin verdiğinde, Hz. Fâtıma onların yüzünü dahi görmemek için kendi yüzünü duvara doğru çevirdi.³

Yine düşmanlarından kimsenin cenazesini kaldırmak için gelmelerini istemediği için vasiyeti üzerine geceleyin gizlice defnedildi.⁴

İşte bu yüzden Peygamber'in kızının kabri günümüze kadar meçhuldür.

Ben gerçekten soruyorum; neden bizim hocalarımız bu gerçekleri görmezlikten gelip, bu konuları incelemekten hat-

1- Sahih-i Müslim, c.7, s.121, 130

2- Tarih'ul-Hulefa, c.1, s.20

3- Tarih'ul-Hulefa, c.1, s.20

4- Sahih-i Buharî, c.3, s.39

ta zikretmekten kaçınıyorlar. Ama sahabeye gelince, onların hepsini melek gibi göstermeye çalışıyorlar.

Eğer Osman Zinnureyn'nin nasıl öldürüldüğünü soracak olursan, tek cümleyle: "Mısır'dan bir grup kâfir gelip onu öldürdü." der ve olayın hepsini bir tek cümlede kapatmak isterler.

Ama fırsat bulunup tarih incelenirse, o zaman görülür ki Osman'ı öldürenler arasında birinci dereceden sahabîler ve ön sırada da Müminlerin Annesi Aişe bulunmaktadır. Aişe Osman'ın öldürülmesine taraftar idi ve açıkça onun kanının helâl olduğunu ifade ederek şöyle diyordu:

Bu ahmak ihtiyarı öldürün; o kâfir olmuştur.¹

Aynı şekilde görüyoruz ki Talha, Zübeyir, Muhammed İbn Ebubekir ve ashabın diğer büyükleri, Osman'ı hilâfetten çekilmeye zorlamak için onu muhasara altına almış, hat-ta onu içme suyundan dahi mahrum etmişti. Yine tarihçilerin yazdığına göre, ashabın kendisi Osman'ın Müslümanların mezarlığında toprağa verilmesine izin vermemiş ve o gusülsüz, kefensiz olarak "Haşşikevkep" denilen mezarlıkta defnedilmiştir.

Sübhanallah! Bütün bu hakikatlere rağmen nasıl Osman'ın mazlum olarak öldürüldüğünü ve onu öldürenlerin Müslüman olmadığını söylemektedirler. Bu mevzu da, tamamen Hz. Fâtıma ile Ebubekir'in ihtilâfı olayına benzemektedir.

Zira eğer Osman mazlum olarak öldürüldüyse, o zaman onu öldürenler ve onun öldürülmesine yardım edenler büyük bir cinayet işlemiştir. Yani onlar Müslümanların halifesine zulmedip onun cenazesini bile taşlamış, ölüsüne de dirisine

1- Tarih-i Taberî, c.4, s.407, Tarih-i İbn Esir, c.3, s.206, Tacu'l Arus, c.8, s.141, Ikdu'l-Ferid, c.4, s.290, Lisanu'l-Arab, c.14, s.193

de hakaret etmişlerdir. Eğer bu doğru değilse o zaman Osman'ın yapmış olduğu İslâm dışı birçok işleri delil göstererek onu öldürmeye teşebbüs eden sahabeler haklıdır. Bunun üçüncü bir şıkkı yoktur.

Evet, eğer kendimizi aldatıp tarihî gerçekleri görmezlikten gelerek: "Mısırlılar kâfir oldukları için halifeyi öldürdüler" dersek, zâhiren kendimizi bu çıkmazdan kurtarmış oluruz; ama gerçekleri inkâr etmek mümkün müdür?

Yukarıdaki her iki şıktan hangisini kabul edersek edelim neticeyi değiştirmez. Zira her iki hâlde de ashabın bir kısmının âdil olmadığı ispat olur. Yani ya Osman'ın âdil olmadığı veya onu öldüren ashabın âdil olmadığı belli olur.

Böylece Ehlisünnet'in iddiasının doğru olmadığı ve Şia'nın, sahabenin bazısının âdil ve bazısının ise âdil olmadığına dair görüşünün isabetli olduğu belli olur.

Bir de Cemel Savaşı'nın ateşini yakıp ve savaşı bizzat yöneten Müminlerin Annesi Aişe'nin neden savaş için evinden ayrıldığını soralım. Oysa Allah Teala, Peygamber'in hanımlarına evlerinden dışarı çıkmamaları için açıkça emir vererek buyurmuştur ki: Evlerinizde oturun ve ilk cahiliye devrinde olduğu gibi kendinizi açığa vurmayın"¹

Yine soralım ki, Müminlerin Annesi Aişe, ne hakla Müslümanların halifesi olan Hz. Ali'ye savaş açtı? Hocalarımız her zamanki gibi bu tür sorulara şöyle bir basit cevapla yetiyorlar: "Hz. Ali'nin İfk Olayı'nda Peygamber'e: 'Onu boşa.' diye işaret etmesinden dolayı Aişe, Hz. Ali'ye kızgındı..."

Onlar, bu sözleriyle Hz. Ali'nin onun boşanmasını istemesini (böyle bir şeyin doğru olduğu bile şüphelidir) bir bahane yapıp, Aişe'nin Allah'ın emrine isyan ederek Peygamber'in

koyduğu sınırları aşmasını, Resulullah'ın yasaklamasına rağmen deveye binerek uzun mesafeleri aşip Medine'den Mekke'ye ve oradan da Basra'ya gelmesini, günahsız insanların katlini mubah sayıp Hz. Ali'ye ve ona biat eden sahabe'ye karşı savaş açmasını ve tarihçilerin yazdığına göre binlerce Müslümanın ölümüne sebep olmasını normal, hatta makul göstermeye çalışıyorlar.¹

Acaba bütün bu olaylara, Aişe sözde falanca sözünden dolayı Hz. Ali'den hoşlanmıyordu diyerek mazeret uydurmak makul müdür? Oysa Hz. Ali'nin öyle bir şeyi Resu-lullah'tan istemiş olmasına dair bir delil de yoktur ve Re-sulullah da Aişe'yi boşamamıştır.

Aişe'nin Hz. Ali'ye olan bütün düşmanlıklarını böyle basit şeylere açıklamak, sağlam bir esastan yoksundur. Me-sela yazdıklarına göre, Aişe Mekke'den döndüğünde Osman'ın ölüm haberini aldı; ama Hz. Ali'ye (a.s) halife olarak biat edildiğini duyunca, yine bir o kadar üzüldü ve dedi ki: "Allah'tan gökyüzünü yere kapamasını (dünyanın yok olmasını) isterdim; ama onun bu hilâfeti eline almasını istemezdim." Daha sonra yanındakilere: "Beni geri götürün." dedi.

Mekke'ye döndüğünde ise, orada halkı Hz. Ali'ye (a.s) karşı ayaklandırmaya başladı. Tarihçilerin yazdığına göre Aişe, Ali'ye (a.s) olan düşmanlığı yüzünden Hz. Ali'nin ismini bile söylemek istemezdi.

Acaba Müminlerin Annesi Aişe Resulullah'ın: "Ali'yi sevmek imandan ve ona düşmanlık nifaktandır."² diye buyurduğunu bilmiyor muydu? Oysa ki bazı sahabenin: "Biz münafık-

1- Taberî, İbn Esir ve Medainî gibi hicretin 36. yılını yazan tüm tarihçiler.

2- Sahih-i Müslim, c.1, s.48

ları, Ali'ye düşmanlıkları ile tanıyorduk." dediği nakledilmiştir.

Acaba Müminlerin Annesi Aişe, Resulullah'ın Hz. Ali'nin hakkında: "*Ben kimin mevlası isem Ali de onun mev-lasıdır.*" dediğini duymamış mıydı? Şüphesiz bu sözleri duymuştu; ama Hz. Ali'ye olan düşmanlığı onu böyle davranmaya sevk ediyordu. Hatta Hz. Ali'nin (a.s) ölüm haberini duyduğunda yere kapanıp şükür secdesi etti.¹

Burada Müminlerin Annesi Aişe'nin hayatını incelemek istemiyorum. Sadece sahabeden bir çoğunun İslâm'ın kesin ilkelerine ve Resulullah'ın emirlerine uymadıklarını açıklamaya çalışıyorum.

Bu arada Aişe'nin durumu hakkında tüm tarih yazarlarının eserlerinde kaydetmiş oldukları şu hadise yeterlidir: Müminlerin Annesi Aişe, "Hav'eb" suyundan geçtiğinde, köpekler ona saldırıp havladılar. Bu olay üzerine Aişe, Resulullah'ın (s.a.a): "Hanımlarımdan birinin Allah'ın emrinden çıkarak deveye binip savaşa gideceğini ve Hav'eb suyunun başında köpeklerin havlamasıyla karşılaşacağını" bildirmiş olduğunu hatırladı ve Resulullah'ın (s.a.a) Aişe'yi söz konusu hanım olmaktan dolayı özellikle ikaz etmiş olması onu korkuttu. Aişe ağlayarak geri götürülmesini istedi; ama Talha ile Zübeyir elli kişiye rüşvet vererek onların yalan yere Aişe'nin huzurunda o suyun "Hav'eb Suyu" olmadığına dair yemin etmelerini sağladılar ve böylece Aişe Basra'ya doğru yolculuğuna devam ettirildi. Tarihçilerin bu yazdığına göre bu şahitlik olayı, İslâm'da tespit edilen ilk yalancı şahitliktir.²

1- Taberî, İbn Esir, el-Fitnetu'l-Kübra ve hicretin 40. ve 20. yılını yazan tüm tarihler

2- Taberî, İbn Esir, Medainî ve 36-21 yılın olaylarını yazan tüm tarihler.

Ey Müslümanlar, ey akıl sahipleri! Bu sorunu çözmede ne olur bana yardımcı olun!

Acaba bu yalancı şahitlik olayını tertipleyenler ve yalancı şahitlik yapanlar, bizim istisnasız adaletine hükmettiğimiz ve onları Resulullah'tan sonra en üstün insanlar saydığımız şahıslar değiller miydi? Acaba yalan üzerine şahitliği, insanı cehenneme götüren büyük günahlardan sayımı-yor muyuz?

Burada yine aynı soru ile karşılaşılıyor. Yani birbirleriyle savaştan bu iki taifeden hangisi hak ve hangisi batıl üzere idi?

Ya Ali ve onun izleyicileri batıl üzere idiler, yahut Aişe, Talha, Zübeyir ve onların izleyicileri batıl üzere idiler. Burada üçüncü bir şık yoktur.

İnsafli bir araştırmacının Hz. Ali'nin (a.s) hak üzere olduğunda ve Aişe ile takipçilerinin batıl üzere olduğunda hiçbir şüphesi yoktur. Zira Resulullah'ın (s.a.a) buyurduğu gibi: *"Hak Ali iledir, Ali neredeyse hak onunla birlikte dir."*

Ama Müminlerin Annesi Aişe ve onu takip edenler, yaşın yanında kuruyu da yakıp bugüne kadar etkisi devam eden bir fitneyi ortaya çıkarmışlardır. Konunun biraz daha açıklık kazanması ve kalbimizin emin olması için şunu da ekleyelim. Buharî kendi Sahihinin el-Fiten (Fitneler) kitabının (el-Fitenu'lletî Temûcu Ke-Mevci'l-Bahr) babında şöyle yazıyor: Râvi şöyle dedi:

Talha, Zübeyr ve Aişe Basra'ya geldiklerinde, İmam Ali (a.s) Ammar İbn Yasir ile oğlu İmam Hasan'ı (a.s) Kûfe'ye gönderdi. Onlar Kûfe'ye geldiler ve (halkın toplu olduğu bir yerde) minbere çıktılar. Hasan İbn Ali, minberin üstüne çıktı ve oturdu. Ammar ise ondan aşağıda durdu. Biz onların etrafına toplanmıştık. Duyduk ki Ammar şöyle diyor: "Aişe Bas-

ra'ya doğru hareket etmiş, Allah'a andolsun ki o, dünya ve âhirette Peygamberimizin hanımıdır. Ama Allah sizi imtihan ediyor. Siz Peygamber'in hanımına mı, yoksa Allah'a mı itaat edeceksiniz?"¹

Yine Buharî "Şurut" kitabında "Ma Câe Fî Buyuti Ezvaci'n-Nebi" (Peygamber Hanımlarının Evleri Hakkındaki Hadisler) babında şöyle yazıyor:

Resulullah (s.a.a) konuşmak için ayağa kalktı ve Aişe'nin evini işaret ederek buyurdu ki: "*Burası fitne merkezidir, burası fitne merkezidir ki şeytanın boy-nuzu buradan çıkar.*"²

Buharî Aişe'nin Peygamber'e karşı yaptığı edepten uzak davranışlarından dolayı vücudunda kan akıncaya kadar babasının onu dövdüğünü nakletmiştir. Yine Buharî'nin yazdığına göre, Aişe Resulullah'a karşı gelmeyi öyle bir dereceye vardırırdı ki, Allah Teala onu boşamakla ve Resulullah'a ondan daha iyisini nasip etmek vaadiyle tehdit etti. Bunlar da şimdilik bahsetmek istemediğimiz diğer başka olaylardır. Bütün bunlara rağmen Aişe'nin niçin Ehlisünnet'in yanında bu kadar takdire ve saygıya şayan görüldüğü sorulacak olursa, bu soruya nasıl cevap verilmelidir?

Acaba Aişe sırf Resulullah'ın hanımı olduğu için mi bu kadar saygıya lâyık görülmüştür? Oysa Resulullah'ın ondan başka diğer hanımları da vardır ve onlardan bazılarının Aişe'den üstün olduğu bizzat Resulullah tarafından açıklanmıştır.³ Ama onlardan fazla bahsedilmiyor.

1- Sahih-i Buharî, c.4. s.161

2- Sahih-i Buharî, c.2, s.126

3- Sahih-i Tirmizî; el-İstiab, Tercümet-ü Sefiyye; el-İsâbe, Tercü-met-u Sefiyye.

Yoksa bu kadar saygı Aişe'nin Ebubekir'in kızı olmasından dolayı mıdır? Yoksa Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Ali (a.s) hakkındaki vasiyetini inkâr etmekte önemli bir rol üst-lendiği için midir?

Hatta Aişe'den: "Resulullah (s.a.a) Ali (a.s) hakkında vasiyet etmemiş mi?" diye sorulduğunda: "Resulullah ne zaman böyle bir vasiyette bulunmuş, ben Peygamber (s.a.a) vefat edeceği sırada onun yanındaydım. Vefatı yaklaştığında benim göğsüme yaslanmıştı. Bir kap istedi, sonra eğildi ve öylece dünyadan gitti. Hatta ben bile vefatının farkına varmadım. O hâlde nasıl Ali'ye vasiyet etmiş?" diye cevap vermiştir.

Veya Aişe'nin bu kadar muhterem sayılması, onun Ali (a.s) ve evlâtlarına karşı şiddetli bir düşmanlık beslemesinden ve amansızca mücadele edip savaş açmasından dolayı mıdır?

Hatta Aişe Hz. Hasan'ın cenazesinin, cediti Resulullah'ın kabrinin yanında defnedilmesine bile engel oldu ve dedi ki: "Sevmediğim birini benim evime getirmeyin."

Acaba Aişe Hz. Peygamber'in (s.a.a) İmam Hasan ve kardeşi İmam Hüseyin'in hakkında: "*Hasan ve Hüseyin cennet gençlerinin efendisidir.*", "*Allah, bunları sevenleri sever ve bunları sevmeyenleri sevmez.*" ve "*Ben size düşman olana düşmanım ve size dost olana dostum.*" buyurduğunu unutmuş muydu? Veya bilerek mi böyle söylüyordu?

Bu konuyla ilgili başka hadisler de var ki şimdilik burada onları nakletmeyeceğiz.

Bunlara asla şaşılmamalıdır; çünkü Aişe, Ali (a.s) ve evlâtları hakkında bu tür sözleri defalarca Resulullah'tan (s.a.a) duymuş olmasına rağmen ve Resulullah'ın onu ikaz

etmesine rağmen yine Ali (a.s) ile savaşıp halkı onun aleyhine kışkırttı ve onun faziletlerini inkâra kalkıştı.

İşte bu yüzden Benî Ümeyye, Aişe'yi en yüksek makamlara çıkardı ve onun makamı ve fazileti hakkında sayısız hadisler rivayet ettiler. Hatta dinin yarısının bilgisinin ona ait olduğunu söyleyerek onu İslâm ümmetinin en büyük mercii olarak tanıttılar.

Belki de dinlerinin diğer yarısını da, istedikleri hadisleri rivayet ettirdikleri Ebu Hureyre'ye özgü kılmışlardır! Bu yüzden Ebu Hureyre'yi kendilerine yaklaştırarak Medine'nin emirliğini ona verdiler. Önceleri fakir birisi olan Ebu Hureyre'ye akik bir saray yaptırdılar; ona "İslâm Râvi-si" lakabını verdiler. O da artık tüm işleri Benî Ümeyye'ye kolaylaştırdı ve onlar için yeni bir din anlayışı sundu; öyle bir anlayış ki, onda Allah'ın kitabından ve Resulullah'ın sünnetinden ancak Ümeyye Oğulları'nın nefsî istekleriyle çelişkisi olmayan, hatta onların hakimiyetlerini takviye edecek şeyler mevcuttu.

Böyle bir din, Benî Ümeyye'nin elinde bir oyuncak ve istihza vesilesinden başka bir şey değildi. Yalan ve uydurmalarla; çelişki, tezat ve hurafelerle dolu idi. Hakikatler o dinde toprağa gömülmüş ve karanlıklar nur yerine sunulmuştu. Benî Ümeyye, bu din anlayışını halka benimsetmeye çalışarak Allah'ın dinini geçersiz kılmaya çalıştı, öyle ki halk Muaviye'den korktuğu kadar Allah'tan korkmuyordu.

Kendi hocalarımıza, Müslümanları Şia ve Sünnî diye iki fırkaya bölen ve İslâm'da en büyük tefrikayı meydana getiren Muaviye ve onun Hz. Ali'ye (a.s) karşı giriştiği savaş hakkında soru sorduğumuzda, çok basit bir şekilde diyorlar ki:

Ali ve Muaviye her ikisi de ashabın büyüklerindendir. Her ikisi içtihat etti; ama Ali'nin içtihadı doğ-

ru çıktı. Onun için Ali'nin iki sevabı vardır. Mu-aviye'nin içtihadı hatalı çıktı, bu yüzden onun Allah katında bu içtihadından ötürü bir sevabı vardır. Bizim onların lehinde yahut aleyhinde hüküm ver-meye hakkımız yoktur. Çünkü Allah Teala şöyle buyuruyor: **"Onlar bir ümmetti, gelip geçti, onların kazançları onlara, sizin kazançlarınız size ve onların yaptıkları sizden sorulmaz."**¹

Görüldüğü gibi bu cevaplar, akıl dışı ve şeriatla çelişen bir safsatadan ibarettir. Allah'ım tutarsız fikirlere ve eğri görüşlere uymaktan sana sığınıyorum...

Sağlam bir akıl sahibi Muaviye'nin içtihat ettiğine nasıl hükmeder ve onun, Müslümanların önderiyle savaşıarak günahsız kimseleri öldürüp, sayısız cinayetler işlemesinden dolayı Allah katında nasıl bir sevapla mükâfatlandırılacağına inanır?

Tarihçilerin yazdığına göre, Muaviye kendi muhaliflerini öldürdüğünde onlara zehirli bal yediriyordu ve şöyle diyordu: "Allah'ın baldan ordusu da var!"

Ehlisünnet'in bazı âlimleri böyle bir şahsın içtihadına ve ona bir sevabın verileceğine nasıl hükmediyorlar? Oysa o, "bâğî" (zalim) bir grubun önderiydi. Zira Şia ve Sünnî âlimlerin naklettiği meşhur bir hadiste Resulullah (s.a.a): *"Ammar İbn Yasir'i bâğî (zalim) bir grup öldürür."* diye buyurmaktadır. Malumdur ki Ammar'ı öldüren, Muaviye ve onun dostları idi.

Nasıl Muaviye'nin içtihat ettiğine hükmediyorlar? Oysa Muaviye Hucr İbn Adiyi ve onun dostlarını sırf İmam Ali'ye ve onun evlâtlarına küfretmedikleri için şehit etti ve Şam'ın

1- Bakara, 142

"Mercu'l-Azra" denilen çöplüğünde onları toprağa verdirdi. Nasıl Muaviye'nin adil bir sahabe olduğunu söyleyebilirler? Oysa Cennet gençlerinin efendisi olan Hz. Hasan'a (a.s) zehir verdirip öldüren o değil miydi? Nasıl onu temize çıkarıyorlar? Oysa İslâm'da zor ve mızrak gücüyle kendine ve kendisinden sonra fâsık oğlu Yezid'e biat toplayan, böylece İslâm nizamını Kayser yönetimine çeviren ilk kişi o idi.¹

Acaba nasıl onun içtihat ettiğini ve içtihadından dolayı sevaba lâayık olduğunu söylemeye cesaret ediyorlar? Oysa halkı Hz. Ali'ye (a.s) ve Peygamber'in (s.a.a) Ehlibeyt'ine minberlerde lânet okumaya zorluyor, Hz. Ali ve Ehlibeyt'in diğer fertlerine lânet okumayan sahabeyi öldürüyordu. Gerçekten kalbinde zerrece iman olan bir insanın nefret edeceği bu işi, (Hz. Ali'ye (a.s) lânet okumayı) büyük küçük herkesin ömrü boyunca tekrarladığı bir âdet hâline getiren, Muaviye değil miydi?

"La Havle Ve La Kuvvete İlla Billahi'l-Aliyyi'l-Azim"

Yine burada aynı soruyu tekrarlayalım: Bu iki gruptan hangisi hak ve hangisi batıl üzere idi? Ya Hz. Ali ve onun izleyicileri batıl idiler, yahut Muaviye ve onun taraftarları zalim ve batıl üzere idiler. Oysa Resulullah (s.a.a) her şeyi açıklamıştır.

Bu iki şıktan hangisini kabul edersek edelim, yine tüm sahabenin âdil olmadığı ispat olur.

Bu gibi hadislerin benzeri o kadar çoktur ki Allah'tan başka kimse onun sayısını bilmez. Eğer bu konulara ayrıntılı bir şekilde girmek isteseydim ve her birini teferruatıyla ince-

1- el-Hilafe ve'l-Mulûk, Mevdufî'nin ve Ahmed Emin'in Yevmu'l-İslâm'ı

leseydim, birkaç ciltlik kitap yazmam gerekirdi. Ama ben birkaç numuneyi zikretmekle yetindim.

Gerçi Allah'a andolsun ki bu birkaç numune bile, benim eskiden inandığım, uzun yıllar boyunca fikrimi donuklaştıran, hadisleri tahlil etmeyi ve tarihî olayları Kur'ânî ve aklî ölçüler ışığında incelemeyi bana yasaklayan kavmimin inançlarını çürütmek için bana yeterlidir.

Bu yüzden artık kendime gelip beni çevreleyen taassubun kara dumanını gözlerimin önünden uzaklaştıracam, kalbimi ve fikrimi zincirleyen bağları kıracağım diyorum. Yirmi yıla aşkın süreden beri ruhuma çökmüş olan bu tozları ruhumdan sileceğim.

Benim bu yeni hâlimi şu ayet-i kerime güzel bir şekilde açıklamaktadır.

Keşke kavmim, Rabbimin beni nasıl bağışladığını ve beni ikram olmuşlardan kıldığını bir bilseydi!

Keşke kavmim bilmedikleri ve bilmeden düşman kesildikleri bu benim keşfettiğim âlemden haberdar olsaydı!

EHLİBEYT MEKTEBİNE YÖNELİŞİM

Üç ay boyunca her zaman hatta uykuda bile çeşitli fikirler beni hayaller denizine daldırıyor ve sağa sola sürük-lüyordu. Özellikle tarihi incelemelerim sonucunda şahsiyetle-ri hakkında değişik sonuçlara varmış olduğum bazı sa-habîler hakkındaki eski görüşlerim yüzünden hep korku için-deydim.

Çünkü çocukluk dönemim boyunca aldığım terbiye gere-ğince, Allah'ın evliyasına ve salih kullarına karşı hürmet et-meyi gerekli görüyor ve onlara hatta ölümlerinden sonra bile hürmetsizlik yapmanın, kişinin zarar görmesine sebep ola-cağına inanıyordum.

Dimyerî'nin "Hayatu'l-Hayavani'l-Kübra" adlı kitabında eskiden şu kıssayı okuduğumu hatırlıyorum:

Bir yolculuk esnasında kafildeki bir kişi, Ömer İbn Hattab'a saygısızlıkla bazı sözler konuşmuş. O-nun yanında bulunanlar, onu bu işten men etmişler; ama fayda vermemiş. Nihayet bu adam bevl ettiği sırada bir siyah yılan onu sokmuş ve adam a-nında ölmüş.

Adam için kabir kazmışlar, yine siyah yılanla karşı-laşmışlar. Her ne kadar kabir kazmışlarsa hep-sinde aynı şeyle karşılaşmışlar. Bunun üzerine onlara, ârif-lerin birisi demiş ki:

"Nerede ona kabir kazarsanız kazın, değişmez. Onun kabrinde mutlaka bu yılan olacaktır. Çünkü her

kim Ömer hakkında lâıyk olmayan sözler söylerse, Allah âhiret azabından önce onu bu dünyada cezalandırır."¹

Bu yüzden bu ağır konuya girdiğim için korku ve şaşkınlık içindeydim. Özellikle Zeytuniye Medresesi'nde halifelerin en üstünü Ebubekir ve sonra Ömer Faruk ve sonra Osman İbn Affan olduğunu ve meleklerin ondan çekinip utandığını ve bunlardan sonra ilim şehrinin kapısı olan Ali'nin geldiğini öğrenmiştim.

Bu dört sahabeden sonraki sırayı da cennetle müjdeleyen on kişiden geri kalan altısı alırlar. Onlar da Talha, Zübeyir, Sa'd, Said, Abdurrahman ve Ebu Ubeyde'dir. Bundan sonraki sırayı da diğer sahabeler alır.

Çoğu zaman: "**Biz resullerin hiçbirisinin arasında fark gözetmiyoruz.**" ayeti delil olarak gösteriliyor ve bizim de sahabenin arasında fark gözetmeyip hepsini bir gözle görmemiz ve onlara en ufak hatayı bile isnat etmememiz gerektiği söyleniyordu.

Bu nedenle birkaç defa bu araştırmadan vazgeçip istiğfar ettim ve artık sahabenin hakkında bu tür incelemeleri terk etmeyi kararlaştırdım.

Bu araştırmaların, beni Resulullah'ın ve sahabesi hususunda ve neticede dinim hakkında tereddüde ve şüpheye sevk etmesinden korkuyordum. Ama bu süre boyunca yine bazı âlimlerle tanıştım ve onların sözlerinde, akliselimin kabul etmesi mümkün olmayan çelişkilerle karşılaştım.

Onlar: "Eğer bu şekilde incelemelere devam edersen, Allah, verdiği bu nimetlerini senden alır ve seni helâk eder." diye beni korkutuyorlardı. Onların bana karşı inat etmeleri ve

1- Hayatu'l-Hayavani'l-Kübra, "Esvedu's-Saliğ"den bahsederken.

söylediklerimin hepsini yalanlamaları, beni hakikati bulmak için araştırmaya sürükledi. İçimden bir manevî gücün de beni bu işe sevk ettiğini hissettim.

Bir Âlimle Tartışmam

Âlimlerimizin birine dedim ki:

– Muaviye, günahsız halkı öldürüp, halkın namusuna tecavüz etmesine rağmen yine de siz, onun içtihat edip içtihadında hata yaptığına ve bu içtihadı için Allah katında mükâfatının olduğuna hükmediyor ve Muaviye'nin oğlu Ye-zid'in Resulullah'ın evlâtlarını öldürüp Medine halkının canını ve namusunu kendi askerlerine mubah saymasına rağmen yine de onun bu işlerde içtihat edip içtihadında hata ettiğine ve bu yüzden Allah katında iki mükâfattan birine lâayık olduğuna inanıyorsunuz. Hatta Yezid'i temize çıkarmak pahasına, "Hüseyn dedesi Resulullah'ın kılıcıyla öldürüldü." bile diyebiliyorsunuz. Peki ben neden bu inceleme ve araştırmalarıma dayanarak içtihat etmeyeyim? Oysa bu içtihatlarımla sonucu sadece bazılarının durumları hakkında tereddüde düşmek ve bazısını da ayıplamaktan başka bir şey değildir. Görüldüğü gibi bunlar Muaviye'nin ve oğlu Ye-zid'in, Resulullah'ın Ehlibeyti'ne karşı işledikleri cinayet ve katillerle asla mukayese edilemez. İctihadımın neticesinde eğer hakkı bulursam iki mükâfatım olur. Eğer hata edersem yine bir mükâfatım olur. Oysa benim bazı sahabeyi yermekten ve onları ayıplamaktan maksadım, onlara lânet o-kuyup sövmek değildir. Ben sadece hakikati bulup Fırka-i Naciye'yi (kurtuluşa eren fırkayı) Fırak-i Zalle'den (sapık fırkalardan) ayırmak istiyorum. Bu ise hem bana, hem de benim gibi herkese farz olan bir mükellefiyeti yerine getirmektir. Ve Allah Teala sırları ve kalplerin gizlediği her şeyi bilir.

O, bana şöyle cevap verdi:

- Evlâdım, yıllardan beridir içtihat kapısı kapanmıştır.
- Bu kapıyı kim kapatmıştır? dedim.

Dedi ki:

- Dört mezhep imamları.

Sevinçli bir hâlde:

– Allah'a şükürler olsun ki içtihat kapısını kapatan ne Allah'tır, ne de O'nun Resul'üdür ve ne de Hulefa-i Raşi-dîn'dir, dedim. O hâlde ben de onlar gibi içtihat edersem, bir vebale girmiş olmam.

– Sen içtihat edemezsin, dedi. Çünkü içtihat etmek için nahiv, sarf, tefsir, lügat, belagat, hadis ve tarih gibi on yedi ilmi bilmen lâzımdır.

Onun sözünü kesip dedim ki:

– Efendim ben halka fetva vermek, yahut İslâm adına yeni bir mezhep kurmak için içtihat etmiyorum. Hayır, ben sadece hakkı ve batılı tanımak için içtihat ediyorum. Mesela Ali'nin mi, yoksa Muaviye'nin mi haklı olduğunu araştırmak istiyorum ve bu kadarını bilmek için bahsettiğin on yedi ilmi bilmeye gerek yoktur. Yalnız onların her ikisinin de hayatını, gidişatını, ahlâklarını incelemem yeterlidir.

– Bunu bilmenin sana ne yararı vardır? dedi ve şu ayeti okudu:

Onlar bir ümmet idiler gelip geçtiler, kendi işlerinin sorumlusu kendileridir ve siz de kendi işlerinizin sorumlusunuz ve onların yaptıklarından dolayı siz asla sorumlu tutulmayacaksınız.¹

1- Bakara, 142

– Bu ayette geçen "ve la-tes'elûn" kelimesini acaba "tes'elûn" diye mi okuyorsun, yoksa "tus'elûn" mu? dedim.

– "Tus'elûn" olarak okunur, dedi.

– Allah'a şükürler olsun ki, "tus'elûn" okunuyor, dedim, yoksa "tes'elûn" okunsaydı, tartışmak ve incelemek artık şer'an doğru sayılmazdı; ama "tus'elun" okunduğuna göre ayetin manası şöyle olur: **"Siz onların yaptıklarından dolayı sorumlu tutulmayacaksınız."**

Bu ayetin içerdiği anlamın aynısını ifade eden başka ayet-i kerimeler de mevcuttur. Mesela şu ayet-i kerime:

Herkes kendi kazancına bağlıdır.

Ve yine şu ayet:

Gerçekten insan ancak çalıştığını alır.

Görüldüğü gibi bu ayetlerin, araştırma yapmayı men etmekle bir alâkası yoktur. Kur'ân-ı Kerim birçok ayette bizi geçmiş ümmetlere ait haberler hakkında bilgi edinmeye ve onlardan ibret almaya davet etmiştir. Allah Teala bir yandan Firavun, Hâmân, Nemrud ve Karun gibilerin hayatlarını ve diğer yandan peygamberlerin hayatını Kur'ân-ı Ke-rim'de bize anlatmıştır. Şüphesiz ki bunları, yüce Allah bizi eğlendirmek için değil, hakkı batıldan ayırt etmemiz için zikretmiştir.

"Bu konuyu bilmenin, sana ne yararı var?" diyorsun. Oysa bu konuyu bilmemin benim için birçok yararı vardır:

Evela, Allah'ın velisini tanıyıp ona uyarım ve Allah'ın düşmanını tanıyıp ona düşmanlık ederim. Bu da, Allah'ın bize vacip kıldığı şeydir.

İkinci olarak, benim için önemli olan, Allah'ın istediği şekilde O'na ibadet etmektir. Ebu Hanife, Malik ve diğer müçtehitlerin istediği gibi değil. Çünkü görüyorum ki, Malik namazda "bismillah"ın denmesini mekruh görüyor ve ötekisi

"bismillah"sız namazı batıl sayıyor. Hâlbuki namaz dinin di-reğiğidir; eğer o kabul olursa, diğer ameller de kabul olur ve eğer kabul olmazsa, diğer ameller de kabul olmaz. Ben ise namazımın batıl olmasını istemiyorum.

Abdest için de aynı şey söz konusudur. Çünkü Şîiler aya-ğâ meshediyor; ama Sünnîler ayağını yıkıyor. Oysa Kur'ân-ı Kerim'de: **"Baş ve ayaklarınızı meshedin."** diye ayet mevcuttur. Yani Kur'ân-ı Kerim, açıkça ayağın meshedilmesine dair emir veriyor.

Peki o hâlde akli başında olan bir Müslüman, nasıl araş-tırmadan bunların birinin sözünü kabul edip diğerinin sözünü reddedebilir?

Bunun üzerine dedi ki:

– Sen istediğin mezhebi seçebilirsin. Çünkü bunların hepsi İslâm mezhebidir ve hepsi de hükümlerini Peygam-ber'den almıştır.

Ben dedim ki:

– O zaman korkarım ki Allah'ın: **"Heva ve hevesini kendi-ne ilah edeni gördün mü? O şahıs ki Allah bilerek onu sapıklı-ğâ terk etmiş ve onun kulağını ve kalbini mühürlemiştir ve gö-züne de perde çekmiştir. Artık Allah'tan başka kim doğru yolu ona gösterebilir. Hâlâ mı öğüt, ibret almazsınız.?"**¹ buyurarak kınadığı kimselerden olurum.

Ayrıca dedim ki:

– Efendim; ben tüm mezheplerin hak olduğuna inanıyo-rum; çünkü onların birisi bir şeyi helâl diğeri aynı şeyi haram sayıyor, oysa bir şeyin hem helâl hem de haram olması mümkün değildir. Ve Resulullah'ın getirdiği hükümler de

vahye dayalı olduğundan onlarda bir çelişki olmaz. Nasıl ki Hak Teala buyuruyor ki:

Eğer Allah katından ayrı bir yerden gelseydi, onda birbirini tutmayan birçok şeyler bulurdun.¹

Ama dört mezhebin arasında birbirini tutmayan birçok hüküm mevcuttur. Bundan anlaşılıyor ki bunların hepsi Allah ve Peygamberi'nden sadır olmuş değildir. Çünkü Peygamber, Kur'ân'a muhalif olan bir hüküm vermez.

Adam benim sözlerimin mantıklılığını ve delillerimin sağlamlığını görünce konuyu değiştirerek şöyle dedi:

– Allah'ın rızası için sana nasihat ediyorum ki ne hakkında şüphe edersen et, yalnızca Hulefa-i Raşidîn'den şüphe etme. Çünkü onlar İslâm'ın dört direğidir. Eğer onlardan biri düşerse İslâm'ın yapısı yıkılır...

Ondan sonra şöyle dedi:

– Bunlar, imamlarımızdan ve üstatlarımızdan öğrendiğimiz şeylerdir. Biz kendi dönemimizde sizin gibi âlimlerimizle tartışmıyorduk. Ama siz her şeyden şüphe ve tereddüt ediyorsunuz. Bu, ahir zamanın alâmetlerindedir. Re-sulullah buyurmuş ki: *"Kıyamet ancak kötü insanların yüzünden kopar."*

Dedim ki:

– Bu boş sözleri niye sarf ediyorsunuz? Ben dinimden şüphe ve tereddüt etmekten Allah'a sığınıyorum. Ben Allah'a inanıp O'ndan başka bir mabut olmadığına ve O'nun meleklerine ve kitabına iman etmişim. Efendimiz, Allah'ın kulu ve Resulü ve tüm enbiya ve resullerden üstün ve onların en sonuncusu olan Hz. Muhammed'e (s.a.a) iman etmişim. Ben bir Müslüman'ım, neden beni suçlamaya kalkışıyorsunuz?

– Bundan daha büyük suçlarla seni suçluyorum. Çünkü sen, efendilerimiz Ebubekir ve Ömer hakkında şüphe ediyorsun. Oysa Resulullah (s.a.a) buyurmuş ki:

Eğer benim ümmetimin hepsinin imanını Ebubekir'in imanı ile tartarsalar Ebubekir'in imanı onların hepsinin imanından üstün gelir.

Ve Ömer'in hakkında buyurmuştur ki:

Ümmetimi bana gösterdikleri zaman gördüm ki gömlekleri göğüslerine bile yetişmiyor; ama Öme-r'i bana gösterdikleri zaman gördüm ki gömleği yer-de sürünüyor!? "Bu sözün mânâsı yahut tevili nedir ya Resulullah?" diye sordular. Buyurdu ki: "*Ya-ni onun di-ni fazladır?!"*

Oysa sen on dördüncü asırda, gelip sahabenin, özellikle Ebubekir ve Ömer'in hakkında şüphe ve tereddüt yayıyorsun. Acaba Kûfelilerin, Iraklıların nifak ehli olduklarını bilmiyor musun?

Bu sözleri duyunca kendi kendime dedim ki: "Gururu yüzünden yanlışı üzerine böylesine direten birisine ben ne söyleyebilirim. Tartışmak yerine, suçlama ve iftiralara başvurarak, müritlerinin huzurunda kendini galip göstermek telaşına kapılan birisiyle neyi tartışabilirim?!"

O konuştuğça, yanındakiler daha da galeyana geliyor ve gözlerinden şer okunuyordu.

Acele eve gelip İmam Malik'in "el-Muvatta" kitabını ve Sahih-i Buharî'yi alıp hemen geri döndüm.

Dedim ki:

– Efendim, beni Ebubekir'in hakkında şüphe ve tereddüde düşüren ilk şahıs Resulullah'tır (s.a.a).

Sonra "Muvatta" kitabını açıp şu hadisi okudum: İmam Malik rivayet ediyordu ki:

Resulullah (s.a.a) Uhud şehitlerine şöyle dedi: "*Ben bunların imanlarına şahidim.*" Bunun üzerine Ebubekir dedi ki: "Ya Resulullah, biz onların kardeşleri değil miyiz? Biz onlar gibi İslâm'ı kabul et-medik mi? Onlar gibi cihat etmedik mi?" Resulul-lah buyurdu ki: "*Evet ettiniz; ama bilmiyorum ben-den sonra dinde ne bidatler çıkaracaksınız.*" O zaman Ebubekir çok ağladı. Daha sonra dedi ki: "Biz senden sonra da mı yaşayacağız?!"¹

Sonra Sahih-i Buharî'yi açtım ve şu rivayeti okudum:

Ömer İbn Hattab, Hafsa'nın yanına geldi. Esmâ İbn Ümeys de onun yanında idi. Ömer, Esmâ'yı görürnce: "Bu kimdir?" diye sordu. Hafsa: "Esmâ Bint Ümeys'tir." dedi. Ömer şöyle dedi: "Bu, deniz yoluyla Habeşistan'a giden kadınlardan mıdır?" Esmâ: "Evet." dedi. Ömer: "Biz hicrette sizden öne geçtik, biz Peygamber'e sizden daha yakınız." dedi. Esmâ sinirlenip: "Allah'a andolsun ki hayır." dedi. "Çünkü siz Peygamber'in yanında idiniz ve o sizin açlarınızı doyurup, cahillerinize öğüt verdi. Oysa biz Habeşistan'da uzak bir çölde düşmanların içerisinde kalıyorduk; ama kalplerimiz, Allah ve O'nun Resülü ile beraberdi. Allah'a andolsun yediğim her yemekte, içtiğim her suda Resulullah'ı hatırlıyordum. Biz, orada devamlı korku ve dehşet içerisinde yaşıyorduk. Ben senin dediklerinin hepsini Resulullah'a söyleyeceğim, ondan soracağım."

Esmâ, Resulullah (s.a.a) geldiğinde dedi ki: "Ya Resulullah, Ömer böyle diyordu. Ben de böyle cevap

1- el-Muvatta, İmam Malik, c.1, s.307 vs. Yine el-Meğazi, Vakıdî, s.310

verdim." Resulullah (s.a.a): *"O, bana sizden daha yakın değildir, o ve onunla olanlar yalnızca bir hicretten başka bir şey yapmadılar; ama siz gemi halkı, iki hicret yaptınız."* buyurdu.

Esmâ şöyle diyor: "Ebu Musa ve gemi ile hicret edenler devamlı gelip benden bu hadisi soruyorlardı. Dünyada onları en çok sevindiren şey, Resulullah'ın (s.a.a) buyurduğu bu sözler olmuştu."¹

Şeyh ve yanındakiler, hadisleri okuduktan sonra renkleri değişip birbirinin yüzüne bakmaya başladılar. Hepsi, Şeyh'in bir şey söylemesini bekliyordu. Ama Şeyh'in kendisi onlardan fazla şaşırılmıştı. Çaresiz kalıp şaşkınlıkla:

– Allah'ım, sen benim ilmimi artır, demekle yetindi.

Ben dedim ki:

– Resulullah (s.a.a): *"Benden sonra ne bidatler çıkaracaksınız!"* diyerek Ebubekir'in hakkında şüphe ve tereddüt eden ve onun lehine şahadet etmeyen ilk şahıs ise, yine Ümeys'in kızı Esmâ'dan bile Ömer'in üstün olduğunu ikrar etmemiş ve hatta Esmâ'nın ondan üstün olduğunu buyurmuşsa, benim de hakikati bilmeden kimseyi diğerinden üstün görmemeye hakkım vardır.

Bu iki hadis, Ömer ve Ebubekir'in faziletleri hakkında nakledilen tüm hadisleri batıl ediyor; çünkü bu hadisler, onların faziletlerini ispat eden hadislerden metin ve muhteva yönünden daha güçlü ve gerçeğe daha yakındır.

Orada bulunanlar:

– Bu nasıl olur? dediler.

Dedim ki:

1- Sahih-i Buhârî, c.3, s.387, Hayber Muharebesi babında

– Resulullah (s.a.a) Ebubekir'in imanına şahitlik etmedi ve "*Bilmiyorum benden sonra dinde ne bidatler çıkaracaksınız?!*" diye buyurdu. Bu söz, makul olduğu kadar, Kur'-ân ve tarih tarafından da tasdik olunmuştur. Tarihler, onların Resulullah'tan (s.a.a) sonra ahitlerinde durmadıklarını bildiriyor.

Ebubekir'in Hz. Fâtıma'yı rencide ettiğinde ağlaması, Resulullah'ın haber verdiği tehlikeye düşmesinden dolayıldı. Yine ahdinde durmadığı için ölümünden önce yaptıklarına pişman olarak: "Keşke insan olmasaydım!" diyordu.

"Tüm ümmetimin imanını Ebubekir'in imanı ile tartarlarsa, Ebubekir'in imanı onların imanından ağır gelir." diye nakledilen hadise gelince... Bu hadis makul değildir ve batıldır. Çünkü ömrünün kırk yılını Allah'a şirk koşup putlara ibadet etmekle geçiren birisinin imanının, Peygamber'in ümmetinin hepsinin imanından üstün olması mümkün değildir. Oysa ümmetin içerisinde bunca evliyalar, şehitler, imamlar, ömürlerinin hepsini Allah yolunda cihatla geçiren mücahitler vardır.

Bir de Ebubekir nerede, bu hadis nerede? Eğer o böyle bir imana sahip idiyse, neden ölümünden önce: "Keşke insan olmasaydım!" diye arzu ediyordu?

Eğer onun imanı tüm müminlerin imanından ağır olsaydı, bütün âlemin kadınlarının efendisi ve Resulullah'ın kızı Hz. Fâtıma'yı bağrını kanla dolduracak derecede rencide etmezdi. O derece ki, Hz. Fâtıma onlardan razı olmadığına dair Allah'ı ve melekleri şahit tutmuş ve her namazdan sonra onlara beddua edeceğini söylemiştir.

Benim sözlerim bitince o âlim hiçbir şey demedi; ama etrafındakilerden bazıları:

– Vallahi bu adam bizi de şüpheye düşürdü, dediler.

Bunun üzerine o âlim bana dönüp dedi ki:

– Bunu mu istiyordun? İşte bunların hepsini, dinlerinde şüpheyi düşürdün.

Onlardan birisi hemen kalkıp o âlime şöyle cevap verdi:

– Bu adam doğru söylüyor. Sözleri haktır. Biz şimdiye kadar ömrümüzde bir kitabı bile baştan sona okuyup bitirmiş değiliz. Şimdiye kadar körü körüne diğerlerinin sözlerine uyduk durduk; ama yavaş yavaş öğreniyoruz ki bu adam doğru söylüyor. Biz de okumalı ve tartışmalıyız.

Onun yanındakiler de ona katılıp aynı sözü tekrarladılar.

Bu tartışma gerçekte hak için bir başarı değildi. Bu başarı zorla yahut mızrakla elde edilmedi. Akıl ve delillerin yardımıyla kazanıldı.

Allah Teala buyuruyor ki:

Ve de ki: Eğer doğru söylüyorsanız delillerinizi getirin.¹

Bu gibi olaylar, beni bu konulara girmeye ve tam manasıyla araştırmayı başlatmaya sevk etti. Allah'ın ismiyle ve O'nun yardımıyla ve Resulullah'ın (s.a.a) dini üzere ve Allah Teala'dan yardım ve hidayet ümit ederek araştırmaya başladım.

Allah Teala onun yolunda mücadele edip hakkı araştıranlara doğru yolunu göstereceğini vaat etmiştir ve onun vadedinde hiçbir zaman hilaf olmaz.

Araştırmam üç yıl sürdü, bu müddet zarfında ben her konuyu dikkatle ve titizlikle inceledim. Hatta bazı eserleri baştan sona bir sayfasını bile kaçırmadan birkaç defa inceledim. İmam Şerefuddin'in önemli eseri olan el-Müracaat ki-

1- Bakara, 111

tabını birkaç defa okudum. Bu kitap, önüme birçok ufuklar açtı ve benim doğru yolu bulmama sebep olup kalbime Ehlibeyt'in gerçek muhabbetini ve sevgisini işledi.

Şeyh Eminî'nin el-Gadir isimli 11 ciltlik eserini üç kez okudum. Bu eser, birçok önemli hakikati bütün açıklığı ile ortaya koyuyordu. Ayetullah Muhammed Bâkır es-Sadr'ın "el-Fedeku Fi't-Tarih" (Tarih'de Fedek Olayı) isimli kitabını ve Şeyh Muzaffer'in yazdığı "es-Sakife" isimli eserini okudum. Bu iki kitap sayesinde, tarihin birçok karmaşık sırlarına vakıf oldum.

Yine Şerefuddin'in yazdığı "en-Nassu ve'l-İçtihad" isimli kitabını okudum. Bu da benim kesin inancımı daha da artırdı ve sonra aynı yazarın "Ebu Hureyre" adlı kitabını ve sonra Mısırlı Şeyh Muhammed Ebu Reyze'nin, Ebu Hureyre hakkında yazmış olduğu "Şeyhu'l-Muzeyre" isimli kitabını okudum ve bu kitapta yine Peygamber'den sonra sünnetini değiştiren sahabenin iki kısım olduklarını öğrendim. Allah'ın hükümlerini zorla yani siyasî otorite sayesinde değiştiren sahabiler, bir de ilâhî hükümleri uydurdukları yalan hadisler vasıtasıyla tahrif eden kişiler.

Daha sonra Esed Haydar'ın yazdığı "İmam Sadık ve Dört mezhep" isimli kitabı okudum. Orada, Allah tarafından verilen ilim ile öğrenme ve elde edilen ilmin farkını ve aynı şekilde Allah'ın, dilediği kullarına verdiği ilâhî hikmet ile ümmeti İslâm ruhundan uzaklaştıran kendi görüşü ile yapılan içtihatların farklarını da öğrendim.

Daha sonra Seyyid Cafer Murtaza Amilî'nin, Seyyid Murtaza Askerî'nin, Seyyid Hoî'nin, Seyyid Tabatabaî'nin, Şeyh Muhammed Emin Zeynuddin'in ve Firuzabadî'nin kitaplarını ve İbn Ebi'l-Hadid'in "Nehcü'l-Belâğa Şerhi"ni ve Taha Hüseyin'in "el-Fitnetu'l-Kübra" kitabını, Tarih-i Ta-berî'yi, aynı

şekilde İbn Esir, Mes'udî ve Yakubî'nin meşhur tarihle ilgili eserlerini ve başka birçok kaynağı okudum ve İmamiye Şia'sının hak olduğuna kanaat getirip Şiî oldum ve Allah'ın lütfuyla Ehlibeyt'in gemisine bindim ve onların velâyet iplerine sarıldım.

Böylece az bir kısmı hariç haktan döndükleri benim açımından kesinleşen sahabenin bazılarının yerine, Allah'ın, her türlü pisliği uzak ettiği ve tertemiz kılıp muhabbetlerini herkese farz kıldığı Ehlibeyt'e (Allah'ın selâmı onların üzerine olsun) sarıldım.

Şia; bizim bazı âlimlerimizin dedikleri gibi, Ömer'in Kadisiye'de yendiği, ihtişamlarını yerle bir ettiği için ona düşman kesilen, kin besleyen Farslar ve Zerdüştler değildir. Ben bu sözleri söyleyen cahillere şu cevabı veriyorum:

Hz. Peygamber'in Ehlibeyti'ne uymayı kendine şiar edinmiş olan Şia; Irak, Suriye, Hicaz, Lübnan gibi birçok ülkede kalabalık toplulukları oluşturmaktadır. Ve bilindiği üzere bunların hepsi de Arap'tır. Aynı şekilde Pakistan, Hindistan ve Afrika devletlerinde milyonlarca Şiî yaşamaktadır ve bunlar ne Fars'tır, ne de Arap'tır. Bunlardan başka zik-retmeyi gerekli görmediğim daha birçok ülkede Şiî toplulukları mevcuttur.

Şia yalnız İranlılarla sınırlı olsaydı bile, bize karşı Allah Teala'nın hücceti tamam olmuş olurdu. Çünkü Farsların imamlığına inandıkları On İki İmam'ın hepsi Arap'tır, Kureys Kabilesi'nden Hâşim'in evlâtlarından ve Peygamber'in Ehlibeyti'ndendir.

Eğer Farslarda bazı iddialarda yer aldığı gibi ırksal taassup olsaydı, Arapları kendilerine düşman kabul eder ve 12 İmam'ın yerine kendilerine Farslardan olan imamlar bulma-

ya çalışır, mesela Şia ve Ehlisünnet'in değer ve faziletlerine itiraf ettikleri Selman-ı Farisî'yi kendilerine imam yaparlardı.

Ama Ehlisünnet imamet konusunda daha çok Farslara uymuştur. Ehlisünnet'in imamlarının çoğu Fars kavimlerindenidir. Örneğin Ebu Hanife, İmam Nesaî, Tirmizî, Buharî, Müslim, İbn Mâce, İmam Râzî, İmam Gazalî, İbn Sina ve bunlardan başka birçok Sünnî âlimi Fars'tır. Eğer Fars Şiîler, savaşta Ömer'in ordusu tarafından yenik düştükleri için onu sevmiyorlarsa, peki Fars olmayan Şiîlerin Ömer'i reddetmelerini nasıl açıklayabiliriz?

Bu iddialar, tarihsel bir dayanaktan tamamen yoksundur. Doğru olan şudur: Şiîlerin Ömer'e karşı çıkmalarının sebebi, Ömer'in, Hz. Peygamber'den (s.a.a) sonra onun vasisi olan Emirü'l-Müminin Ali'yi (a.s) halifelikten uzaklaştırmadan ve böylece İslâm ümmetinin sonsuz çileleri yaşanmasında büyük bir role sahip olmasından dolayıdır. Bu gerçek o kadar açık seçik ortadadır ki, hür bir araştırmacının onu kavraması için yalnız gözünün önündeki perdeleri bir kenara itip ön yargıdan kurtularak konuyu ele alması yeterlidir.

Gerçekten Şiîler; ister Farslardan, ister Araplardan, isterse bunların haricindekilerden olsun, Kur'ân ve Resulul-lah'ın sünnetinin imamet ve hilâfetle ilgili sahih ve nass olan hükümlerine tam boyun eğmiş ve karanlıkların aydınlatıcısı ve hidayet önderi olan İmam'a (Hz. Ali'ye) ve onun evlâtlarına tâbi olmuşlardır.

Emevîlerin ve sonra da Abbasîlerin yedi asır boyunca Şia'ya karşı uyguladıkları bazen çekici ve çoğu kez de dehşet ve zulüm dolu siyasetlerine rağmen ve yüz binlerce Şiî, sırf Ehlibeyt sevgisi yüzünden tarihin yüzünü karartan zulüm, katliam ve tecavüzlere ve halkı onlardan uzaklaştıran iftiralara -ki günümüze kadar izini sürdüregelmiştir- maruz kal-

malarına rağmen yine de onlar Ehlibeyt'i bırakıp başkalarını kendilerine imam ve önder olarak tanımamışlardır.

Şiiler, bütün bunlara sabır ve sebat gösterip hakka sarıldıkları ve Allah yolunda hiçbir kınayanın kınamasından korkmadıkları için bugüne kadar bu sabır ve sebatın ağır bedelini ödemektedirler.

Hiç tereddüt etmeden söylüyorum ki, bizim âlimlerimizden biri taassubunu yenip Şia ulemasıyla tartışma ve ilmî münazaraya girme cesaretini gösterirse, mutlaka Ehlibeyt mektebinin hak olduğunun farkına varır.

Allah'a şükürler olsun ki ben doğru yolu buldum. Beni Ehlibeyt mektebiyle tanıştıran o yüce Allah'a hamd ediyorum. Allah'ın başarı vermesi olmasaydı, ben bu gerçeklere varmazdım. Allah'a sonsuz hamd ve şükürler olsun ki beni, sabırsızca aradığım "Fırka-i Naciye" ile tanıştırdı.

Artık benim Ali (a.s) ve evlâdına sarılmanın, Allah'ın kopmayan ipine sarılmak olduğundan hiçbir şüphem ve tereddüdüm kalmamıştır.

Nitekim bu husus tüm İslâm âlimlerinin doğruluğunda icma ettikleri Resulullah'ın (s.a.a) kat'î naslarıyla ve sarih sünnetiyle de sabittir. Allah'ın vermiş olduğu nimetlerin başında gelen akıl da, hakkı dinleyip ona ulaşmak isteyen bir kişi için en iyi kılavuzdur bu yolda.

Ümmetin ittifakına göre, İmam Ali (a.s) tüm sahabenin en bilgilisi ve onların en şecaatlisi idi. Bu iki özellik bile onun halifelğe diğerlerinden daha lâıyk olmasına yeterlidir. Çünkü Allah Teala önderlik makamını verdiği Talut hakkında buyuruyor ki:

Peygamberleri onlara dedi ki: "Allah size Ta-lut'u padişah olarak gönderdi." Onlar: "O, nasıl bize buyruk yürütebilir? Bizim padişahlığa ondan daha fazla hak-

kımız var, malca da bizden üstün değil." dediler. Peygamberleri dedi ki: "Şüphe yok ki, onu Allah seçmiş ve onu sizden üstün kılmış ve ona bilgi ve vücut bakımından üstünlük vermiştir. Allah mülkünü dilediğine verir. Allah rahmeti boldur, her şeyi bilir."¹

Resulullah da şöyle buyuruyor:

Ali benden, ben de ondanım. O benden sonra her müminin velisidir.²

Burada, hâlîme uygun geldiği için İmam Zemaşerî'den şu birkaç beyti nakledeyim. Şöyle diyor Zemaşerî:

İhtilâflar ne çok, herkes de kendinin hak yolda olduğu söylüyor. Ben: "Lailahe İllallah" deyip, Muhammed ve Ali'ye sarıldım. Ashab-ı Kehf'in sevgisi bir köpeği kurtardıysa, Ali ve Ahmed'i seven bir kişi nasıl bedbaht olur.

Evet Allah'a hamd olsun ki, ben O'nun lütfuyla hakikati buldum ve yüzü akların önderi, Allah'ın galip aslanı Seyyidü'l-Vasiyyin, Emirü'l-Müminin Ali İbn Ebutalib'e (a.s) ve cennet gençlerinin efendilerine, ümmetin iki çiçeği İmam Ebu Muhammed Hasan'a ve İmam Ebu Abdullah Hüseyin'e ve Mustafa'nın vücudunun bir parçası ve pak imamların anesi, gazabı Allah'ın gazabı olan bütün âlemlerin kadınlarının efendisi Hz. Fâtîma'ya, Peygamber'den sonra tâbi oldum.

İmam Malik'i bırakıp ümmetin muallimi ve imamların üstadı İmam Cafer Sadık'a sarıldım ve keza Allah'ın salih evliyası Müslümanların önderleri olan ve İmam Hüseyin'in soyundan gelen dokuz Masum İmam'a tâbi oldum.

1- Bakara, 247

2- Sahih-i Tirmizî, c.5, s.696 Hasaisu'n- Nesaî, s.67, Müstedrek-i Hâkim, c.3, s.110

Muaviye, Amr İbn As, Muğîre İbn Şube, Ebu Hureyre, İkrime, Ka'bu'l-Ahbar ve bunlar gibi haktan dönen sahabenin yolunu bırakıp Peygamber'le olan ahitlerinde sadık kalan Ammar İbn Yasir, Selman Farisî, Ebuzer Gıfârî, Mik-dad İbn Esved, Huzeyme İbn Sabit Zu's-Şehadeteyn ve Ü-beyy İbn Ka'b gibi sahabîlerin yoluna koyuldum. Bu uyan-mayı bana müyesser kıldığı için Allah'a hamd ve şükürler olsun.

Fikirlerimizi durduran ve bizi gaflette bırakan, birçoğu zamanlarının sultanlarına ve hükümdarlarına uymuş olan âlimlerimizi bırakıp, ne zalim emir sahiplerine boyun eğen ve ne de bir gün olsun içtihadın kapısını kapatmış olan Şia ulemasına sarıldım.

Nihayet çelişkileri bir araya toplayan, taassuba dayanan taşlaşmış donuk fikirlerimi atıp delile ve hüccete inanan hür ve parlak fikirleri benimsedim.

Otuz yıl boyunca Benî Ümeyye'nin sapıklıklarıyla kirlenen beynimi, Allah'ın her türlü pislîği giderdiği, tertemiz kıldığı masum imamların akideleriyle yıkadım.

Allah'ım, bizi Ehlîbeyt'in akidesi üzerinde sabit kıl ve onların sünneti üzerine öldür. Kıyamet gününde bizi onlarla haşreyle. Çünkü senin Resul'ün buyurmuş ki:

İnsan sevdikleriyle haşrolur.

Böylece kendi aslıma dönmüş oldum. Çünkü babam ve amcalarım bizim şeceremizden bahsederken, bizim Abbasîlerin baskı ve zulümleri yüzünden Irak'tan kaçarak Kuzey Afrika'ya sığınan ve Tunus'a yerleşen seyyitlerin soylarından olduğumuzu söylüyordu.

Kuzey Afrika'da bizim gibi Resulullah'ın (s.a.a) pak soyundan oldukları için "Şurefa" lakabıyla anılanlar çoktur. Ama ne yazık ki Emevî ve Abbasî zulüm ve baskıları yüzünden hak yoldan uzaklaşmıştırlar; fakat Hz. Peygamber'in

neslinden oldukları için halkın onlara karşı hürmetleri hâlâ devam etmektedir.

Ehlibeyt yolunu bana gösterdiği ve gözümü, kalbimi hakikate açarak basireti bana nasip eylediği için Allah'a son-suz hamd ve şükürler olsun.

EHLİBEYT MEKTEBİNİ SEÇMEMİN SEBEPLERİ

Benim Ehlibeyt mektebini seçmemin birçok sebepleri vardır; bunlardan kısaca birkaç tanesini saymakla yetineceğim:

1- Hilâfet Hususundaki Naslar

Ben ilk araştırmaya başladığımda, kendi kendime, sadece her iki fırkanın da kabul ettiği hadisleri esas almaya ve sadece bir grubun kabullendiği rivayetlerle yetinmemeye söz verdim. Bu taahhülle Ebubekir ile Ali İbn Ebu Talib'den hangisinin daha üstün olduğu mevzusunu, ayrıca hilâfetin Şia'nın iddia ettiği gibi nas ile Hz. Ali'ye mi ait olduğunu; yoksa Ehlişünnet'in iddia ettiği gibi hilâfetin, şûra ve seçimle mi olması gerektiğini inceledim.

Bu konuda sahih bir şekilde araştıran birisi, Ali (a.s) hakkındaki nasların çok açık ve net olduğunu görür. Örneğin: "*Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır.*" Hz. Resulullah bu sözünü Veda Haccı'ndan döndüğünde buyurmuştur. Bunun üzerine Hz. Ali (a.s) için tebrikleri kabul etmeye mahsus bir çadır kurduğunu, hatta Ebubekir ve Ömer, Hz. Ali'yi tebrik ederek şöyle demişlerdi: "Ne mutlu sana ey Ebu Talib'in oğlu, artık bizim ve her mümin ve müminenin mevlası oldun!"¹

1- Müsned-i Ahmed, c.4, s.281. (Sırru'l-Âlemin, Gazalî, s.12; Tezkiretu'l-Havas, İbn Cevzî, s.29; Riyazu'n-Nazire, c.2, s.166.) Kenzu'l-Ummâl, c.6, s.397; el-Bidaye ve'n- Nihaye, c.5, s.212; İbn Asâkir'in Tarihi,

Bu hadisi, Şiîler de, Sünnîler de nakletmiştir. Ben yalnız Ehlisünnet'in kaynaklarından delil getirdim ve Ehlisünnet'in kaynaklarından sadece az bir miktarını zikrettim. Taf-silatlı olarak konuyu araştırmak isteyenlerin, Allâme Eminî'nin yazmış olduğu şimdiye kadar 13 cildi basılmış olan "el-Gadir" isimli kitabı okumalarını tavsiye ediyorum. Söz konusu kitapta, bu hadisi nakleden Ehlisünnet râvilerinin isimleri yazılmıştır.

Ama Ebubekir'in Sakife'de seçilmesine ve daha sonra mescitte ona biat edilmesine dair iddia olunan icmaya gelince... Böyle bir icmayı iddia etmek, delilsiz bir iddiadan ibarettir. Ebubekir'in hilâfeti hususunda nasıl böyle bir icma olabilir? Oysa Ali (a.s), İbn Abbas ve diğer Benî Hâşim mensupları, Ebubekir'e biat etmedi.

Aynı şekilde Üsâme İbn Zeyd, Zübeyir, Selman-ı Farişî, Ebuzer Gıfârî, Mikdad İbn Esved, Ammar İbn Yasir, Huzeyfe İbn Yeman, Huzame İbn Sabit, Ebu Bureyde Es-lemî, Bera İbn Azib, Ubeyy İbn Ka'b, Sehl İbn Hanif, Sa'd İbn Ubâde, Kays İbn Sa'd, Ebu Eyyub Ensarî, Cabir İbn Abdullah, Halid İbn Sa'd ve bunlardan başka birçok sahabe de Ebubekir'e biat etmedi.¹

Öyleyse iddia edilen icma nerede kalmıştır? Hatta yalnız Hz. Ali'nin (a.s) biat etmemesi bile o icma ve ittifakın iptali için yeterlidir; çünkü eğer onun Resulullah tarafından tayin edildiğine dair nassın olmadığını kabul etsek bile, o en azından Resulullah'ın (s.a.a) hilâfet için Müslümanlara gösterdiği tek aday idi.

c.2, s.50; Râzi'nin Tefsiri, c.3, s.63; Havi'l-Fetava, Suyutî, c.1, s.112.

1- Tarih-i Taberî, Tarih-i İbn Esir, Tarih-i Hulefa, Tarihu'l-Hamis, el-İsti'âb ve Ebubekir'e biati yazan her tarih.

Gerçeğe bakılacak olursa, Ebubekir'e yapılan biat meşveretsiz yapılan bir biat idi. Ehl-i hall ve akd olanların, Resulullah'ın (s.a.a) cenazesini kaldırmakla meşgul olmaları fırsat bilinerek halk gafil avlanmıştı ve birçoklarından zorla biat alınmıştır.¹

Hz. Fâtıma'nın evine toplanıp biat etmek istemeyenler, evden çıkmadıkları taktirde, ev, içindekilerle birlikte yakılmakla tehdit edilmiştir. Bu, Ebubekir'e biat toplama basınının ne derece şiddetli olduğunu göstermektedir.

Bütün bunlarla birlikte nasıl biatin icma ve şûra ile olduğu söylenebilir? Ömer'in kendisi itiraf ediyor ki, Ebubekir'e yapılan biat birden bire vuku bulmuş tedbirsiz hesapsız bir işti ve Allah Müslümanları onun şerrinden korudu.

Yine Ömer: "Kim bunun benzerini yapmaya kalkışırsa onu öldürün.", "Her kim aynı şekilde kendisine biat toplama ya kalkışırsa, ona biat edenin biati batıldır." demiştir.²

İmam Ali (a.s) bu biatle ilgili olarak buyuruyor ki:

Vallahi Ebu Kuhafe'nin oğlu (Ebubekir) hilâfeti bir gömlek gibi giyindi. Oysa o daha da iyi biliyordu ki ben hilâfete nispetle değirmen taşının mili gi-biydim. Hilâfet benim çevremde dönerdi, sel benden akardı, uçtuğum yerlere hiç kuş uçamazdı.³

Ensarın büyüğü olan Sa'd İbn Ubâde, Sakife'de Ebubekir'e ve Ömer'e karşı çıkararak bütün gücüyle onları hilâfetten uzaklaştırmaya çalıştı; ama hasta olduğundan dolayı a-yakta

1- Tarihu'l-Hulefa, İbn Kuteybe, c.1, s.18

2- Sahih-i Buharî, c.4, s.127

3- Muhammed Abduh'un Nehcü'l-Belâga Şerhi, c.8, s.24, Şıkkı-yı Hutbesi

duracak hali bile olmadığından onlarla baş edemedi. Hatta Ensâr, Ebubekir'e biat ettikten sonra Sa'd dedi ki:

Vallahi kendi aşiretim ve ailemle seninle savaşır, oklarımın hepsini sana doğru atacağım. Vallahi insanlar ve cinler hepsi seninle olsa bile ölünceye dek sana biat etmeyeceğim.

Bu yüzden o, hiçbir zaman onların arkasında namaz kılmadı ve onların topluluğuna katılmadı ve onlarla birlikte savaşmaya çıkmadı. Hatta kendisine yardımcı bulsaydı onlarla savaşır. Ömer halifelik döneminde Şam'da vefat edinceye kadar bu şekilde kaldı.¹

Eğer bu biat, Ömer'in dediği gibi hesapsız yapılan bir oldu bitti biati idiye -gerçi Ömer'in kendisi bu biatin gerçekleşmesinde ve muhaliflerin saf dışı bırakılmasında en büyük rolü üstlenmişti- eğer Hz. Ali'nin buyurduğu gibi E-bubekir hilâfetin hakiki sahibinin başkası olduğunu bildiği hâlde onu bir gömlek gibi giyindiyse, ensarın büyüğü olan Sa'd'ın dediği gibi bu biat zalimce bir biat idiye ve eğer bu biat, Peygamber'in amcası Abbas gibi büyüklerin katılmadığı gayri meşru bir biat idiye artık Ebubekir'in hilâfetinin doğru olduğuna dair ne delil vardır? Ehlisünnet ve'l-Cema-at'in bu hususta hiçbir cevabı yoktur.

Netice² olarak Şia'nın bu hususta görüşü haktır; çünkü Hz. Ali'nin (a.s) hilâfetine dair Ehlisünnet kitaplarında birçok kesin delil (nas) mevcuttur ki Ehlisünnet, ashabın makamını korumak için onları tevil etme yoluna gitmiştir.

1- Tarihu'l-Hulefa, c.1, s.17

2- Bu konuda, Abdu'l-Fettah Abdu'l Maksud'un "Es'Sakife ve'l-Hilafe" kitabına ve Muhammed Muzafferin "Es-Sakife" isimli kitabına müracaat ediniz.

O hâlde insafli bir insanın, nasları kabul etmekten başka bir çaresi yoktur. Özellikle hadiseyi muhtelif yönleriyle incelese bu hususta asla zorluk çekmez.

2- Hz. Fâtıma'nın (a.s) Ebubekir İle İhtilâfi

Bu olay da, yine Şia ve Ehlişünnet'in ittifak ettiği bir olaydır. Akli başında olan ve insafli birisinin, Hz. Fâtıma'ya zulüm yapıldığını itiraf etmese bile en azından bu olayda Ebubekir'in hatasını itiraf etmekten başka bir çaresi yok-tur. Hatta bu üzücü hadiseyi etraflıca inceleyen birisi, Ebubekir'in Fâtıma'ya bilerek eziyet ettiğine ve onun sözünü yalanladığına kanaat eder. Böyle yaptı ki Hz. Fâtıma, kocasının halifelğine dair Gadir-i Hum ve benzeri rivayetlere dayanacağı münasip bir ortam bulamasın.

Bu konunun nişaneleri çoktur. Mesela tarih kitaplarının yazdığına göre, Hz. Fâtıma, ensarın toplantılarına gelip onlardan yardım istedi ve amcası oğlu Ali'ye biat etmelerini istedi; ama onlar: "Ey Resulullah'ın kızı; bizim artık bu kişiyle biatimiz olup bitmiştir. Eğer amcan oğlu Ali, bundan önce hilâfeti eline alsaydı şüphesiz ondan başkasına biat etmezdik." dediler. Öte yandan Hz. Ali (a.s): *"Acaba onlar benim Resulullah'ın (s.a.a) cenazesini definsiz, kefensiz yerde bırakıp gelmemi ve onlarla hilâfet konusunda savaşmamı mı istiyorlar?"* dedi.

Hz. Fâtıma (a.s) buyuruyor ki:

Ebu'l-Hasan (Ali) Resulullah'ın defin ve kefeniyle meşgul olmakla doğru olanı yaptı; ama diğerleri (kendi başlarına halife seçmekle) Allah'ın sorgu sualini ve cezasını gerektiren bir işe giriştiler.¹

1- Tarih-i Hulefa, İbn Kuteybe, c.1, s.19

Ebubekir'in yaptığı, sırf bir hatadan ibaret olsaydı, Hz. Fatıma'nın tekrar tekrar hakikati açıklaması onu ikna ederdi; ama Hz. Fâtıma sözlerinin hiç tesir etmediğini görünce gazap etti ve ölünceye dek Ebubekir ile konuşmadı. Çünkü her defasında Hz. Fatıma'nın sözlerini reddedip şehadetini kabul etmediler. Bu yüzden Hz. Fâtıma onlardan hiçbirinin cenazesini kaldırmak için gelmesine bile razı olmadı ve vasiyeti üzerine gizlice geceleyin defnedildi.¹

Hz. Fatıma'nın toprağa verilmesinden söz açıldığı için, ben araştırmayla meşgul olduğum yıllara ait bir incelememi burada nakledeceğim. Ben o dönem içerisinde Medine'ye gidip orada bazı hakikatleri yakından inceledim ve şu sonuca vardım:

Hz. Fatıma'nın kabri hiç kimse tarafından bilinmiyor. Bazıları Fâtıma'nın kabrinin, Peygamber'in türbesinde, bazıları Peygamber'in odasının önündeki kendi evinde ve bazıları ise, Baki Mezarlığı'nda Ehlîbeyt'in kabirlerinin içinde bulunduğunu söylüyor.

Bu ilginç meseleyi incelerken şu sonuca vardım: Hz. Fâtıma bu yolla, asırlar boyunca Müslümanların birbirlerine: "Niçin Hz. Fâtıma, (a.s) kocasından, gece toprağa verilmesini ve muhaliflerin onun cenazesine gelmemesini istedi?" diye sormalarını ve böylece Müslümanların tarihi in-celeyerek bazı üzücü gerçeklere ulaşmalarını sağlamak istemiştir.

Yine Medine-i Münevvere'yi ziyaretim sırasında gördüm ki, Osman İbn Affan'ın kabrini ziyaret etmek isteyen birinin, Baki'nin sonuna kadar gidip orada duvarın dibinde Osman'ın kabrini bulması gerekir. Ama sahabenin çoğunun kabri Ba-

1- Sahih-i Buharî, c.3, s.36, Sahih-i Müslim, c.2, s.72, "La Nüver-risu ve Ma Teraknahu Sadegatun" babında.

ki'nin girişindedir. Hatta tâbiînin sonlarından olan Mâlikî mezhebinin sahibi İmam Malik İbn Enes bile Peygamber hanımlarının kabrinin yanında toprağa verilmiştir.

Böylece benim açımdan, tarih yazarlarının, Osman'ın "Haşş-ı Kevkeb" denilen ve Yahudilere ait mezarlıkta toprağa verildiğine dair yazılarının doğruluğu ispat oldu. Tarihçiler, Osman'ın Peygamber'in Baki'de toprağa verilmesine Müslümanların müsaade etmediklerini, bu yüzden onun Haşş-ı Kevkeb'de toprağa verildiğini; ama Muaviye'-nin kendi hilâfeti döneminde Osman'ın kabrinin de Baki'de yer alması için Baki'nin yanında yer alan o yeri Yahudilerden satın alarak Baki'ye eklediğini yazmışlardır.

Şaşıyorum ki, Hz. Fâtıma (a.s) babasından sonra ona ilk iltihak eden olmasına ve babasının vefatıyla onun vefatı arasında en fazla altı ay kadar bir süre geçmiş olmasına rağmen niçin babasının yanına defnedilmedi?! Eğer Hz. Fatıma'nın (a.s) kendi vasiyeti üzerine geceleyin toprağa verilmesi, babasının kabrinin yanına defnedilmemesine sebep olduysa, neden torunu Hz. Hasan'ın cenazesi cediti Resulullah'ın (s.a.a) kabrinin yanına defnedilmedi?!

Evet, Müminlerin Annesi Aişe buna karşı çıktı: İmam Hüseyin, kardeşinin cenazesini, cediti Resulullah'ın kabrinin yanında defnetmek için geldiğinde Aişe bir katıra binerek halka seslendi: "Benim sevmediğim birini, benim evimde defnetmeyin!"

Bunun üzerine Benî Haşim ile Benî Ümeyye karşı karşıya geldi. Ama İmam Hasan'ın onun için kan dökülmemesi hususundaki vasiyetini dikkate alarak Hz. Hasan'ın cenazesi orada defnedilmedi. İmam Hüseyin: "Kardeşimin cenazesini ceditimin mezarını tavaf ettirdikten sonra Baki'de defnedeceğiz." diyerek olayın büyümesine mani oldu.

Bu olay üzerine İbn Abbas Aişe'ye hitaben söylediği meşhur şiirinde şöyle diyor:

Bir gün deveye,¹ bir gün katıra² bindin.

Eğer biraz daha yaşasan, file binmenden korkarım.

Senin Peygamber'den mirasın sekizde birin dokuzda biridir.

Oysa sen mirasın hepsine sahip çıktın.

Bu da gizli kalan hakikatlerden biridir. Peygamber'in dokuz hanımı olmasına rağmen Aişe nasıl evin tümüne sahip çıkabilir?

Bir de eğer Peygamber, Ebubekir'in Hz. Fâtıma'ya dediği gibi miras bırakmıyorsa -ki Ebubekir buna istinaden onu babasının mirasından mahrum bıraktı- Aişe nasıl Peygamber'den miras hakkına sahip olabiliyor? Acaba Kur'ân'-da insanın karısının kendisinden miras alma hakkının olduğunu; ama kızının böyle bir hakkının bulunmadığını bildiren bir ayet mi var? Yoksa işin gerçeği siyaset icabı her şeyin değiştirildiği ve istenilen şekle sokulduğu mudur? E-vet kadına her hakkı veren siyaset, aynı anda kızı her hakkından mahrum bırakabiliyor!

Yeri geldiği için bazı tarihlerin Peygamber'in mirası ile ilgili yazmış olduğu zarif bir kıssayı anlatayım. İbn Ebi'l-Hadid, Nehcü'l-Belâğa'nın Şerhi'nde şöyle naklediyor:

1- Deve'ye binip Cemel Savaşı'nı başlatmasına işarettir. (Cemel, deve manasıdır.)

2- Katıra binmesi de katıra binip İmam Hasan'ın cenazesinin önüne geçip Resulullah'ın kabrinin yanında defnedilmesine engel oluşuna işarettir.

Osman'ın hilâfeti döneminde, bir gün Aişe ile Hafsa onun yanına geldiler ve Peygamber'den kalan mirası aralarında bölmesini Osman'dan istediler. Osman, yaslanarak oturmuştu; bunu duyunca doğrulup Aişe'ye hitaben şöyle dedi: "Sen ve yanındaki bu kadın, kendi bevlî ile kendisini yıkayan bir çöl Arabını bulup getirdiniz ve onu şahit tutarak dediniz ki: "Resulullah: 'Biz peygamberler ken-dimizden sonra miras bırakmayız.' diye buyurmuştur. Eğer gerçekten peygamberler miras bırakmı-yorsa, o zaman siz ne istiyorsunuz? Eğer miras bırakmışsa, peki neden Fâtıma'nın hakkının verilmesini önlediniz?!" Bunun üzerine Aişe Osman'ın yanından kızarak ayrıldı ve dedi ki: "Bu ahmak ihtiyarı öldürün, o kâfir olmuştur!"¹

3- Hz. Ali (a.s) Uyulmaya Daha Lâyıktır

Beni, babamın ve dedelerimin geleneğini terk ederek Şîi olmaya sevk eden sebeplerden birisi de, Hz. Ali'yi (a.s) Ebubekir'le aklî ve naklî bakımdan mukayese etmek idi.

Daha önce de belirttiğim gibi ben incelememde yalnız Şia ve Ehlişünnet'in ittifak ettiği görüşlere ve hadislere itibar ediyorum. Bu esasa dayanarak iki fırkanın kitaplarını incelediğimde, Hz. Ali'nin (a.s) haricinde hiçbir kimsede ittifak edilmediğini gördüm. Bu konu her iki fırkanın kitaplarında yer alan naslarla sabittir. Ama Ebubekir'in halifelğine Müslümanların sadece bir grubu kaildir.

Geçen bölümde Ebubekir'e biat toplama hadisesi hakkında Ömer'den naklettiğim söz de buna delildir.

1 İbn Ebi'l-Hadid'in Şerhi, c.16, s.220-223

Hz. Ali'nin (a.s) faziletleri hakkında Şia kaynaklarında yer alan hadisler, Ehlisünnet'in kabul ettiği doğru senetlerle sahih kitaplarında da yer almıştır. Bir de bu hadisler bir senetle değil çeşitli senetlerle naklolunmuştur ki artık bunların doğruluğunda hiçbir tereddüde yer kalmıyor.

Hz. Ali'nin (a.s) fazileti hakkında sahabe çok sayıda hadis nakletmişlerdir. Hatta İbn Mâce bu konuda diyor ki:

Resulullah'ın ashabının içerisinde, Ali'den fazla fazileti hakkında hadis naklolunan birisi yoktur.¹

Yine Gazi İsmail, Nesaî ve Ebu Ali Nişaburî demiştir ki:

Hz. Ali'nin fazileti hakkında sahih senetlerle naklonunan hadislerin benzeri, sahabeden hiçbirinin hakkında nakledilmemiştir.²

Bunun önemi o zamanın zor şartları göz önüne alındığında daha da iyi anlaşılır. Zira Emevîler, hâkimiyeti ellerinde bulundurdukları tüm İslâm memleketlerinde, Müslü-manları Hz. Ali'ye lânet edip sövmeye zorluyorlardı ve o dönemde Ali'nin (a.s) faziletlerini nakletmek tamamen yasaklanmıştı. Hatta birisinin çocuğunun ismini "Ali" koymasına bile Emevîler müsaade etmiyordu. Bütün bu şiddet ve baskıya rağmen yine de Ali'nin faziletleri ve menakıbı bunca sahih hadislerle nakledilmiştir.

Bu yüzden İmam Şafîî, Hz. Ali (a.s) hakkında: "Ben, düşmanlarının hasedinden, dostlarının ise korkudan dolayı faziletlerini gizlemiş olmasına rağmen faziletleri doğu ile batıyı

1- Müstedrek-i Hâkim (Sahihayn'a), c.3, s.107, Menakıb-ı Harez-mî, s.3 ve 19; Tarihu'l-Hulefa, Suyutî, s.168; Savaiku'l-Muhrika, İbn Hacer, s.72; İbn Asakir'in Tarihi, c.3, s.63; Haskanî-yi Hanefî, Şevahi-du't-Tenzil, c.1, s.19

2- Taberî, Riyazu'n- Nazire, c.2, s.282

dolduracak derecede yayılan bir kişiye şaşırıyorum!" demiştir.

Ama Ebubekir'in hakkında her iki fırkanın kitaplarını araştırdım, lâkin onun faziletlerine dair Şia kaynaklarında hiçbir şey zikrolunmadığını ve Ehlişünnet kitaplarında bile Hz. Ali'nin fazileti kadar ona fazilet zikredilmediğini gördüm. Öte taraftan Ebubekir'in faziletiyle ilgili hadislerin, çoğu kızı Aişe'den nakledilmiştir. Aişe'nin de Hz. Ali'ye (a.s) karşı nasıl tavır takındığını geçmiş bölümlerde gördük. Şüp-hesiz o bütün gücüyle hatta yalan hadis uydurmak yoluyla da olsa, babasını desteklemeye çalışıyordu.

Bir de bu tür hadisler, Abdullah İbn Ömer'den naklolunmuştur; o da Hz. Ali'ye muhalif olanların safındadır. Hatta tüm halk Hz. Ali'ye (a.s) biat ettiğinde bile yine o biat etmedi. Onun naklettiği hadislere göre, Resulullah'tan sonra halkın en üstünü Ebubekir, sonra Ömer, sonra Osman'dır ve bunların haricinde diğerlerinden üstün olan yoktur ve halkın hepsi aynı seviyededir.¹

Abdullah İbn Ömer bu gibi hadislerle İmam Ali'yi İslâm'da hiçbir özel fazilete sahip olmayan sıradan bir kişinin seviyesine düşürmek istemiştir. Abdullah İbn Ömer'in bu sözleri, biraz önce ümmetin büyük âlim ve önderlerinin H. Ali'nin fazileti hakkında söylemiş oldukları sözlerle hiç bağdaşır mı?!

Naklettiğimiz gibi onlar: "Hz. Ali'nin (a.s) fazileti hakkında 'Sahih' ve 'Hasen' senetlerle naklolunan hadisler kadar ashaptan hiçbirinin hakkına nakledilmiştir." demişlerdir.

Acaba Abdullah İbn Ömer, Ali'nin (a.s) hakkında tek bir hadis de mi duymamıştı? Evet! Vallahi duymuş ve ne mânâya geldiğini de iyice anlamıştı; ama o gerçekleri ters yüz

1- Sahih-i Buharî, c.2, s.202

edebilen ve olmadık bidatler türetebilen bir siyaset icabı, onların tümünü inkâr etmeye kalkışmıştı.

Ebubekir'in faziletlerini bu ikisinden başka Amr İbn As, Ebu Hureyre, Urve ve İkrime de nakletmiştir. Tarih, bunların hepsinin de Hz. Ali'ye düşman olduğunu, kılıçla veya başka vesilelerle onunla savaştıklarını kaydetmiştir.

Hz. Ali'nin (a.s) düşmanları, onunla yalnız silâhla savaşmakla kalmayıp, onun muhaliflerinin ve düşmanlarının faziletleri hakkında hadis uydurmak yoluyla da onunla savaşmışlardır. İmam Ahmed İbn Hanbel diyor ki:

Ali'nin (a.s) düşmanı çok fazla idi. Düşmanları, Hz. Ali'yi kötülemeye yarayacak bir hatasını bulmak için çok araştırdılar; ama hiçbir şey bulamadılar. Bu yüzden onunla savaşan düşmanlarını arayıp hile yoluyla onların faziletleri hakkında bolca övgü yaydılar.¹

Allah Teala buyuruyor ki:

Onlar bir düzen kuruyorlar ve ben de bir düzen kuruyorum. Mühlet ver kâfirlere ki ben onlara kısa bir mühlet veririm.²

Şüphesiz altı asır boyunca zâlimlerin onun kendisine ve Ehlibeytine yaptıkları zulüm ve baskılara rağmen Ehlibeyt'in faziletlerinin bu şekilde meydana çıkması, Allah'ın peygamberine inayet buyurduğu mucizelerdendir. Çünkü Abbasîlerin, Resulullah'ın Ehlibeyti'ne karşı zulümleri, nef-retleri ve kinleri, Emevîlerden az değildi. Abbasî döneminin meşhur şairlerinden olan Ebu Furas Hemdanî bu hususta şöyle diyor:

Ey Abbas Oğulları, Ümeyye Oğulları'nın Resulullah'ın evlâtlarına yaptıkları zulümler ne kadar çok

1- Fethu'l-Bari, c.7, s.83, Tarihu'l-Hulefa, Suyutî, s.199, Sevaiku'l-Muhrika, İbn Hacer, s.125

2- Târık, 15-16-17

olsa da yine sizin zulmünüze ulaşmaz. Siz dine nice hıyanetler ettiniz! Resulullah'ın soyundan ne kadar temiz kanlar döktünüz! Kendinizi Resulullah'ın izleyicileri olarak tanıttınız. Oysa parmaklarınızdan henüz onun evlâtlarının kanları damlıyor.

Bütün bu zorbalığa ve zulme dayalı hükümdarların istememesine rağmen o kara bulutlar içerisinde Hz. Ali ve Ehlibeyti hakkında bunca sahih hadisler zuhur etmiş ve mah-fuz kalabilmişse, bu yüce Allah'ın tüm insanlara hüccetini tamamlamayı irade etmesinden dolayıdır. Öyle ki artık kimse'nin hakkı tanımak hususunda bir bahanesi kalmamıştır.

Ebubekir'in ilk halife olarak gücü elinde tutmasına ve Ümeyye Oğulları'nın Ebubekir, Ömer ve Osman'ın fazileti hakkında yalan hadis uyduran râvilere özel bahşiş ve rüşvet vermesine rağmen ve bütün bunların neticesinde Ebubekir'in fazileti ve övgüsü hakkında sayısızca asılsız hadislerin uydurulup yazılmasına rağmen yine de bütün bu hadisler Hz. Ali'nin (a.s) fazileti hakkında nakledilen sahih hadislerin yüzde birine bile ulaşmıyor.

Ayrıca, eğer Ebubekir'in hakkında yazılan hadisler tahlil edilip incelenecek olursa, görülür ki bu hadisler, tarihinin onun hakkında kaydettiği gerçeklerle asla bağdaşmıyor. Bu yüzden bunların kabul edilmesi akla ve şeriata uygun düşmez. Bunun bir örneğini, Ebubekir'in imanının tüm İslâm ümmetinin imanından daha ağır olduğuna dair nakledilen hadisi incelediğimizde gördük. Şüphesiz eğer Resulullah (s.a.a) Ebubekir'in böyle bir imana sahip olduğunu buyurmuş olsaydı, Üsâme İbn Zeyd'i ona komutan olarak seçmezdi ve Uhud Savaşı'nda ölenler hakkında şehadet etmesi gibi onun hakkında da şehadet etmekten çekinmezdi ve ona hitaben:

"Bilmiyorum benden sonra neler yapacaksın?"¹ diye buyuramazdı.

Yine onun öyle bir imana sahip olduğunu kabul etseydi, Hz. Ali'yi (a.s) onun peşi sıra gönderip "Beraat (Tevbe) Sure-si"ni onun elinden almaz ve onu söz konusu sureyi tebliğ etmekten men etmezdi.²

Keza Hayber Savaşı'nda Ebubekir ve Ömer yenik döndükten sonra, Resulullah: **"Bayrağı yarın öyle birisine vereceğim ki o, Allah ve Resulü'nü sever; Allah ve Resulü de onu sever. O öyle bir kahramandır ki hiçbir zaman kaçmaz ve Allah onun kalbini imanla imtihan etmiştir."**³ buyurarak bayrağı Hz. Ali'ye vermezdi.

Eğer Allah katında Ebubekir'in imanı, tüm Hz. Muhammed'in ümmetinin imanından ağır ve üstün olsaydı Ebubekir'in, sesini Peygamber'in sesinden daha yükseltmesi üzerine Allah Teala onu tehdit ederek amellerinin tümünün batıl ve hiç olabileceğine dair ayet indirmezdi.⁴

Ebubekir'in imanı bu derecede olsaydı, Hz. Ali ve ona tâbi olan sahabeler ona biat etmemekte ısrar etmezdi. Yine eğer Ebubekir'in imanı bu derecede olsaydı Hz. Fâtıma ona gazap etmezdi ve onunla konuşmaktan ve selâmının cevabını vermekten kaçınmazdı ve her namazdan sonra Ebubekir'e beddua edeceğini söylemezdi.⁵ Onun cenaze merasimine katılmamasına dair vasiyette bulunmazdı.

1- İmam Malik'in Muvatta'sı, c.1, s.307, Mağazilî, Vakidî, s.310

2- Sahih-i Tirmizî, c.3, s.339, Müsned-i Ahmed İbn Hanbel, c.3, s.319, Müstedrek-i Hakim, c.3, s.51

3- Sahih-i Müslim, Ali'nin (a.s) fazileti babında

4- Sahih-i Buharî, c.4, s.184

5- el-İmame ve's-Siyase, İbn Kuteybe, c.1, s.14, Resailu'l-Câhiz, s.301, A'lemu'n- Nisâ, c.3, s.1215

Eğer Ebubekir böyle bir imana sahip olduğunun farkında olsaydı, ölüm anında Hz. Fâtıma'nın evine girmemeyi ve "Fucaetü's-Selemî"yi yakmamış olmayı ve Sakife'de hilâfeti Ömer'e veya Ebu Ubeyde'ye vermiş olmayı arzu etmezdi.¹

Başka bir tabirle; bu derecede imana sahip olan, yani imanı tüm ümmetin imanından üstün ve ağır olan birisi, son anlarında Hz. Fâtıma'ya karşı yaptıklarından, Fucae-tü's-Selemî'yi yakmaktan ve halifeliği üstlenmiş olmaktan dolayı pişman olmazdı ve beşer olmayıp da tüy yahut deve dışkısı olmuş olmayı dilemezdi.

Acaba böyle bir şahsın imanı tüm ümmetin imanıyla eş değer ve hatta ondan daha üstün olabilir mi?

Resulullah'tan (s.a.a) Ebubekir hakkında nakledilen diğer bir hadis de şöyledir: "Eğer kendime bir dost edinseydim, Ebubekir'i dost edinirdim."

Bu hadis de aynı önceki hadis gibidir, çünkü sormak gerekir ki Ebubekir hicretten önce Mekke'de yapılan "küçük kardeşlik" gününde ve hicretten sonra Medine'de yapılan "büyük kardeşlik" gününde neredeydi?

Resulullah (s.a.a) bunların her ikisinde de Hz. Ali'yi (a.s) kendisine kardeş olarak seçmiş ve buyurmuştur ki: "*Sen dünya ve ahirette benim kardeşimsin.*"² Bunların hiçbirisinde Ebubekir'e teveccüh etmemiştir.

Böylece onu dünyada dostluğundan mahrum bıraktığı gibi, kıyamette de kardeşliğinden mahrum etmiştir.

1- Tarih-i Taberî, c.4, s.52, el-İmame ve's-Siyase, c.1, s.18, Tarih-i Mes'udî, c.1, s.414

2- Tezkiretu'l-Havas, Sıbt İbn Cevzî, s.23, İbn Asakir'in Tarihi, Dimeşk baskısı, c.1, s.107. Menakıb-ı Harezmi, s.7

Ebubekir'in fazileti hakkında Ehlisünnet kitaplarından naklettiğimiz bu iki örnekle yetiniyorum. Bu gibi hadislerle Şia âlimleri asla itibar etmemişler. Hatta bu tür hadislerin Ebubekir'in döneminden sonra uydurulduğuna dair açık deliller de mevcuttur.

Eğer faziletlerden geçip bir de sahabe hakkında nakledilen kusur ve hataları inceleyecek olursak, görürüz ki, iki fırkadan hiçbirinin kitaplarında Ali İbn Ebutalib hakkında kusur ve hata sayılabilecek bir şey nakledilmemiştir. Oysa Ehlisünnet'in sahih kabul ettiği kaynaklarda ve tarih kitaplarında diğerlerinin kusurunu açıklayan, hata ve kötülüklerini gösteren birçok rivayet ve hadis zikredilmiştir.

Buna göre her iki fırkanın ittifak ve icma ettikleri, yalnız Ali'dir (a.s). Tarihlerin yazdıklarına göre, tarihte Hz. Ali'ye (a.s) yapılan biat gibi doğru bir biat olmamıştır. Çün-kü Ali (a.s) onların biatini kabul etmekten imtina etmesine rağmen, muhacir ve ensar, ısrarla ona biat ettiler. Hz. Ali (a.s) biati kabul ettikten sonra da ona biat etmeyen az bir grubu kendi hâllerine bıraktı ve biate zorlamadı. Ama Ebu-bekir'in biati, Ömer'in dediği gibi hesapsız yapılan ani bir biat idi...

Ömer'in hilâfeti ise, Ebubekir'in vasiyeti ile oldu. Osman'ın hilâfeti de tarihin ilginç olaylarından. Zira Ömer altı kişiyi hilâfet adayı olarak seçti ve onları kendi aralarından birini halife seçmeye mecbur etti. Ve dedi ki:

Eğer dört kişi birinde ittifak eder de ikisi muhalefet ederse, o ikisini öldürün. Eğer altı kişi üçer üçer ikiye bölünürse, Abdurrahman İbn Avf'ın olduğu grubun seçtiği şahıs hilâfete lâyıktır. Ama belirlenen üç günlük süre geçer de bu altı kişi bir sonuca varmazsa, onların hepsini öldürün.

Bu olayda önemli nokta şudur: Abdurrahman İbn Avf, Hz. Ali'yi (a.s) halife olarak kabul etti ama, Hz. Ali'ye (a.s) Allah'ın kitabı, Resulullah (s.a.a) ve Şeyheyn'in yani Ebu-bekir ve Ömer'in sünneti ile Müslümanlara hükmetmeyi şart koştu.

Ali (a.s) bu şartı (yani Şeyheyn'in sünnetine bağlı kalmayı) reddetti. Ama Osman bu şartı kabul edip halife oldu. Hz. Ali'nin (a.s) "Şıksıkiye Hutbesi'nde" buyurduğu gibi bu şûranın sonucu önceden belliydi.

Hız. Ali'den (a.s) sonra da halifeliği Muaviye ele geçirdi ve hilâfeti kayserliğe (imparatorluğa) çevirdi. Artık hilâfet Ümeyye Oğulları'nın içerisinde elden ele dolaşan muhtevâsız bir isimden ibaret idi.

Onlardan sonra da Abbasîler başa geçtiler. Her birisi halifeliği kendinden sonra oğluna veya diğer yakınlarına teslim ediyordu. Yani tüm halifeler ya önceki halifenin vasiyeti ile yahut güç ve kılıç zoruyla halife oluyordu. Bu durum, isim olarak kalmış olan hilâfet, tamamen yok oluncaya kadar böylece devam etti.

Özetleyecek olursak, Resulullah'tan sonra Müslümanların gerçek biati ile gerçekleşen hilâfet, yalnız Hz. Ali'nin (a.s) hilâfeti idi.

4- Ali'ye (a.s) Uymayı Gerekli Kılan Hadisler

Beni Hz. Ali'ye (a.s) uymaya sevk eden önemli sebeplerden biri, Ehlişünnet'in sahih kaynaklarında naklettiği ve sahihliğini tasdik ettiği hadislerdir. Bu hadislerden kaç kat fazlasıyla Şia kaynaklarında da yer almıştır. Ben yine burada sadece iki fırkanın ittifak ve icma ettikleri hadisleri esas alacağım.

a) Resulullah (s.a.a) buyurmuştur ki:

Ben ilmin şehriyim, Ali onun kapısıdır.¹

Tek başına bu hadis, Peygamber'den sonra uyulması gereken önderin teşhisi için yeterlidir. Çünkü âlim uyulmaya daha layıktı, âlimden başka bir seçenek yoktur; zira âlime uyulmadığı takdirde cahile uyulması lazım gelir. Allah Teala buyuruyor ki:

De ki, bilenlerle bilmeyenler eşit olurlar mı?²

Ve bir başka yerde de buyuruyor ki:

Halkı hakka hidayet eden mi uyulmaya daha layıktır; yoksa başkası hidayet etmeksizin hakka hidayet olmayan mı? Nasıl hükmediyorsunuz?³

Şüphesiz âlim hidayet eder ve câhil hidayet olunur. Zira câhilin kendisi hidayete muhtaçtır.

İmam Ali'nin (a.s) sahabenin en bilgilisi olduğunu tarihten açıkça öğrenebiliriz. Sahabeler, zor meselelerin çözümü için hep ona müracaat ediyordu. Ama İmam Ali'nin şer'î bir meselesinin çözümü için Resulullah'tan (s.a.a) baş-kasına müracaat ettiğini kimse nakletmemiştir.

Evet, Ebubekir açıkça: "Allah beni Ali'nin bulunmadığı (onun ilminden istifade edemeyeceğim) bir sorunla karşılaştırmasın."⁴ demiştir ve keza Ömer'in defalarca: "Eğer Ali olmasaydı, Ömer helâk olurdu."⁵ dediği nakledilmiştir. Yine İbn Abbas da demiştir ki:

1- Müstedrek-i Hakim, c.3, s.127, Tarih-i İbn Kesir, c.7, s.358, Menakıb, Ahmed İbn Hanbel

2- Zümer, 9

3- Yûnus, 35

4- Ehlisünnet âlimlerinin kitaplarında Hz. Ali'nin (a.s) ilim ve fazileti tüm sahabeden üstün olduğuna dair ittifak etmişler. Örnek olarak, bk. İstiab, c.3, s.38 ve 45.

5- İsti'ab, c.3, s.39, Menakıb-ı Harezmi, s.48. er-Riyazu'n- Nazire, c.2,

Benim ve Resulullah'ın diğer ashabının ilmi, Ali'nin ilmi karşısında yedi denizin suyu karşısında bir damla gibidir.

Hz. Ali'nin (a.s) kendisi de açıkça buyuruyor ki:

Beni yitirmeden hangi mesele hakkında isterseniz benden sorun. Andolsun Allah'a ki, kıyamet gününe kadar olacak şeylerin hangisini sorarsanız size haber veririm. Allah'ın kitabından sorun, Alla-h'a andolsun ki, ben bir ayetin gece mi yoksa gündüz mü, çölde mi yoksa dağda mı nâzil olduğunu biliyorum.¹

Ama Ebubekir'den Abese Suresi'ndeki "ve fakiheten ve ebben" ayetindeki "ebben" kelimesinin manasını sorduklarında şöyle demiştir: "Ben Allah'ın kitabı hakkında bilmeden konuşsam ne gök bana gölge yapar ne de yer beni üzerinde taşır."

Ömer şöyle demiştir: "Tüm halk hatta kadınlar dahi Ömer'den daha bilgilidir." Bazen Ömer'in Allah'ın kitabından ona bir şey soranı kendi kanıyla boyayınca kadar sopayla dövdüğü ve "Bildiğiniz taktirde hoşlanmayacağınız şeyleri sormayın."² dediği bile naklolunmuştur. Ömer'den Kur'ân'da zikredilen "kelale"nin ne olduğunu sordular; ama o bilemedi. Taberî kendi tefsirinde Ömer'in şöyle dediğini naklediyor: "Kelale'nin mânâsını bilmeyi, Şam'ın saraylarının benim olmasından daha çok severim."

Yine İbn Mâce kendi Sünen'inde Ömer'in şöyle dediğini naklediyor: "Peygamber'in hazır bulunup bu üç meseleyi

s.194

1- Riyazu'n- Nazire, Taberî, c.2, s.198, Tarihu'l-Hulefa, Suyutî, s. 124, el-İtkan, c.2, . 319, Fethu'l-Bari, c.8, s.485. Tehzibu't- Tehzib, c.7, s.338

2- Sünen-i Daremî, c.1, s.54, Tefsir-i İbn Kesir, c.4, s.232, ed-Dürü'l-Mensur, c.6, s.111

çözmesini dünya ve dünyada bulunanlardan daha çok se-verdim. kelale, faiz, hilâfet."

Subhanallah! Haşa ki Resulullah bu üç meseleyi açıklama-mış olsun!

b) Resulullah buyurmuş ki:

Ya Ali, senin bana nisbetin, Harun'un Musa'ya nisbeti gibidir, yalnız benden sonra peygamber gel-meyecektir.

Bu hadis, vasilik ve vezirliğin Hz. Ali'ye (a.s) mahsus ol-duğunu açıkça ifade etmektedir. Akıl sahibi bir kimsenin bu hususta tereddüt etmesi mümkün değildir. Nasıl ki Harun Hz. Musa'nın veziri ve vasisi idiye ve Hz. Musa kavminin arasında bulunmadığı zamanlar yani Allah Teala ile münacaat etmeye gittiğinde onun halifesi idiye, Hz. Ali de (a.s) Hz. Harun gibidir; tek farkı nübüvettir ki, onu da hadi-sin kendisi açıklamıştır.

Yine bu hadisten Resulullah'tan sonra kimsenin Hz. Ali'den (a.s) üstün olmadığı anlaşılmaktadır.

c) Resulullah buyurmuştur ki:

Ben kimin mevlası isem, Ali onun mevlasıdır. Al-lah'ım onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol ona yardım edene yardım eyle, yardım etmeyene yardımcı olma ve o, hangi yöne yönelse hakkı onunla birlikte o tarafa yönelt.

Tek başına bu hadis, Peygamber'in kendisinden sonra müminlerin velisi olarak tayin ettiği şahıstan, Ebubekir, Ömer ve Osman'ı öne geçiren kimselerin iddialarını geçersiz kılmak için yeterlidir.

Bazılarının, hadisteki "mevla"yı dost ve yardımcı mana-sında almaları, hiçbir delile dayanmamaktadır. Gerçekte, on-lar bu tevellere başvurarak hadisi "zahir" hatta "nas" olduğu

manasından çıkarmakla, sahabenin makam ve haysiyetini korumaya çalışmaktadırlar.

Oysa ki Resulullah'ın sahih nakillere göre halkı o şiddetli sıcak çölde hutbe okumak için toplaması ve orada top-lanan on binlerce insandan: "*Şahadet ediyor musunuz ki, gerçekten ben müminlerin nefsinde onların kendilerinden daha evlâyım ve onların canları hakkında kendilerinden daha fazla yetkiliyim?*" buyurarak ikrar alması ve Müslümanların hep birlikte: "*Şahadet ediyoruz.*" diyerek bunu ikrar etmeleri; bunun üzerine Resulullah'ın: "*Öyleyse ben ki-min mevlası isem de Ali'de onun mevlasıdır...*" buyurması, bu olayın Resulullah'ın son haccında (Haccetu'l-Veda) yani vefatına yakın bir dönemde vuku bulması ve onlarca diğer delil, bu hadisin, Resulullah'ın Hz. Ali'yi kendisinden sonraki halifesi olarak tayin ettiğini, apaçık göstermektedir.

Görüldüğü gibi bu hadis Hz. Ali'nin Hz. Resulullah'tan sonra onun ilk halifesi ve vasisi olduğunu bildirmekle nas-tır ve adalet, insaf ve akıl sahibi herkesin bu mânâyı kabul etmekten ve bazılarının yaptıkları tevilleri reddetmekten başka bir çaresi yoktur.

Sahabenin makamını ve haysiyetini korumak meselesine gelince... Gerçi bu hadisler gösteriyor ki onlar, Resulullah'ın (s.a.a) hilâfet hususundaki açık hükmünü bile bile kendi başlarına halife seçmekle, Allah'ın ve Resulü'nün emirlerine muhalefete kalkışmışlardır. Ama şu nokta bilinmelidir ki, Resulullah'ın ve İslâm'ın haysiyet ve makamını korumak, diğerlerinin haysiyetinden daha önemlidir. Çünkü yapılan bu tevil, Resulullah'ın davranışını alaya almak olur; zira Resulullah o dayanılmayacak sıcakta sırf "Ali müminleri seven ve onların yardımcısı" demek için halkı toplamış olabilir mi?

Böyle sarîh ve nas olan bu hadisi kendi büyüklerinin şahsiyetini korumak için tevîl etmeye çalışanlar, Resulullah'ın konuşmasından sonra Resulullah'ın kendisinin düzenlediği tebrik merasimini nasıl tevîl ediyorlar?

Resulullah (s.a.a) ilk önce müminlerin anneleri olan kendi zevcelerini Hz. Ali'yi tebrik ettirmesiyle başlattı ve sonra Ebubekir ve Ömer gelerek: "Hayırlı olsun, hayırlı olsun ya Ali, bugün tüm mümin ve müminelerin mevlası oldun!" diyerek Hz. Ali'yi tebrik ettiler.

Tarihî olaylar, bu sarîh hükmü tevîl edenlerin önlerinde şahittir. Yazıklar olsun bu tevellere başvuranlara kendi elleriyle yazdıkları ve Allah'a veya Resulüne isnat ettikleri tevellere den ötürü.

Allah Teala buyuruyor ki:

Onlardan bazıları hakkı tanıyıp bildiği hâlde onu gizliyor.¹

d) Resulullah buyurmuştur ki:

Ali benden ve ben Ali'denim. Benim adıma, kendim ve Ali'den başkası konuşamaz.²

Bu hadis-i şerîf de, Resulullah (s.a.a) adına dini eda etmek hakkına yalnız Hz. Ali'nin sahip olduğu apaçık bir şekilde ortaya koymuştur.

Bu hadis gereğince dini eda etmek ve halka açıklamak hususunda sözleri Resulullah'ın sözleri gibi herkese hüccet olan tek kişi, Hz. Ali'dir (a.s). Bu sözü Resulullah (s.a.a) Hz. Ali'yi Beraat Suresi'ni Ebubekir'in yerine hacda halka oku-

1- Bakara: 146

2- Sünen-i İbn Mâce, c.1; s.44, Hasaisu'n-Nesai, s.20; Sahih-i Tirmizî, c.5, s.300; Camiu'l-Usul, İbn Kesir, c.9, s.471; Camiu's-Sagîr, Su-yutî, c.2, s.56; er-Riyazu'n-Nazire, c.2, s.229

ması için gönderdiğinde buyurmuştur. Bu olayda Resu-lullah (s.a.a) Ebubekir'in yarı yoldan geri dönmesini ve Hz. Ali'nin (a.s) bu görevi yapmasını emretmiştir. Ebubekir ağlaya ağlaya Resulullah'ın yanına dönmüş ve: "Yoksa benim hakkımda bir şey mi nazil oldu?" diye sormuş. Resulullah (s.a.a) cevaben şöyle buyurmuştur:

Allah Teala bana emir verdi ki ya kendim yahut da Ali, benim adıma bir şeyi eda etsin.

Bu hadis, Resulullah'ın başka bir yerde Hz. Ali'ye (a.s) hitaben buyurduğu: *"Ya Ali, benden sonra ümmetimin ihtilâf ettiği şeyi sen açıklayacaksın."*¹ sözüne benzemektedir.

Resulullah adına konuşmaya ve Resulullah'tan sonra ihtilâfları halletmeye yetkili olan şahıs Hz. Ali ise, Kur'ân'-da geçen bazı kelimelerin zâhirî mânâsını bile bilmeyen kişiler nasıl ondan öne geçebilirler?

Böyle bir durum ümmete inen büyük bir musibetten başka bir şey değildir. Öyle bir musibet ki onda Hz. Ali'nin Allah'ın tayin ettiği vazifeleri üstlenmesine engel oldular. Bu işten ötürü -neuzu billah- Allah Teala'ya ve Resulü'ne (s.a.a) ve Hz. Ali'ye hiçbir itiraz edilemez. Tüm mesuliyet, Allah'ın emirlerine uymayıp onun hükümlerini değiştirenlerin üzerindedir. Allah Teala buyuruyor ki:

Onlara, "Allah'ın indirdiğine ve Peygamber'e gelin." dendi mi, "Atalarımızın yapageldiği şeyler bize yeter. Biz, böyle bulduk." derler; fakat ya a-taları da bir şey bilmiyordu ve doğru yola gitmi-yorduysa?!²

1- İbn Asakir, (Tarih-i Dimeşk), c.2, s.488; Kenzu'l-Hakaik, Me-navî, s.203; Kenzu'l-Ummal, c.5, s.33

2- Mâide, 4

e) İnzar Hadisi: Resulullah (s.a.a), Ali'ye (a.s) işaret ederek buyurmuştur ki:

Gerçekten bu, benim kardeşim ve benden sonra vasim ve halifemdir. Onun sözlerini dinleyin ve o-na itaat edin.¹

Resulullah bu hadisi, peygamberliğe mebus oluşunun başlarında vuku bulan kesin bir vakıada buyurmuştur.

Tarihçiler Resulullah'ın risaletinin başlangıcında vuku bulan hadiseleri yazdıklarında bu hadisi de yazmışlar ve onu Resulullah'ın (s.a.a) mucizelerinden saymışlardır.

Ama siyaset, tüm gerçekleri değiştirmeye ve bu tür hakikatleri Müslümanlara unutturmaya çalışmıştır. Buna da asla şaşmamak gerekir. Çünkü yoğun zulüm ve cehaletin yaşadığı eski dönemlerde vuku bulan olaylar, günümüzde bile tekrarlanıyor. Mesela Hasaneyn Heykel, hicrî, 1354 senesinde yayınlanan Hz. Muhammed'in (s.a.a.) hayatı adlı eserin birinci baskısında (sayfa 104) yukarıda naklettiğimiz bu hadisin hepsini eksiksiz nakletmiştir.

Ama aynı kitabın ikinci baskısında ve ondan sonraki baskılarında hadisin: "*Benden sonra (Ali) benim vasim ve halifemdir.*" cümlesini atmıştır. Yine Taberî'nin tefsirinin 19. cildinin 121. sayfasında yer alan bu hadisin aynı cümlesi söz konusu kitabın son baskılarından çıkarılmış ve yerine "Bu benim kardeşimdir." cümlesi konulmuş ve başka şeyler eklenmiştir. Ama bu gafiller anlamamışlar ki, aynı cümleyi Taberî kendi Tarih'inde (c.2, s. 319) eksiksiz olarak nakletmiş bulunmaktadır.

1- Tarih-i Taberî, c.1, s.319; Tarih-i İbn Esir, c.2, s.62; es-Siretu'l-Halebiye, c.1, s.311; Şevahidu't-Tenzil, Haskanî, c.1, s.371; Kenzu'l-Ummal, c.15, s.15; Tarih-i İbn Asakir, c.1, s.85; Tefsiru'l-Gazin, Ala-uddin Şafîi, c.3, s.371

Bu yollarla onlar hakikati gizlemeye veya tahrif etmeye çalışıyorlar. Yani Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. **"Ama Allah kendi nurunu tamamlayandır..."**

Bu konuları araştırdığım zamanlar yukarıda zikrettiğim hususu bizzat tahkik etmek için Hz. Muhammed'in (s.a.a) hayatı isimli kitabın birinci baskısını bulmaya çalıştım. Allah'a hamd olsun ki sonunda buldum. Ve tahrif yapılmış olduğunu gözümle görünce yakinim daha bir arttı. Anladım ki, zâlimler ve ona uyanlar tarih boyunca hep aynı yöntemlere başvurarak kendi aleyhlerine olan hakikatleri gizlemeye ve tahrif etmeye çalışmışlardır.

İnsaflı bir araştırmacı, hakikatlerin böylece gizletilip, tahrif edildiğini müşahede edince ister istemez, halkı yanıltmaktan ve hakikati, neye mal olursa olsun tahrif etmekten başka bir delilleri olmayan insanlardan daha da uzaklaşır. Tahrif yöntemine bel bağlayan kimseler bilindiği üzere günümüzde birçok yazar kiralayarak, onlara istedikleri diploma ve lakapları veriyor, sahabeleri hak, batıl demeden müdafaa etmek ve Şia'yı tekfir etmek hususunda kitaplar yazdırıyorlar.

Bu tür kitapların ana hedefi, Resulullah'tan sonra haktan dönen sahabelerin, dokunulmaz olduklarını ve onların yaptıklarının İslâm'da varolan ilke ve ölçülerle değerlendirmeye kimsenin hakkı olmadığını ispatlamaktır. (Sanki nezu billah söz konusu sahabeler, İslâm ile muhatap değillerdi de dinin emirleri onlardan aşağı sınıflar için gelmiştir. Başka bir tabirle, bu tür kitaplar, sahabenin dinin emirlerine kılı kılına uymakla yükümlü olan Peygamber'den (s.a.a) bile daha üst bir imtiyaza sahip bulduklarını ispatlamaya çalışıyor.) Allah Teala buyuruyor ki:

Önce gelenler de tıpkı onlar gibi söylediler, kalpleri birbirine benzemektedir. Hakikaten biz (hakkı) bilmek

İsteyenlere ayetlerimizi açıkladık.¹

EHLİBEYT'E UYMAYI FARZ KILAN SAHİH HADİSLER

1- Sekaleyn Hadisi

Resulullah (s.a.a) buyurmuştur ki:

Ey insanlar ben sizin içinizde, uyduğunuzda asla sapmayacağınız iki şeyi bıraktım, Allah'ın kitabını, -o kitapta hidayet ve nur vardır- ve kendi akrabalarım-dan olan Ehlibeypimi.

Yine buyurmuştur ki:

Yakında Rabbimin elçisi gelir ve ben hakkın davetine icabet ederim. Ben sizin içinizde iki değerli ve ağır şey bırakıyorum. Onların biri Allah'ın kitabıdır ki onda hidayet ve nur vardır. Diğeri de Ehlibeypimdir. Allah'ı hatırlatıyorum size Ehlibeypim hususunda, Allah'ı hatırlatıyorum size Ehlibeypim hususunda.¹

Eğer Ehlisünnet'in sahih kaynaklarında geçen bu hadisi nazara alıp kendi durumumuzu incelersek görürüz ki Sekaleyn'e yani Kur'ân ve Ehlibeyp'e bir arada uyan, yalnızca "Şiaya İsna Aşeriye"dir. Ehlisünnet ise Ömer'in: "Allah'ın kitabı bize yeterlidir" sözüne uymuştur. Keşke Allah'ın kitabına da, onu kendi isteklerine göre tevil etmeden uysaydılar! Ömer'in

1- Sahih-i Müslim, Bab-ı Fezail-i Ali (a.s), c.2, s.122, Sahih-i Tir-mizî, c.5, s.328. Müstedrek-i Hakim, c.3, s.148. Müsned-i İmam Ah-med İbn Hanbel, c.3, s.17

kendisi, "kelale"nin mânâsını, teyemmüm a-yetini ve diğer birçok hükmü bilmiyordu. Ömer'den sonra gelip onu taklit ederek Kur'ân ayetlerinde kendi reyleriyle içtihat edenlerin durumunu da sen ona kıyas eyle. Belki de bu bizim sözlürimize, onlar kendi rivayet ettikleri: "Ben sizin içinizde Allah'ın kitabını ve kendi sünnetimi bırakıyorum."¹ hadisiyle cevap vermeye çalışacaklar; ama bu hadisi senet yönünden sahih kabul etsek bile yine bizim naklettiğimiz sahih hadisle bir çelişkisi yoktur.

Zira önceki hadiste Resulullah, itreti olan Ehlîbeyt'e uymayı emrederken, halkın onlara müracaat edip Kur'ân'ın mânâsını ve Resulullah'ın hakiki sünnetini öğrenmelerini istemiştir. Çünkü Allah Teala Ehlîbeyt'i tertemiz kıldığı için onlar yalandan uzaktırlar ve Resulullah'ın sünnetini olduğu gibi halka naklederler. Bu yüzden Resulullah (s.a.a) istemiştir ki, sünnetinin mânâsını anlamada da halk, Ehlîbeyt'e müracaat etsin ve bu yolla Kur'ân ve sünnetin, şahısların reyleriyle tevîl edilip hakikatin çıkarılması önlensin. Malumdur ki, Kur'ân-ı Kerim tek başına hidayet için yeterli değildir, Kur'ân'la başkalarına delil getiren nice firkalar vardılar ki, kendilerini dalâletten kurtarmış değildir. Nitekim Resulullah: "*Nice Kur'ân okuyanlar var ki, Kur'ân onlara lânet okur!*" diye buyurduğu nakledilmiştir.

Kur'ân-ı Kerim'in ayetlerini çeşitli mânâlara yorumlamak mümkündür. Kur'ân'da muhkem (manası açık) ayetlerin yanı sıra müteşâbih (çeşitli manalara benzerlik gösteren) ayetler de mevcuttur. Bu yüzden Kur'ân'ı anlamak için Kur'ânî tabirle ilimlerde râsih olanlara yani ilimde tereddüt ve şüphesi olmayacak kadar güçlü bir ilme sahip olanlara başvuru

1- Bu hadisi Sahih-i Müslim, Nesaî, Tirmizî, İbn Mâce ve İbn Davud kendi sünenlerinde zikretmiştir.

rulması gerekir. Hadis-i Nebevî'ye göre bu vasıflara sahip olanlar, Ehlibeyt'ten başka kimse değildir. Bu yüzden Şiiler bütün bu konularda Ehlibeyt'e müracaat etmekte ve ancak Ehlibeyt'ten menkul bir hükmün olmadığı yerlerde içti-hat ederler.

Ama biz (Ehlisünnet) sahabenin durumlarını, yaptıkları işleri ve onların sarih hükümler karşısında kendi rey ve içti-hatlarıyla hüküm verdiklerini bildiğimiz hâlde, her şeyde yani gerek Kur'ân tefsirinde, gerek Peygamber'in (s.a.a) sünnetini açıklama hususunda ve gerekse diğer şer'î hüküm-lerde hep sahabeye müracaat ediyoruz. Eğer âlimlerimiz: "Hangi sünnete göre amel ediyoruz?" diye soracak olsak: "Resulullah'ın sünnetine göre" cevabını verirler. Oysa tarihî gerçekler bu sözle asla bağdaşmıyor. Rivayete göre Peygamberimiz (s.a.a) şöyle buyurdu:

Siz benden sonra benim ve Hulefa-i Raşidîn'in sünnetine uyun.

Demek uydukları sünnet, gerçekte Hulefa-i Raşidîn'in sünnetidir; hatta Resulullah'ın sünneti dediklerinde, onların naklettikleri sünneti kast ediyorlar.

Bir de biz kendi sahih kaynaklarımızda Peygamber'in (s.a.a) Kur'ân'la karışmasını diye sahabeyi kendi sünnetini yazmaktan menettiğini yazmış bulunuyoruz. Ebubekir ve Ömer de hilâfet dönemlerinde bunu uygulamışlardır.

Bütün bunları nazara aldığımızda, artık Resulullah'ın buyurduğu: "Sizin içinizde kendi sünnetimi bırakıyorum."¹ cüm-

1- Resulullah'tan naklolunan hadiste, "Allah'ın kitabı ve itretim" diye naklolunmuştur; ama "Allah'ın kitabı ve sünnetim" diye altı Sıha-h'ın hiçbirisinde naklolunmamıştır. Yalnız Malik İbn Enes, Muvatta adlı kitabında senetsiz olarak "sünnetim" diyerek nakletmiştir; Taberî ve İbn Hişâm gibileri de ondan alıp senetsiz olarak nakletmişlerdir.

lesine dayanarak Ehlîbeyt'e ihtiyaç olmadığını söylemek mümkün değildir.

Keza sahabenin tutumları hususunda zikrettiğim tarihî gerçekler, (ki zikretmediklerim, zikredilenlerin birkaç katıdır) söz konusu hadisetmeği esas almayı reddetmek için yeterlidir. Zira görüldüğü gibi Ebubekir ve Osman'ın sünnetlerinin bir çoğu Resulullah'ın sünnetiyle çelişmektedir.

Peygamber'in vefatından sonra meydana gelen ilk hadise, Ehlisünnet ve'l-Cemaat'in yazdığına göre Ebubekir ile Hz. Fâtîma'nın ihtilâfı idi.

Ebubekir: "Biz Peygamberler kendimizden sonra miras bırakmayız, bıraktığımız her şey sadakadır." diye Peygamber'den bir hadis naklederek Hz. Fatîma'nın hakkını vermediyi reddetti. Hz. Fâtîma (a.s) ise Kur'ân ayetlerine dayanarak onun naklettiği bu hadisi yalanladı ve onun batıl olduğunu ispatladı.

Hz. Fâtîma özellikle şu noktaya açıklık getirdi ki, babasının Kur'ân'ın buyurduğunun zıddına bir hüküm vermesi, böyle bir şey söylemiş olması mümkün değildir. Allah Teala Kur'ân-ı Kerim'de: "**Allah evlâtlarınız hakkında şunu size vasiyet ediyor ki erkeğin payı, kızın payının iki katı kadardır.**"¹ diye buyurmuştur.

Bu ayet, umumî bir ayettir, hem peygambere ve hem peygamber olmayanlara şâmindir. Yine Hz. Fâtîma, Ebubekir'in sözlerinin batıl olduğunu apaçık bir şekilde ortaya koymak için "**Süleyman, Davud'dan miras aldı.**"² (Nitekim bun-

1- Nisâ, 11

2- Neml, 16

ların her ikisi de peygamber¹ idiler) ayetine ve yine Hz. Zekeriyya'nın duasını açıklayan şu ayete istinat etmiştir:

(Ey Rabbim!) Bana bir oğul ihsan et de, bana ve Yakub soyuna mirasçı olsun, Rabbim onu, senin rızanı kazananlardan et.

Tarihçilerin yazdıklarına göre, Peygamber'in vefatından sonra ikinci hadise, Ebubekir ile en yakını Ömer'in ihtilâf ettikleri hadise idi. Bu hadise özetle şöyle cereyan etmiştir: Ebubekir, zekâtı vermeyenlerle savaşıp ve onları katletmek gerektiğine inanıyordu.

Ama Ömer muhalefet edip diyordu ki:

Bunlara karşı savaşılmamalıdır; çünkü ben Resulullah'tan duydum ki: "Halkla, lailahe illallah Muhammed Resulullah diyinceye kadar savaşmaya emrolundum ben. Bunu söyleyenlerin malları, canları, namusları güvendedir ve hesapları Allah'a aittir."

Bu hadisin metnini, Müslim kendi Sahih'inde şöyle naklediyor:

Hayber günü Resulullah bayrağı Hz. Ali'ye (a.s) verdi. Ali dedi ki: "Ne üzerine onlarla savaşayım?" Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: "Onlarla Lailahe İllallah ve Muhammed Resulullah" diye şهادet edinceye dek savaş; eğer şهادet ederlerse o zaman mallarını ve canlarını hak ettikleri durum hariç, se-nin taarruzundan korumuş olurlar ve hesapları Allah'a aittir."²

Ama Ebubekir bununla ikna olmadı ve: "Andolsun Allah'a, namaz ile zekâtı birbirinden ayıranlarla savaşacağım; çünkü zekât malı bir haktır." dedi veya: "Vallahi Peygamber-

1- Meryem, 5-6

2- Sahih-i Müslim, c.8, s.51, "İman" kitabı

'e verdikleri zekâtı bana vermezlerse onlarla savaşırım." dedi.

Ondan sonra Ömer de, onun görüşünü kabul ederek şöyle dedi:

Ebubekir'in bu işte kararlı olduğunu görünce benim kalbimi de Allah açtı.

Allah Teala Peygamber'in sünnetine muhalefet etmek için kişinin kalbini nasıl açar ve gönlünü nasıl rahatlatır bilmiyorum.

Gerçekte bütün bu teviller, onların Müslümanlarla savaşmaya bir cevaz bulmaları içindi; hâlbuki, Allah Teala, kitabında Müslümanları katletmeyi haram kılarak buyurmuştur ki:

Ey İnsanlar, Allah yolunda savaşa gittiğiniz zaman pek dikkatli ve ihtiyatlı olun ve size selâm ve-rene, dünya menfaatini elde etmek için sen Müs-lüman değilsin demeyin. Şüphe yok ki Allah katında çok ganimet (menfaatler) var. Siz de böyleydiniz de Allah size lütuf etti. O hâlde araştırın, hiç şüphe yok ki Allah bütün yaptıklarınızdan ha-berdardır.¹

Öte yandan Ebubekir'e zekât vermeyenler, zekâtın farz olduğunu inkâr etmiyorlardı, onlar zekât vermeyi biraz geciktirerek meseleyi biraz daha araştırmak istiyorlardı.

Şia âlimleri bu hususta diyorlar ki:

Bunlar, Ebubekir'in hilâfete geçtiğini duyunca, zekât vermeyi, meselenin hakikatini öğrenmek için geciktirdiler; çünkü bunların içerisinde, Haccet'ul-Veda'da Resulullah'ın (s.a.a) Ali'yi (a.s) kendi yerine

halife tayin ettiğini duyan şahıslar da mevcuttu; ama Ebubekir olayı zekât adı altında bastırmak istedi.

Ben, Şia âlimlerinin bu sözlerini burada delil olarak zikretmek istemediğimden bu olayın teferruatına inmek istemiyorum. İsteyen, konuyu etraflıca inceleyebilir.

Buna rağmen Peygamber'in kendi zamanında vuku bulan Sa'lebe olayını zikretmeden geçmek istemiyorum. Sa'lebe, Peygamber'in yanına gelip ondan zengin olmak için dua etmesini istedi. Bu hususta çok ısrar etti ve malının zekât ve sadakasını vereceğine dair Allah'a ahdedti. Peygamber de (s.a.a) ona dua buyurdu. Allah Teala kendi kerem ve fazlından onu çok zenginleştirdi. Hatta devesi ve koyunu o kadar çok oldu ki artık Medine ve onun etrafı ona dar geliyordu. Bu yüzden Medine'den uzaklaştı ve artık cuma namazına bile katılmadı.

Resulullah (s.a.a) Sa'lebe'nin malının zekâtını almaları için birkaç kişiyi görevlendirip onun yanına gönderdi; ama o, "Bu haraçtır veya haraca benzer bir şeydir." diyerek malının zekâtını vermeyi reddetti. Yine de Resulullah (s.a.a) onun katledilmesini emretmedi.

Allah Teala Sa'lebe hakkında buyuruyor ki:

Onlardan bazıları: "Allah bize lütfuyla, keremiyle ih-sanda bulunursa, biz de sadaka, zekât veririz ve mutlaka iyi kişilerden oluruz." diye Allah'a ahdediler. Fakat (Allah) onlara lütfedip ihsan edince verdiği şeylerde cimrillğe başlarlar, a-hitlerinden dönerler.¹

Sa'lebe bu ayet indikten sonra ağlayarak Peygamber'in yanına gelip ondan malının zekâtını kabul etmesini istedi; ama rivayetlere göre Resulullah artık kabul etmedi.

1- Tevbe, 75-76

Eğer Ebubekir ve Ömer, Resulullah'ın sünnetinin takipçileri olsalardı, zekât vermemek yüzünden Müslüman kanının dökülmesine müsaade etmezlerdi. Ebubekir'in bu işini iyi göstermeye çalışanlar zekât malı, haktır diyerek onu mazur göstermeye çalışmışlardır oysa Sa'lebe, zekâtı inkâr edip onu haraç saymasına rağmen Resulullah'ın (s.a.a) ona saldırmaması bütün bu mazeretlerin geçersiz olduğunu ortaya koymaktadır.

Kim bilir, belki de Ebubekir, dostu Ömer'i zekât veremeyenlerle savaşılmadığı taktirde onların tüm ülke de Ali'nin Hz. Resul tarafından hilâfete tayin edildiğini belirten Gadir-i Hum hadisini yayarak muhalefet oluşturacaklarını söyleyerek ikna etmiştir.

Ebubekir'in hilâfetinin ilk dönemlerinde vuku bulan, Ömer'le arasında ihtilâf doğmasına sebep olan ve bazı ayet ve rivayetleri tevil etmesine yol açan diğer bir hadise de, Halid İbn Velid'in hikâyesidir.

Halid, zalimce Malik İbn Nuveyre'yi öldürdü ve aynı gece Malik'in karısıyla zina etti.

Bu olay üzerine Ömer, Halid'e şöyle demiştir:

Ey Allah'ın düşmanı! Müslüman birini öldürdün sonra da gece evine girip namusuna tecavüz ettin. Allah'a andolsun ki seni taşıyacağım.¹

Ama Ebubekir Halid'i savunarak demiştir ki:

Bırak onu Ömer! O tevilinde hata etmiştir. Artık Halid'in hakkında kötü bir söz söyleme.

Bu da ashabın büyüklerinden biri hakkında tarihin kaydettiği utanç verici bir olaydır! Oysa ki biz onun ismini son

1- Taberî Tarihi, c.3, s.280

derece saygıyla anıp ona "Allah'ın Yalın Kılıcı" lakabını veriyoruz!!!

Ben, böyle kötü işlere başvuran bir sahabenin hakkında ne söyleyebilirim ki? Kahramanlık, şecaat ve eli açıklıkla meşhur olan Temim ve Yebu Oğulları hanedanının büyüğü olan bu değerli sahabeyi öldürüyor ve aynı gece hanımına tecavüz ediyor...

Tarihçilerin yazdığına göre, Halid İbn Velid, Malik ve kabilisini aldatmış, onlar da silâhlarını yere bırakmışlar, hatta birlikte cemaat namazı kılmışlardır.

Bütün bunlardan sonra Halid İbn Velid onları ipe sıkıca bağlamıştır. Bunların içerisinde Malik'in hanımı Leyla Bint Minhal de bulunmaktaydı.

Leyla, Arap kadınlarının içerisinde güzellikle meşhur olan birisiydi, öyle ki o dönemde ondan güzel bir hanımın bulunmadığı söylenmiştir. Evet Halid'in gözü bu hanıma ilişiyor ve onun güzelliğine tutuluyor.

Malik İbn Nuveyre, Halid'e, "Bizi Ebubekir'in yanına gönder, Ebubekir'in kendisi bizim hakkımızda hükmetsin." demiş; ama Halid İbn Velid onun bu isteğini reddetmiştir.

Hatta Abdullah İbn Ömer ve Ebu Kutade el-Ensârî de müdahale ederek Halid'den onları Ebubekir'in yanına götürmesini istemişler; yine de Halid bu isteği şiddetle reddederek demiştir ki: "Eğer onu öldürmezsem, Allah beni öldürsün."

Bunun üzerine Malik, eşi Leyla'ya bakarak Halid'e: "Beni bu hanım ölümüne götürdü." demiştir.

Ardından Halid, Malik'in boynunun vurulmasını emrederek hanımını alıp götürdü ve aynı gece onunla zina etti.¹

1- Tarih-i Ebi'l-Fida, c.1, s.158, Tarih-i Yakubî, c.2, s.110, Tarih-i

Allah'ın haramlarını helâl eden ve şehvetleri uğruna Müslümanları öldüren ve Allah'ın haram kıldığı zinayı mu-bah sayan sahabeler hakkında ben ne söyleyebilirim?!!

Acaba Hasaneyn Heykel ve onun gibi sahabenin saygınlığını korumak için her tülü yola başvuran âlimlerimize şunu sorabilir miyiz:

Niçin Ebubekir, Halid'e şer'î hükmü uygulamadı?

Eğer Hasaneyn Heykel'in dediği gibi Ömer adalet simgesi idiye, neden Halid'in komutanlıktan atılmasıyla yetindi ve şer'î haddi ona uygulamadı? Heykel'in tabiriyle neden Kur'ân-ı Kerim'e karşı böyle bir saygısızlık örneğinin oluşmasını önlemedi? Acaba bu tutumlarıyla Allah'ın kitabının saygınlığı korundu mu? Allah'ın belirlediği hadler uygulandı mı?

Hayır, ne yapıldıysa siyaset uğruna yapıldı, öyle siyaset ki bazen gerçekleri değiştirebiliyor hatta Kur'ân ayetlerini bile ayaklar altına aldırabiliyorlar.

Acaba kitaplarına, Üsâme İbn Zeyd'in hırsızlık yapmış büyük ve değerli bir aileden olan bir kadının bağışlanması için Hz. Peygamber'in huzuruna, aracı olmak için geldiğinde Hz. Peygamber, sinirlenip ona: *"Yazıklar olsun sana! Allah'ın uygulanmasını farz kıldığı bir haddi bağışlamam için mi aracılık ediyorsun? Allah'a andolsun ki Muhammed'in kızı Fâtıma bile hırsızlık etseydi elini keserdim. Sizden öncekiler büyük bir şahsiyet hırsızlık edince onu bırakıp fakir biri bunu yapınca ona hadd uyguladıkları için helâk oldular."* diye buyurduğunu nakleden bazı âlimlerimize şunu sorabilir miyiz:

Günahsız Müslümanları öldüren ve kocasının yasını tutmakta olan bir kadına tecavüzü reva gören Halid gibi şahıslar hakkında neden susuyorlar?!

Keşke susmakla yetinseydiler! Onlar Halid'in bu kötü işi ni yalan faziletler uydurarak tevil etmeye ve onu temize çıkarmaya çalışıyorlar. Hatta onu "Allah'ın Kılıcı" olarak anıyorlar.

Ehlibeyt mektebine aşına olmadığım bir dönemde şakacı bir arkadaşım ile konuşurken Halid İbn Velid'den söz açılmış ve ben: "O Allah'ın yalın kılıcıdır." demiştim; ama o hemen: "Gerçekte o şeytanın şer kılıcıdır." demişti.

Ben onun bu sözünü o zamanlar çok tuhaf karşılamıştım. Ama araştırmalarımın sonucunda Allah basiret gözümü açınca, hilâfet mevkiine yaslanarak, Allah'ın hükümlerini değiştiren veya onları devre dışı bırakan ya da görmezlikten gelenlerin hakiki değerlerini anlayabildim.

Yine Halid İbn Velid'in, Resulullah'ın (s.a.a) zamanına ait meşhur bir kıssası vardır:

Resulullah onu Benî Cüzeyme'yi İslâm'a davet etmek için gönderdi; ama onlarla savaşıması için bir emir vermedi. Benî Cüzeyme, "eslamna" (İslâm'ı kabul ettik) yerine "sab'ena" (yani dine girdik) dediler. Ama Halid onların birçoğunu öldürdü ve bazılarının da esir aldı ve askerlerine vererek onları öldürmelerini istedi; ama askerlerden bazıları Müslüman olduklarını anladığı için onları öldürmedi.

Döndükten sonra bu olayı Resulullah'a anlattılar, Resulullah iki defa: "*Allah'ım ben Halid'in yaptıklarından sana sığınıyorum ve onun yaptıklarından ben berîyim (uzağım)*"¹ diye buyurdu.

Sonra Ali İbn Ebutalib'i bir miktar malla birlikte onlardan ölenlerin kan paralarını ödemesi ve onlardan yağma edilenlerin malların karşılığını vermesi için Benî Cüzeyme'ye gön-

1- Sahih-i Buharî, c.4, s.171

derdi. Hz. Ali de onların köpeklerinin su kaplarının parasını dahi ödedi.

Bu olayın ardından Resulullah (s.a.a) kıbleye dönüp, koltuklarının altı görününceye kadar ellerini göğze kaldırıp üç kez: *"Allah'ım ben Halid İbn Velid'in yaptığı işlerden beriyim."*¹ dedi.

Acaba böyle işler yapan ashabın adaletinin nerde olduğunu sorabilir miyiz?

Acaba bizim "Allah'ın Kılıcı" lakabını vererek saygı gösterdiğimiz Halid İbn Velid'in kılıcı -eliyazu billah- Allah tarafından çekilen bir kılıç mıydı? Haşa Rabbimiz mi onun Müslümanlara saldırıp öldürmesini ve namuslarına tecavüz etmesini istemişti?!

Allah Teala muhterem bir nefsi öldürmeyi ve tüm kötü amelleri haram kıldığına göre, acaba Halid'in zulüm yoluyla Müslümanların kanını döküp mallarını yağmalamasına, kadınlarını ve çocuklarını esir etmesine nasıl rıza gösterebilir?

Allah'ım! Bu, kabul olunmayacak bir söz ve açık bir bühandır.

Allah'ım! Sen münezzehtir ve büyüksün ve bu töhmetlerin hepsinden münezzehtir ve temizsiniz.

Allah'ım! Sana şükür ve hamd ediyoruz ve seni her türlü eksiklikten münezzehtir biliyoruz ve şüphesiz sen göğü, yeri ve onlardaki yaratıkları boşuna yaratmamışsın. Bu, kâfirlerin zannıdır. Vay kâfirlerin hâline cehennem azabından dolayı!

Müslümanların halifesi olduğu bir hâlde Ebubekir, nasıl kötü cinayetleri işitip de susuyordu? Ötesi, Ömer İbn Hattab'dan Halid'den vazgeçmesini istiyor ve Ebu Kutade'-ye

1- Sire-i İbn Hişâm, c.4, s.53, Tabakat-ı İbn Sa'd ve Usdu'l-Gâbe, c.3, s.102

de, Halid'in yaptığı işe itiraz ettiği için sinirleniyordu? Acaba Halid'in tevil ettiğine ve tevilinde hata ettiğine gerçekten kani olmuş muydu? Öyleyse artık caniler ve zalimler her türlü kötü işi yapıp, milletin ırzına geçip, onları zelil edip, sonra da amellerini tevil etseler, o zaman ne söylenebilir?

Ömer, Halid İbn Velid'in "Allah'ın düşmanı" olduğunu söylüyordu ve Halid'in, bir Müslümanı öldürmesinden ve Malşik'in eşi Leyla ile zina etmesinden dolayı recmedilip öldürülmesi gerektiği görüşündeydi.

Ama Ebubekir, bunların hiçbirisini Halid için uygulamadı, hatta onu savunduğu için Halid bu meselede Ömer'e galip geldi. Ebubekir, Halid'i herkesten daha iyi tanımasına rağmen yine de tarihçilerin yazdığına göre, bu olaydan sonra onu Yemame'ye gönderdi ve Halid, orada da galip olunca bir kadınla evlendi. Malik İbn Nuveyre olayında yaptığı işin aynısını orada da yaptı. Ancak Ebubekir bu olayda ona eskisinden daha fazla kızdı ve onu kınadı.¹

Şüphesiz bu kadının da kocası vardı. Halid onun kocasını öldürerek ve sonra da ona Malik İbn Nuveyre'nin hanımıyla yaptığı işi tekrarlardı.

Çünkü eğer böyle olmasaydı, Ebubekir bu defasında bunu öncesinden fazla kınamazdı.

Üstelik tarihçiler, Ebubekir'in Halid'e gönderdiği mektubun metnini de naklediyorlar. Mektupta şöyle diyor:

Kendi canıma andolsun ki, ey Ümmü Halid'in oğlu, bin iki yüz Müslümanın kanı senin evinin önünde henüz kurumamış iken sen kadınlarla evlenmekle meşgulsün.²

1- Hasaneyn Heykel'in es-Siddık Ebubekir kitabı, s.151 ve devamı

2- Tarih-i Taberî, c.3, s.254, Tarih-i Hamis, c.3, s.343

Halid mektubu okuduğunda: "Bu iş, o sert kişinin (yani Ömer'in) işidir." dedi.

Bu gibi deliller, beni bu tür sahabîlerden ve onların işlerine razı olan, tüm güçleriyle onları savunan, rivayetleri onların menfaatine tevil eden ve Ebubekir, Ömer, Osman, Halid İbn Velid, Muaviye, Amr İbn As ve diğerlerinin her yaptığını güzel göstermek için hadis uyduran insanlardan da-ha da uzaklaştırdı ve yolumuzu tamamen birbirinden ayırdı.

Allah'ım! Senden bağışlanmak istiyorum. Bunlar gibilerinin senin hükmünün zıddına olan hükümlerinden, söz ve davranışlarından ve senin koyduğun sınırları çiğnemelerinden, senin belirlediğin hadleri aşmalarından ve bütün bunları bilerek onları sevenlerden beri (uzak) olmak istiyorum. Allah'ım! Geçmişte bilgisizlikten sevmemem gerekenleri sevdiğim için beni affet, bağışla! Gerçi ben affa lâıyk değilim ve bir mazeretim de yoktur; çünkü senin yüce Peygamber'in (s.a.a): "*Cehalet, cahile özür sayılmaz.*" (yani araştırıp öğrenmekle yükümlüdür) diye buyurmuştur.

Allah'ım! Büyüklerimiz bizi yanlış yola sürüklediler, gerçekleri bizden gizlediler ve hakka uymayan bazı sahabeyi, Resulullah'tan sonra yeryüzünün en üstün kulları olarak bize tanıttılar. Şüphesiz bizim babalarımız ve dedelerimiz de, Emevî ve Abbasîlerin kurbanı olmuştur.

Allah'ım! Onları ve bizi bağışla! Sen her sırrı ve kalplerde gizli olanı bilensin.

Sen biliyorsun ki babalarımızın sahabeye olan sevgileri, yalnız onları senin Resulü'nün (s.a.a) dostları sandıkları içindi ve bu onların iyi niyetlerinden kaynaklanmıştı.

Ey Mevlam! Sen kendin onların ve bizim Peygamber'e ve onun pak Ehlibleyti'ne olan sevgimizi biliyorsun. Sen biliyorsun ki biz takvalıların imamı, ak yüzlülerin önderi E-mirü'l-

Müminin Ali İbn Ebutalib başta olmak üzere her türlü pislikten uzak ettiğın ve tertemiz kıldığın bütün Ehlibeyt İmamlarını nasıl bir sevgiyle seviyoruz.

Allah'ım! Beni onların Şia'sından, onların velâyetine bağılı olanlardan, onların yolunu izleyenlerden, onların kurtuluş gemisine binenlerden, sağlam bağına sarılanlardan, onların kapısından feyiz alanlardan, onların muhabbeti ve sevgisiyle dolup taşanlardan, onların sözleri ile amel edenlerden, amel ve davranışlarını örnek alanlardan, lütuf ve ihsanlarına şükredenlerden kıl!

Allah'ım! Beni onlarla birlikte haşreyle! Nitekim senin Resulün (s.a.a) buyurmuştur ki:

İnsanlar sevdikleriyle haşrolurlar.

2- Gemi Hadisi

Resulullah buyurmuştur ki:

Benim Ehlibeyt'imın sizin içinizdeki misali Hz. Nuh'un (a.s) gemisine benzer. Ona binenlerin hepsi kurtuldu, ondan kaçanların hepsi boğuldu.¹

Yine buyuruyor ki:

Benim Ehlibeyt'im sizin içinizde Benî İsrail'deki "Hitte Kapısı" gibidir. O kapıdan girenlerin hepsi bağışlanır."²

Bu hadisi İbn Hacer es-Sevaiku'l Muhrika adlı kitabında naklettikten sonra şöyle diyor:

1- Müstedrek-i Hakim, c.3, s.151; Tehlis-i Zehebî, Yenabiu'l-Meveddet, s.30 ve 370; es-Sevaiku'l-Muhrika, İbn Hacer, s.184 ve 234; Suyutî'nin Tarihi ve Camiu's-Sagîr, İsafu'r-Rağîbîn.

2- Mecmeu'z-Zevaid, Heysemî, c.9, s.168

Onları gemiye benzetmesinin sebebi şudur: Her kim Allah'ın nimetine şükretmek için onları sever, onlara saygı gösterirse ve onların âlimlerinden doğru yolu öğrenirse, haktan sapmanın karanlığından kurtulur. Her kim onlardan ayrılırsa, Allah'ın nime-tine küfretme denizinde boğulur ve azgınlık bataklıklarında helâk olur. Onları "Hitte Kapısı"na benzetmenin sebebi ise Allah'ın, Eriha yahut Bey-tu'l-Mukaddes'in kapısından ibaret olan "Hitte Kapısı"ndan tevazu hâlinde ve bağışlanmak dileğiyle girmeyi, Benî İsrail için bağışlanma ve mağfiret vesilesi kılmış olmasından dolayıdır.

Keşke bu satırları yazan İbn Hacer'e sorabilseydim ki: Acaba onun kendisi de o kurtuluş gemisine binen ve Hitte Kapısı'ndan girenlerden ve Ehlibeyt âlimlerinin gösterdiği doğru yola uyanlardan mıydı? Yoksa kendi dedikleriyle amel etmeyenlerden ve inandıklarına muhalefet edenlerden miydi?

Çokları var ki onlardan sorduğumda ve delil gösterdiğimde diyorlar ki: "Biz Ehlibeyt'e ve Hz. Ali'ye diğerlerinden daha evlâyız, biz Ehlibeyt'e hürmet ediyoruz ve onların faziletlerini inkâr eden yoktur." Bunlar, gerçekte kalplerinde olmayan şeyi, dilleriyle söylemektedirler. Ya da Ehlibeyt'e hürmet edip taktirle anmalarının yanı sıra onların yolunu değil, onların muhaliflerinin ve düşmanlarının yolunu izlemekte ve taklit etmektedirler.

Hatta bunların çoğu asla Ehlibeyt'in kim olduğunu bile bilmiyor. Onlardan Ehlibeyt kimdir diye sorduğunda hemen: "Allah'ın her türlü pislîği uzak edip ve onları tertemiz kılmış olduğu Peygamber'in hanımlarıdır." derler.

"Biz Ehlibeyt'e bağlıyız, onları severiz." diye Ehlisünnet'in dilinde dolaşan ve bir muamma gibi görünen şu cüm-leyi bir

defasında bir Ehlisünnet âlimi şöyle ifade ediyordu: "Ehlisünnet ve'l-Cemaat Ehlibeyt'e bağlıdır." Onların nasıl Ehlibeyt'e bağlı olabildiğini sordum. Dedi ki: "Resulullah (s.a.a) buyurmuştur ki: 'Dinimizin yarısını Humeyra'dan (Aişe) alın.' Biz Aişe'nin hadislerine göre amel ettiğimize göre dinin yarısını Ehlibeyt'ten alıyoruz."

İşte buradan onların Ehlibeyt'e hürmetlerinin nasıl olduğu anlaşılır. Onlardan On iki İmam'ın kim oldukları sorulduğunda, İmam Ali, Hasan ve Hüseyin'in haricinde başkasını tanımazlar. Hem de Hz. Hasan ve Hüseyin'in imam olduğuna inanmazlar.

Öte taraftan da Hz. Hasan'ı zehirleyip şehit eden Muaviye'ye hürmet edip ona "Vahiy Katibi" lakabını verirler. Hz. Ali'ye (a.s) saygı gösterdikleri gibi, Amr İbn As'a da hürmet ederler. Bu tür sevgi ve saygılar, çelişkileri bir arada toplamak, hakkı batılla karıştırmak ve ışığı karanlıkta örtmekten başka bir şey değildir. Yoksa bir müminin kalbinde hem hakkın ve hem de batılın sevgisi nasıl bir arada toplanabilir?

Allah Teala buyuruyor ki:

Allah'a ve âhiret gününe inanan bir topluluğu, babaları yahut oğulları, yahut kardeşleri, yahut da aşiretleri de olsa, Allah'a ve Peygamberine karşı gelenleri onların belirlediği sınırlara aykırı hareket edenleri sever bulamazsın. Onlar öyle kişilerdir ki Allah kalplerine iman nasip ve mukadder etmiştir. Onları kendinden bir ruhla kuvvetlendirmiştir ve onları, kıyılarından ırmaklar akan cennete götürür, orada ebedî olarak kalırlar. Allah onlardan ve onlar da Allah'tan razı olmuştur, onlardır Allah'ın hizbi. Billin ki şüphesiz Allah'ın hizbidir kurtulanlar ve muradına erenler.¹

Yine buyuruyor ki:

Ey insanlar, düşmanlarımı ve düşmanlarınızı dost edinip onları sevmeyin, onlara dostluk gösteriyorsunuz; ama onlar, size gerçek olarak gelen şeye inanmamışlardır.¹

3- Resulullah Gibi Yaşamak İsteyen Ne Yapmalı?

Resulullah (s.a.a) buyuruyor ki:

Her kim benim gibi yaşamak ve benim gibi ölmek ve benimle, Allah'ın hazırladığı üstün cennette kalmak isterse, benden sonra Ali'yi kendine veli kabul etsin, onu sevenleri sevsin ve benden sonra Ehlibeytime uysun; çünkü onlar benim akrabamdırlar, benim toprağımdan yaranmışlardır, benim ilmim ve anlayışım onlara verilmiştir. Yazıklar olsun ümmetimden onların faziletlerini yalanlayanlara ve benimle onların yakınlığını koparanlara Allah benim şefaati mi onlara nasip eylesin.²

Bu hadis, tevil edilemeyecek kadar manası apaçık hadislerdendir. Bu hadis her Müslüman'a hücceti tamamlamakta ve artık hiçbir bahaneye yer bırakmamaktadır. Buna göre, kim Hz. Ali'nin velayetini kabul etmezse ve Peygamber'in Ehlibeyti'ne itaat etmezse, Resulullah'ın şefaatiinden mahrum kalacaktır.

Araştırma döneminde bu hadisin doğruluğunda tereddüt ediyorum. Bu hadis, Ali ve Ehlibeyt'e muhalefet edenler için

1- Mümtehine, 1

2- Müstedrek-i Hakim, c.2, s.128; Camiu'l-Kebir, Taberânî; el-İ-sâbe, İbn Hacer; Kenzu'l-Ummal, c.6, s.155; Menakıb-ı Harezmi, s.34; Yenabiu'l-Meveddet, s.149; Hilyetu'l-Evliya, c.1, s.86; Tarih-i İbn Asa-kir, c.2, s.95

büyük tehdit ve azap vaadini ihtiva ettiğinden bana ağır geliyordu. Özellikle artık bu hadis tevile de yer bırakmayacak derece açıktı.

Sonra İbn Hacer Askalanî'nin, "el-İsâbe" adlı kitabında bu hadisi naklettikten sonra şu sözlerine rastladım:

Bu hadisin senesinde Yahya İbn Ya'la Muharibî de yer almıştır. O da itimat edilecek birisi değil.

Bunu görünce biraz rahatladım ve İbn Hacer'in bu sözü¹ benim zihnimde teşekkül eden bazı korku ve tereddütleri halletmiş oldu. Böylece sandım ki Yahya İbn Ya'la, bu hadisi kendisinden uydurmuştur.

Ama Allah Teala hakikati tamamıyla bana göstermek istediği için, bir gün "Münakaşatu'n Akaidiyye Fî Makalat-i İbrahim el-Cebhan" adlı kitap elime geçti. Bu kitap, beni meselenin hakikatine vakıf kıldı. Bu kitabı okumakla öğrendim ki Yahya İbn Ya'la el-Muharibî güvenilir kişilerdendir ve Müslim ile Buharî de ona itimat etmiştir. Araştırdığımda gördüm ki, Buharî, Sahih'inin 3. cildinin 31. sayfasında, Hudeybiye Gazvesi babında ve Müslim de, Sahih'inin 5. cildinin 199. sayfasında Yahya İbn Ya'la'dan bir-çok hadis nakletmişlerdir.

Zehebî de senetler hususundaki titizliğine rağmen, onun hadiste güvenilir kişilerden olduğunda hiçbir şüphe etmemiştir.

Yine cerh² ve ta'dil imamları onun hadiste güvenilir kişilerden olduğunu açıklamışlardır. Buharî ile Müslim de o-nun hadisine istinat etmişlerdir.

1- Munakaşatu'l-Akaidiyye, İbrahimu'l-Cebhan, s.29

2- Hadis nakleden birinin itibarını düşürmek için denilen söze "cerh", ona itibar etmek için denilen söze ise "ta'dil" denir. (Mütercim)

Neden böyle güvenilir ve "Sihah" sahiplerinin itimat et-tiği bir hadis hakkında taan edilmiş ve kötü şeyler söylenmiştir?

Yoksa Ehlibeyt'e uymanın farz olduğunu meydana çıkardığı için mi İbn Hacer onu tezyif edip hakaretle mükâfatlandırmıştır!?

Belki de İbn Hacer kendisinden sonra gelecek olan Ehlibeyt âlimlerinin, onun büyükten küçüğe her sözü yüzünden sorgulayacaklarını ve taassubunu ortaya çıkaracaklarını hesaba katmamıştır.

Böylece bizim âlimlerimizden bazılarının kendilerine örnek ve önder yaptıkları sahabe ve halifelerin durumunun açığa kavuşmaması için hakikatleri gizlemeye çalıştıklarını anladım.

Bunlar bazen sahih ve doğru hadisleri tevil edip asıl mâ-nâlarından çıkartıyor ve bazen de mezheplerine ters düşen hadisleri kendi "sahih" ve "müsnet"lerinde yer almasına rağmen tekzibe kalkışıyorlar ve onların sahih olmadıklarını iddia ediyorlar. Bazen bir hadisin yarısını veya yarından fazlasını atarak naklediyorlar.

Kimi zaman hadiste güvenilir sayılan râviler sırf onların hoşlanmadıkları rivayetleri naklettikleri için tereddüt etme yoluna başvuruyorlar. Bazen de bir hadisi bir kitabın 1. baskısında naklederken, onu sonraki baskılarda herhangi bir delil zikretmeden atıyorlar. Elbette şuurlu insanlar bu tür hadislerin kitabın son baskılarından niçin atıldığını kolayca anlamaktalar.

Ben bu saydıklarımın hepsini bir bir araştırarak örnek ve delilleriyle tespit ettim.

Keşke bunlar, haktan dönen sahabenin işlerini güzel göstermeye çalışacaklarına ve tarihî gerçeklerle bağdaşmayan çelişkili görüşler ortaya koyacaklarına, hakkı kabul et-

miş olsaydılar! Hakka uymakla hem kendilerini rahatlatmış olurlardı, hem de diğerlerini. Daha da önemlisi, parçalanmış olan İslâm ümmetinin birliğinin sağlanmasına sebep olurlardı.

Sahabenin bazıları Resulullah'ın hadislerini nakletmede güvenilir değildi. Bu yüzden isteklerine uygun olmayan hadisleri gizliyorlardı. Özellikle Hz. Peygamber'in vasiyetiyle ilgili olan hadisleri nakletmek istemiyorlardı.

Buharî ve Müslim, Resulullah (s.a.a) vefat ettiğinde üç şeyi vasiyet ettiğini nakletmişlerdir. Yani râvi demiştir ki:

Resulullah vefat ettiğinde üç şeyi vasiyet eyledi: Birincisi, müşriklerin Arap Yarımadası'ndan çıkartılması; ikincisi, elçilere Resulullah'ın (s.a.a) verdiği kadar bahşiş verilmesi; üçüncü vasiyetini ise ben unuttum.¹

Acaba Resulullah'ın yanında bulunan ve onun vasiyetlerini duyan sahabenin üç vasiyetin ikisini hatırlayıp üçüncüsünü unutmaları mümkün mü?

Oysa ki onlar uzun uzun hadisleri bir kez duymakla ezberliyorlardı.

Hayır, asla unutmamış değillerdi. Ne var ki siyaset, unutmalarını icap etmişti. Yani Hz. Resulullah'ın (s.a.a) ilk vasiyeti, Hz. Ali'nin (a.s) kendi halifesi ve vasisi olduğuna dair vasiyetinden ibaretti, ama râvi onu açıklamaktan kaçınmıştır.

Bu hakkı gizlemelerine rağmen yine de araştıracınının, vasiyetin gizlenen bölümünün Hz. Ali'nin hilâfet konusu olduğunu anlaması zor değildir.

1- Sahih-i Buharî, c.1, s.121, (Cevaizu'l-Verd Babında, Cihad Seyr Kitabında), Sahih-i Müslim, Vasiyet Kitabında, c.2, s.75

Zira Buhârî, kendi Sahih'inde "Vasiyetler Kitabı"nda ve Müslim, Sahih'inin "Vasiyet Kitabı"nda şöyle nakletmiştir:

Aişe'nin yanında, Resulullah'ın Hz. Ali'ye vasiyet ettiğine dair hadisten bahsedildi.¹

Evet, zâlimler Allah'ın nurunu gizlemeye çalışmalarına rağmen Allah kendi nurunu aşikar eylemiştir."

Sahabelerin tümü, Resulullah'ın vasiyetini nakletmede güvenilir olmadığına göre artık onlardan sonra gelen tâbiîn ve etba-ı tâbiînin asla kınanmaması gerekir.

İbn Sa'd Tabakat kitabında ve Buhârî Sahih'te "Peygamber'in Hastalığı ve Vefatı" babında, "Müminlerin Annesi Aişe'nin Hz. Ali'nin (a.s) isminin yanında anılmasından bile rahatsız olduğunu yazmışlardır.

Keza Hz. Ali'nin ölüm haberini duyunca Aişe'nin şükür secdesi ettiği bile nakledilmiştir.

Artık böyle birinin Hz. Ali'nin halifeliliğine dair Peygamber'in vasiyetini nakletmesi ve kabullenmesi nasıl beklenilebilir?

Aişe'nin, Hz. Ali ve evlâtlarına ve Resulullah'ın Ehlibeyti'ne karşı olan düşmanlığı herkesçe malum olduğundan bu konu üzerinde fazla durmaya gerek yoktur.

La Havle Ve La Kuvvete İlla Billahi'l-Aliyyi'l-Azim.

1- Sahih-i Buhârî, Peygamber'in ölüm hastalığı babı, c.3, s.68, Sahih-i Müslim, c.2, s.14

NASLARA KARŞI İÇTİHAT MUSİBETİ

Araştırmalarımın sonunda şu sonuca vardım ki, İslâm ümmetinin başına gelen belaların hepsi, sahabenin sarih ve kati hükümler karşısında içtihat etmelerinden kaynaklanmıştır. Bu yüzden Allah'ın koyduğu sınırlar aşılmış, Resulullah'ın sünneti ortadan kaldırılmıştır.

Sahabeden sonra gelen âlimler ve mezhep imamları, hep aynı tavrı sürdürmüştür. Hatta bazen Hz. Resulullah'tan (s.a.a) gelen sarih ve kati sünnet ortadayken sırf sahabenin birinin tavrına uymadığı için onu reddetmişlerdir. Bazen nas olan Allah'ın ayetlerini bile aynı gerekçeyle bir kenara bırakmışlardır. Mesela önceden de işaret ettiğimiz gibi, Allah'ın kitabında ve Resulullah'ın sünnetinde teyemmümle ilgili sarih ve kat'î hükmün olmasına rağmen kendi kafalarına göre içtihat ederek su bulunmadığında namazın terk edilebileceğine hükmetmişlerdir.

Abdullah İbn Ömer'in bu husustaki içtihadında dayandığı gerekçeyi önceki bölümde zikrettik.

Resulullah'ın vefatından sonra Kur'ân-ı Kerim'in sarih hükmünün karşısında içtihat kapısını ilk olarak İkinci Halife açtı ve zekâtın kullanıldığı yerlerinden biri olan "Müel-lefetü'l-Kulub"¹ paylarını vermeyerek "Artık size ihtiyacımız yoktur." dedi.

1- Kalpleri İslâm'a ısındırılmak istenen kişiler ve gayrimüslimler.

Onun, Resulullah'ın (s.a.a) sarih hadislerinin karşısında içtihatları, haddinden fazladır. O, hatta Resulullah'ın (s.a.a) hayatta olduğu dönemde bile kendi içtihatlarıyla Resulullah'a (s.a.a) muhalefete kalkışıyordu. Mesela Hudeybiye Anlaşması'na muhalefet etmesi veya Resulullah'ın vasiyetini yazmasını engellemesi ve: "Bize Allah'ın kitabı yeterlidir!" demesi gibi. Örneğin Ömer'le Resulullah'ın (s.a.a) arasında cereyan eden şu hâdise, onun Resulullah'a karşı nasıl tavır aldığını iyice göstermektedir. Öyle ki, Ömer Resulullah'a (s.a.a) muhalefeti, onunla münakaşa ve mücadele etmeyi normal bir şey görüyordu:

Resulullah Ebu Hureyre'yi göndererek buyurdu ki: *"Gönülden 'lâ ilâhe illallah' diye şehadet edenlerle karşılaşınca, onu cennetle müjdele."* Ebu Hureyre bu müjdeyi ulaştırmak isterken yolda Ömer ile karşılaştı; Ömer böyle bir sözün (müjdenin) söylenmesine şiddetle karşı çıktı ve ona vurarak sırt üstü yere serdi.

Ebu Hureyre ağlayarak Resulullah'ın (s.a.a) yanına geldi ve Ömer'in kendisine yaptığı işi hazrete anlattı. Bunun üzerine Resulullah Ömer'e: *"Böyle yapmana ne sebep oldu?"* dedi. Ömer: *"Gönülden 'lâ ilâhe illallah' diyeni cennetle müjdelesin diye o-nu sen mi gönderdin?"* diye sordu. Resulullah: *"Evet."* dedi. Ömer dedi ki: *"Bu işleri yapma; çünkü korkuyorum ki o zaman halk yalnız 'lâ ilâhe illal-lah' demekle yetinsin."*¹

(Mütercim)

1- Sire-i İbn Cevzî'nin Ömer'in Sireti isimli kitabı, Şerh-i İbn Ebi'l-Hadid, c.3, s.108, 116, Fethu'l-Bari, c.1, s.184

Diğer yandan oğlu Abdullah da, halkın haddinden fazla teyemmüme ihtimam göstermelerinden korktuğu için su bulunmadığında namaz kılmamaya hüküm veriyordu.

Keşke bunlar, sarih hüküm ve nasları kendi akıllarına göre değiştirerek şeriatın ortadan kalkmasına, ümmetin çeşitli mezhebî fırkalara düşmesine ve çeşitli düşman fırkalara bölünmesine sebep olan "nassa karşı içtihat etme" yöntemini icat etmeseydiler!

Ömer'in Resulullah'a karşı tutum ve davranışlarından şu sonuca varıyoruz: O, asla Resulullah'ın masum olduğuna inanmıyordu. Onu bazen hata yapan ve bazen doğruya isabet eden birisi olarak görüyordu.

Ehlisünnet âlimlerinin de: "Resulullah (s.a.a), yalnız Kur'ân tebliğinde masumdur; diğer şeylerde normal insandan bir farkı yoktur. Onlar gibi hata bile yapabilir." demeleri, Ömer'in bu tavrından kaynaklanıyor.

Bu yüzden Ehlisünnet âlimleri Resulullah'ın her davranışında masum olmadığına, Ömer'in çoğu yerde Resulullah'ın görüşlerini düzelttiğini delil olarak gösteriyorlar.

Bazı câhillerin naklettiklerine göre, Resulullah (s.a.a) (neuzu billah) kendi evinde uzanarak şeytanın kaval, kadınların da davul çalmasını dinlermiş ve şeytanın kadınların içinde oynayarak şaka yapmasını seyrederek bir şey söylememiş; ama Ömer içeriye girer girmez şeytan kaçmış ve kadınlar da davulları eteklerinin altına gizletmişler. Peygamber (s.a.a) Ömer'e: "Şeytan senin bir yoldan gittiğini görse, yolunu değiştirir başka bir yoldan gider." buyurmuştur!

Yani yukarıda nakledilenleri doğru hadis olarak kabul edecek olursak, Ömer İbn Hattab'ın dinde kendisinden fetva vermesinin ve Resulullah'a (s.a.a) muhalefete kalkışmasının bir garabeti ve ilginç bir yanı kalmaz.

Ömer'in başında olduğu bir grup sahabe, nassın varolduğu yerlerde bile yine kendi reyleriyle içtihat etme fikri etrafında toplanmışlardı ve aynı hedefi takip ediyorlardı. Resulullah'ın (s.a.a) vasiyetnamesinin yazılmasına engel olma musibetinde görüldüğü gibi bunlar apaçık nassın karşısında Ömer'in reyini destekleyerek söz konusu vasiyetnamenin yazılmasına engel oldular.

Bütün bunlardan, bu kimseler daha başından itibaren, Resulullah'ın Gadir-i Hum'da Hz. Ali'yi kendisinden sonra halife olarak tayin etmesini kabul etmediler ve alenen onu reddetmek için buldukları uygun bir fırsatta onlar Sakife'de toplanarak Ebubekir'i halife olarak seçmişlerdir. Yani Sa-kife toplantısı ve Ebubekir'in halife olarak seçilmesi, nassa karşı içtihadı caiz gören tavırların bir neticesi olarak tahak-kuk etmiştir.

Durumlar biraz yatışınca dahi halk Hz. Ali'nin hilâfetine dair nasların ihlal edilmesine alıştıktan sonra bu defa her şeyde içtihat etmeye başladılar. Hatta Allah'ın kitabına el uzattılar ve onun hükümlerini askıya almaya hatta değiştirmeye başladılar.

Bu yüzden Ali'nin hilâfetten uzaklaştırılmasından sonra hemen Hz. Fâtıma ile ilgili musibeti meydana getirdiler ve ondan sonra zekât vermeyenleri öldürme hadisesini ortaya çıkardılar. Bunların hepsi sarih ve kat'î hüküm karşısında içtihat etmekten kaynaklanmıştır. Ömer'in halife olması da hiç şüphesiz bu tür bir içtihat neticesinde gerçekleşmiştir.

Çünkü Ebubekir kendi hilâfedinin doğru olduğuna dair delil olarak getirdiği şûraya başvurma ilkesini Ömer'i halife yaptığında bir kenara bıraktı ve kendi içtihadına dayanarak Ömer'i halife olarak seçti. Ömer ise daha da ileri gidip Müs-

lumanların hakimiyeti ele aldığında Allah ve Resulünün haram ettiği bazı şeyleri geçici ve daimi olarak helâl etti.¹

Allah ve Resulü'nün helâl ettiği bazı şeyleri yasakladı.²

Sıra Osman'a gelince o icthah konusunda daha da ileri gitti. Öyle ki naslara karşı yaptığı icthahlar, Müslümanların siyasî ve dinî yaşayışını kökünden etkiledi. Müslümanlar bu gidişî önlemek için ona karşı kıyam ettiler ve o, bu görüşleri neticesinde kendi canından bile oldu.

İmam Ali (a.s) hükümeti ele aldığında, halkı Kur'ân'ın hükümlerine ve Resulullah'ın (s.a.a) koyduğu sünnete döndürmekteki azmi yüzünden çok zorluklar çekti. Hz. Ali dine katılan bidatleri kaldırmak için çok çalıştı. Ama bazıları: "Ömer'in sünneti elden gidiyor!" diyerek Hz. Ali'ye (a.s) karşı çıktı.

Ben kesin olarak inanıyorum ki İmam Ali ile savaşıp ona muhalefet edenlerin hepsi, bütün bunları, Hz. Ali'nin onları doğru yola dönmeye davet etmesinden, sarîh ve kati hükümlere boyun eğmeğe zorlamasından ve dine giren batıl inançları ve bidatleri kaldırmasından dolayı yaptı.

Oysa halk, özellikle dünyaya ve nefislerine uyan kimse-ler, çeyrek asır boyunca o bidatlere ve batıl inançlara alışmıştı.

Allah'ın mallarını, ganimet, kullarını ise köle olarak görüp, altını ve gümüşü toplayıp, muztaz'af Müslümanları, İslâm'ın onlara tanıdığı doğal haklarından bile mahrum bırakmaya alışmışlardı.

1- Örneğin üç talakın bir defada doğru olmasını kabul etmesi gibi. Sahih-i Müslim, Üç Talak Babı ve İbn Davud'un Süneni, c.1, s.344

2- Hac ve kadınların mut'asını haram ettiği gibi. Sahih-i Müslim, Hac kitabı, Sahih-i Buharî, Hac kitabı, Temettu Babı.

Bu yüzden görüyoruz ki, sonraki asırlarda gelen müstebrirler, bu gibi içtihatlarā daha çok bağlı idiler; çünkü bu gibi içtihatlar, onları hedeflerine ulaştırıyordu. Ama Allah'ın hükümlerine riayet etmek yollarını kapatıp hedeflerine ulaşmalarına engel oluyordu. Bu tür içtihatların her zaman ve her yerde hatta mustaz'aflar arasında da taraftarları vardır. Çünkü bu tip içtihatlar nefsi isteklere daha uygundur ve zorluğu ise zâhiren daha azdır. Oysa Allah'ın hükümleri, bağlayıcı olduğundan dolayı, kişiler için tahammülü daha ağır ve daha zordur.

Siyasetçiler, ilâhî hükümlerle yönetilmeye "Teokrasi", buna karşılık halkın isteğiyle yönetilmeye "Demokrasi" diyorlar. Eğer bu tabirleri kullanacak olursak, Resulullah'ın ve-fatından sonra Sakife'de toplanıp halife seçenler, Kur'ân'ın hükümlerine dayalı olan "teokratik düzeni" yıkıp yerine halkın isteği doğrultusunda demokratik bir devlet kurmuşlardır. Elbette bu işi gerçekleştiren sahabîler, Arapça olmayan demokrasi kelimesi yerine "şûra" kelimesini seçmişlerdir.¹

Bu nizamda, halkın kendisi, önderliğe lâıyk gördüğü şahsı önder olarak seçer.

Hilâfete dair nassın olduğunu kabul etmeyenler, günümüzde genel demokrasi taraftarıdır ve iftiharla: "Bu nizamı herkesten önce İslâm ortaya koymuştur." diyorlar. Bunla-

1- Gerçekte ise Sakife'de halife oluşu, seçim ve meşveretle de olmamıştır. Çünkü ehli hâl ve akd diye bilinen seçme hakkına sahip sahabelerden çoğu orada razı değildiler. Nitekim bu husus, Ali'nin (a.s) Ebubekir'e hitap ederek söylediği nakledilen şu şiiirde açıklanmaktadır:

"Ey Ebubekir, şûra ve meşveretle onların işlerini ele geçirdiysen, bu iş nasıl olur; çünkü meşveret ve rey sahiplerinden çoğu orada bulunmuyordu ve eğer Peygamber'e yakın olmakla oradakilere hüccet delil getirdiysen, Peygamber'e senden daha evlâ ve daha yakın olanlar vardı."

rın çoğu bugünkü Batı rejimlerini benimsemektedirler. Batı devletleri de onları övmekte ve onları ileri görüşlü Müslümanlar olarak tanımaktadır.

Ama Şiiler, "teokrasi" yani ilâhî hükümet taraftarıdır; Allah ve Resulü'nün sarîh ve kat'î hükümleri karşısında icthâh etmeyi kesinlikle kabul etmezler. Bunlar, şûrayla yönetilen düzenle, ilâhî hakimiyet arasında fark görüyorlar. Şia'nın nazarında şer'î bir nassın olduğu yerde şûranın hiçbir geçerliliği yoktur. İctihat ve şûra, ancak şer'î bir nassın olmadığı yerlerde söz konusu olabilir.

Nitekim Allah Teala Resul'ünü kendisi seçti, sonra ona: "İş hususunda onlarla danış."¹ diye emretti. Ama halkın önderliği ile ilgili meselelerde halka danışmanın yeri yoktur. Nitekim Hak Teala buyuruyor ki :

Ve Rabbin dilediğini yaratır ve seçer. Seçmek, onlara ait bir hak değildir.²

O hâlde, eğer Şiiler, Peygamber'den sonra Hz. Ali'nin (a.s) halifeliğine inanıyorsa bu hususta kesin nassa bağlı Allah ve Resulü'nün koyduğu hükümleri ve nasları bırakıp icthâh peşinde giderek onları zayi eden ve İslâm'ın gövdesinde günümüze kadar iyileşmeyen bir yara açan sahabeleri reddediyorlar. Bu nedenle Batı devletleri ve bilginleri Şia'ya karşı daha şiddetli bir tavır takınmakta ve onları, dinî taassupları çok olmakla ve gericilikle suçlamaktadır.

Çünkü Şia, kesin şekilde Kur'ân'a dönmeyi istemekle hırsızlık yapanın elinin kesilmesinin, zina edene şer'î haddin uygulanmasının ve Allah yolunda cihat edilmesinin gerekti-

1- Âl-i İmrân, 159

2- Kasas, 68

ğine inanmamaktadır. Bunlar ise, Batılların nezdinde çok haşin ve vahşice davranışlar sayılmaktadır.

Araştırmalarımın neticesinde, Ehlisünnet'te hicrî 2. asırdan bu yana içtihat kapısının kapatılmasının sebebini de öğrendim. Ehlisünnet bizzat başlattığı nassa karşı içtihadın, ümmetin başına ne belâlar getirdiğine, nice kanlı savaşımlara sebep olduğuna iki asır boyunca şahit oldu ve gördü ki, ümmetlerin en hayırlısı olan İslâm ümmeti, bu tür içtihatlar neticesinde başıboşluğa ve parçalanmaya maruz kalarak birbiriyle savaşan ve kendini yok eden cahiliyeye yüz tutmuş bir topluluğa dönmüştür. Bu yüzden içtihadın kapısı kapatıldı.

Ama Şia'da ise içtihadın kapısı asla kapatılmadı. Çünkü Şia'da baştan beri naslar hususunda içtihadı bir yer yoktur ve bu naslar, Kur'ân-ı Kerim'de Peygamber'in (s.a.a) sünnetinde ve ilimlerini ilâhî irade gereğince Resulullah'-tan (s.a.a) alan On iki İmam'ın sözlerinde çok belirgin bir şekilde, hatta birçok meselenin teferruatına kadar ortaya ko-nulmuş halde-dir.

Yine şu noktayı da biliyoruz ki, Ehlisünnet ve'l-Cema-at, Resulullah'ın sünnetinin yazılmasını yasaklayan müçtehit sa-habelere uyduğu için birçok hükümde nası bulmaktan âciz kalmış, bu yüzden reyile içtihat etmeye; kıyasa, istih-sana ve benzeri yollara başvurmayaya mecbur olmuşlardır.

Yine bütün bunlardan anlıyoruz ki, Şia Hz. Ali'nin etrafına toplanıp dini onun vasıtasıyla öğrenenlerdir. Hz. Ali (a.s): *"Ben ilim şehrinin kapısıyım. Dilediğiniz her şeyi benden sorun; çünkü Peygamber (s.a.a) ilmin bin kapısını bana öğretti ki her kapıdan da bin kapı açılıyor."*¹ diyebilen bir kişidir.

1- Tarih-i Dimeşk, İbn Asakir, c.2, s.484, İmam Ali İbn Ebutali-b'in Hayatı; Harezmi'nin Maktel-i Hüseyin'i, c.1, s.38; Eminî'nin el-Ga-dir'i, c.3,

Şii olmayanlar, Muaviye İbn Ebu Sufyan'ın etrafında toplandılar. Muaviye Peygamber'in sünnetinden (çok az bir şey hariç) haberi yoktu. Zalim bir fırkanın (Ammar İbn Ya-sir'i öldüren fırkanın) imamı olan Muaviye, Hz. Ali'nin vefatından sonra kendini Emirü'l-Müminin olarak tanıttı ve Allah'ın ahkâmı konusunda öncekilerden daha fazla kendi reyile amel etti. Ehlisünnet onu "vahiy katibi" ve bir "müç-tehit" olarak bilmektedir.

Sormak gerekir ki, cennet gençlerinin efendisi İmam Hasan'ı (a.s) zehirleyip öldüren bir kişi nasıl müçtehit sayılabilir? Belki de bunun kendisin de onun bir içtihadı olduğunu söyleyecekler. Yani içtihat edip öldürdü; ama içtihadında hata etti!

Nasıl Muaviye'nin müçtehit olduğunu söyleyebilirler? Oysa ilk önce kendisine ve sonra Yezid'e ümmetten zorla biat aldı ve şûra düzenini, kayserliğe çevirdi. Nasıl onun müçtehit olduğu ve içtihadından dolayı sevap alacağı söyleniyor. Oysa o halkı Hz. Ali'ye ve Peygamber'in pak soyuna minberlerde lânet okumaya zorlayarak altmış yıl boyunca bu iğrenç işi, bir sünnet (gelenek) haline getirdi.

Nasıl ona "vahyin katibi" diyorlar; oysa Hz. Peygamber'e vahyin nazil olduğu 23 yılın 11 yılı boyunca Muaviye müşrik idi; çünkü Muaviye Mekke'nin fethinden sonra Müs-lüman oldu.

Ayrıca hiçbir rivayette de Muaviye'nin müslüman olduktan sonra bile Medine'de kalmış olduğu görülmemiştir. Oysa Resulullah fetihten sonra Mekke'de kalmadı.

O hâlde ona nasıl "vahiy katibi" lakabını vermişler?

La havle Ve La Kuvvete İlla Billahi'I-Aliyyi'I-Azim.

Yine şu soru ortaya çıkıyor: Bunların hangisi hak, hangisi batıl üzereydi? Ya Ali ve şiası zalim ve haksız idi; yahut Muaviye ve taraftarları zalim ve haksız idi.

Şüphesiz Resulullah (s.a.a) her şeyi açıklamıştır; ama sünnete uyduklarını iddia eden bazı kimseler hakkı saptırmaya çalışıyorlar.

Araştırmamın sonucunda anladım ki, bunlar bol iddialarına rağmen Hz. Peygamber'in sünnetinin yerine, gerçekte Muaviye'ye ve Benî Ümeyye'ye tâbi olmuşlardır. Özellikle bunların Hz. Ali'nin Şiasına karşı düşman kesildiklerini ve Aşura gününü bir bayram olarak kutladıklarını ve Resulullah'a (s.a.a) sağlığında ve vefatından sonra eziyet eden sahabileri sevdiklerini ve savunduklarını, onların hatalarını düzelterip, yaptıklarını güzel göstermeye çalıştıklarını görünce, bunların Resulullah'ın değil Muaviye'nin sünnetini takip ettiklerinden bir şüphem kalmadı.

Bunlar nasıl bir yandan Hz. Ali ve Ehlibeyt'i sevdiklerini iddia ediyor, aynı zamanda da onun düşmanlarını ve onların katillerini seviyorlar?!

Gerçekten Ehlisünnet diye tanınan kimseler, nasıl bir yandan Allah'ı ve Resul'ünü seviyorlar, diğer yandan da Allah'ın ahkâmını değiştirip onun yerine kendi içtihatlarını koyanları savunuyorlar? Bunlar Peygamber'e hürmet etmeyen, ona "sayıklıyor" diyen ve seçtiği komutana itiraz eden şahsa nasıl hürmet edebiliyorlar?!

Bunlar nasıl oluyor da Emevî ve Abbasî hükümdarlarının kendi siyasî çıkarları uğrunda mezheplerini resmileştirdiği imamları taklit ediyorlar da Resulullah'ın kendisinden sonra

geleceğini bildirdiği, sayısını¹ ve isimlerini² açıkladığı imamlara uymuyorlar?

Peygamber'in ilim şehrinin kapısını ve kendisiyle nispetinin Hz. Harun (a.s) ile Hz. Musa'nın (a.s) nisbeti gibi olan birini bırakıp Peygamber'i hakkınca tanımayan birilerine uyuyorlar?

1- Sahih-i Buhârî, c.4, s.164, Sahih-i Müslim, s.119, (en-Nasu Tebeu'n Li Kureyş babında)

2- Yenabiu'l-Mevedde (Kunduzî'nin)

EHLİSÜNNET VE'L-CEMAAT DEYİMİNİN TARİHİ

Tarihte yaptığım araştırmalara göre Muaviye'nin hakimiyeti ele aldığı yılın Amu'l-Cemaat (Cemaat Yılı) olarak anılmasını kararlaştırmışlardır. Osman öldükten sonra Müslümanlar Hz. Ali'nin Şiîleri ve Muaviye'nin taraftarları olarak ikiye bölünmüştüler. Hz. Ali şehit olduktan sonra Muaviye, İmam Hasan (a.s) ile yaptığı anlaşmanın ardından tüm Müslümanlara egemen oldu. Bu yüzden o yıl, cemaat yılı olarak adlandırıldı. Buna göre "Ehlisünnet ve'l-Cemaat tâbiri, Muaviye'nin sünnetine uyup onun hakimiyetinde toplananlar anlamına gelmektedir; sanıldığı gibi, Resulullah'ın (s.a.a) sünnetine uyanlar anlamına gelmemektedir.

Resulullah'ın (s.a.a.) sünnetini Muaviye'den ve onun gibi Mekke Fethi'nden (yani müşriklerin son sığınağı da yıkıldıktan) sonra Müslüman olanlardan daha iyi bildikleri inkâr edilemez bir gerçektir. Çünkü bir evin çocuğu o evde olanı diğerlerinden daha iyi bilir. Ama biz Ehlisünnetten olanlar Peygamber'in evlâdı olan "On iki İmamı" bırakarak onların düşmanlarına sarılmışız. Hepimiz Resulullah'tan nakledilen "*Halifelerim on iki tanedir ve hepsi Kureyş'tendir.*" hadisini biliyoruz ama, dört halifeden başkasını tanı-mıyoruz. Belki de, "Ehlisünnet ve'l-Cemaat" ismini bize veren Muaviye'nin sünnet ve cemaatten maksadı, Ali ve evlâtlarına lânet okuma sünneti üzerinde cemaatleştirmektir ki onun koyduğu bu sünnet, ancak Ömer İbn Abdülaziz tarafından kaldırılabilmiş-

ti. Bazı tarihçilerin yazdığına göre, Ömer İbn Abdülaziz'in Emevîlerden olmasına rağmen, Ali ve ehlibeytine lânet okuma sünnetini kaldırdığı için Emevîler tarafından öldürülmesi istenmişti.

Ey benim ailem ve aşiretim! Gelin Allah'ın hidayeti ile hakikatleri aramaya, incelemeye yönelelim; taassupları bir kenara bırakalım. Gerçekte biz Emevîlerin ve Abbasîlerin yükledikleri fikir donukluğunun kurbanları olmuşuz. Biz hiç şüphesiz, Muaviye, Amr İbn As, Muğîre İbn Şu'be gibi isimlerin hilelerine aldanmışız. Gelin, gerçek İslâm tarihini araştırarak apaçık hakikatleri bulalım. Allah bize iki kat se-vap verir, belki bizim vesilesiyle Peygamber'in vefatından sonra yetmiş üç fırkaya bölünen ve çeşitli belâlara duçar o-lan bu ümmet, tekrar vahdete yönelir. Gelin, lâ ilâhe illallah, Muhammed Resulullah ve Ehlibeyt'e itaat bayrağı altında ümmeti toplayalım. Resulullah'ın kendisi Ehlibeyt'e itaat etmeyi bizlere emretmiştir ve buyurmuştur ki:

Ehlibeyt'ten öne geçmeyin helâk olursunuz; onlardan ayrı kalmayın helâk olursunuz; onlara bir şeyi öğretmeyin ki onlar sizlerden daha bilgilidirler.¹

Eğer böyle yaparsak, Allah gazabını bizden kaldırır ve bizlere korku ve üzüntüden sonra emniyet ve rahatlık bağışlar; yeryüzüne bizi hâkim kılar, bizleri yeryüzünün vârislerinden kılar, kendi velisi olan İmam Mehdi'yi (a.s) Pey-

1- ed-Dürrü'l-Mensur, Suyutî, c.2, s.60; Usdu'l-Gâbe, c.3, s.137; Savaiku'l-Muhrika, s.148 ve 226; Yenabiu'l-Meveddet, s.41; Kenzu'l-Ummal, c.1, s.168; Mecmeu'z-Zevaid, c.9, s.163

gamber'inin verdiği vaat üzere gönderir. O, yeryüzünü zulümle dolduktan sonra adalet ve doğrulukla doldurur ve o-nun vesilesiyle Allah nurunu tüm yeryüzüne yayar.

DOSTLARA YAPTIĞIM ÇAĞRI

Hak mezhebi kabullenmem, ruhî saadet ve esenliğimin başlangıç noktası oldu. Bu vesileyle ben tamamen rahatladım ve kalbim hak mezheple ve daha doğrusu şüpheden uzak olan gerçek İslâm'la inşirah kazandı. Allah'ın bana bağışladığı hidayet ve ruhî olgunluk nimetinin sevinci vücudumu sarmıştı. Artık bu nimeti gizlemeye ve susmaya takat getiremedim ve kendi kendime: "Bu hakikati açıklamalıyım." dedim.

Nitekim Allah Teala buyuruyor ki:

Allah'ın sana verdiği nimetini söyle.¹

Allah'ın bana lütuf etmiş olduğu bu nimet, dünya ve âhirette olan en büyük nimetlerdendi. Keza: "**Hakkı söylemeyen dilsiz şeytandır.**" ve "**Hakkın ötesinde sapıklıktan başka bir şey yoktur.**" diye buyurulmuştur.

Beni bu hakikati yaymada kararlı kılan en üstün sebep, Resulullah'ı ve Ehlibeyti'ni² seven Ehlisünnet ve'l-Cemaa-t'in ekseriyetinin temiz kalpli ve hakka meyilli oluşu idi. Bu gibi insanların hakka tâbi olması için gözleri önüne tarih boyunca çekilen perdelerin atılması yeterliydi.

1- Duhâ, 11

2- Nisâ, 94

Bu durum benim kendi şahsımda tahakkuk etmiş bir gerçektir. Allah Teala: "Siz de önceden böyleydiniz de Allah size lütuf etti." buyurmuştur.

İlk olarak, benimle birlikte yüksek okulda öğretmenlik yapan dört arkadaşımı bu mevzu üzerinde yaptığım araştırmaya katılmak için davet ettim.

Bunlardan ikisi din dersi hocası, biri Arapça dili ve diğeri ise İslâm felsefesi hocası idi. Hiçbiri Kafsa'lı değildi, Tunus, Cummal ve Süse'li idiler.

Ben onları bu önemli mevzuyu birlikte incelemeye davet ettim ve kendilerinden kavramasında zorluk çektiğim bazı meseleler üzerinde oturup tartışmamızı istedim, onlar da bu daveti müsbet karşıladılar. Her gün çalışma saatlerinden sonra benim evime gelmeyi kabul ettiler.

Ben ilk olarak onlara "el-Müracaat" kitabını verdim ve dedim ki: "Bu kitabın yazarı bazı ilginç iddialara sahiptir, okuyup inceleyelim."

Onlardan üç tanesi bu teklifi kabul ederek ciddiyetle incelemeyi başlattılar, ama Arapça dilbilgisi hocası dört beş toplantıdan sonra: "Batılılar ayı fethederken siz hâlen İslâm'da hilâfet konusunu araştırıp duruyorsunuz!" diyerek incelemeyi sürdürmekten vazgeçti.

Bir ay zarfında kitabın incelemesi bitti ve bu tahkik sonucu onların her üçü de hakkı kabul edip Şîî oldu. Elbette ben de onlara hakikate en kısa yoldan ulaşmaları için yıllar boyunca yaptığım araştırmalar sonucunda edindiğim bilgi ve malumatımdan yararlanarak elimden geldiğince yardımcı oldum. Böylece, hidayete vesile olmanın tadını anladım ve geleceğe daha bir umutla bakmaya başladım.

Yavaş yavaş mescitteki derslerimde veya tarikat halkalarında tanıştığım arkadaşlarımı ve okuldaki samimi talebelerimi toplantımıza davet ettim.

Allah'a şükürler olsun, bir yıl geçmeden Ehlibeyt mektebini kabul edenler olarak sayımız çoğaldı. Ehlibeyt'in velâyetini kabul eden biz, artık onların dostlarıyla dost ve düşmanlarıyla düşman, bayramlarında sevinen ve Aşura gi-bi günlerde yasa bürünen ve yas törenlerini düzenleyen bir topluluk hâline geldik.

İlk kez Kafsa'da tören ve şenlik düzenleyerek anmaya muvaffak olduğumuz Gadir-i Hum Bayramı'nda, Seyyid Hoî ve Seyyid Muhammed Bâkır es-Sadr'a mektup yazarak Ehlibeyt mektebini seçtiğimi ve Şîi olduğumu bildirdim.

Gitgide herkes benim Şîi olduğumu ve halkı Ehlibeyt'in mezhebine davet ettiğimi bildi ve o andan itibaren bizi hedef alan töhmet, iftira ve yalanlar ülke çapında yayılmaya başladı.

İsrail casusu olmaktan tutun halkı dininde şüpheyeye düşürmeye, sahabeye sövmeye ve fitne çıkarmaya varıncaya kadar türlü iftira ve yalanlara maruz kaldık. Ben başkentte Raşid el-Gannuşî ve Abdulfettah Moru isimli arkadaşlarla görüştüm.

Bu ikisi şiddetle bana muhalefet ediyordu. Abdulfettah'ın evinde gerçekleşen görüşmede onlara:

– Biz Müslüman olarak tarihimizi incelemeli, kaynaklarımızı ciddi bir şekilde gözden geçirmeliyiz, dedim ve örnek olarak Sahih-i Buharî'yi zikrederek onda akıl ve dine ters düşen rivayetlerin olduğunu söyledim.

Bu sözüm onlara çok ağır geldi galiba. Bu yüzden sinirle nerek dediler ki:

– Sen kimsin ki Buharî'yi tenkit etmeye çalışıyorsun?

Ben her ne kadar soğukkanlılıkla onları ilmî tartışmalara girmeye ikna etmek istediysem de başarılı olamadım, onlar bunu reddederek:

– Sen Şîi olabilirsin, ama biz Şîi değiliz; bizim daha önemli meselelerimiz vardır. Her şeyden önce İslâm ahkâmına riayet etmeyen bir düzenle ve siyasî otoriteyle mücadele etmekteyiz, dediler.

Ben dedim ki:

– İslâm'ın hakikatini bilmeden hakimiyeti ele geçirmeniz size ne yarar sağlayabilir? Eğer siz otoriteyi ele geçerseniz onlardan daha kötü bir uygulamaya da duçar olabilirsiniz.

Görüşmemiz böylece sona erdi. Bu görüşmenin akabinde İhvanu'l-Müslimin'e bağlı bazı kişiler tarafından aleyhimize yayılan şayialar daha da artış gösterdi.

Bunlar kendi taraftarlarına, benim devletin uşağı olduğumu ve Müslümanları inançlarında şüpheyeye düşürerek devlete karşı verilen İslâmî mücadeleden onları alıkoyduğumu söylüyorlardı.

Netice'de İhvanu'l-Müslimîn safında yer alan gençlerden ve sûfî tarikatlarına mensup ihtiyarlardan irtibatlarımız kopmaya başladı ve kendi vatanımızın ve akrabalarımızın içerisinde zor dönemler yaşamaya başladık. Ama yüce Allah daha hayırlısını bize nasip eyledi. Yavaş yavaş diğer şehirlerden hakikati incelemek için bazı gençler bize uğramaya başladı ve ben elimden geldiği kadarıyla onları ikna etmeye çalıştım. Böylece başkentli, Kirvan, Suse, Seydi ve Buzeyd'li bir grup genç Şia mezhebine dahil oldular.

Yaz tatilinde Irak'a yaptığım yolculukta Avrupa'ya da uğradım. Fransa ve Hollanda'da bazı arkadaşlarla görüştüm ve onlarla mezhebî konular hakkında tartıştık ve Allah'a şükürler olsun ki onlar da basirete kavuştular.

Necef'te Seyyid Muhammed Bâkır es-Sadr ile görüştüğümde büyük bir sevinç içindeydim. O beni Tunus'ta Ehlibeyt mektebini yayan ilk kişi olarak yanındakilere tanıttıktan sonra benim mektubumu alıp ilk olarak Tunus'ta Gadi-r-i Hum Bayramı'nı kutladığımızı öğrenince, sevinçten ağladığını söyledi. Ben Seyyid'e, karşılaştığımız zorlukları, şa-yiaları ve yalnızlığımızı anlattım.

Seyyid sözlerinin bir bölümünde şöyle dedi:

Zorluklara tahammül etmelisin; çünkü Ehlibeyt'in yolu zor ve çetin bir yoldur. Bir kişi Resululla-h'ın yanına gelerek dedi ki: "Ya Resulullah, ben seni seviyorum." Hazreti Resulullah (s.a.a) buyurdu ki: "*Çok zorluklarla karşılaşmakla seni müjdeliyorum.*" Adam, "Amcan oğlu Ali'yi (a.s) de seviyorum." dedi. Resulullah (s.a.a) buyurdu: "Düşman-larının çok olacağını sana müjdeliyorum." O kişi dedi ki: "Ya Resulullah, Hasan ve Hüseyin'i de seviyorum." Resulullah buyurdu ki: "*O zaman fakir-lik ve belâların çokluğuyla seni müjdeliyorum.*"

Biz hakka davet uğrunda ne yapmışız? Oysa Hz. Hüseyin kendi canını, evlâtlarını, dostlarının hepsini bu yolda kurban etti. Hakiki Şiîler tarih boyunca bu uğurda çok büyük zorluklara göğüs germişlerdir. Öyleyse hak yolunda zahmet ve zorluklara katlanmak ve fedakarlık göstermek gerekir.

Gerçekten eğer Allah bir kişiyi senin elinle doğru yola sevk ederse, senin için dünya ve dünyada bulunanların hepsinden hayırlıdır.

Seyyid Sadr, bana inzivaya çekilmemi ve Ehlisünnet kardeşlere, benden kaçsalar bile daha fazla yaklaşmamı tavsiye etti. Hatta aramızda, kopukluk olmasın diye onların arkasında namaz kılmamı söyledi. Çünkü onlar asırlar boyunca

tarihin tahrif edilerek anlatılmasının kurbanı olduklarından, gerçeklerden habersizdirler ve insanlar, bilmedikleri şeylere düşman kesilirler.

Seyyid Hoî de yine takriben aynı tavsiyelerde bulundu.

Seyyid Muhammed Ali Tabatabaî Hakim de gönderdiği mektuplarla (çeşitli meseleler hususunda) bize devamlı nasihat ve tavsiyelerini yazıyordu ve yeni Şîî olan kardeşlerimizde çok müsbet bir tesire sahipti.

Çeşitli münasebetlerde Necef'e ziyarete gidiyordum ve Necef âlimleriyle görüşüyorum. Bununla da kalmayıp her yıl yaz tatilini Hz. Ali'nin (a.s) kabrinin yanında geçirerek Seyyid Muhammed Bâkır Sadr'ın derslerine katılmayı kararlaştırdım. Katılmaya muvaffak olduğum o derslerden, ben burada anlatamayacağım derecede faydalanmaya muvaffak oldum.

Sonra 12 İmam'ın hepsinin türbelerini ziyaret etmeyi kararlaştırdım. Allah Teala beni buna muvaffak eyledi.

Ben, tüm İmamlar'ın ziyaretine, hatta İran'ın Meşhed şehrindeki Hz. İmam Rıza'nın kabrinin ziyaretine de gittim. Orada da yine birçok âlimle tanıştım ve onlardan çok istifade ettim.

Dinî mercii olarak taklit ettiğim Seyyid Hoî, bana kendi ülkemizde yeni Şîî olanlara kitap ve diğer şeyler yardım etmek için humus ve zekâtta harcamam için izin verdi.

Ben beldemizde önemli kaynakları içine alan her iki fırkanın kitaplarından müteşekkil yararlı bir kütüphane kurmaya muvaffak oldum, adını da "Ehlibeyt Kütüphanesi" koydum. Allah'a şükürler olsun ki birçok kişi oradan yararlanmaktadır.

Bundan on beş yıl önce Allah Teala bana bir başka lütfata bulundu ve bizim sevinç ve bahtiyarlığımızı iki katına çıkardı. O da Kafse şehrinin belediye başkanının benim bulun-

duğum caddeye Ali İbn Ebutalib ismini vermeyi kabul etmedi.

Burada, yaptığı bu hizmetten dolayı tekrar ona teşekkürlerimi sunmak isterim, o değerli bir Müslüman'dır ve Hz. Ali'ye (a.s) olan sevgisi çoktur.

Ben kendisine el-Müracaaat kitabını hediye ettim; o da bunun karşılığında bize daha fazla hürmet edip alaka gösterdi. Allah ona hayırlı mükâfatlar versin.

Bazı inatçı Ehlibeyt düşmanları, Ali İbn Ebutalib'in (a.s) ismini taşıyan tabelayı kırmaya çalıştılar; ama muvaffak olamadılar ve Allah caddenin isminin öylece kalmasını istedi.

Artık dünyanın her köşesinden bize gelen mektupların üzerinde Ali İbn Ebutalib caddesi diye yazılıyordu. Bu şerefli isim, bizim güzel ve tarihî şehrimizi mübarek kıldı.

Ehlibeyt İmamları'nın ve Necef âlimlerinin nasihatiyle amel ederek, elimizden geldiğince diğer mezheplere mensup kardeşlerimize yakınlık gösterdik ve onların cemaat namazlarına katıldık, böylece aramızdaki kinler ve öfkeler azaldı, bu arada bizim abdest alışımız ve namaz kılışımız hakkında soru soran gençlerin sorularına gücümüz yettiğince cevap verip onları ikna etmeye muvaffak olduk.

CENAB-I HAKKIN LÜTUF VE HİDAYETİ

Tunus'un güneyinde yer alan bir köyde bir düğün merasimi esnasında bir araya gelen hanımlar bir karı ve kocadan söz ettiklerinde, onların içinde bulunan yaşlı bir hanım şaşırarak: "O hanım, o erkekle nasıl evlenmiş olabilir?" demişti. Nedenini sorduklarında ihtiyar hanım, onların her ikisine de kendisinin süt vermiş olduğunu ve bu yüzden onların süt kardeşi olduklarını söylemiş.

Bunu duyan hanımlar, olayı kocalarına anlatmış ve mesele böylece büyümüş.

Kızın babası, kızına dadılık yapan o hanımın süt vermiş olduğunu tasdik etmiş. Bunun üzerine kız ve oğlan tarafları arasında kıyamet kopmuş, her biri diğerini bu evlilikten sorumlu tutmaya başlamış ve aralarında çıkan çatışmada ellerine geçen taş ve sopayla birbirlerine saldırmışlar.

Özellikle bu evlilikten on yıl kadar bir süre geçmiş ve eşlerin bu evlilikten üç çocukları da var imiş.

Kadın bu haberi duyar duymaz babasının evine kaçmış ve üzüntüden yemek bile yemezmiş. Hatta böyle bir hadiseye tahammül edemediğinden intihar etmeye de kalkışmış. Biçare nasıl tahammül etsin ki habersizce kendi (süt) kardeşi ile evlenmiş ve ondan çocuğu da olmuş.

Kabileler arasında çıkan kavga sırasında her iki taraftan birkaç kişi yaralanmıştı. Ama ihtiyarlardan biri ortaya girip

geçici olarak olayı yatıştırmış. Onlara ulemanın yanına giderek bu konuda fetva almalarını nasihat etmiş.

Onlar da büyük şehirlere gelip bu olayı halletmek için birçok âlime başvurmuşlar; ama sordukları her âlim onların hemen birbirlerinden ayrılmaları gerektiğine ve artık evlenmelerinin haram olduğuna fetva vermiş ve bu evliliklerinin kefareti için de ya bir köle azat etmeleri lazım geldiğini yahut iki ay peş peşe oruç tutmaları gerektiğini söylemiş.

Sonunda Kafse şehrine gelip buranın hocalarına da sormuşlar; ama yine aynı fetvayı almışlar. Çünkü Mâlikî mezhebine göre hatta bir damla süt emmek bile süt baba annesi ve süt kardeşi olmak için yeterlidir.

İmam Malik, sütü şarap ile kıyas edip, insanı sarhoş eden şeyin çoğunun haram olduğu gibi azının da haram olduğuna, yani şarabın hem çoğunun hem de azının haram olduğuna istinat ederek onun gibi süt emzirmenin de bir damla bile olsa süt yoluyla mahremlüğün oluşmasına sebep olacağını söylemiştir.

Bir adam onları bir tarafa çekip benim evimin adresini veriyor ve diyor ki:

– Bu gibi konuları Ticanî'den sorun; çünkü onun tüm mezhepler hakkında bilgisi vardır. Ben kaç defa onun bu hocalarla tartıştığına, hepsini güçlü delillerle mağlup ettiği-ne şahit olmuştum.

Kadının kocası gelip meseleyi bana söyleyince ben onu kendimle birlikte kütüphaneye götürdüm. O tüm olayı başından sonuna kadar teferruatıyla bana anlattı ve dedi ki:

– Efendim! Benim hanımım intihar etmek istiyor, çocuklarımız sahipsiz kalmış, bizim hiçbir çaremiz kalmamıştı ki senin adresini verdiler. Bu kadar kitabı senin yanında gör-

mem, kalbime bir aydınlık ve ümit saldı. Belki siz bu düğümü çözebilirsiniz.

Bir kahve getirdim ve sonra biraz düşündükten sonra o ihtiyar hanımdan kaç defa süt emmiş olabileceğini sordum.

– Bilemem dedi; ama hanımım iki veya üç defadan fazla süt emmemiştir. Çünkü hanımımın babası kızını süt emmesi için ancak iki veya üç defa o ihtiyar hanımın evine götürmüş olduğunu söyledi.

Bunu duyunca, dedim ki:

– Eğer bu doğru olursa sizin şer'î olarak hiçbir sorununuz yoktur, nikâhınız sahih ve helâldir.

Bunu duyar duymaz zavallı benim ellerime kapanıp elimi ve başımı öptü ve sonra şöyle dedi:

– Allah kalbini sevinçle doldursun, beni ıstıraptan kurtardın ve esenlik kapısını yüzüme açtın.

Artık kahvesini bitirmeden ve benim sözlerimin kaynağını bile sormadan izin alıp çocuğuna ve hanımına müjdeyi vermek için hemen yanımdan ayrıldı.

Ama ertesi gün yedi kişiyle birlikte tekrar benim yanıma geldi ve yanındakileri bana tanıtarak şöyle dedi:

– Bu benim babamdır, bu da hanımımın babasıdır ve üçüncü şahıs köy muhtarı, dördüncü cami imamı, beşinci kabile büyüğü, altıncı şahıs okul müdürü, yedincisi şeyhtir. Bunlar süt mahremligi ile ilgili meseleyi tartışmak ve bizim evliliğimizin helâl olduğun dair verdiği fetvanın delilini sor-mak için buraya gelmiş bulunuyorlar.

Ben onları kütüphaneye götürdüm ve her birine kahve ikram edip biraz taltifte bulunduktan sonra kendilerini dinlemeye hazır olduğumu söyledim.

Dediler ki:

– Seninle süt mahremiyeti mevzusunu tartışmak için geldik. Allah Kur'ân-ı Kerim'de süt emzirmenin mahremiyete sebep olduğunu ve süt kardeşlerinin evlenmelerinin haram olduğunu açıkça buyurmuştur. Keza Resulullah: *"Ne-sep yoluyla haram olan, süt emzirme yoluyla da haram olur."* buyurarak süt kardeşlerinin birbirleriyle evlenmesini haram etmiştir ve İmam Malik de böyle evliliğin haramlığına fetva vermiştir; ama sen böyle bir evliliğin helâl olduğuna fetva vermişsin!

Dedim ki:

– Ben bir kişiyim, ama maşallah siz sekiz kişisiniz. Eğer hepinizle tartışacak olursam, o zaman sizi ikna edemem ve asıl mesele, yan meselelerin içinde kaybolup gider, bu yüzden en iyisi siz aranızdan bir kişiyi seçin ben onunla konuşayım. Diğerleri de hakem olarak konuşmamızı dinlesinler.

Onlar benim bu teklifimi beğendiler ve aralarındaki Şeyhin en bilginleri olduğunu söyleyerek onu benimle tartışmak için seçtiler.

O söze başlayarak şöyle dedi:

– Sen, Allah'ın, Resul'ünün ve mezhep imamlarının haram ettiği bir şeyi nasıl helâl edebilirsin?

Dedim ki:

– Ben böyle bir işe teşebbüs etmekten Allah'a sığınyorum. Allah Teala sütle mahremiyete yol açtığını mücmel bir ayetle açıklamıştır ve meselenin teferruatını ve şartlarını beyan etmeyi Resulullah'a (s.a.a) bırakmıştır. Resulullah da bunun şartlarını tafsilatıyla açıklamıştır.

Dedi ki:

– Ama İmam Malik, bir damla sütle dahi mahremliğin gerçekleşeceğine ve evlenmenin haram olacağına fetva vermiştir.

Dedim ki:

– Biliyorum; ancak İmam Malik'in sözü muhalefeti caiz olmayan bir delil değildir! Acaba sizin diğer imamlar hakkındaki görüşleriniz nedir?

– Allah hepsinden razı olsun, dediler onların hepsi Resulullah'tan ilimlerini almışlardır.

Bunun üzerine ben:

– Eğer İmam Malik'in fetvası, Resulullah'ın hükmüyle muhalif olursa o zaman sen Resulullah'ın hükmünü bırakıp İmam Malik'i taklit edersen Allah'a ne cevap verirsin? diye bir soru sordum.

Şaşırarak:

– Allah-u Ekber, İmam Malik o büyüklüğüyle nasıl Resulullah'ın kesin hükmüne muhalefet edebilir? diye cevap verdi.

Orda bulunanların hepsi benim bu sözüme yani İmam Malik hakkında böyle cüretkar konuşmana şaşmışlardı. He-men dedim ki:

– İmam Malik sahabeden miydi?

– Hayır, dedi.

– Tâbiînden miydi? dedim.

– Hayır, dedi. O ancak etba-i tâbiîndendir.

Dedim ki:

– Acaba Ali İbn Ebutalib mi Peygamber'e yakın idi; yoksa İmam Malik mi?

– Elbette Ali İbn Ebutalib daha yakın idi. O, hulefai Raşidindendir, dedi.

Oturanlardan birisi de kalkıp dedi ki:

– Hz. Ali ilim şehrinin kapısıdır.

Dedim ki:

– O hâlde neden ilmin şehrinin kapısını bıraktınız da ne sahabe ne de tâbîinden olan birine bağlandınız? O, fitneden sonra ve Resulullah'ın Medine'si, Yezid'in ordusu tarafından tecavüze maruz kaldıktan sonra, sahabenin büyükleri öldürüldükten, namuslar tecavüze uğradıktan ve Resu-lullah'ın sünnetlerinin yerini bidatler aldıktan sonra dünyaya gelmiştir. Öyleyse insan, câni sultanların istekleri doğrultusunda fetva verdikleri için onların rızasını kazanan imamlara nasıl güvenebilir?

Onlardan biri dedi ki:

– Senin Şiî olduğunu ve Hz. Ali'ye taptığını duyduk.

Ama yanında oturan arkadaşı dirseğiyle ona dokunarak dedi ki:

– Sus, böyle değerli ve bilgin birine bu sözleri söylemekten utanmıyor musun? Ben Şimdiye kadar hiçbir âlimin bu kadar çok kitabı okuduğunu görmedim, bu adam sözlerini tam bir güvenle ifade ediyor.

O adama dönüp:

– Evet ben Şiî'yim, dedim; ama Şia Hz. Ali'ye ibadet etmiyor, sadece İmam Malik'in yerine Hz. Ali'ye uyuyor; çünkü kendinizin de dediği gibi Hz. Ali, ilim şehrinin kapısıdır.

Bunun üzerine Şeyh dedi ki:

– Acaba İmam Ali süt kardeşlerinin evlenmelerine izin veriyor mu?

– Hayır, dedim. Ama İmam Ali buyuruyor ki:

Süt emmek evlenmenin haram olmasına yani birinin diğerinin süt kardeşi olmasına ancak bir çocuğun hanımdan on beş defa peş peşe süt emmesi durumunda sebep olur, öyle ki bu on beş defanın her defasında çocuk süttten doyararak ayrılmalı, yahut ço-

cuğun vücudunda et oluşuncaya ve kemiği sertleşmeye kadar birinden süt emmiş olmalıdır.

Kadının babası sevinerek dedi ki:

– Allah'a andolsun ki benim kızım iki veya üç defadan fazla süt emmemiş, İmam Ali'nin bu sözünde bizim için bir kurtuluş yolu vardır, bizim bu ümitsizliğimizden sonra, Allah bize bir ümit ve rahmet kapısı açmıştır.

Mürşitleri olan Şeyh dedi ki:

– Bu konuda bizi tatmin edecek bir delil gösterir misin?

Kalkıp Ayetullah Hoî'nin "Minhacu's-Salihin" isimli kitabını getirdim ve ona verdim. Onun kendisi süt konusunu iyice okudu ve ikna oldu.

Hepsi sevindiler özellikle benim ikna edici bir delil gösteremeyeceğimden korkan hanımın kocası çok memnun gözüküyordu.

Sonra kitabı benden istediler. Onu köylerinde delil olarak gösterebilmek için aldılar.

Ben de kitabı onlara verdim ve onlar bana dua ederek ayrılıp gittiler.

Ama benim evden çıktıklarında bize muhalif olan birisiyle karşılaşmışlar ve o da bunları bazı kötü hocaların yanına götürmüş ve o hocalar da bu zavallılara benim İsrail uşağı olduğumu ve onlara vermiş olduğum Minhacu's-Salihin adlı kitabın baştan başa saptırıcı şeyler ile dolduğunu ve Iraklıların hepsinin kâfir olduğunu ve münafık insanlar olduklarını, Şîilerin ateşperest olduklarından dolayı, bacı ve kardeşin evliliğine izin verdiklerini söylemişler.

Evet, bu tür yalan ve iftiralarla onları korkutarak benim sözlerimi bir şeye saymamalarını tavsiye etmişler. Onlar da

aldanarak veya korkarak önceden ikna olmalarına rağmen tekrar yola çıkmışlar.

Bunun üzerine kadının kocasını Kafse şehrinin mahkemesine başvurarak boşanma davası açmaya zorlamışlar ve mahkeme başkanı da onlara başkente gitmelerini ev cumhuriyet müftüsü ile görüşerek ondan meseleye bir çözüm getirmesini istemelerini söylemiş.

Kadının kocası başkente gitmiş ve orada bir ay kaldıktan sonra Cumhuriyet müftüsü ile görüşmeye ve meseleyi baştan sona ona anlatmaya muvaffak olmuş.

Müftü, evliliğin sahih olduğuna dair fetva veren bir âlimin ismini sormuş. Kadının kocası da:

– Ticanî Semavî isimli bir âlimden başka evliliğin doğruluğuna kimse fetva vermemiştir, demiş.

Müftü benim ismimi not ederek hanımın kocasına demiş ki:

– Sen Kafse'ye dön. Ben oranın mahkeme başkanlığına bir mektup yazacağım ve sizin meseleniz hallolacaktır.

Birkaç gün geçmeden Genel Cumhuriyet Müftüsü'nün mektubu, Kafse şehrine ulaşıyor. Kadının kocası avukatı aracılığıyla müftünün mektubunda böyle bir evliliğin haram ve batıl olduğuna dair hüküm verdiğini öğreniyor.

Bütün bunları hanımın kocası bana anlattı.

O bunları anlatırken, meselenin bu kadar uzamasından ve sağa sola koşmaya mecbur kaldığından artık bitkin bir vaziyette geldiği anlaşılıyordu.

Beni meseleye soktuğu için özür diledi. Ben temiz duygularından dolayı ona teşekkür ettim ve Genel Müftü'nün böyle bir evliliğin haram ve batıl olmasına dair hüküm çıkarmasından dolayı hayret içinde olduğumu söyledim. Ve ondan sonra, Genel Müftü'nün yazmış olduğu mektubu bana

getirmesini istedim ki, ona itiraz ederek Tunus'un gazetele-
rinde yayınlayayım ve Tunus'un müftüsünün İslâm mez-
heplerinden ve onların süt mahremligi konusundaki ihtilâfla-
rından haberdar olmadığını halka açıklayayım.

Ama hanımın kocası:

– Bana dosyamın içindekileri görmeme bile müsaade
etmediler. Nasıl böyle bir mektubu getirebilirim ki?! dedi.

Birkaç gün sonra Mahkeme başkanı bir mektup gönde-
rerek beni, söz konusu kitapla ve o karı kocanın evliliğinin
batıl olmadığına dair delillerle birlikte mahkemeye istedi.

Ben de -önceden hazırladığım ve gösterilecek yerlerin
arasına kolayca bulunması için kağıt koyduğum kaynakları
alıp- tayin edilen saatte mahkemeye gittim.

Mahkeme başkanının sekreteri beni karşılayıp başkanın
odasına götürdü, içeri girdiğimde, İbtidaî Mahkeme Başka-
nı'nın, vilayet mahkeme başkanının ve cumhuriyet savcısının
üç diğer aza ile birlikte orada bulduklarını gördüm. Hepsi
de resmî bir toplantıdaymışlar gibi resmî elbiselerini giymiş-
lerdi.

Kadının kocası da orada idi, o da salonun sonunda onlar-
la karşı karşıya oturmuştu.

Topluluğa selâm verdim; ama onların bana nefret ve
tahkirle baktıklarını fark ettim. Oturduktan sonra başkan
bana dönüp sert bir sesle dedi ki:

– Ticanî Semavî siz misiniz?

– Evet, dedim.

– Siz mi bu olayda evliliğin doğruluğuna fetva verdiniz?
dedi.

– Hayır, ben müftü değilim, dedim; ama Müslümanların
imamları ve âlimleri bu fetvayı veriyorlar.

– Biz de seni bunun için çağırдық, dedi. Şimdi sen bir sanık durumundasın, eğer iddianı delil ile ispat edemezsen suçlu olarak hapse gireceksin ve buradan direkt olarak hapishaneye götürüleceksin.

Ben, fetva verdiğim için değil, bazı kötü âlimlerin benim fitne çıkarıp sahabeye dil uzattığıma ve Ehlibeyt mezhebini yaydığıma dair bunlara ispiyonculuk yapmasından dolayı bu sözlerden, tehlikeyle karşı karşıya olduğumu anladım. Hatta duyduğuma göre mahkeme başkanı ispiyonculuğumu yapan o âlime: "Eğer iki şahit getirirsen ben onu hapse atarım." bile demişti.

Bunlardan başka İhvanu'l-Müslimin'e bağlı olanlardan bazıları da, bu fetvayı suiistimal ederek halkın içerisinde şunu yaymışlar:

Güya ben kardeşlerin birbirleriyle evlenmelerine izin vermişim ve bu da Şia mezhebinin fetvasıymış. Ben bu sözlerin hepsini önceden duymuştum.

Mahkeme başkanının beni hapisle tehdit ettiğini görünce, artık kendimi tam bir cesaretle savunmaktan başka çarem kalmamıştı. Onun için mahkeme başkanına:

– Acaba çekinmeden konuşabilir miyim? dedim.

– Senin avukatın olmadığına göre istediğin gibi konuşabilirsin, dedi.

Dedim ki:

– Her şeyden önce şunu bilin ki, ben fetva vermek için kendimi ortaya atmış bir şahıs değilim; bu kadının kocasına sorun, bunun kendisi benim evime geldi ve sorununun çözümü için benden yardım istedi. Bu yüzden, bildiğimi esirgemedemden açıklamaktan başka bir çarem kalmadı ve ben onlardan kaç kez süt emdiklerini sordum. Hanımının iki defadan fazla süt emmemiş olduğunu öğrendim ve buna istina-

den İslâm'ın hükmünü açıkladım. Ben ne müçtehidim, ne de kendi reyile şer'î hüküm çıkaran birisiyim.

Mahkeme başkanı dedi ki:

– Sen bu sözlerinle İslâm'ı yalnız kendinin bildiğini ve bizin İslâm'dan habersiz olduğumuzu mu iddia ediyorsun?

Dedim ki:

– Ben onu kastetmedim; ama bu bölgede halk İmam Malik'in mezhebine bağlı olduğu için o mezhep çerçevesinden öteye geçilememektedir. Ama ben tüm mezhepleri araştırdığım için bu meselenin çaresini buldum.

Başkan:

- Çaresini nerden buldun? diye sordu.
- Acaba size bir şey sorabilir miyim? dedim
- Sor, dedi.

Dedim ki:

– Acaba İslâm mezheplerini nasıl görüyorsunuz?

Dedi ki:

– Onların hepsi sahihtir; çünkü hepsi hükümlerini Resulullah'tan almışlar ve onların ihtilâflarında rahmet vardır.

Kadının kocasını göstererek dedim ki:

– O zaman bu zavallıya merhamet edin. Bu, iki aydan fazladır hanımından ve çocuklarından ayrılmıştır. Çünkü bazı İslâm mezhepleri var ki bunun sorununu hallediyor.

Başkan sinirlenerek dedi ki:

– Meseleyi bu kadar saptırman yeter, eğer delilin varsa göster. Biz sana kendini savunma hakkı verdik, sen ise başkasına avukatlık yapıyorsun.

Çantamdan Ayetullah Hoî'nin "Minhacu's-Salihin" adlı kitabını çıkardım. Ona verdim ve dedim ki:

– Bu, Ehlibeyt mezhebinin kitabıdır; delilleri de içerisindedir.

O sözlerimi keserek:

– Bizim Ehlibeyt mezhebiyle işimiz yoktur, ne onu tanıyoruz, ne de ona inanıyoruz, dedi.

Ben bu cevabı bekliyordum, bu yüzden Ehlisünnet'in kaynaklarını da kendi yanımda getirmiştım. İlk önce Buharî'yi, sonra Sahih-i Müslim'i ve sonra Şeyh Mahmut Şeltu-t'un fetvalarını ve sonra İbn Rüşd'ün Bidayetu'l-Müçtehid ve Nihayetu'l-Muktesid adlı kitabını ve ondan sonra İbn Cevzî'nin Zadu'l-Mesir Fî İlmi't-Tefsir kitabını birkaç kitapla birlikte çantama yerleştirmiş bulunuyordum.

Başkan, Ayetullah Hoî'nin kitabına bakmayı kabul etmeyince ona:

– Hangi kitaplara inanıyorsunuz? diye sordum.

– Sahih-i Buharî ve Sahih-i Müslim'e, dedi.

Hemen Sahih-i Buharî'yi çıkarıp, belirlenen yeri açıp ona uzatarak:

– Buyrun okuyun, dedim.

Dedi ki:

– Kendin oku.

Ben okumaya başladım. Orada yazmıştı ki: Falan râvi falandan ve o da Aişe'den nakletmiştir ki:

Resulullah dünyadan gitti; ama süt emme miktarı, beş veya beşten fazla olmayınca, süt emzirmek nedeniyle evlenmeyi haram etmedi.

Başkanın kendisi o kitabı benden alıp okudu, sonra yanındaki vekile verdi, o da okuduktan sonra yanındakine verdi. Ben o sırada Sahih-i Müslim'i çıkardım ve aynı hadisi on-

da da bulup gösterdim ve sonra "el-Ezher" Şeyhi, Şeltut'un fetvalarını içeren kitabını çıkardım.

O, kitabında süt konusunda mezhep imamlarının ihtilâflarını nakletmiş ve bazı âlimlerin emzirme on beş defadan az olursa evlenmenin haram olmayacağına fetva verdiğini, bazılarının yedi defa ve bazılarının ise beş defayı şart koştuklarını zikrettikten sonra yalnız İmam Malik'in nassa muhalefet ederek bir damlanın bile (evliliğin) haram olmasına sebep olduğuna dair fetva verdiğini kaydetmişti.

Şeyh Şeltut şöyle yazmıştı:

Ben bu fetvanın vasatını kabul ediyorum; yani yedi ve yedi defadan fazla süt emerse, haram olur.

Mahkeme Başkanı bunları gördükten sonra dönüp hanımın kocasına dedik ki:

– Git hanımın babasını getir, bizim yanımızda kızının, iki yahut üç defadan fazla süt emmediğine şahitlik etsin, sonra gidip hanımını evine götürebilirsin.

O zavallı sevinçli bir hâlde hemen kalkıp gitti.

Savcı ve azalar da görevlerinin başına gitmek bahanesiyle izin istediler. Başkan da onlara izin verdi. Artık ikimizden başkası orda kalmamıştı. Başkan bana yönelip özür dileyerek şöyle dedi:

– Beni affet hocam! Seni başka türlü bana anlatmışlardı ve senin hakkında olmadık şeyler demişlerdi. Şimdi anladım ki o sözleri söyleyenlerin hepsi yalancı ve inatçı insanlarmış.

– Bu kadar kısa bir süre içinde böyle bir değişimin gerçekleşmesi, beni çok sevindirdi. Allah'a şükürler olsun ki, O (Allah) sizin elinizle bana nusret verdi, dedim.

Dedi ki:

– Duyduğuma göre senin büyük bir kütüphanen varmış, acaba Hayatu'l-Hayvani'l-Kübra adlı kitabınız var mı?

– Evet, dedim.

– Onu iki yıldan beridir arıyordum. Acaba o kitabı bana ödünç olarak verir misiniz? dedi.

– Ne zaman isterseniz o kitabı kütüphanemden alabilirsiniz, dedim.

– Benim büroma gelmek için vaktiniz olur mu? Oturup konuşalım ve sizden istifade edeyim, dedi.

– Rica ederim, dedim. Ben sizden istifade etmeliyim; çünkü siz yaş ve makam yönünden benden daha üstünüz. Ben haftanın dört gününü tatilim ve bu müddette sizin hizmetinizdeyim.

Onunla duruşmasının olmadığı her cumartesi günü bir araya gelmeyi kararlaştırdık.

O, Sahih-i Buharî ve Müslim'i ve Şeyh Şeltut'un fetvalarını içeren kitabı, içindeki süt mevzuu ile ilgili olan nas-ları yazmak için yanında bırakmamı istedi ve ben söz konusu kitapları ona bıraktım.

Ayrılmak için kalktığımda, o da benimle birlikte kalkıp beni uğurladı.

Ben sevinçli bir şekilde ve bu başarıdan dolayı Allah'a şükrederek oradan ayrıldım. Oysa oraya gittiğimde korku içindeydim ve hapse girmek tehdidi ile karşılaşmıştım.

Ama oradan ayrıldığımda artık mahkeme başkanı, bana saygı gösteren ve benden istifade etmek isteyen samimi bir dost olmuştu.

Bunların hepsi, Ehlibeyt'in bereketlerindedir. Onlara sarılan asla umutsuzluğa düşmez ve onlara sığınan güvende olur.

Kadının kocası bu olayı kendi köylerinde anlatıyor ve bu haber, tüm komşu köylere de yayılıyor ve kadın da kendi kocasının evine dönüyor ve onların meseleleri böylece halloluyor. Bunun üzerine halkın içerisinde benim devletin genel müftüsünden daha bilgili olduğum yayılıyor.

Bir süre sonra kadının kocası büyük bir araba ile gelip beni ve ailemi köye davet etti ve köy halkının beni görmek istediğini ve üç tane kurban kesmek istediklerini söyledi.

Ben Kafse'de işlerimin çok olması nedeniyle özür dileyerek gelemeyeceğimi söyledim ve onlara ileride münasip bir vakitte onları ziyaret edeceğime dair söz verdim.

Mahkeme başkanı da bu olayı kendi arkadaşlarına anlatıyor ve bu olay daha da yayılıyor.

Böylece Allah Teala bize tuzak hazırlayanların tuzağını kendilerine çevirdi.

Hatta bize karşı komplo hazırlayanlardan bazıları bile gelip özür dilediler ve Allah onlardan bazısının basiret gözünü açtı, onlar da hakkı kabul ettiler ve ihlaslı dostlarımızdan oldular.

Bütün bunlar, Allah'ın bir lütfu idi ki O, dilediği kullarını bağışlar ve Allah büyük lütuf sahibidir.

Ve son sözümüz şudur ki, bütün hamtlar (övgüler) Allah'a mahsustur. O'nun salatı efendimiz Muhammed'e ve onun pak Ehlibeyt'ine olsun.

